

**എത്യോപ്യൻ സുന്നഹദോസും
വിശുദ്ധ നാടു സന്ദർശനവും**

ഫാദർ ടി. സി. ജേക്കബ്

1965

**ETHIOPIAN SUNNAHADOSUM
VISUDHA NADU SANDARSANAVUM**
(Travelogue)

By. **Fr. T. C. Jacob, Kottayam**

First Published August 1965

Copies 2000

Price Rs. 1.50/-

Printed at P. C. Press, Kottayam

Copy Right Reserved

അന്ത്യോഖ്യായുടെയും കിഴക്കൊക്കെയുടെയും
പ. മോറാൻ മാർ യാക്കോബ് തൃതീയൻ
പാത്രിയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട്

മുഖവുര

1964 ഡിസംബർ മാസത്തിൽ എത്യോപ്യയുടെ തലസ്ഥാനമായ ആഡീസ് അബാബായിൽ ചേർന്ന ഓറിയന്റൽ ഓർത്തഡോക്സ് സഭാ മേലദ്ധ്യക്ഷന്മാരുടെ സമ്മേളനത്തിൽ പ. ഔഗേൻ പ്രഥമൻ കാതോലിക്കാ ബാവാ തിരുമേനിയോടൊന്നിച്ചു സംബന്ധിക്കുന്നതിനും തുടർന്ന് വിശുദ്ധ നാടുകൾ സന്ദർശിക്കുന്നതിനും എനിക്ക് സാധിച്ചത് ഒരു വലിയ ഭാഗ്യമായി ഞാൻ കരുതുന്നു. അനുഗ്രഹപ്രദവും പ്രയോജനകരവുമായ സമ്മേളന-പര്യടനങ്ങൾക്കുശേഷം നാട്ടിൽ തിരിച്ചെത്തിയപ്പോൾ ഞങ്ങളുടെ യാത്രയെപ്പറ്റിയും മറ്റും കൂടുതൽ അറിയുന്നതിനു പല സ്നേഹിതന്മാരും ആഗ്രഹിക്കുകയും യാത്രാവിവരണം എഴുതി പ്രസിദ്ധീകരിക്കണമെന്നാവശ്യപ്പെടുകയും ചെയ്തു. ഈ പശ്ചാത്തലത്തിലാണ് “എത്യോപ്യൻ സുന്നഹദോസും വിശുദ്ധ നാടു സന്ദർശനവും” എഴുതുന്നതിനു ഞാൻ ഉദ്യമിച്ചത്. ഇതിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന ചില കാര്യങ്ങൾ നമ്മുടെ ‘മലങ്കരസഭാ’ മാസികയിൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുള്ളതാണ്. പക്ഷേ പുസ്തകത്തിൽ കൂടുതൽ പ്രയോജനം ചെയ്യുവാൻ കഴിയുമെന്നുള്ളതിന് രണ്ടുപക്ഷമില്ലല്ലോ.

ഞങ്ങളുടെ യാത്രാവേളകളിൽ നേരിട്ടു കണ്ടതും ഗ്രഹിച്ചതും ആയ സംഗതികളെല്ലാം സവിസ്തരം പ്രതിപാദിക്കുക എന്നത് വളരെ ശ്രമകരമായ കാര്യമാണ്. അപ്രധാനങ്ങളെന്നു തോന്നിയ പല കാര്യങ്ങളും വിട്ടിട്ടുണ്ടെങ്കിലും പ്രധാനപ്പെട്ടവയെല്ലാം ചേർക്കുന്നതിന് പ്രത്യേകം ശ്രദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ട്. എന്റെ കുറിപ്പുകളും ഓർമ്മയിലുള്ള വസ്തുക്കളും മാത്രമാണ് ഈ പുസ്തകരചനയ്ക്ക് ആധാരം. വിശുദ്ധ നാടുകൾ സന്ദർശിക്കുന്നതിനാഗ്രഹിക്കുന്നവർക്ക് ഈ പുസ്തകം അൽപ്പമെങ്കിലും പ്രയോജനം ചെയ്യുമെങ്കിൽ ഞാൻ കൃതാർത്ഥനാണ്.

ഈ പുസ്തകം എഴുതാൻ എന്നെ പ്രേരിപ്പിക്കുകയും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുള്ള എല്ലാ മാന്യ സുഹൃത്തുക്കളോടും ഇതിന്റെ രചനയിലും മുദ്രണത്തിലും എന്നെ സഹായിച്ചിട്ടുള്ള റവ. ഡീക്കൻ ടി. വി. ജോർജ്ജ്, മലയാള മനോരമ മാനേജിംഗ് എഡിറ്റർ ശ്രീ. കെ. എം. മാത്യു, മനോരമ പത്രാധിപസമിതി അംഗങ്ങളായ ശ്രീ. പി. സി. കോരുത്, ശ്രീ. കെ. വി. മാമ്മൻ എന്നീ മാന്യ സ്നേഹിതന്മാരോടും എനിക്കുള്ള നന്ദി രേഖപ്പെടുത്തിക്കൊള്ളുന്നു.

എന്റെ എല്ലാവിധ ഉൽകർഷത്തിനും കാരണഭൂതരും ഭാഗ്യസ്ഥരണാർ ഹരുമായ കാലം ചെയ്ത മലങ്കരസഭാ ഭാസുരൻ ഗീവറുഗീസ് മാർ ദീവ ന്നാസ്യോസ് തിരുമേനി, മോറാൻ മാർ ബസ്സേലിയോസ് ഗീവറുഗീസ് ദിതീയൻ കാതോലിക്കാ ബാവാ തിരുമേനി എന്നീ പരിശുദ്ധ പിതാക്കന്മാരുടെ പാവനസ്ഥരണയ്ക്കായി ഈ പുസ്തകം ഞാൻ സമർപ്പിച്ചു കൊള്ളുന്നു.

ഫാദർ. ടി. സി. ജേക്കബ്

കാതോലിക്കേറ്റ് അരമന

കോട്ടയം

27-7-1965

കാലം ചെയ്ത പ. മോറാൻ മാർ ബസ്സേലിയോസ്
ഗീവറുഗീസ് ദിതീയൻ കാതോലിക്കാ ബാവാ തിരുമേനി

കാലം ചെയ്ത വട്ടശ്ശേരിൽ ഗീവറുഗീസ് മാർ ദിവന്നാസ്യോസ്
മെത്രാപ്പോലീത്താ തിരുമേനി

ആശംസ

എത്യോപ്യൻ ചക്രവർത്തി ഹെയിലി സെലാസി തിരുമനസ്സിലെ പരിശ്രമഫലമായി 1965 ജനുവരിയിൽ ആഡീസ് അബാബായിൽ നടത്തപ്പെട്ട പൗരസ്ത്യ ഓർത്തഡോക്സ് സഭാനായകന്മാരുടെ സമ്മേളനത്തിൽ മറ്റു പൗരസ്ത്യ സഭാധ്യക്ഷന്മാരോടൊപ്പം നാമും പങ്കെടുക്കുകയുണ്ടായി. നമ്മുടെ ദാനിയേൽ മാർ പീലക്സീനോസ്, പൗലൂസ് മാർ പീലക്സീനോസ് എന്നീ മെത്രാപ്പോലീത്തന്മാരും റവ. ഫാദർ റ്റി. സി. ജേക്കബും എത്യോപ്യയിൽ താമസിക്കുന്ന നമ്മുടെ റവ. ഡോ. കെ. സി. ജോസഫ്, റവ. ഫാ. വി. സി. ശമുവേൽ എന്നിവരും നമ്മോടുകൂടെ ഉണ്ടായിരുന്നു. പ. അന്ത്യോക്യാ പാത്രിയർക്കീസ് മോറാൻ മാർ ഇഗ്നാത്യോസ് യാക്കൂബ് തൃതീയൻ ബാവാ തിരുമേനിയും ഈ സമ്മേളനത്തിൽ സംബന്ധിച്ചിരുന്നു. വളരെ വിജയപ്രദമായി നടത്തപ്പെട്ട ഈ സമ്മേളനം പൗരസ്ത്യ ഓർത്തഡോക്സ് സഭകളെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ചരിത്രം സൃഷ്ടിക്കുവാൻ പര്യാപ്തമായിട്ടുണ്ട് എന്നാണ് നമ്മുടെ അഭിപ്രായം.

എത്യോപ്യൻ ചക്രവർത്തിയും എത്യോപ്യൻ പാത്രിയർക്കീസും സ്നേഹാദരപൂർവ്വം ഞങ്ങളെ സ്വീകരിച്ചുപചരിക്കുകയും വിശിഷ്ട സമ്മാനങ്ങൾ നൽകി അവരുടെ സന്തോഷം പ്രകടമാക്കുകയും ചെയ്തു. കൃതജ്ഞതയും സന്തോഷവും തുളുമ്പുന്ന ഹൃദയത്തോടെയാണ് ഞങ്ങൾ ആഡീസ് അബാബായിൽ നിന്നും മടങ്ങിപ്പോന്നത്.

പ. പാത്രിയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമനസ്സിലെ താൽപ്പര്യവും ക്ഷണവും പരിഗണിച്ചു ഞങ്ങൾ കെയിറോ, സിറിയ എന്നീ സ്ഥലങ്ങളും പ്രത്യേകിച്ചു പാത്രിയർക്കാരാമനയും വിശുദ്ധ നാടും ആ സ്ഥലങ്ങളിലുള്ള നമ്മുടെ ദേവാലയങ്ങളും സന്ദർശിക്കുകയുണ്ടായി. അവിടെയുള്ള നമ്മുടെ ജനങ്ങളും മറ്റുള്ളവരും എത്ര വലിയ സന്തോഷാദരങ്ങളാണു ഞങ്ങളുടെനേരേ പ്രദർശിപ്പിച്ചത് എന്നു വർണ്ണിക്കുക പ്രയാസം. മടക്കയാത്രയിൽ ഞങ്ങൾ അഹമ്മദി, കുവൈയിറ്റ്, ബഹറിൻ, ഡോഹ മുതലായ സ്ഥലങ്ങളും സന്ദർശിച്ചു. അവിടെ ഉദ്യോഗസ്ഥരായി കഴിയുന്ന നമ്മുടെ ആത്മീയ മക്കളുടെ സഭാസ്നേഹവും പിതാക്കന്മാരോടുള്ള ഭക്തിയും പ്രശംസാർഹമാണ്. ഞങ്ങളുടെ പ്രയാണ വിവരണമാണ് റവ.

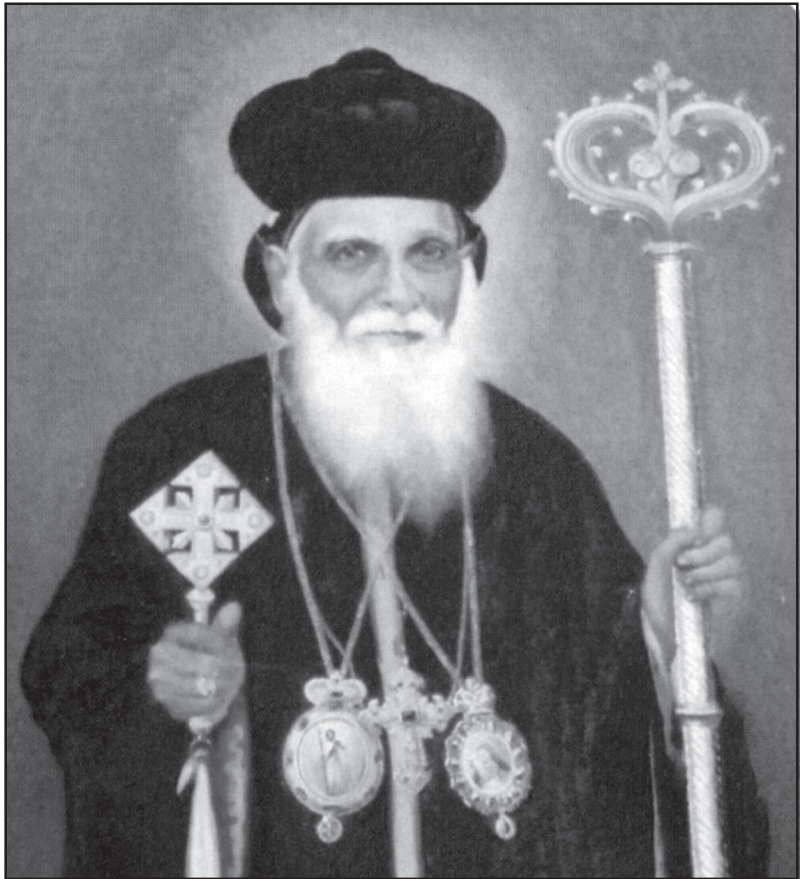
ഫാ. റ്റി. സി. ജേക്കബ് ഈ ചെറുഗ്രന്ഥത്തിലൂടെ അവതരിപ്പിക്കുന്നത്. ഈ യാത്രാവിവരണം മേൽപ്പറഞ്ഞ സ്ഥലങ്ങളെപ്പറ്റിയും അവിടെയുള്ള ജനങ്ങളെക്കുറിച്ചും സാമാന്യമായ ഒരു ജ്ഞാനവും പരിചയവും നമ്മുടെ ജനങ്ങളിൽ ഉൽഭൂതമാക്കാൻ പര്യാപ്തമായിരിക്കും എന്നു നാം വിചാരിക്കുന്നു. നമ്മുടെ റ്റി. സി. ജേക്കബ് അച്ചന്റെ ഈ ലഘുഗ്രന്ഥത്തിനു നാം ഭാവുകം ആശംസിക്കുന്നു.

ദൈവം അനുഗ്രഹിക്കട്ടെ,

ബസ്സേലിയോസ് ഔഗേൻ പ്രഥമൻ കാതോലിക്കോസ്

കാതോലിക്കാ സിംഹാസന അരമന, കോട്ടയം

14-6-1965

പ. മോറാൻ മാർ ബസ്സേലിയോസ് ഔഗേൻ പ്രഥമൻ
കാതോലിക്കോസ് തിരുമനസ്സുകൊണ്ട്

I

ഒരു സ്വപ്നം യാഥാർത്ഥ്യമാകുന്നു

ആയിരത്തിതൊള്ളായിരത്തി അറുപത്തിഅഞ്ചു ജനുവരി മാസത്തിൽ എത്യോപ്യയുടെ തലസ്ഥാനമായ ആഡീസ് അബാബയിൽ വെച്ചു നടന്ന ഓറിയന്റൽ ഓർത്തഡോക്സ് സഭാമേലദ്ധ്യക്ഷന്മാരുടെ കോൺഫറൻസ് ഓറിയന്റൽ സഭകളുടെ ചരിത്രത്തിലെ ഒരു സുപ്രധാന നാഴികക്കല്ലാണ്. ഇപ്രകാരം ഒരു കോൺഫറൻസ്, നടത്തണമെന്നുള്ള ആശയം ആദ്യമായി പുറപ്പെടുവിച്ചത് നമ്മുടെ പരിശുദ്ധ പിതാവും ഭാഗ്യസ്ഥരണാർഹനുമായ മോറാൻ മാർ ബസ്സേലിയോസ്സ് ഗീവറുഗീസ് ദിതീയൻ കാതോലിക്കാബാവാ തിരുമേനിയായിരുന്നു. ഓറിയന്റൽ ഓർത്തഡോക്സ് സഭകൾ ഓരോന്നും ഭരണവിഷയത്തിൽ സർവ്വസ്വതന്ത്രങ്ങളാണ്. ദേശഭാഷാ സംസ്കാരാദികളനുസരിച്ച് അവ പ്രത്യേകം ആചാരവിശേഷങ്ങളോടു കൂടിയവയുമാണ്. എങ്കിലും വിശ്വാസത്തിൽ ഐക്യമുള്ള ഏക വിശുദ്ധ സഭയുടെ ഘടകങ്ങൾ എന്ന നിലയിൽ പരസ്പരം കുദാശാബന്ധം (കൂർബ്ബാന സംസർഗ്ഗം) പുലർത്തുന്നവയുമാണ്. നാലാം നൂറ്റാണ്ടിൽ കൽക്കദുനിയാ സുന്നഹദോസിൽ വെച്ചുണ്ടായ ഭിന്നതയെ തുടർന്ന് ഒറ്റക്കെട്ടായി നിന്ന സഭകളാണിവ. സാഹചര്യങ്ങളുടെ പ്രാതികൂല്യം നിമിത്തം പിൽക്കാലത്തു സഹവർത്തിത്വം പാലിച്ചു മുൻപോട്ടു പോകുവാൻ വേണ്ട പോലെ സാധിച്ചിരുന്നില്ലെങ്കിലും ഈ സഭകൾ തമ്മിൽ തുല്യനിലയിലുള്ള സഹോദരീബന്ധം നിലനിന്നു തന്നെ വന്നു. ഒരുമിച്ചുള്ള പ്രവർത്തനം ഓറിയന്റൽ സഭകളുടെ കെട്ടുറപ്പിനും മറ്റുള്ള സഭകളുമായി യോജിക്കുന്നതിനും പ്രേരകമായിത്തീരുമെന്നു ബാവാ തിരുമേനിയ്ക്കു നല്ല ബോധ്യമുണ്ടായിരുന്നതിനാലാണ് എത്യോപ്യൻ ചക്രവർത്തി ഇൻഡ്യയും പ്രത്യേകിച്ചു മലങ്കരസഭയും സന്ദർശിച്ച അവസരത്തിൽ പ. ബാവാ തിരുമേനി ഈ വസ്തുത ചക്രവർത്തിയുടെ ശ്രദ്ധയിൽപെടുത്തിയത്. ചക്രവർത്തിയുമായി അന്നു നടത്തിയ സംഭാഷണങ്ങളിലും നമ്മുടെ സഭ വകയായി ചക്രവർത്തിക്കു സമർപ്പിച്ച മംഗളപത്രത്തിലും പ. ബാവാ തിരുമേനി ഈ കാര്യം പരാമർശിച്ചിരുന്നു (മലങ്കര സഭ, 1956 നവംബർ ലക്കം, പേജ് 26). നമ്മുടെ രണ്ടു സഭകളും ക്രിസ്തീയ തത്വങ്ങളെ മാനുഷികബന്ധത്തിൽ പ്രയോഗിക്കുന്നതിൽ വിജയം വരി

ക്കുമെന്നും അതിനു വേണ്ടി താൻ തുടർന്നു പ്രവർത്തിക്കുമെന്നും ചക്ര വർത്തി മറുപടി പറഞ്ഞു. അർമ്മീനിയൻ സഭയുടെ പരമാദ്ധ്യക്ഷനായ പ. വസ്ക്കൻ കാതോലിക്കോസ്, കാലം ചെയ്ത പ. കാതോലിക്കാ ബാവാ തിരുമേനിയെ 1963 നവംബറിൽ സന്ദർശിച്ച അവസരത്തിലും ബാവാ തിരുമനസ്സിലെ അഭിലാഷം അദ്ദേഹത്തോടും അറിയിച്ചിരുന്നു. സഭാമേലദ്ധ്യക്ഷന്മാരുടെ സമ്മേളനം നടത്തണമെന്നുള്ള ബാവാ തിരുമേനിയുടെ സ്വപ്നം സാക്ഷാൽക്കരിക്കുന്നതിന് ചക്രവർത്തി മുൻകൈ എടുത്തു പ്രവർത്തിക്കുകയും സഭാമേലദ്ധ്യക്ഷന്മാരെ ക്ഷണിക്കുകയും ചെയ്തു.

കോട്ടയത്തു നിന്നും അഡിസ് ആബാബയിലേക്ക്

ചക്രവർത്തിയുടെ ക്ഷണം ഇപ്പോഴത്തെ മോറാൻ മാർ ബസ്സേലി യോസ് ഔഗേൻ പ്രഥമൻ കാതോലിക്കാ ബാവാ തിരുമേനി സ്വീകരിച്ചു. അനന്തരം തിരുമേനിയും ദാനിയേൽ മാർ പീലക്സിനോസ്, പൗലൂസ് മാർ പീലക്സിനോസ് എന്നീ തിരുമേനിമാരും ഫാദർ റ്റി. സി. ജെയി കബെം കൂടി ആഡിസ് ആബാബയിലേക്കു പോകേണ്ടതാണെന്നും നിശ്ചയിച്ചു. 1965 ജനുവരി 11-ാം തീയതി രാവിലെ പ. കാതോലിക്കാ ബാവാ തിരുമേനിയും ദാനിയേൽ മാർ പീലക്സിനോസ് തിരുമേനിയും ഞാനും കൂടി ദേവലോകം അരമനയിൽ നിന്നും യാത്ര പുറപ്പെട്ടു. ഞങ്ങൾ എറണാകുളം സെന്റ് പീറ്റേഴ്സ് പള്ളിയിൽ എത്തി. പൗലൂസ് മാർ പീലക്സിനോസ് തിരുമേനി അവിടെ വെച്ചു ഞങ്ങളോടുകൂടി ചേർന്നു. ഞങ്ങൾ അവിടെ നിന്നും എറണാകുളം സെന്റ് മേരീസ് പള്ളിയിൽ ചെന്നു പ്രാർത്ഥിച്ചതിനുശേഷം കൊച്ചി വിമാനത്താവളത്തിൽ എത്തി. സമുദായ ട്രസ്റ്റി ബ. മണലിൽ യാക്കോബ് കത്തനാർ, മലങ്കര മല്പാൻ ബ. കോനാട്ട് എബ്രഹാം കത്തനാർ, ആലപ്പുഴ പള്ളി വികാരി ബ. കൊറ്റാത്തുവിള തോമ്മസ് കത്തനാർ, എറണാകുളം പള്ളിയിലെ ഫാദർ പി. വി. ജോസഫ് തുടങ്ങിയ വൈദികരും പി. സി. ചെറിയാൻ, എം. ചാക്കോപ്പിള്ള, ഡോക്ടർ കെ. സി. പോൾ, ഡോക്ടർ പോൾ പുത്തൂരാൻ മുതലായ മാനു വ്യക്തികളും ഞങ്ങളെ യാത്ര അയയ്ക്കുന്നതിനു വിമാനത്താവളത്തിൽ സന്നിഹിതരായിരുന്നു. എല്ലാവരോടും യാത്ര ചോദിച്ചുകൊണ്ടു ഞങ്ങൾ വിമാനത്തിൽ കയറി.

രാവിലെ പത്തു മണിക്കുശേഷം വിമാനം ബോംബെയിലേയ്ക്കു പുറപ്പെട്ടു. കോയമ്പത്തൂർ, ബാംഗ്ലൂർ, മദ്രാസ് വഴി നാലു മണിക്കു ഞങ്ങൾ ബോംബെയിലെ സാന്റക്രൂസ് വിമാനത്താവളത്തിൽ ചെന്നിറങ്ങി. ബോംബെ പള്ളി വികാരി ഫാദർ എ. സി. കോശിയും മറ്റു പട്ടക്കാരും ബോംബെയിലെ നമ്മുടെ സഭാംഗങ്ങളിൽ പലരും വിമാനത്താവളത്തിൽ ഞങ്ങളെ കാത്തുനിന്നിരുന്നു. അവർ ഒരുമിച്ചു ബോംബെയിലെ നമ്മുടെ പള്ളിയിലേക്കു ഞങ്ങൾ പോയി. ഞാനും ബാവാ തിരുമേനിയും പള്ളി വക കെട്ടിടത്തിലും തിരുമേനിമാർ രണ്ടുപേരും വിമാനത്താവളത്തിനടുത്തുള്ള ഒരു ബാംഗ്ലാവിലുമാണു രാത്രി വിശ്രമിച്ചത്. പിറ്റേദിവസം രാവിലെ 10.30 നു ബോംബെയിൽ നിന്നും ഒരു വലിയ ജറ്റു വിമാനത്തിൽ

ഞങ്ങൾ യാത്ര തുടർന്നു. പന്ത്രണ്ടു മണിയോടുകൂടി കറാച്ചി വിമാനത്താവളത്തിൽ ഇറങ്ങി. ഒരു മണിക്കൂർ സമയം അവിടെ ചെലവഴിച്ച ശേഷം ഞങ്ങൾ വിമാന യാത്ര തുടർന്നു. ഇൻഡ്യൻ മഹാസമുദ്രത്തിനു മുകളിലെ വിശാലമായ മേഘമേഖലയിൽക്കൂടി മണിക്കൂറിൽ അറുനൂറു മൈലിൽ അധികം വേഗത്തിൽ ഭീമാകാരമായ വിമാനം നൂറിൽപരം യാത്രക്കാരെയും വഹിച്ചുകൊണ്ടു പറക്കുകയാണ്. സുഖകരമായ യാത്ര. നാലു മണി കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ഏഡൻ വിമാനത്താവളത്തിൽ ഞങ്ങൾ ഇറങ്ങി. ഒരു മണിക്കൂറോളം അവിടെയും ഞങ്ങൾക്കു താമസമുണ്ടായിരുന്നു. അനന്തരം ആസ്മാറായിലേക്കാണ് വിമാനം പുറപ്പെട്ടത്.

ആസ്മാറാ എത്യോപ്യയുടെ ഒരു പ്രോവിൻസാണ്. അവിടെയുള്ള നമ്മുടെ ആളുകൾ ഞങ്ങളുടെ വരവ് അറിഞ്ഞിരുന്നതുകൊണ്ടു കൊടി, കൂട, കുരിശ് മുതലായ പള്ളിസാമാനങ്ങളുമായി വിമാനത്താവളത്തിൽ വന്നു ഞങ്ങളെ സ്വീകരിച്ചു. ആസ്മാറായിലെ ഗവർണ്മെന്റു ഗസ്റ്റ് ഹൗസ് ഞങ്ങളുടെ വിശ്രമത്തിനും താമസത്തിനുമായി നേരത്തെ തന്നെ ഒരുക്കി ഇട്ടിരുന്നു. അതിനാൽ വിമാനത്താവളത്തിലെ സ്വീകരണത്തിനുശേഷം ഞങ്ങൾ നേരെ അങ്ങോട്ടാണ് പോയത്. നമ്മുടെ നാട്ടുകാരായ ചില ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരും ആസ്മാറായിൽ ജോലി ചെയ്യുന്നുണ്ട്. പ. കാതോലിക്കാ ബാവാ തിരുമനസ്സിലെ ബഹുമാനാർത്ഥം അവർ ഒരു ഡിന്നർ പാർട്ടി ഒരുക്കിയിരുന്നു. എന്നാൽ ഞങ്ങൾ എത്യോപ്യൻ ചക്രവർത്തിയുടെ അതിഥികളായിരുന്നതിനാൽ ഗസ്റ്റ് ഹൗസിൽ ഞങ്ങൾക്കെല്ലാവർക്കും ഭക്ഷണം ഒരുക്കിയിരുന്നു. നമ്മുടെ ജനങ്ങൾ ഇതറിഞ്ഞപ്പോൾ അവർക്കു വലിയ മനഃപ്രയാസം ഉണ്ടായി. അവർക്കു നിരാശ ഉണ്ടാകാതെയിരിക്കാൻ മെത്രാപ്പോലീത്താ തിരുമേനിമാർ രണ്ടുപേരും പോയി അവർ സജ്ജീകരിച്ചിരുന്ന സൽക്കാരത്തിൽ പങ്കുകൊള്ളുകയും അവരുടെ യോഗത്തിൽ പ്രസംഗിക്കുകയും ചെയ്തു. ഗസ്റ്റ് ഹൗസിലാണ് ഞങ്ങൾ എല്ലാവരും രാത്രി താമസിച്ചത്. അന്നു രാത്രി ഞങ്ങൾക്ക് അതിശക്തിയായ ശൈത്യമാണ് അനുഭവപ്പെട്ടത്. നാലും അഞ്ചും കമ്പിളി ഉടുപ്പുകൾ വീതം ധരിച്ചിട്ടും ഭയങ്കരമായ തണുപ്പു തന്നെ. ഇതിനു മുമ്പും പിമ്പും ഇതുപോലെയുള്ള ശൈത്യം അനുഭവപ്പെട്ടിട്ടില്ല. ഞങ്ങൾ തണുത്തു വിറച്ചു കിടുകിടുത്തു തുടങ്ങി. ആ രാത്രി ഞങ്ങളിൽ ഒന്നു രണ്ടു പേരുടെ ജീവിത യാത്ര അവിടെവെച്ചു തന്നെ അവസാനിച്ചേക്കുമോ എന്നു ഞാൻ ഭയപ്പെട്ടു പോയി. ഉറക്കെ നിലവിലിരിക്കുന്നതിനു തോന്നിയെങ്കിലും ധൈര്യം അവലംബിച്ചു കമ്പിളികൾക്കുള്ളിൽ കയറി മുടിപ്പു തച്ചു കിടന്നു. വല്ല തരത്തിലും നേരം വെളുത്തിരുന്നുവെങ്കിൽ എന്നു ഞാൻ ആഗ്രഹിച്ചു.

പിറ്റേ ദിവസം രാവിലെ 7 മണിക്കുള്ള വിമാനത്തിലാണ് ആഡിസ്

അബാബയിലേക്കു ഞങ്ങൾക്കു പോകേണ്ടത്. വെളുപ്പിനു 6 മണിക്കു തന്നെ ഞങ്ങൾ എഴുന്നേറ്റു പ്രാർത്ഥന നടത്തി. അനന്തരം ഓരോ കപ്പു നല്ല കടുപ്പമുള്ള ചൂടുകാപ്പിയും കുടിച്ചുകൊണ്ടു കൃത്യസമയത്തിനു മുമ്പു തന്നെ വിമാനത്താവളത്തിൽ ഹാജരായി. വിമാനം തയ്യാറായി കിടക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. നമ്മുടെ പ. പാത്രിയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനിയും രണ്ടു മെത്രാപ്പോലീത്താ തിരുമേനിമാരും രണ്ടു റമ്പാന്മാരും ബാവാ തിരുമനസ്സിലെ അകമ്പടിക്കാരൻ മി. ജോർജ്ജും ആ വിമാനത്തിൽ ഉണ്ടായിരുന്നു. ഞങ്ങളെക്കണ്ട മാത്രയിൽത്തന്നെ സന്തോഷാധികൃത്താൽ മെത്രാപ്പോലീത്താ തിരുമേനിമാരും റമ്പാച്ചന്മാരും ഞങ്ങളുടെ അടുക്കലേക്കു വരികയും പ. കാതോലിക്കാ ബാവാ തിരുമനസ്സിലെ കരങ്ങൾ മുത്തുകയും മെത്രാപ്പോലീത്താ തിരുമേനിമാരെ ആലിംഗനം ചെയ്യുകയും ചെയ്തു. ഈ രംഗമെല്ലാം കണ്ടുകൊണ്ടു പ. പാത്രിയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനി വിമാനത്തിന്റെ വാതുക്കൽ നിൽക്കുകയായിരുന്നു. പ. കാതോലിക്കാ ബാവാ തിരുമേനി മറ്റു തിരുമേനിമാരേക്കാൾ മുമ്പേ നടന്നു പ. പാത്രിയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനിയുടെ അടുക്കൽ എത്തിയപ്പോഴേക്കും പ. പാത്രിയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനി മുമ്പോട്ടു വന്നു കാതോലിക്കാ ബാവാ തിരുമേനിയെ ആലിംഗനം ചെയ്തു വിമാനത്തിനകത്തേക്കു കുട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി തിരുമനസ്സിലെ സമീപത്തിരുത്തി കുശലപ്രശ്നങ്ങൾ നടത്തി. ഞങ്ങളും പാത്രിയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനിയുടെ അടുക്കൽ എത്തി തിരുമനസ്സിലെ തൃക്കൈ മുത്തി. ബാവാ തിരുമേനി ഞങ്ങളോടു പ്രകടിപ്പിച്ച സ്നേഹാദരങ്ങൾ പറഞ്ഞറിയിക്കുവാൻ പ്രയാസമാണ്. പല നാട്ടുവർത്തമാനങ്ങളും തിരുമേനി ഞങ്ങളോടു ചോദിക്കുകയും ഞങ്ങൾ അവയ്ക്കെല്ലാം മറുപടി പറയുകയും ചെയ്തു. തിരുമേനി വളരെ സുസ്മേരവദനനായി കാണപ്പെട്ടു.

രാജകീയ സ്വീകരണം

കൃത്യം ഏഴു മണിക്കൂ തന്നെ വിമാനം ഉയർന്നു കഴിഞ്ഞു. രണ്ടു മണിക്കൂറിനുള്ളിൽ ഞങ്ങൾ ആഡിസ് അബാബ വിമാനത്താവളത്തിൽ ഇറങ്ങി.

വിമാനത്തിൽ നിന്നും നിലത്തിറങ്ങിക്കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ഞങ്ങൾ കണ്ട കാഴ്ച ഞങ്ങളെ ആശ്ചര്യകമണിയിച്ചു. എത്യോപ്യൻ സമ്രാട്ടായ ഹെയിലി സെലായി ചക്രവർത്തി തന്നെ ഞങ്ങളെ സ്വീകരിക്കുവാൻ അവിടെ സന്നിഹിതനായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തോടൊപ്പം എത്യോപ്യൻ സഭയുടെ ആർച്ച്ഡീൺ പാത്രിയർക്കീസായ ആബൂനാ തെയോഫിലോസ് തിരുമേനിയും പതിനഞ്ചിൽപരം മെത്രാപ്പോലീത്താ തിരുമേനിമാരും ദയറായക്കാരും പട്ടക്കാരും ഒരു വമ്പിച്ച ജനാവലിയും അവിടെ കൂടിയിരുന്നു. പട്ടാളവും പോലീസും അവരുടെ പ്രത്യേക വേഷവിധാനങ്ങളോടും പട്ടാള ബാൻഡ്, മറ്റു സംഗീത ഉപകരണങ്ങൾ എന്നിവയോടും കൂടി ഒരുങ്ങി കാത്തുനിൽക്കുകയാണ്. വിമാനത്തിൽ നിന്നും ആദ്യം പ. പാത്രിയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനിയും പിന്നാലെ പ. കാതോലിക്കാ ബാവാ തിരുമേനിയും പുറകെ മെത്രാപ്പോലീത്താ തിരുമേനിമാരും ഇറങ്ങിയപ്പോഴേക്കും ചക്രവർത്തി തിരുമേനി മുൻപോട്ടു വന്നു തിരുമേനിമാരെ ആലിംഗനം ചെയ്തു. അവരുടെ കൈകൾ മുത്തി സ്വീകരിച്ചു. തുടർന്ന് ആബൂനാ തെയോഫിലോസ് തിരുമേനിയും കൂടെയുണ്ടായിരുന്ന മെത്രാപ്പോലീത്തന്മാരും പാത്രിയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനിയുടെയും കാതോലിക്കാ ബാവാ തിരുമേനിയുടെയും കൈ മുത്തുകളും ചുംബിക്കുകയും ചെയ്ത കാഴ്ച വളരെ ഹൃദയസ്പർശകമായിരുന്നു. കൃശപ്രശ്നങ്ങൾക്കു ശേഷം ഒരു വലിയ ഘോഷയാത്രയായിട്ടാണ് ആഡിസ് അബാബയിലെ ഭദ്രാസനപ്പള്ളിയായ ഹോളി ട്രിനിറ്റി ചർച്ചിലേക്കു ഞങ്ങളെ കൊണ്ടു പോയത്.

ഹോളി ട്രിനിറ്റി ചർച്ച് വളരെ വലുതും മനോഹരമായി അലങ്കരിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതുമാണ്. പട്ടാളത്തിന്റെയും നിരവധി കാറുകളുടെയും അകമ്പടിയോടുകൂടിയുള്ള ഒരു വലിയ ജൈത്രയാത്ര തന്നെ ആയിരുന്നു ആഘോഷയാത്ര. തിരുമേനിമാർ പള്ളിയകത്തു പ്രവേശിച്ചു ലുത്തിനിയ നടത്തി. അനന്തരം ദേവാലയാങ്കണത്തിലേക്കിറങ്ങി. പിതാക്കന്മാരെ കാണുവാൻ ജനങ്ങൾ തടിച്ചുകൂടിയിരിക്കുകയാണ്. അവരോടുള്ള ഭക്ത്യാദരവുകൾ പ്രകടിപ്പിക്കുവാൻ ജനങ്ങൾ അക്ഷമരായി കാത്തു നിൽക്കുന്നു. തിരുമേനിമാരെ കണ്ട മാത്രയിൽ വിവിധ വേഷങ്ങളണിഞ്ഞ

എത്യോപ്യൻ ഗായകസംഘങ്ങൾ പലവിധ വാദ്യമേളങ്ങളോടു കൂടി പാട്ടു കളും നൃത്തങ്ങളുമാരംഭിച്ചു. കർണ്ണാനന്ദകരമായ ഗാനങ്ങളും വർണ്ണനാ തീതങ്ങളായ ആട്ടങ്ങളും നൃത്തങ്ങളും ഞങ്ങളെ അത്യധികം സന്തോഷിപ്പിച്ചു. ദീർഘനേരം ഗായകസംഘത്തിന്റെ ഭക്തിപ്രകടനങ്ങൾ നടന്നു. ഒടുവിൽ തിരുമേനിമാരെ സ്വാഗതം ചെയ്തുകൊണ്ടു ആബൂനാ തേയോഫിലോസ് തിരുമേനി പ്രസംഗിക്കുകയും പാത്രിയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനിയും കാതോലിക്കാ ബാബാ തിരുമേനിയും സമുചിതമായ മറുപടി പറയുകയും ചെയ്തു. അനന്തരം രണ്ടു മൂന്നു സ്റ്റേറ്റു കാറുകളിലായി ഞങ്ങൾ ചക്രവർത്തിയുടെ വക ഒരു വലിയ കൊട്ടാരത്തിലേക്കു പോയി. കൊട്ടാരത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു സന്ദർശക ഡയറിയിൽ ഞങ്ങൾ എല്ലാവരും ഒപ്പുവയ്ക്കുകയും അവിടെ ഒരുക്കി വച്ചിരിക്കുന്ന ശീതളപാനീയങ്ങൾ കഴിക്കുകയും ചെയ്തതിനു ശേഷം ഞങ്ങളുടെ വിശ്രമത്തിനും താമസത്തിനുമായി പ്രത്യേകം തയ്യാർ ചെയ്തിരുന്ന സ്ഥലങ്ങളിലേക്കു ഞങ്ങൾ പോയി.

സഭാതലവന്മാരായ തിരുമേനിമാർക്കു താമസിക്കുന്നതിനു ചക്രവർത്തിയുടെ സ്വന്തവും അതിമനോഹരവുമായ ഒരു കൊട്ടാരവും മറ്റുള്ളവർക്കു ഗവൺമെന്റു വക മന്ദിരങ്ങളുമാണു വിട്ടുകൊടുത്തിരുന്നത്. കാതോലിക്കാബാവാ തിരുമേനിയുടെ കൂടെ കൊട്ടാരത്തിൽ തന്നെയാണ് എനിക്കും താമസസൗകര്യം ഏർപ്പെടുത്തിയിരുന്നത്. അർമ്മീനിയൻ സുപ്രീം കാതോലിക്കാ വസ്കൻ തിരുമേനിയും ആന്റീലിയാസിലെ (സിലിഷ്യൻ) കാതോലിക്കോസായ കൊറിൻ തിരുമേനിയും അതിനോടകം വന്നുചേരുകയും അവരും ഞങ്ങളുടെ കൊട്ടാരത്തിൽ തന്നെ താമസിക്കുകയും ചെയ്തു. അവർക്കും ഉജ്ജ്വലത്തായ സ്വീകരണങ്ങൾ നൽകപ്പെട്ടു. അന്നു വൈകിട്ടു തന്നെ നമ്മുടെ പാത്രിയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനിയും കാതോലിക്കാ ബാവാ തിരുമേനിയും ഒരുമിച്ചു ചക്രവർത്തിയുടെ കൊട്ടാരത്തിൽ ചെന്ന് അദ്ദേഹത്തെ സന്ദർശിച്ചു. വളരെ സന്തോഷത്തോടും ബഹുമാനത്തോടും കൂടി ചക്രവർത്തി, തിരുമേനിമാരെ സ്വീകരിച്ചു സൽക്കരിച്ചു. കാതോലിക്കാബാവാ തിരുമേനിക്കു 81 വയസ്സുണ്ടെന്ന് അറിഞ്ഞപ്പോൾ ചക്രവർത്തിയുടെ മുഖം കുറച്ചു കൂടി പ്രകാശമാനമായി. വയസ്സായ തിരുമേനി പ്രായാധിക്യത്തെ അശേഷം ഗണ്യമാക്കാതെ ചക്രവർത്തിയുടെ ക്ഷണം അനുസരിച്ചു സുദീർഘമായ ഈ യാത്രയ്ക്കു ധൈര്യസമേതം ഒരുങ്ങി പുറപ്പെട്ടുവെന്നുള്ളതായിരിക്കാം അതിനു കാരണം. ചക്രവർത്തിക്ക് ഒരു പ്രത്യേക സ്നേഹവും ആദരവും ബാവാതിരുമേനിയോടുള്ളതായി അനുഭവപ്പെട്ടു. വാർദ്ധക്യത്തേയും ക്ഷീണത്തേയും വകവയ്ക്കാതെ ഇപ്രകാരമുള്ള ഒരു യാത്രയ്ക്കു ധൈര്യപ്പെട്ടിറങ്ങിയ അഭിവന്ദ്യ തിരുമേനിയെ എല്ലാവരും

വലിയ ബഹുമാനത്തോടും ആദരവോടുംകൂടി സ്വീകരിച്ചതു മൂലം ഉണ്ടായ മലങ്കരസഭയുടെ ഭാഗ്യത്തെപ്പറ്റി ഞാൻ പലപ്പോഴും ഓർക്കുമായിരുന്നു. പുരാതനങ്ങളും അപ്പസ്തോലികങ്ങളുമായ സഭകളുടെ മുൻപന്തിയിൽ തന്നെയാണ് നമ്മുടെ സഭയ്ക്കുള്ള സ്ഥാനം എന്നുള്ളതിന്റെ പ്രത്യക്ഷ നിദർശനമാണ് എത്യോപ്യയിലെ ഏവംവിധങ്ങളായ സ്വീകരങ്ങൾ വെളിപ്പെടുത്തിയതെന്നത് നിസ്തർക്കമാണ്.

എത്യോപ്യയിലെ ഹെയ്ലി സെലാസി ചക്രവർത്തി, പ. ഔഗേൻ പ്രഥമൻ കാതോലിക്കാ ബാവാ തിരുമേനിയെ ആഡിസ് അബാബായിലെ ജൂബിലി കൊട്ടാരത്തിൽ വെച്ചു സ്വീകരിക്കുന്നു. ആബുനാമാർ തെയോഫിലോസ് തിരുമേനിയും ഫാ. ടി. സി. ജേക്കബും മറ്റും.

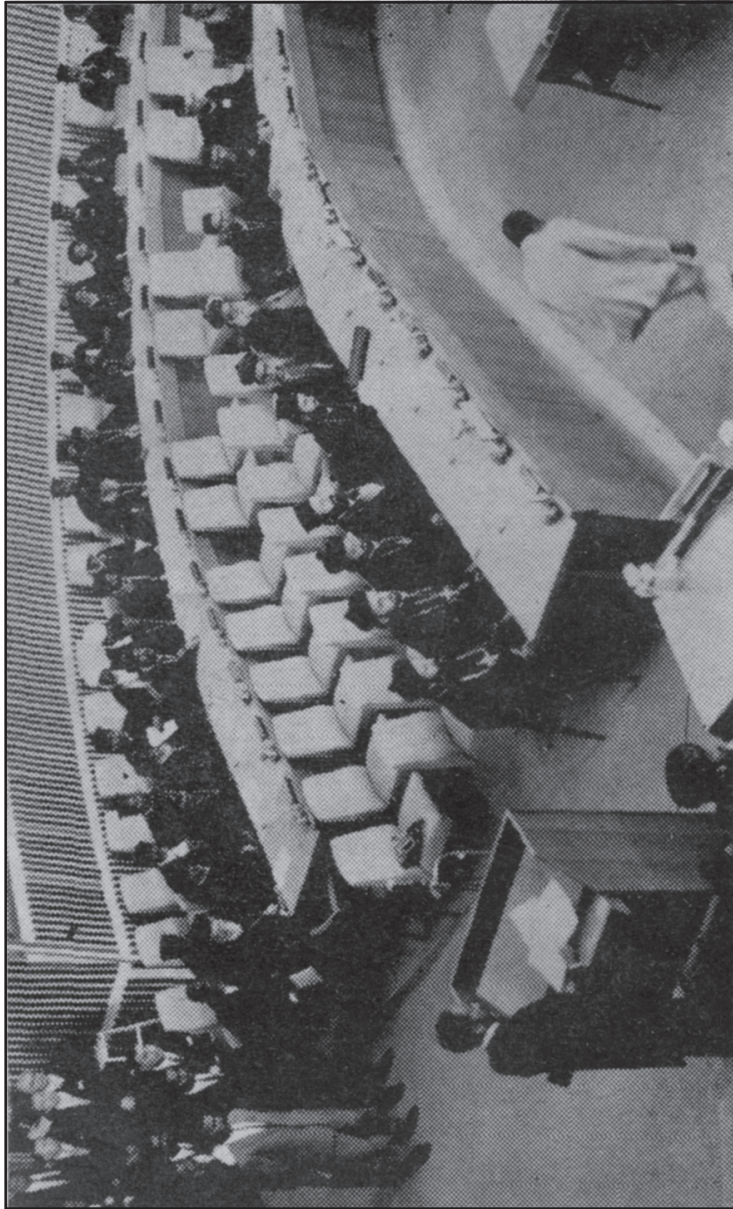
കോൺഫ്രൻസിനു പകരം വിനോദയാത്ര

ചക്രവർത്തിയുമായുള്ള കുശലപ്രശ്നങ്ങൾക്കും സുഹൃൽ സംഭാഷണങ്ങൾക്കും ശേഷം ഞങ്ങൾ മടങ്ങിപ്പോന്നു. പിറ്റേ ദിവസമാണു കോൺഫ്രൻസ് ആരംഭിക്കേണ്ടത് എങ്കിലും ചില പ്രത്യേക തടസ്സങ്ങൾ മൂലം കോൺഫ്രൻസ് അന്നു നടന്നില്ല. കോൺഫ്രൻസ് നടക്കാതെയിരുന്നതിനാൽ അന്നേ ദിവസം ഞങ്ങൾ എല്ലാവരും കൂടി ഒരു വിനോദയാത്രയ്ക്കു പുറപ്പെട്ടു. എത്യോപ്യയിലെ ഒരു വലിയ അണക്കെട്ടാണു കൊക്കൊഡാം. വിദേശികൾ വന്നാൽ കൊക്കൊഡാം സന്ദർശിയ്ക്കുക പതിവാണ്. ആഡിസ് അബാബയിൽ നിന്നും 100 കിലോമീറ്റർ അകലമുണ്ട് ഈ സ്ഥലത്തേക്ക്. ആഡിസ് അബാബയിൽ നിന്നു കൊക്കൊഡാമിലേക്കുള്ള രാജപാതയുടെ ഇരുവശങ്ങളും വിശാലമായ വിളഭൂമികളാണ്. ഗോതമ്പ്, മെയിസ്, ബാർലി, ചോളം മുതലായവയാണു പ്രധാന കൃഷികൾ. അതതു കാലങ്ങളിൽ കൃഷികൾ ഇറങ്ങിയതിനുശേഷം കൊയ്ത്തു കാലങ്ങളിൽ വന്ന് അനുഭവം എടുക്കുന്ന പതിവല്ലാതെ ഇടക്കാലങ്ങളിൽ കൃഷികൾക്കു പരിചരണങ്ങൾ നടത്തുക എന്ന പതിവേ അവിടെ ഇല്ല. ഭൂമി വളരെ ഫലഭൂയിഷ്ഠമായതിനാൽ പ്രത്യേകമായ പരിചരണങ്ങൾക്കു ആവശ്യമില്ലത്രെ. സ്ഥലത്ത് ആൾപാർപ്പു കുറവാണ്. ജനങ്ങൾ മിക്കവരും പരിഷ്കാരമില്ലാത്തവരാണെങ്കിലും അദ്ധ്യാനശീലരാണ്. പട്ടിണിയോ ദാരിദ്ര്യമോ ആ നാടുകളിൽ ഒട്ടും ഇല്ല. കൃഷിസ്ഥലങ്ങൾ ആവശ്യത്തിലധികമുണ്ട്. കൊക്കൊഡാമിൽ നിന്ന് ആവശ്യമുള്ള ജലം പൈപ്പുകൾ വഴി കൃഷിസ്ഥലങ്ങളിലേക്കും മറ്റാവശ്യമുള്ള സ്ഥലങ്ങളിലേക്കും കൊണ്ടുപോകുന്നു. വിനോദയാത്ര ഞങ്ങൾക്കു വളരെ സന്തോഷപ്രദമായിരുന്നു.

പിറ്റേദിവസം, ജനുവരി 15-ാം തീയതി രാവിലെ തന്നെ, സമ്മേളനം ആരംഭിച്ചു. നമ്മുടെ പാത്രിയർക്കീസ് ബാവ, അർമ്മീനിയൻ സുപ്രീം കാതോലിക്കാ വസ്ക്കൻ, നമ്മുടെ കാതോലിക്കാ ബാവ, സിലിഷ്യൻ കാതോലിക്കാ കോറിൻ, ആബൂനാ തിയോഫിലോസ് എന്നീ തിരുമേനിമാർ അദ്ധ്യക്ഷവേദിയിൽ ഹെയിലി സെലാസി ചക്രവർത്തിയുടെ ഇരുവശങ്ങളിലും ആസന്നസ്ഥരായി. ചക്രവർത്തി കോൺഫ്രൻസ് ഉദ്ഘാടനം ചെയ്തു. നമ്മുടെ പാത്രിയർക്കീസ് ബാവ തിരുമേനിയും വസ്ക്കൻ തിരുമേനിയും പ്രസംഗിച്ചു. ഇതോടെ രാവിലത്തെ യോഗം അവസാനിച്ചു.

നിച്ചു. അനന്തരം എല്ലാവരും കൂടി 12 മണി കഴിഞ്ഞു ഭദ്രാസന ദേവാലയമായ ഹോളി ട്രിനിറ്റി ചർച്ചിലേക്കു പോകയും അവിടെ നടന്ന എത്യോപ്യൻ കുർബ്ബാനയിൽ സംബന്ധിക്കുകയും ചെയ്തു. ബുധൻ, വെള്ളി, എന്നീ ദിവസങ്ങൾ എത്യോപ്യൻ സഭയ്ക്കു നോമ്പുദിവസങ്ങളാകയാൽ ഉച്ചയ്ക്ക് ഒരു മണിയോടു കൂടി മാത്രമേ വി. കുർബ്ബാന ആരംഭിക്കയുള്ളൂ. ചക്രവർത്തി ഈ ദിവസങ്ങളിൽ കൃത്യമായി നോമ്പ് ആചരിക്കുകയും വി. കുർബ്ബാനയിൽ സംബന്ധിക്കുകയും ചെയ്യുക പതിവാണ്. നോമ്പാചരണങ്ങളിൽ എത്യോപ്യൻ സഭ ഇതര സഭകളേക്കാൾ വളരെ മുന്തിലാണ്. വി. കുർബ്ബാനയ്ക്കുശേഷം എല്ലാവരും അവരവരുടെ താമസസ്ഥലങ്ങളിൽ എത്തി ഭക്ഷണം കഴിച്ചു വിശ്രമിച്ചു.

വൈകുന്നേരം കൂത്യം 5 മണിക്കു രണ്ടാമത്തെ സെഷൻ ആരംഭിച്ചു. ഇത്തവണ ഓരോ സഭയുടെയും പ്രതിനിധികൾക്കു പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം ഇരിപ്പിടങ്ങൾ സജ്ജമാക്കിരുന്നു. രാത്രി ഏഴു മണി വരെയോഗം നീണ്ടുനിന്നു. ഈ അവസരത്തിലാണ് അർമ്മീനിയൻ ഡലിഗേഷനിൽ അഭിപ്രായവ്യത്യാസം ഉണ്ടായത്. അർമ്മീനിയൻ സഭയുടെ രണ്ടു കാതോലിക്കാമാരേയും പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം ഡലിഗേഷനായി അതായതു രണ്ടു ഡലിഗേഷനായി പരിഗണിക്കണമെന്നു കോറിൻ കാതോലിക്കായും, അതല്ല സുപ്രീം കാതോലിക്കായുടെ നേതൃത്വത്തിലുള്ള ഒരു ഡലിഗേഷനായി ഗണിച്ചാൽ മതിയെന്നു വസ്കൻ കാതോലിക്കായും ശഠിച്ചു. മറ്റുള്ളവർ പലരും ഇതിൽ ഇടപെട്ടു. പല അനുരഞ്ജനശ്രമങ്ങൾ നടത്തി എങ്കിലും ഇരു കൂട്ടരും അവരവരുടെ അഭിപ്രായത്തിൽ ഉറച്ചു നിന്നു. കോൺഫ്രൻസ് അംഗങ്ങളിൽ പൊതുവേ ഒരു മൂന്നുതര ദൃശ്യമായി. ഇതു മൂലം 16-ാം തീയതി സമ്മേളനം നടന്നില്ല. അന്നു വസ്കൻ തിരുമേനി ഹോളി ട്രിനിറ്റി പള്ളിയിൽ വി. കുർബ്ബാന അർപ്പിച്ചു. ഇത് അർമ്മീനിയൻ ക്രമപ്രകാരമായിരുന്നു. കോൺഫ്രൻസ് അംഗങ്ങൾ എല്ലാവരും ഇതിൽ സംബന്ധിച്ചു. അന്നു മാത്രമാണ് കോപ്റ്റിക് പാത്രിയർക്കീസ് കുറിലോസ് തിരുമേനി കോൺഫ്രൻസിൽ സംബന്ധിക്കുന്നതിനു വന്നു ചേർന്നത്. പിറ്റേദിവസം ഹോളി ട്രിനിറ്റി പള്ളിയിൽ നമ്മുടെ പാത്രിയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനി വി. കുർബ്ബാന അർപ്പിച്ചു. കുർബ്ബാനമധ്യേ സുറിയാനി, അറബി, ഇംഗ്ലീഷ്, മലയാളം എന്നീ ഭാഷകൾ തിരുമേനി ഉപയോഗിച്ചു. എല്ലാ സഭാ മേലദ്ധ്യക്ഷന്മാരും സിറിയ, മലങ്കര, എത്യോപ്യ എന്നിവിടങ്ങളിൽ നിന്നു ഇവിടെ വന്നു താമസിക്കുന്ന നമ്മുടെ സഭാംഗങ്ങൾ എല്ലാവരും തന്നെ വി. കുർബ്ബാനയിൽ സംബന്ധിച്ചു. സഭാംഗങ്ങൾ പലരും വി. കുർബ്ബാന അനുഭവിക്കുകയും ചെയ്തു.

ആഡീസ് അബാബയിലെ ആഫ്രിക്ക ഹാളിൽ ചേർന്ന പൗറസ്തു ഓർത്തഡോക്സ് സഭാതലവന്മാരുടെ സമ്മേളനം
എത്യോപ്യൻ ചക്രവർത്തി ഉൽഘാടനം ചെയ്യുന്നു.

ചരിത്രം സൃഷ്ടിച്ച സമ്മേളനം

ജനുവരി 18 -ാം തീയതി രാവിലെ തന്നെ കോൺഫ്രൻസ് ആരംഭിച്ചു. അഭിപ്രായ വ്യത്യാസം മൂലം അർമ്മീനിയൻ കത്തോലിക്കാമാർ ഇതിൽ സംബന്ധിച്ചില്ല. ഈ സമയം കൊണ്ടു പലരുടെയും പരിശ്രമഫലമായി അർമ്മീനിയക്കാർ തമ്മിൽ ഒരു ഒത്തുതീർപ്പിൽ എത്തിച്ചേർന്നു. ഇരു കൂട്ടരും നിരീക്ഷകർ എന്ന നിലയിൽ മാത്രം കോൺഫ്രൻസിൽ സംബന്ധിക്കുക എന്നുള്ളതായിരുന്നു ഒത്തുതീർപ്പു വ്യവസ്ഥ. ഈ വിധമെങ്കിലും കാര്യങ്ങൾ അവസാനിപ്പിച്ചതിൽ എല്ലാവരും അവരെ ശ്ലാഘിച്ചു. ജനുവരി 19-ാം തീയതി എത്യോപ്യൻ സഭയിലെ എപ്പിഫെനി (ദനഹാ) പെരുന്നാളായിരുന്നു. ഈ പെരുന്നാൾ അവരുടെ ദേശീയ ഉത്സവം തന്നെയാണ്. അതിനാൽ തൽസംബന്ധമായ ചടങ്ങുകൾ 18-ാം തീയതി ഉച്ച മുതലേ ആരംഭിച്ചു. അതിൽ സംബന്ധിക്കുന്നതിനു ഞങ്ങളെല്ലാവരും പ്രത്യേകം ക്ഷണിക്കപ്പെട്ടു. പട്ടണത്തിലും ചുറ്റുപാടുമുള്ള എല്ലാ പള്ളികളിൽ നിന്നും പള്ളിക്കാർ കുരിശ്, കൂട, കൊടി ആദിയായ പള്ളിസാമാനങ്ങളോടും വാദ്യഘോഷങ്ങളോടും കൂടി എത്തിയിട്ടുണ്ട്.

അതിവിശാലമായ ഒരു മൈതാനത്തു ജനങ്ങൾ ഒരുമിച്ചു കൂടിയിരിക്കുകയാണ്. ചക്രവർത്തിയും എത്യോപ്യൻ പാത്രിയർക്കീസും മെത്രാന്മാരും ദയറായക്കാരും പട്ടക്കാരും മന്ത്രിന്മാരും ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുമെല്ലാം സംബന്ധിക്കുന്ന ഒരു വലിയ ശുശ്രൂഷയാണ് എപ്പിഫെനി. ഈ ശുശ്രൂഷയിൽ സംബന്ധിക്കുന്ന വൈദികഗണം മുഴുവനും വിലപിടിച്ച മനോഹരങ്ങളായ അംശവസ്ത്രങ്ങളാണ് ധരിക്കുന്നത്. ഒരു പ്രത്യേക കൂളം ദനഹാ ശുശ്രൂഷയുടെ ആവശ്യത്തിനുവേണ്ടി പണിതു മനോഹരമാക്കി വെള്ളം നിറച്ചിട്ടിട്ടുണ്ട്. കൂളത്തിന്റെ പടിഞ്ഞാറു ഭാഗത്തു നിന്നു കൊണ്ടാണു ശുശ്രൂഷ നടത്തുന്നത്. പാട്ടുകൾ ആട്ടങ്ങൾ, നൃത്തങ്ങൾ, താളമേളങ്ങൾ വർണ്ണപ്പകിട്ടുള്ള വസ്ത്രങ്ങൾ അണിഞ്ഞ ശതക്കണക്കിനു ഗായകസംഘങ്ങൾ എന്നിവ ആരെയും ആകർഷിക്കും. തികച്ചും ദേശീയമായ ഈ ശുശ്രൂഷ വളരെ അധികം സമയത്തേക്കു നീണ്ടുനിന്നു. ബഹുവിശേഷവും മനോഹരവുമായ ഈ ശുശ്രൂഷ ഞങ്ങളെ അത്യധികം ആകർഷിച്ചു. ശുശ്രൂഷയുടെ അവസാനത്തിൽ ചക്രവർത്തി കൂളത്തിന്റെ പടിഞ്ഞാറു വശത്തു വന്നു കിഴക്കോട്ട് അഭിമുഖമായി നിന്നു. പ്രധാന പുരോഹിതൻ കൂളത്തിൽ നിന്നും വെള്ളം കോരിയെടുത്ത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ നെറ്റിയിൽ കുരിശാകൃതിയിൽ വരച്ചു. തുടർന്ന് കൂടിയിരുന്ന ജനങ്ങൾ എല്ലാവരും വെള്ളം തൊട്ടു നെറ്റിയിൽ കുരിശു

വരയ്ക്കുകയും മുഖത്തും ദേഹത്തും തളിക്കുകയും ചെയ്തു. ലക്ഷക്കണക്കിനു ജനങ്ങൾ തടിച്ചുകൂടി നടത്തിയ ഈ ശുശ്രൂഷ എത്യോപ്യൻ സഭയെപ്പറ്റിയും രാഷ്ട്രത്തെക്കുറിച്ചും വളരുന്ന തലമുറയ്ക്കു പ്രചോദനം നൽകുവാൻ പര്യാപ്തമായ ഒരു വമ്പിച്ച ഉത്സവമാണ്. ആ മൈതാനത്തിനു സമീപം പട്ടണത്തിൽ വി. മിലായേൽ മാലാഖയുടെ നാമത്തിൽ സ്ഥാപിച്ചിരിക്കുന്ന ഒരു വലിയ പള്ളിയുണ്ട്. പിറ്റേദിവസം ഈ പള്ളിയിലെ പെരുന്നാളാണ്. സെന്റ് മൈക്കിൾ ചർച്ചിലെ പെരുന്നാളും എപ്പിഫെനി പോലെ തന്നെ എത്യോപ്യക്കാർക്കു ദേശീയ ഉത്സവമാണ്. ചക്രവർത്തിയും പാത്രീയർക്കീസും മേല്പട്ടക്കാരും അനേക ലക്ഷം ജനങ്ങളും ഭക്ത്യാദരവുകളോടെ ഈ പെരുന്നാളിലും സംബന്ധിക്കും. ഞങ്ങളും ഈ പെരുന്നാളിനു പോയിരുന്നു. ജനുവരി 20-ാം തീയതി ബുധനാഴ്ച ആയിരുന്നതിനാൽ, ഹോളി ട്രിനിറ്റി പള്ളിയിൽ വി. കുർബ്ബാന ഉണ്ടായിരുന്നു. തിരുമേനിമാർ എല്ലാവരും വി. കുർബ്ബാനയിൽ സംബന്ധിച്ചു. അനന്തരം 4 മണിക്കു നടത്തപ്പെട്ട ഈ സമ്മേളനത്തിൽ അർമ്മീനിയൻ വസ്ക്കൻ തിരുമേനി, കോറിൻ തിരുമേനി, നമ്മുടെ പാത്രീയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനി, കാതോലിക്കാ ബാവാ തിരുമേനി, എത്യോപ്യൻ ഡെപ്യൂട്ടി പാത്രീയർക്കീസായ ആബൂനാ തെയോഫിലോസ് തിരുമേനി എന്നിവരും കോപ്റ്റിക് പാത്രീയർക്കീസും ചക്രവർത്തിയും പ്രസംഗിച്ചു. എല്ലാ വർഷങ്ങളിലും എപ്പിഫെനിയുടെ പിറ്റേദിവസം ചക്രവർത്തിയുടെ വകയായി ഒരു ലബ്ബു സൽക്കാരം നടത്തുക പതിവുണ്ട്. ഈ ആണ്ടിൽ എപ്പിഫെനിയുടെ പിറ്റേദിവസം ബുധനാഴ്ച ആകയാൽ സൽക്കാരം 21-ാം തീയതിയാണു നടത്തപ്പെട്ടത്. ചക്രവർത്തിയുടെ വകയായ ജൂബിലി പാലസിൽ വെച്ചു നടത്തപ്പെട്ട ഈ ലബ്ബു സൽക്കാരത്തിൽ ഡെലിഗേഷൻ അംഗങ്ങളെ കൂടാതെ 1500-ൽപരം ആളുകൾ സംബന്ധിച്ചിരുന്നു. 21-ാം തീയതി വൈകിട്ട് 7 മണിക്കാണു കോൺഫ്രൻസ് അവസാനിച്ചത്.

സമ്മേളനം അവസാനിച്ചശേഷം ഡെലിഗേഷൻ അംഗങ്ങൾ എല്ലാവരും ചക്രവർത്തി താമസിച്ചിരുന്ന കൊട്ടാരത്തിൽ ചെന്നു ചക്രവർത്തിയെ സന്ദർശിച്ചു. പ്രധാന മേല്പട്ടക്കാർക്കെല്ലാം ചക്രവർത്തി വിലയേറിയ സമ്മാനങ്ങൾ നൽകി വേണ്ടവിധം അവരെയെല്ലാം ബഹുമാനിച്ചുയച്ചു. പിറ്റേദിവസം കോൺഫ്രൻസ് അംഗങ്ങളിൽ 17 പേർ ചേർന്ന് ലാലിബാല എന്ന സ്ഥലത്തേക്ക് ഒരു വിനോദയാത്ര നടത്തി. ഒരു പ്രത്യേക വിമാനം ഈ ആവശ്യത്തിനു ചക്രവർത്തി വിട്ടുതന്നിരുന്നു. ഈ യാത്രയിൽ നമ്മുടെ പാത്രീയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനിയും കൂടെയുണ്ടായിരുന്നവരും സംബന്ധിച്ചില്ല. അവർ കൊട്ടാരത്തിൽ തന്നെ വിശ്രമിച്ചു. പുതുതായി പണിതുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഒരു പട്ടണമാണ് ലാലിബാല. മല

മുകളിൽ കല്ലിൽ നിന്നും വെട്ടിയെടുത്തിട്ടുള്ള പതിനൊന്നു പള്ളികളാണ് ഇവിടത്തെ പ്രത്യേകത. ഇവ പതിനൊന്നും വളരെ അടുത്തടുത്തുള്ളതും പതിനൊന്നിലും പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം ഇടവകക്കാർ ഉള്ളതുമാണ്. പള്ളികൾക്കു വാതിലുകളും ജനാലകളും വളരെ കുറവും ഉള്ളതു തന്നെ ചെറുതുമാണ്. അകം വളരെ വിസ്താരമുള്ളതും പുറത്തു നിന്നു നോക്കിയാൽ കാഴ്ചയ്ക്കു മനോഹരങ്ങളുമാണ്. പള്ളികളുടെ പുറത്തേ മതിൽ കെട്ടിനകവശത്തു പല വലിപ്പത്തിലുള്ള ഗൃഹകൾ കാണുന്നുണ്ട്. ഇങ്ങനെയുള്ള ഗൃഹകളിൽ ഒരു കാലത്തു സന്യാസികൾ താമസിച്ചിരുന്നതായി ഇടവകക്കാരിൽ പലരും ഞങ്ങളോടു പറഞ്ഞു. ഇപ്പോഴും ഒരു പള്ളിയുടെ ശവക്കോട്ടയിൽ ഗൃഹകൾ ഉണ്ടെന്നും അതിൽ സന്യാസികൾ താമസിക്കുന്നുണ്ടെന്നും അവിടുത്തെ ജനങ്ങളിൽ നിന്നു ഞങ്ങൾക്കു ഗ്രഹിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞു. സാധാരണഗതിയിൽ ദുഷ്പ്രാപ്യമായ ആ സ്ഥലത്തേയ്ക്കു പോകുവാൻ ഞങ്ങൾക്കു കഴിഞ്ഞില്ല. എത്യോപ്യയിൽ പല സ്ഥലങ്ങളിലും സന്യാസിമാർ താമസിക്കുന്നുണ്ട്. തങ്ങളുടെ പാർപ്പിടങ്ങൾ വിട്ട് അവർ പുറത്തേയ്ക്കു ഇറങ്ങുന്ന പതിവില്ല. കാലം ചെയ്ത നമ്മുടെ പ. കാതോലിക്കാബാവാ തിരുമേനി മുൻപ് യറുശലേമിൽ പോയ കാലത്ത് ഒരു എത്യോപ്യൻ സന്യാസിയെ അദ്ദേഹം താമസിച്ചിരുന്ന സ്ഥലത്തു പോയി കണ്ടതായും തിരുമേനിയെക്കണ്ട അവസരം അദ്ദേഹം നിലംവരെ കുമ്പിട്ടു തിരുമേനിയെ വണങ്ങി സ്വീകരിച്ചതായും എന്നാൽ അദ്ദേഹം വാസസ്ഥലം വിട്ടു ഒരു കാൽപോലും മുൻപോട്ടു വയ്ക്കാതെ നിന്നതായും പറഞ്ഞു കേട്ടിട്ടുണ്ട്. അത്രമാത്രം നിഷ്ഠയുള്ളവരാണ് എത്യോപ്യൻ സന്യാസിന്മാർ. ഇവർ അവരുടെ ജീവസന്ധാരണത്തിനു ആവശ്യമുള്ള എല്ലാ സാധനങ്ങളും അവരുടെ താമസ സ്ഥലത്തിനടുത്തുള്ള വളപ്പുകളിൽ കൃഷിചെയ്തുണ്ടാക്കുന്നു. ഞങ്ങളുടെ അന്വേഷണത്തിൽ എത്യോപ്യയിൽ ഇങ്ങനെ ഇരുപത്തിമൂവായിരം സന്യാസികളുണ്ടെന്നാണ് അറിഞ്ഞത്.

ലാലിബാലായിലെ പ്രധാനപ്പെട്ട സ്ഥലങ്ങളെല്ലാം കണ്ടതിനുശേഷം പിന്നീട് അക്സ്കം എന്ന സ്ഥലത്തേക്കു ഞങ്ങൾ പോയി. ജനുവരി 22-ാം തീയതിയാണ് അവിടേക്കു ഞങ്ങൾ പറന്നത്. ചക്രവർത്തി സ്വന്തമായി അവിടെ ഒരു പുതിയ പള്ളി പണിയിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്. മിക്കവാറും പണി പൂർത്തിയായി എന്നു തന്നെ പറയാം. ഇത്ര ഭീമാകാരവും വിസ്തൃതവും മനോഹരവുമായ ഒരു ദേവാലയം ഭൂമുഖത്തെവിടെയെങ്കിലും കാണുമോ എന്നു സംശയമാണ്. എത്ര ലക്ഷം രൂപയാണ് ഇതിനുവേണ്ടി ചെലവഴിച്ചിട്ടുള്ളതെന്നു സാധാരണക്കാർക്കു ഊഹിക്കുവാൻ പോലും സാദ്ധ്യമല്ല. അതിന്റെ മനോഹരത്വം വർണ്ണിപ്പാൻ എന്റെ തൂലികയ്ക്കു കഴിവില്ല. അർദ്ധഗോളാകൃതിയിലാണ് അതിന്റെ

മേൽക്കൂര. അതു മുഴുവനും ചെമ്പുതകിടുകൾകൊണ്ടു പൊതിഞ്ഞിരിക്കുകയാണ്. ഇവിടെ നിന്നും കുറച്ചുകലെയെന്ന് പഴയ പള്ളി സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നത്. തിരുമേനിമാർക്ക് അവിടെ ഒരു സ്വീകരണമുണ്ടായിരുന്നു. സ്വീകരണയോഗത്തിൽ ഒരു കോപ്റ്റിക് മെത്രാപ്പനും ഒരു അർമ്മീനിയൻ മെത്രാപ്പനും പ്രസംഗിച്ചു. സ്വീകരണങ്ങൾക്കു നന്ദി പ്രദർശിപ്പിച്ചു കൊണ്ടു നമ്മുടെ ബാവാ തിരുമേനിയും പ്രസംഗിച്ചു. പുതിയ പള്ളിക്കു സമീപം പല പഴയ കൽത്തൂണുകൾ നാട്ടിയിരിക്കുന്നതും ഞങ്ങൾ കണ്ടു. അവയിൽ ചിലതിനു 38-40 മീറ്റർ പൊക്കവും 4-5 മീറ്റർ വീതിയും 2-3 മീറ്റർ ഘനവുമുണ്ടെന്നു പറയുമ്പോൾ ഇത്ര ഭീമാകാരമായ ആ കൽത്തൂണുകൾ ഏതുവിധം അവിടെ ഉയർത്തിനാട്ടിയെന്നുള്ളത് അത്ഭുതമാണ്. അവിടെ പല സ്ഥലങ്ങളിലും ഇതുപോലുള്ള കൽത്തൂണുകൾ നാട്ടിയിരിക്കുന്നതു കാണാം. പഴയ ഏതോ ഭാഷയിൽ അതിന്മേൽ എഴുത്തുകളും കാണുന്നുണ്ട്. അവയ്ക്കു സമീപം ഒന്നു രണ്ടു സ്ഥലത്തു വലിയ ഗുഹകളും ഞങ്ങൾ കണ്ടു.

രാജാക്കന്മാർ കൊട്ടാരത്തിനു വെളിയിൽ പോകുന്നതിനു മുൻകാലങ്ങളിൽ നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ള ഗുഡ്മാർഗ്ഗങ്ങളാണിവയെന്നു പറയപ്പെടുന്നു. യുദ്ധകാലങ്ങളിൽ ഈദ്യൂൾ രഹസ്യവഴികൾ ഉപകരിച്ചിട്ടുള്ളതായി നാം കേട്ടിട്ടുണ്ടല്ലോ. വലിയ കെട്ടിടങ്ങളുടെ ശൂന്യശിഷ്ടങ്ങളും ഇവയ്ക്കടുത്തു കാണാനുണ്ട്. ഇവയെല്ലാം കണ്ടതിനു ശേഷം അന്നുതന്നെ വൈകിട്ടു ഞങ്ങൾ ആഡിസ് അബാബയിൽ തിരിച്ചെത്തി. ജനുവരി 22-ാം തീയതി വൈകിട്ടു എത്യോപ്യൻ പാത്രിയർക്കീസിന്റെ വകയായി കോൺഫ്രൻസ് അംഗങ്ങളുടെ ബഹുമാനാർത്ഥം ഒരു ബാങ്കറ്റ് നടത്തപ്പെട്ടു. മെത്രാപ്പോലീത്തന്മാരും പട്ടക്കാരും ഉദ്യോഗസ്ഥരും പൗരമുഖ്യരുമായി 350-ൽപരം ആളുകൾ ഇതിൽ സംബന്ധിച്ചു. ബാങ്കറ്റ് ആരംഭിക്കുന്നതിനു മുൻപായി എത്യോപ്യൻ പാത്രിയർക്കീസ് ആബൂനാ ബസ്സേലിയോസ്, കോൺഫ്രൻസ് അംഗങ്ങളെ പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം ഉപചാരപൂർവ്വം ക്ഷണിച്ച് ഓരോ സ്ത്രീബാധയും എത്യോപ്യൻ ഭാഷയിൽ ഭംഗിയായി അച്ചടിച്ചു മനോഹരമായി ബയൻഡു ചെയ്തിട്ടുള്ള ഓരോ കുർബ്ബാന തക്സായും സമ്മാനിച്ചു. ആബൂനാ ബസ്സേലിയോസ് പാത്രിയർക്കീസ് തിരുമേനി ആലസ്യവിയേയനായി തന്നത്താൻ ഏഴുനേല്ക്കുന്നതിനു പോലും കഴിവില്ലാതെ രോഗശയ്യയിൽ തന്നെ കിടക്കുകയാണ്. ഞങ്ങൾ എല്ലാവരും അദ്ദേഹത്തിന്റെ സൗഖ്യത്തിനുവേണ്ടി പ്രത്യേകം പ്രാർത്ഥിക്കുകയും കൈമുത്തി അനുഗ്രഹം പ്രാപിക്കയും ചെയ്തു. ഇപ്പോൾ പാത്രിയർക്കീസിനുവേണ്ടി എല്ലാ കാര്യങ്ങളും നിർവ്വഹിക്കുന്നത് ആബൂനാ തെയോഫിലോസ് തിരുമേനിയാണ്. ഇദ്ദേഹം വളരെ വിനയമുള്ളവനും ദൈവഭക്തനും ഭരണകാര്യങ്ങളിൽ അതിനിപുണനാണ്.

രാജ്യവാസികളുടെ മുക്തകണ്ഠമായ പ്രശംസയും സ്നേഹവും ഇദ്ദേഹം ആർജ്ജിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്.

ഇരുപത്തിനാലാം തീയതി രാവിലെ അർമ്മീനിയൻ സിലീഷ്യൻ കാതോലിക്കോസ് കൊറിൻ തിരുമേനി ഹോളി ട്രിനിറ്റി പള്ളിയിൽ വി. കുർബ്ബാന അർപ്പിച്ചു. ചക്രവർത്തിയും സഭാതലവന്മാരും മെത്രാപ്പോലീത്തന്മാരും ഒട്ടുവളരെ ജനങ്ങളും അതിൽ സംബന്ധിച്ചു. വി. കുർബ്ബാന കഴിഞ്ഞ് എല്ലാവരും അവരവരുടെ താമസസ്ഥലങ്ങളിൽ പോയി വിശ്രമിച്ചു. ഉച്ചയ്ക്കു മുൻപായി ചക്രവർത്തി, താമസിച്ചിരുന്ന കൊട്ടാരത്തിലെത്തി നമ്മുടെ പാത്രിയർക്കീസ് ബാവാ, കാതോലിക്കാബാവാ, അർമ്മീനിൻ കാതോലിക്കാമാർ എന്നീ സഭാതലവന്മാരെ സന്ദർശിച്ച് അവർക്കു മേൽത്തരവും വർണ്ണപ്പകിട്ടുള്ളതും നല്ല വിലപിടിപ്പുള്ളതുമായ ഓരോ പരവതാനിയും സ്വർണ്ണവും സമ്മാനിച്ചു. ഇപ്പോൾ ദേവലോക അരമന ചാപ്പലിന്റെ വി. മദ്ബഹായിൽ ത്രോണോസിനു മുൻപിൽ എല്ലാ ഞായറാഴ്ചകളിലും വിശേഷ ദിവസങ്ങളിലും വിരിച്ചിടുന്ന വിലയേറിയ പരവതാനി കാലം ചെയ്ത കാതോലിക്കാബാവാ തിരുമനസ്സിലേക്കു മുമ്പു ഹെയിലി സെലാസി ചക്രവർത്തി കോട്ടയം പഴയസെമിനാരി സന്ദർശിച്ച അവസരത്തിൽ സമ്മാനിച്ചിട്ടുള്ളതാണ്. ചക്രവർത്തിക്കു സഭയോടും സഭാപിതാക്കന്മാരോടുള്ള ഭക്ത്യാദരവ് ഒന്നു പ്രത്യേകം തന്നെയാണ്. നാലാം നൂറ്റാണ്ടിലെ കൂസ്തന്തിനോസ് ചക്രവർത്തിക്കുപോലും ഇത്രയേറെ ആദരവുണ്ടായിരുന്നുവോ എന്നു സംശയമാണ്. ലൗകികശക്തിയേയും പ്രതാപത്തേയുംകാൾ ദൈവകൃപയുടെ കാവലും തണലുമാണ് അഭികാമ്യമെന്നു തന്നെ അദ്ദേഹം വിശ്വസിക്കുന്നു. കയ്പേറിയ അനേകം അനുഭവങ്ങളിലൂടെ കടന്നുപോയ സംഭവബഹുലമായ ചരിത്രത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ രാജ്യത്തേയും രാജ്യത്വത്തേയും കാത്തുസൂക്ഷിക്കുന്ന സനാതനശക്തി മറ്റൊന്നാണെന്ന് അദ്ദേഹം കരുതുന്നില്ല. ഇത് ഈ ലോകത്തിലെ ഭരണാധികാരികൾക്കു ഒരു പാഠമായി ചരിത്രമുള്ളിടത്തോളം കാലം ശേഷിച്ചിരിക്കും എന്ന് വിചാരിക്കുന്നതിൽ തെറ്റില്ല. ഉച്ചയ്ക്ക് എത്യോപ്യയിലെ കിരീടാവകാശിയായ രാജകുമാരന്റെ വകയായി അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൊട്ടാരത്തിൽ വച്ച് ഡെലിഗേഷൻ അംഗങ്ങൾക്ക് ഒരു ലഞ്ചു സൽക്കാരം നൽകപ്പെട്ടു. എത്യോപ്യയിലെ കോൺഫ്രൻസിന്റെ പരിപാടിയോടു അനുബന്ധിച്ചുള്ള അവസാനത്തെ ചടങ്ങ് ഇതായിരുന്നു. ഇതിനുശേഷം നമ്മുടെ കാതോലിക്കാബാവാ തിരുമേനി, ചക്രവർത്തി, കിരീടാവകാശിയായ രാജകുമാരൻ, എത്യോപ്യൻ പാത്രിയർക്കീസ് ആബൂനാ ബസ്സേലിയോസ്, ആക്ടിംഗ് പാത്രിയർക്കീസ് ആബൂനാ തെയോഫിലോസ്, മെത്രാപ്പോലീത്തന്മാർ, ചില പ്രമുഖ വൈദികർ എന്നിവരെ സന്ദർശിച്ചു യാത്ര പറയുകയും ഓരോരുത്തർക്കും

പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം സമ്മാനങ്ങൾ നൽകുകയും ചെയ്തു. ഞങ്ങൾ താമസിച്ചിരുന്ന കൊട്ടാരത്തിലെ പരിചാരകർക്കും മറ്റു ജോലിക്കാർക്കും പരിതോഷികങ്ങളും നൽകി.

ആഡിസ് അബാബ സമ്മേളന നിശ്ചയങ്ങൾ പരസ്യപ്പെടുത്തുന്നതിനു സഭാതലവന്മാർക്കു മാത്രമേ അധികാരമുള്ളൂ. നമ്മുടെ സഭയിൽ ഇതു വരെയും ഈ നിശ്ചയങ്ങൾ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയിട്ടില്ല. തന്നിമിത്തം അവ ഇവിടെ പ്രസ്താവിക്കുവാൻ നിവൃത്തിയില്ലാതെ വന്നതിൽ ഖേദിക്കുന്നു.

നാലു മണിയോടു കൂടി എല്ലാവരോടും യാത്ര പറഞ്ഞു. ജനുവരി 25-ാം തീയതി രാവിലെ ഒൻപതര മണിക്കുള്ള വിമാനത്തിൽ കെയിറോയിലേക്കു പുറപ്പെടുവാൻ ഞങ്ങൾ ആഡിസ് അബാബ വിമാനത്താവളത്തിൽ എത്തി. ഞങ്ങളെ യാത്ര അയയ്ക്കുന്നതിനു ചക്രവർത്തി അവിടെ നേരത്തെ എത്തിയിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തോടൊരുമിച്ച് ആബൂനാ തെയോഫിലോസ് തിരുമേനിയും മറ്റു പലരും ഉണ്ടായിരുന്നു. ചക്രവർത്തി, തിരുമേനിമാരുടെ കൈ മുത്തി ചുംബനം ചെയ്തു യാത്രാശംസയരുളിയ രംഗം വളരെ ഹൃദയസ്पर्ശകമായിരുന്നു. ഇത്ര ഉന്നതനും മഹാനും ഒരു സാമ്രാജ്യത്തിന്റെ പരമോന്നത ഭരണാധിപനുമായ ചക്രവർത്തിയുടെ വിനയപൂർവ്വവും സ്നേഹമസൃണവുമായ പെരുമാറ്റ വിശേഷം അദ്ദേഹത്തെപ്പറ്റി എത്ര ഹൃദയപൂർവ്വമായ മതിപ്പും ബഹുമാനവുമാണ് കോൺഫ്രൻസ് അംഗങ്ങളിൽ സംജാതമാക്കിയതെന്നു പറഞ്ഞറിയിക്കാൻ പ്രയാസമാണ്.

VI

കെയ്റോയിൽ മൂന്നു ദിവസം

ഞങ്ങളെല്ലാം യാത്ര പറഞ്ഞു വിമാനത്തിൽ കയറി. നമ്മുടെ പരിശുദ്ധ പാത്രിയർക്കീസു ബാവാ തിരുമേനിയും കൂടെയുള്ള മെത്രാപ്പോലീത്തന്മാരും ദയറായക്കാറും ശ്രീ. ജോർജ്ജും ഞങ്ങളോടൊപ്പം വിമാനത്തിൽ കയറിയിരുന്നു. 11-30 നു ഞങ്ങൾ എല്ലാവരും ആസ്മാറാ വിമാനത്താവളത്തിൽ ഇറങ്ങി. അര മണിക്കൂർ അവിടെ വിശ്രമിച്ചതിനു ശേഷം വീണ്ടും അതേ വിമാനത്തിൽത്തന്നെ യാത്ര തുടർന്നു. കൃത്യം രണ്ടര മണിക്കൂർ ഈജിപ്തിന്റെ തലസ്ഥാന നഗരമായ കെയ്റോയിൽ ഞങ്ങൾ ഇറങ്ങി. കെയ്റോയിൽ നമുക്ക് ഒരു പള്ളിയുണ്ട്. ആ പള്ളി വികാരിയും കോപ്റ്റിക് സഭയുടെ പ്രതിനിധികളായ ഏതാനും പട്ടക്കാരും ജനങ്ങളും വിമാനത്താവളത്തിൽ വന്നു ഞങ്ങളെ സ്വീകരിച്ചു. പ. പാത്രിയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനിയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൂടെയുള്ളവരും കെയ്റോയിലുള്ള നമ്മുടെ പള്ളിയിൽ വിശ്രമിച്ചശേഷം ഡമാസ്കസി ലേക്കു പോയി. കോപ്റ്റിക് സഭയുടെ അതിഥികളായി ഞങ്ങൾ കെയ്റോയിൽ ഷെപ്പർഡ് ഹോട്ടലിലും താമസിച്ചു. വൈകിട്ടു കോപ്റ്റിക്കാരുടെ വകയായി സെന്റ് ജോർജ്ജ് പള്ളിയിൽ ഞങ്ങൾക്കു ഒരു വൻപിച്ച സ്വീകരണം ഉണ്ടായിരുന്നു. സ്വീകരണയോഗത്തിൽ അവിടുത്തെ ബിഷപ്പ് ഞങ്ങൾക്കു സ്വാഗതം ആശംസിച്ചു പ്രസംഗിച്ചു. നമ്മുടെ ബാവാ തിരുമേനി മലങ്കരസഭയെക്കുറിച്ചും നമ്മുടെ സഭയും അലക്സന്ദ്രിയാ സഭയും തമ്മിലുള്ള ബന്ധത്തെക്കുറിച്ചും സാരവത്തായ ഒരു പ്രസംഗം ചെയ്തു. പ്രസംഗം കഴിഞ്ഞ ഉടനെ വൻപിച്ച ജനക്കൂട്ടം പ. ബാവാ തിരുമേനിയുടെ കൈ മുത്തുന്നതിനു കാണിച്ച ആവേശവും തിരക്കും തിരക്കും അവിസ്മരണീയമാണ്. എന്റെ ജീവിതത്തിൽ ആദ്യമായിട്ടാണ് ഈ വിധമുള്ള കാഴ്ച ഞാൻ കാണുന്നത്. ഒരു വിധത്തിൽ അവരുടെ ഇടയിൽ നിന്നും രക്ഷപ്പെട്ടുവെന്നു പറഞ്ഞാൽ മതി. മേല്പട്ടക്കാരോടും പട്ടക്കാരോടും ജനങ്ങൾക്കുള്ള ഭക്തിയും സ്നേഹവും ഈ വിധത്തിലോ പ്രകടിപ്പിക്കുന്നതെന്നു ഞാൻ ചിന്തിച്ചുപോയി. പുരാതനകാലം മുതൽക്കേ മേൽപ്പട്ടക്കാരെയും പട്ടക്കാരെയും ദയറായക്കാരെയും ധാരാളമായി കണ്ടുപരിചരിച്ച് ഇടപെട്ടിട്ടുള്ള ഒരു ജനതയാണ് കോപ്റ്റിക്കുകാർ. എന്നിട്ടും വൈദികഗണത്തോടുള്ള ഭക്ത്യാദരവുകൾ അവരുടെ ഉള്ളിൽ തണുത്തുപോയിട്ടില്ല. പൊതുസഭാചരിത്രത്തിലെ പല സംഭവങ്ങൾക്കും നേതൃത്വം വഹിച്ചിട്ടുള്ളവരാണല്ലോ പുരാതന അലക്സന്ദ്രിയൻ പിതാക്കന്മാർ. അത്താനാസ്യോസ്, കുറിലോസ്, ദീയസ്കോറോസ്, ഒറിഗനോസ്, കൂപ്രിയാനോസ് മുതലായ പരിശുദ്ധ പിതാക്കന്മാരും അന്തോനിയോസ്,

അർസോനിയോസ്, പാക്കുമിയോസ്, മക്കാറിയോസ് മുതലായ താപസ ശ്രേഷ്ഠന്മാരും അലക്സന്ദ്രോസഭയുടെ സംഭാവനകളാണ്. ഈ പിതാക്കന്മാരും സന്യാസിശ്രേഷ്ഠന്മാരും വിശ്വാസപരമായും ജീവിത മാതൃകകാട്ടിയും വിശുദ്ധ സഭയ്ക്കു നൽകിയിട്ടുള്ള സംഭാവനകൾ സഭയുടെ ഈടേറിയ മുതൽക്കൂട്ടായി ഇന്നും നിലകൊള്ളുന്നു.

ഈജിപ്തിലെ പിരമിഡുകൾ ലോകത്തിലെ മഹാത്ഭുതങ്ങളിൽ പെട്ടതാണല്ലോ. 26-ാം തീയതി രാവിലെ അതു കാണാൻ ഞങ്ങൾ പോയി. മൂന്നു പ്രധാന പിരമിഡുകളാണു ഞങ്ങൾ കണ്ടത്. മിസ്രയീമിലെ ഹറവോ രാജാക്കന്മാരുടെ ശവകുടീരങ്ങൾ ഇവയ്ക്കുള്ളിലാണ്.

ഈ പിരമിഡുകളിൽ ഒന്നിനു 750 അടിയോളം ഉയരവും അത്ര തന്നെ വീതിയും ഉണ്ടെന്നു തോന്നുന്നു. അടിയിൽ നിന്നും മുകളിലോട്ടു വിസ്താരം കുറഞ്ഞു കുറഞ്ഞു മുകളിലത്തെ അറ്റം ഒരു കൂമ്പു പോലെ നിൽക്കുന്നു. ഒരു ഹറവോ രാജാവിന്റെ പ്രതിമ ഒരു സ്ഥലത്ത് ഇപ്പോഴും വലിയ കേടു കൂടാതെ നിൽപ്പുണ്ട്. ഒട്ടകം, കഴുത, കുതിര എന്നിവകളെ വിൽക്കുകയും വാങ്ങുകയും ചെയ്യുന്ന ഒരു ചന്തയും ഇതിനു സമീപം ഞങ്ങൾ കണ്ടു. പിരമിഡുകൾ കണ്ടതിനുശേഷം കോപ്റ്റിക് സന്യാസിമാർ താമസിക്കുന്ന ഒരു ആശ്രമത്തിലേക്കാണു ഞങ്ങൾ പോയത്.

ഞങ്ങൾ താമസിച്ചിരുന്ന സ്ഥലത്തു നിന്നു നൂറിൽപരം മൈൽ അകലെയുള്ള ഒരു വിജനപ്രദേശത്താണ് ഈ സന്യാസാശ്രമം സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നത്. ആശ്രമത്തോടു തൊട്ടു സെന്റ് മേരി, സെന്റ് ജോൺ എന്നിവരുടെ നാമത്തിൽ പണികഴിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു ദേവാലയമുണ്ട്. ഞങ്ങൾ അവിടെ എത്തിയപ്പോൾ അവിടുത്തെ മെത്രാപ്പോലീത്തായും പട്ടക്കാരും സന്യാസികളും ചേർന്നു കർണ്ണാനന്ദകരമായ ഗീതങ്ങൾ ആലപിച്ചു കൊണ്ടു ഞങ്ങളെ സന്തോഷപൂർവ്വം സ്വീകരിച്ചു. വിഭവസമൃദ്ധമായ അവിടുത്തെ ഉച്ചഭക്ഷണത്തിൽ ഞങ്ങൾ സംബന്ധിച്ചു. ഞങ്ങളുടെ ആഗമനം പ്രമാണിച്ച് അന്ന് ദയറാവാസികൾക്ക് ഒരു വിശേഷദിവസമായിരുന്നു. വിശേഷദിവസങ്ങളിൽ ദയറായക്കാർ മത്സ്യമാംസാദികൾ ഉപയോഗിക്കുന്ന ഒരു പതിവ് ഇപ്പോൾ ആ പ്രദേശങ്ങളിലുണ്ട്. ഉച്ചഭക്ഷണവും വിശ്രമവും കഴിഞ്ഞ് ദയറാവാസികളോടും മെത്രാപ്പോലീത്തായോടും യാത്ര പറഞ്ഞു ഞങ്ങൾ കെയിറോയിലേക്കു തിരിച്ചു പോന്നു. കെയിറോയിൽ കോപ്റ്റിക്കാരുടെ വകയായ ഒരു പള്ളിയിലേക്ക് അവർ ഞങ്ങളെ ക്ഷണിച്ചു. അവിടെയും വളരെ ഹൃദയസ്पर्ശകമായ ഒരു സ്വീകരണമാണ് ഞങ്ങൾക്കു ലഭിച്ചത്. പള്ളിയിൽ പ്രവേശിച്ചു തിരുമേനിമാർ ലൂത്തിനിയാ കഴിച്ചതിനുശേഷം അവരുടെ സ്വീകരണത്തിന് നന്ദി പ്രദർശിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു ബാവാ തിരുമേനി സുറിയാനിയിൽ പ്രസംഗി

ക്കയും അവിടെ കൂടിയിരുന്ന ജനങ്ങളെ ആശീർവദിക്കുകയും ചെയ്തു. ബാവാ തിരുമേനിയുടെ പ്രസംഗം കെയിറോയിലെ നമ്മുടെ അച്ചൻ അറബിയിൽ ഭാഷാന്തരം ചെയ്തു ജനങ്ങളെ മനസ്സിലാക്കി. അവിടെ തടിച്ചു കൂടിയിരുന്ന ജനക്കൂട്ടം ബാവാ തിരുമേനിയുടെ കൈ മുത്തി അനുഗ്രഹം പ്രാപിച്ചു. അതിനുശേഷം ഒരു കാനിൽ ചുറ്റി സഞ്ചരിച്ച് കെയിറോ പട്ടണം മുഴുവനും ഞങ്ങൾ കണ്ടു.

കെയിറോയിലുള്ള നമ്മുടെ പള്ളി വിസ്തൃതവും മനോഹരവുമാണ്. ഇടവകക്കാർ കുറവാണെങ്കിലും ഒരു റമ്പാച്ചനും ഒരു പട്ടക്കാരനും ആ പള്ളിയിൽ താമസിക്കുന്നുണ്ട്. അവരുടെ ക്ഷണമനുസരിച്ചു ഞങ്ങൾ അവിടെയും പോയി. അവർ അത്യധികം സന്തോഷത്തോടെ ഞങ്ങളെ സ്വീകരിച്ചു. അവരുടെ സൽക്കാരങ്ങളിൽ സബന്ധിച്ചതിനുശേഷം കോപ്റ്റിക്കാരുടെ വകയായ സെന്റ് മാർക്ക് പള്ളിക്കാരുടെ ക്ഷണപ്രകാരം ആ പള്ളിയിലേക്കു ഞങ്ങൾ പോയി. അനവധി ജനങ്ങളും പട്ടക്കാരും അവിടെയും കൂടിയിരുന്നു. ലുത്തിനിയായിക്കുശേഷം മലങ്കരസഭയെ കുറിച്ചും അവരുടെ സ്വീകരണത്തിനു നന്ദി പ്രകടിപ്പിച്ചും കൂടിയിരുന്ന ജനങ്ങളോടു ബാവാ തിരുമേനി പ്രസംഗിച്ചു. ബാവാ തിരുമേനിയുടെ ബഹുമാനാർത്ഥം പള്ളിക്കാർ ഒരുക്കിയിരുന്ന ചായസൽക്കാരത്തിൽ പിന്നീട് ഞങ്ങൾ സംബന്ധിച്ചു. ഇതെല്ലാം കഴിഞ്ഞ് ഞങ്ങൾ താമസിച്ചിരുന്ന സ്ഥലത്ത് എത്തിയപ്പോഴേക്കും രാത്രി 10 മണി കഴിഞ്ഞിരുന്നു. ഈജിപ്തിന്റെ തലസ്ഥാനമായ കെയിറോ നഗരം വളരെ വിസ്തൃതവും മനോഹരവും പരിഷ്കൃതവുമാണ്. പട്ടണമദ്ധ്യത്തിലൂടെ ഒഴുകുന്ന നൈൽ നദി പട്ടണവാസികൾക്കു ഒരു വലിയ അനുഗ്രഹമാണ്. ഈ നദിയെ അഭീഷ്ടദായിനിയായ ഒരു ദേവിയായി മുൻകാലങ്ങളിൽ ഈജിപ്തുകാർ ആരാധിച്ചിരുന്നു. ദേശത്തെ ഫലപുഷ്ടമാക്കുന്ന ഈ നദിക്കു പ്രകൃതിജന്യമായും ചരിത്രപരമായും ഒരു വലിയ സ്ഥാനമുണ്ട്.

VII

വിശുദ്ധ നാടുകളിൽ

1965 ജനുവരി 27-ാം തീയതി ബുധനാഴ്ച രാവിലെ ഒൻപതു മണി കുള്ള വിമാനത്തിൽ കെയിറോയിൽ നിന്നും ഞങ്ങൾ യറൂശലേമിലേക്കു പുറപ്പെട്ടു. പതിനൊന്നു മണിയോടു കൂടി ഞങ്ങൾ വിശുദ്ധ നാട്ടിൽ എത്തിച്ചേർന്നു. ഊർശേമിലെ മാർ യൂലിയോസ് പൗലൂസ് മെത്രാപ്പാനും അർമ്മീനിയ, കോപ്റ്റിക് സഭകളിലെ മെത്രാപ്പോലീത്തന്മാരും റമ്പാന്മാരും പട്ടക്കാരും ഒട്ടധികം ജനങ്ങളും വിമാനത്താവളത്തിൽ ഞങ്ങളെ കാത്തുനിന്നിരുന്നു. വിമാനത്തിൽ നിന്നും ഞങ്ങൾ എല്ലാവരും താഴെ ഇറങ്ങിയപ്പോഴേക്കും ജനങ്ങൾ വന്നു ബാവാ തിരുമേനിയുടെ കൈ മുത്തുവാൻ കാണിച്ച ആവേശം ഒന്നു കാണേണ്ടതു തന്നെയായിരുന്നു. വിമാനത്താവളത്തിൽ നിന്ന് അനേകം കാരുകളുടെ അകമ്പടിയോടു കൂടി ഞങ്ങൾ മാർ മർക്കോസിന്റെ ദയറായിലേക്കു പുറപ്പെട്ടു. ദയറായിക്കു സമീപം ഏതാണ്ട് ഒരു ഫർലോംഗ് ദൂരം എത്തിയപ്പോഴേക്കും വിവിധ സഭാംഗങ്ങളും മതസ്ഥരുമായ ഒരു വലിയ ജനക്കൂട്ടം അവിടെയും കൂടിയിരുന്നു. പിന്നീട് കാനിൽ സഞ്ചരിക്കുവാൻ നിവൃത്തിയില്ലാതെ വന്നതു മൂലം ഞങ്ങളെല്ലാവരും ആ സ്ഥലത്തിറങ്ങി. ഈ സമയത്തു ദയറാവാസികൾ വിലയേറിയതും മനോഹരവുമായ ഒരു കാപ്പ കൊണ്ടു വന്നു ബാവാ തിരുമേനിയെ ധരിപ്പിച്ചു. വാദ്യമേളങ്ങളോടും ഗാനാലാപത്തോടും ഒരു വലിയ ഘോഷയാത്രയായി പള്ളിയിലേക്കു അവർ ഞങ്ങളെ ആനയിച്ചു. മേല്പട്ടക്കാരെ കാപ്പ ധരിപ്പിച്ചു സ്വീകരിക്കുന്ന ഒരു പതിവ് ശീമദേശങ്ങളിലുണ്ട്. തിരുമേനിമാർ മർക്കോസിന്റെ ദയറായിലെ ചാപ്പലിന്റെ വിശുദ്ധ മദ്ബഹായിൽ പ്രവേശിച്ചു ലുത്തിനിയ കഴിച്ചു. അനന്തരം ദയറായിലെ സ്വീകരണഹോളിലേക്കു ഞങ്ങൾ പോയി. അവിടെ കൂടിയിരുന്നവർ ഹർഷാരവം മുഴക്കി ഞങ്ങളെ സ്വാഗതം ചെയ്തു. സ്വീകരണത്തിനു നന്ദി പ്രദർശിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു ബാവാ തിരുമേനി സുറിയാനിയിൽ പ്രസംഗിച്ചു. ദയറാ വകയായി ഞങ്ങൾക്കും കൂടിയിരുന്ന എല്ലാവർക്കും കാപ്പിയും മധുരപലഹാരങ്ങളും നൽകി. ഉച്ചഭക്ഷണത്തിനു ശേഷം അവിടെത്തന്നെ ഞങ്ങൾ അന്നു വിശ്രമിച്ചു. പിറ്റേദിവസം പ. ദൈവമാതാവിന്റെ പെരുനാളാകയാൽ 4 മണിയോടു കൂടി ഞങ്ങൾ എല്ലാവരും പള്ളിയകത്തു പോയി സന്ധ്യാപ്രാർത്ഥന നടത്തി. തണുപ്പു വളരെ അധികമാകയാൽ പള്ളിയകത്തും മുറികളിലുമെല്ലാം ഹീറ്റർ വച്ചിരുന്നു. സന്ധ്യാനമസ്കാരം കഴിഞ്ഞു ഞങ്ങൾ സ്വീകരണഹോളിൽ പോയിരുന്നു. പട്ടണത്തിലെ പ്രധാന ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരും പൗരമുഖ്യന്മാരും ഇതര

സമുദായങ്ങളിൽപെട്ട പല മാനു വ്യക്തികളും ഞങ്ങളെ കാണുന്നതിനും പരിചയപ്പെടുന്നതിനുമായി അവിടെ കൂടിയിരുന്നു. അവർ എല്ലാവരും ബാവാ തിരുമേനിയുടെ ഭക്ഷണം അന്വേഷിക്കുകയും ഞങ്ങൾ എല്ലാവരും കൂടെ കൂടെപ്രശ്നങ്ങൾ നടത്തുകയും ചെയ്തു. ജനുവരി 28-ാം തീയതി വ്യാഴാഴ്ച ദൈവമാതാവിന്റെ പെരുന്നാളിൽ മർക്കോസിന്റെ ദയരായിലെ പള്ളിയിൽ പൗലൂസ് മാർ പീലക്സീനോസ് മെത്രാപ്പോലീത്താ തിരുമേനി വി. കുർബ്ബാന അർപ്പിച്ചു. നമ്മുടെ കർത്താവും ശിഷ്യന്മാരും കൂടി പെസഹാ ഭക്ഷിച്ചതു ഇവിടെ വെച്ചാണ്. പെന്തിക്കൂസ്തിനാളിൽ പ. അപ്പസ്തോലന്മാർ കൂടിയിരുന്നതും പരിശുദ്ധ റൂഹാ ഇറങ്ങിയതും ഇവിടെ തന്നെയാണ്. വി. ദൈവമാതാവിന്റെ ഒരു ചിത്രം ഈ പള്ളിയിൽ വെച്ചിട്ടുണ്ട്. വളരെയേറെ പഴക്കമുള്ള ഈ ചിത്രം വി. ലൂക്കോസ് ഏവൻഗേലിസ്താ എഴുതിയിട്ടുള്ളതാണെന്നു വിശ്വസിക്കപ്പെടുന്നു. പ. ദൈവമാതാവിന്റെ ഇത്രയും മനോഹരവും വിശിഷ്ടവുമായ ഒരു ചിത്രം മറ്റെങ്ങുമില്ലത്രേ. അനേകരും ഈ ചിത്രത്തിന്റെ ഫോട്ടോ എടുത്തിട്ടുണ്ടെങ്കിലും അവയ്ക്കൊന്നിനും ഈ ചിത്രത്തോളം ഭംഗിയോ മനോഹരമായോ കിട്ടിയിട്ടില്ലെന്നാണ് അറിഞ്ഞത്. വി. മാതാവിന്റെ നാമത്തിൽ ഇവിടെ പല അത്ഭുതങ്ങളും നടക്കുന്നതായി പലരിൽ നിന്നും ഞങ്ങൾക്കു മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിഞ്ഞു.

വി. കുർബ്ബാനയ്ക്കുശേഷം രാവിലത്തെ ഭക്ഷണം കഴിഞ്ഞു ഞങ്ങൾ വി. സ്ഥലങ്ങൾ സന്ദർശിക്കുവാൻ പുറപ്പെട്ടു. പോകുന്നവഴി പട്ടണാധിപനെ (മുനിസിപ്പൽ ചെയർമാൻ) ആദ്യമായി ഞങ്ങൾ സന്ദർശിച്ചു കൂടെ പ്രശ്നം നടത്തി. തലേദിവസം അദ്ദേഹം ദയരായിൽ എത്തി ഞങ്ങളെ സന്ദർശിച്ചതാണ്. അദ്ദേഹം സന്തോഷത്തോടെ ഞങ്ങളെ സ്വീകരിച്ച് ഉപചരിക്കുകയും യറൂശലേമിന്റെ ഒരു ഭൂപടം ഞങ്ങൾക്കു നൽകുകയും ചെയ്തു. ഒലിവുമല അഥവാ അസൻഷൻ ഹിൽ ആണ് ആദ്യമായി ഞങ്ങൾ കണ്ടത്. നമ്മുടെ കർത്താവ് പലപ്പോഴും ഇവിടെ വന്നു പ്രാർത്ഥിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇവിടെ വെച്ചാണ് നമ്മുടെ കർത്താവ് സ്വർഗ്ഗാരോഹണം ചെയ്തതും. ഈ സ്ഥലം ഇപ്പോൾ മുസ്ലീങ്ങളുടെ കൈവശമാണ്. അവർ ഭംഗിയായി ഈ സ്ഥലം സൂക്ഷിക്കുന്നു. അവിടെ ഒരു പാറമേൽ നമ്മുടെ കർത്താവിന്റെ കാൽപാടുകൾ ഇപ്പോഴും കാണാനുണ്ട്. ഈ പാറ ഇപ്പോൾ ഒരു ചെറിയ കെട്ടിടത്തിനുള്ളിലാണ്. അതു ഭക്തിപൂർവ്വം സൂക്ഷിക്കപ്പെടുന്നു. ഞങ്ങൾ എല്ലാവരും ഭക്തിപൂർവ്വം ആ കാൽപ്പാടുകൾ കുമ്പിട്ടു മുത്തുകയും അവിടെ പ്രാർത്ഥിക്കുകയും ചെയ്തു. സ്വർഗ്ഗാരോഹണപ്പെരുന്നാളിൽ ഇവിടെ വലിയ തിരക്കും തിരക്കുമാണ്. വിവിധ സഭാംഗങ്ങൾ അന്നേ ദിവസം ഇവിടെ വന്നു കൂടുന്നു. സുറിയാനിക്കാരും ഗ്രീക്കുകാരും അർമ്മീനിക്കാരും ഈ ഗുപ്തായക്കാരും ഇവിടെ അന്നേ

ദിവസം വി. കുർബ്ബാന അർപ്പിക്കും. എല്ലാവർക്കും ഇവിടെ പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം ത്രോണോസുകൾ ഉണ്ട്. മുൻ പ്രസ്താവിച്ച ചെറിയ കെട്ടിടം ഒഴിച്ചാൽ ഇവിടെ മുഴുവൻ വെളിപ്രദേശമാണ്. മേൽപറഞ്ഞ സഭകളുടെ ത്രോണോസുകൾ പണിതിരിക്കുന്നതു വെളിപ്രദേശത്തു തന്നെയാണ്. സ്വർഗ്ഗാരോഹണപ്പെരുന്നാളിൽ എല്ലാവരും അവരവർക്കുള്ള ത്രോണോസിനുമേൽ കൂടാറം കെട്ടും. അങ്ങനെയാണ് അന്നേ ദിവസം വി. കുർബ്ബാന അർപ്പിക്കുന്നത്. പിന്നീട് സൈത്തു പർവ്വതത്തിലേക്കാണ് ഞങ്ങൾ പോയത്. ഇതു ഒലിവുമലയ്ക്ക് അടുത്തു തന്നെയാണ്. ഇവിടെ റോമൻ കത്തോലിക്കർക്കു മനോഹരമായ ഒരു പള്ളിയുണ്ട്. നമ്മുടെ കർത്താവ് ശിഷ്യന്മാരെ 'ആകാശത്തിലുള്ള ബാവ' എന്ന പ്രാർത്ഥന പഠിപ്പിച്ചത് ഇവിടെ വെച്ചാണ്. ആ പള്ളിയുടെ ഭിത്തികളിന്മേൽ കർത്താവിന്റെ പ്രാർത്ഥന വിവിധ ഭാഷകളിൽ എഴുതിവെച്ചിട്ടുണ്ട്. ഏതാണ്ട് 65 ഭാഷകളിൽ എഴുതിയിട്ടുള്ളതു ഞാൻ എണ്ണി നോക്കി. നമ്മുടെ കർത്താവ് അഞ്ചപ്പവും രണ്ടു മീനും കൊണ്ട് അയ്യായിരം പേരെ തീറ്റി തൃപ്തരാക്കിയ സ്ഥലവും ഞങ്ങൾ കണ്ടു. ഇതും സൈത്തു പർവ്വതത്തിനു സമീപമാണ്.

ഗത്സമേന

ഗത്സമേന എന്നു കേൾക്കുന്ന മാത്രയിൽ നമ്മുടെ കർത്താവിന്റെ വി. പീഡാനുഭവത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ചിന്ത നമ്മുടെ ഹൃദയത്തിൽ വരുന്നു. പെസഹാ ഭക്ഷണത്തിനുശേഷം ആ രാത്രിയിൽ കർത്താവ് മുട്ടുകുത്തി രക്തം വിയർത്തു പ്രാർത്ഥിച്ച സ്ഥലമാണ്. യൂദാ ചുംബനം മൂലം കർത്താവിനെ യഹൂദന്മാർക്ക് ഇവിടെ വെച്ചാണല്ലോ ഒറ്റിക്കൊടുത്തത്. യഹൂദന്മാർ, നമ്മുടെ കർത്താവിനെ പിടിച്ചു ബന്ധിച്ചതും ഇവിടെ വെച്ചു തന്നെയാണ്. ഈ സ്ഥലം ഇപ്പോൾ റോമൻ കത്തോലിക്കരുടെ കൈവശമാണ്. ഞങ്ങൾ അവിടെയും വളരെ നേരം മുട്ടുകുത്തി നമസ്കരിച്ചു.

ദൈവമാതാവിന്റെ കബറിടം

പ. കന്യകമറിയാമിനെ കബറാക്കിയ വി. സ്ഥലമാണ് പിന്നീടു ഞങ്ങൾ സന്ദർശിച്ചത്. ഇപ്പോൾ വി. കബർ മനോഹരമായ ഒരു വലിയ പള്ളിയുടെ അകത്താണ്. ഈ പള്ളി ഗ്രീക്കുകാരുടെ അധീനതയിലാണ്. ഒലിവു മലയുടെ അടിവാരത്തിലാണ് ഈ പള്ളി. വി. കബറിങ്കൽ ഞങ്ങൾ കുമ്പിട്ടു നമസ്കരിച്ചു. പള്ളി ഗ്രീക്കുകാരുടെ കീഴിലാണെങ്കിലും കബറിങ്കൽ അർമ്മീനിയക്കാർക്കും ഗ്രീക്കുകാർക്കും സുറിയാനിക്കാർക്കും ഈഗുപ്തായക്കാർക്കും പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം ത്രോണോസുകൾ ഉണ്ട്. സൗകര്യപോലെ ഓരോ വകുപ്പുകാരും ഇവിടെ ആരാധനകൾ നടത്തുന്നു. തറ നിരപ്പിൽ നിന്നും 72 പടികൾ കീഴ്പ്പോട്ടു ഇറങ്ങി ചെന്നാൽ

മാത്രമേ പള്ളിയകത്തു പ്രവേശിക്കുവാൻ സാധിക്കുകയുള്ളൂ. പ. ദൈവ മാതാവിന്റെ മാതാപിതാക്കളായ ഹന്നാ, യൂയാക്കീം എന്നിവരുടെ കബറുകൾ ഒരുമിച്ചും മാർ യൗസേപ്പിന്റെ കബർ ഇതിനു എതിർവശത്തും കാണാം. കുരിശാകൃതിയിലാണ് പള്ളി പണിതിരിക്കുന്നത്. വളരെ ആഴമുള്ളതും ഒരിക്കലും വെള്ളം വറ്റാത്തതുമായ ഒരു കിണറും പള്ളിക്കകത്തുണ്ട്. ഞങ്ങൾ ഇതിൽ നിന്നും വെള്ളം കോരി എടുത്തു കുടിക്കുകയും മുഖത്തും മറ്റും തളിക്കുകയും ചെയ്തു. ഈ വിശുദ്ധ സ്ഥലം അനേകായിരം ജനങ്ങൾ വന്ന് കാണുകയും കിണറ്റിൽ നിന്നും വെള്ളം കോരി കുടിക്കുകയും മുഖത്തും മറ്റും തളിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതും ഞങ്ങൾ കണ്ടു.

ഇതിനുശേഷം ബഥാന്യയിലേക്കാണ് ഞങ്ങൾ പോയത്. ഇവിടെ ആയിരുന്നൂറല്ലോ ബഥാന്യയിലെ ലാസറിന്റെയും സഹോദരികളായ മാർത്തയുടെയും മറിയാമിന്റെയും ഭവനം. ലാസറിന്റെ ശവകുടീരം ഇവിടെയാണ്. ഈ സ്ഥലം ഇപ്പോൾ ലത്തീൻ കത്തോലിക്കരുടെ കൈവശമാണ്. ഇവിടെ മനോഹരമായ ഒരു പള്ളിയും ഒരു കോൺവെന്റും ഉണ്ട്. ഒരു ബിഷപ്പ് ഇവിടെ താമസിച്ചു വരുന്നു. പള്ളിയകത്തു പ്രവേശിച്ചാൽ ആദ്യം കാണുന്ന ത്രോണോസിന്റെ മുൻഭാഗത്തു ലാസറിന്റെ കല്ലറ തുറക്കുന്ന രീതിയിൽ രണ്ടുപേർ അതിന്റെ മൂടി മാറ്റുന്നതായി ചിത്രീകരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അതു മാർത്ത, മറിയ എന്നിവരുടെ ചിത്രങ്ങളായിരിക്കാം. പള്ളിയോടു തൊട്ടടുത്തു തന്നെയാണ് ലാസറിന്റെ ഭവനം. ഈ ഭവനത്തിലാണ് ബിഷപ്പ് ഇപ്പോൾ താമസിക്കുന്നത്. ഞങ്ങളെ കണ്ട ഉടനെ തന്നെ ബിഷപ്പ് ഇറങ്ങിവന്നു സന്തോഷത്തോടെ സ്വീകരിക്കുകയും വീഞ്ഞും ബിസ്ക്കറ്റും തന്നു ഞങ്ങളെ സൽക്കരിക്കുകയും ചെയ്തു. മാർ പാപ്പാ തിരുമേനി ഊർശ്യേം സന്ദർശിച്ച അവസരത്തിൽ ഒരു മണിക്കൂർ നേരം ഈ ബിഷപ്പിന്റെ മുറിയിൽ വിശ്രമിച്ചതായി അദ്ദേഹം ഞങ്ങളോടു പറഞ്ഞു. കുശലപ്രശ്നങ്ങൾക്കുശേഷം ബിഷപ്പിനോടു യാത്ര പറഞ്ഞു ഞങ്ങൾ സന്ദർശനം തുടർന്നു. അവിടെ നിന്നു പുറത്തിറങ്ങിയ ഉടനെ ഞങ്ങൾ കണ്ടത് ലാസറിനെ അവസാനമായി അടക്കം ചെയ്ത ഒരു വലിയ ഗുഹയാണ്. ആ ഗുഹയിൽ എല്ലാവരും ഇറങ്ങി ശവകുടീരം ദർശിച്ചു. അബ്ശാലോമിന്റെ ശവകുടീരവും, കന്യാസ്ത്രീഅമ്മ, യേശുതമ്പുരാനെ കുളിപ്പിക്കുകയും വസ്ത്രങ്ങൾ അലക്കുകയും ചെയ്തിരുന്ന കുളവും പിന്നീടു കണ്ടു. പല പടികൾ ഇറങ്ങിച്ചെന്നാൽ മാത്രമേ ഈ കുളം ശരിയായി കാണുവാൻ സാധിക്കുകയുള്ളൂ. ഞങ്ങളിൽ ചിലർ കുളത്തിൽ ഇറങ്ങി വെള്ളം കോരി കുടിച്ചു. ഭൂമിയുടെ അടിയിൽ നിന്നും പുറപ്പെടുന്ന നല്ല ഒരുറവ വളരെ ശക്തിയായി ഈ കുളത്തിനടിയിൽ കുടി ഒഴുകുന്നുണ്ടെന്നുള്ളതു രസാവഹമാണ്.

അടുത്തതായി ഞങ്ങൾ കണ്ടത് ബേത്സയിദാ കൂട്ടമാണ്. കൂട്ടത്തിനു സമീപം ഒരു പഴയ പള്ളിയുടെ മദ്ബഹാ, ഹൈക്കലാ എന്നിവയുടെ ശൂന്യശിഷ്യങ്ങൾ കാണുന്നുണ്ട്. ഈ കൂട്ടവും ശരിയായി കാണണമെങ്കിൽ വളരെയധികം പടികൾ കീഴ്പ്പോട്ടിറങ്ങണം. ഈ കൂട്ടത്തിനു സമീപം റോമൻ കത്തോലിക്കരുടെ ഒരു വൈദിക സെമിനാരിയുണ്ട്. കൂട്ടവും ആ സ്ഥലവും അവരുടെ തന്നെ കൈവശത്തിലും സൂക്ഷിപ്പിലുമാണ്. സെമിനാരിയിലെ വൈദികരും ശെമ്മാശന്മാരും വന്നു സന്തോഷത്തോടെ ഞങ്ങളെ സ്വീകരിച്ചു. ഞങ്ങൾ അവിടെമെല്ലാം ചുറ്റി നടന്നു കണ്ടു. ഇതെല്ലാം കണ്ടതിനുശേഷം ഞങ്ങൾ മർക്കോസിന്റെ ദയറായി ലേക്കു മടങ്ങിപ്പോന്നു. ഉച്ചഭക്ഷണവും വിശ്രമവും കഴിഞ്ഞ് ദാനിയേൽ മാർ പീലക്സീനോസ് തിരുമേനിയും ഞാനും ഒരുമിച്ചു നമ്മുടെ കർത്താവിന്റെ കബറിങ്കൽ പോയി കുമ്പിട്ടു നമസ്കരിച്ചു. വി. കബറിടം സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നതു വളരെ വിശാലമായ ഒരു പള്ളിയുടെ അകത്താണ്. ഇപ്പോൾ എല്ലാ ക്രിസ്തീയ വിഭാഗങ്ങളും കൂടി ഈ പള്ളി പൊളിച്ചു പണിതു കൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്. കർത്താവിനെ കിടത്തി കുരിശിന്മേൽ ആണികൾ തറച്ച സ്ഥലം, കുരിശു നിവർത്തു നാട്ടിയ സ്ഥലം, കുരിശിൽ നിന്നും ഇറക്കി കുളിപ്പിച്ച സ്ഥലം, വി. കബർ, കന്യാസ്ത്രീ അമ്മ കരഞ്ഞു കൊണ്ടു നിന്ന സ്ഥലം ഇവയെല്ലാം ഞങ്ങൾ കണ്ടു. ഇവയെല്ലാം തന്നെ പള്ളിക്കകത്താണ്. ഇതെല്ലാം കണ്ടതിനു ശേഷം അവിടെ നിന്നു മനോഹരമായ കുറച്ചു ചെറിയ കുരിശുകൾ വാങ്ങിക്കൊണ്ടു ഞങ്ങൾ തിരിച്ചു പോന്നു. കുരിശുകൾ, നാട്ടിൽ വന്നപ്പോൾ ഞങ്ങളെ കാണുന്നതിനും വിവരങ്ങൾ അറിയുന്നതിനും ഞങ്ങളുടെ അടുക്കൽ വന്നിരുന്ന ആളുകൾക്കു ഞങ്ങൾ വിതരണം ചെയ്തു. എത്രയും സന്തോഷത്തോടും ഭക്തിവിശ്വാസത്തോടും കൂടിയാണ് അമൂല്യമായ ആ നിധി അവർ സ്വീകരിച്ചതെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. ഇപ്പോഴും അനേകം ആളുകൾ കുരിശിനുവേണ്ടി എന്നെ സമീപിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. മുഴുവനും കൊടുത്തു തീർന്നുപോയതിനാൽ പലരും ഇച്ഛാഭംഗപ്പെട്ടാണു പോകുന്നത്. ദൈവം അനുവദിക്കുന്നപക്ഷം ഒരു കൊല്ലത്തിനകം ഇവിടെ നിന്നു ഞങ്ങൾ കുറച്ചു പേർ ഒരുമിച്ചു വി. നാടുകളിലേക്ക് ഒരു തീർത്ഥാടനം നടത്തുന്നതിനു നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുകയാണ്. അതു സാധിക്കുമെങ്കിൽ ഇപ്പോൾ നിരാശപ്പെട്ടിരിക്കുന്നവർക്കു അവിടെ നിന്നും ഞങ്ങൾ കുരിശുകൾ കൊണ്ടുവന്നു കൊടുക്കണമെന്നുദ്ദേശിക്കുന്നു. നിവൃത്തിയുള്ളവർ വി. നാടുകൾ സന്ദർശിക്കേണ്ടതാണ്. അങ്ങനെ പോകണമെന്നു ആഗ്രഹമുള്ളവർക്കു കഴിവുള്ള എല്ലാവിധ സഹായങ്ങളും ചെയ്തുകൊടുക്കുന്നതാണെന്നു പ്രസ്താവിപ്പാൻ താൽപ്പര്യമുണ്ട്. വിദേശങ്ങളിലേക്കു പോകുന്ന ആളുകൾ അവർ പോകുന്ന സ്ഥലങ്ങൾ സന്ദർശിക്കുന്നതിനോ

വിവരങ്ങൾ ഗ്രഹിക്കുന്നതിനോ മറ്റുള്ളവർക്ക് ഒരു അവസരം ഉണ്ടാക്കി കൊടുക്കുന്നതിൽ വൈമുഖ്യം പ്രദർശിപ്പിക്കുന്ന ഒരു ദുഷ്പ്രവണത നമ്മുടെ ചില പ്രമുഖ വ്യക്തികളിൽ കാണുന്നുണ്ടെന്നുള്ളതു രഹസ്യമായ ഒരു പരസ്യമാണ്. രണ്ടു മാസക്കാലത്തോളം ദൈവാനുഗ്രഹത്താൽ മിഡിൽ ഈസ്റ്റ് മുഴുവൻ ചുറ്റിസഞ്ചരിച്ചു കാണുന്നതിനു ലഭിച്ച ഭാഗ്യം ഒരു മഹാഭാഗ്യമായിത്തന്നെ ഞാൻ കരുതുന്നു.

ഞങ്ങൾ നാലു മണി കഴിഞ്ഞു മർക്കോസിന്റെ ദയറായിൽ എത്തി സന്ധ്യാപ്രാർത്ഥനയിൽ സംബന്ധിച്ചു. പ്രാർത്ഥനാനന്തരം പതിവു പോലെ സ്വീകരണഹോളിൽ ഞങ്ങൾ ചെന്നിരുന്നു. ആ സമയം ഹാമാനിലെ നമ്മുടെ പള്ളി വികാരി ബ. പത്രോസ് അച്ചനും പള്ളി പ്രമാണികളിൽ കുറെപേരും കൂടി വന്നു ഞങ്ങളെ കാണുകയും തിരുമേനിയുടെയും മറ്റും കൈ മുത്തി കുശലങ്ങൾ അന്വേഷിക്കുകയും ചെയ്തു. ഊർശ്ശേമിലെ പല പ്രമുഖ വ്യക്തികളും ബേത്ലഹേമിലെ നമ്മുടെ അച്ചനും കുറെ ജനങ്ങളും ഇതര സമുദായാംഗങ്ങളായ പല പ്രശസ്ത വ്യക്തികളും അന്നത്തെ സന്ദർശകരുടെ ഗണത്തിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു.

VIII

ബേൽ‌ലഹേമിൽ

പിറ്റേദിവസം (വെള്ളിയാഴ്ച) ബേൽ‌ലഹേമിലെ നമ്മുടെ പള്ളിയിലാണ് ബാവ തിരുമേനി വി. കുർബ്ബാന അർപ്പിക്കുന്നതിനു നിശ്ചയിച്ചിരുന്നത്. അതിനാൽ പിറ്റേദിവസം അതിരാവിലെ തന്നെ ഞങ്ങൾ അങ്ങോട്ടു പോയി. മർക്കോസിന്റെ ദയറായിൽ നിന്നും പതിമൂന്നു മൈൽ ദൂരത്തിലാണ് ബേൽ‌ലഹേമിലെ നമ്മുടെ പള്ളി. ഞങ്ങൾ പള്ളിക്ക് ഒരു മൈൽ അടുത്തെത്തി. പള്ളിക്കാർ എല്ലാവരും പള്ളിസാമാനങ്ങളോടും വാദ്യമേളങ്ങളോടും ഞങ്ങളുടെ വരവേൽപ്പിന് അവിടെ കാത്തുനിന്നിരുന്നു. അനേകം കാറുകൾ അകമ്പടി സേവിക്കുന്നതിനുമുണ്ടായിരുന്നു. അർമ്മീനിയൻ, ഗ്രീക്ക് സഭകളെ പ്രതിനിധീകരിച്ചു വൈദികരും ജനങ്ങളും ഈ സ്വീകരണത്തിൽ സംബന്ധിച്ചു. പള്ളിയിൽ പ്രവേശിച്ചു ലൂത്തിനിയ നടത്തിയതിനുശേഷം ബാവ തിരുമേനി വി. കുർബ്ബാന അർപ്പിച്ചു. വലിയ ഒരു ജനക്കൂട്ടം ഇതിൽ സംബന്ധിച്ചു.

വി. കുർബ്ബാനയ്ക്കു ശേഷം എല്ലാവരും പള്ളിവക സ്വീകരണഹോളിൽ കൂടി. പട്ടണത്തിലെ മേയറും ഉയർന്ന ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരും വിവിധ സഭകളെ പ്രതിനിധീകരിച്ചു ബിഷപ്പന്മാരും ദയറായക്കാരും പട്ടക്കാരും വന്നിച്ച് ഒരു ജനക്കൂട്ടവും അവിടെ സന്നിഹിതരായിരുന്നു. തുടർന്ന് സ്വീകരണയോഗം നടത്തപ്പെടുകയും യോഗത്തിൽ മേയറും മറ്റു പല പ്രശസ്ത വ്യക്തികളും ഞങ്ങളെ സ്വാഗതം ചെയ്തു കൊണ്ടു പ്രസംഗിക്കുകയും ചെയ്തു. അതിനുശേഷം മുനിസിപ്പാലിറ്റി വകയായി തിരുമേനിമാർക്ക് ഓരോ കുരിശും മാലയും സമ്മാനിച്ചു. പള്ളിക്കാരുടെ വകയായി ഞങ്ങൾക്കെല്ലാവർക്കും ഓരോ കുരിശും മാലയും നൽകി. ബേൽ‌ലഹേമിൽ നമ്മുടെ കർത്താവ് ജനിച്ച കല്ലടാവും മാലാഖമാർ ഇറങ്ങി വന്നു കർത്താവിനെയും തന്റെ മാതാവിനെയും വന്ദിച്ചു വണങ്ങുന്നതും, കാണിക്കുന്ന അതിവിശിഷ്ടവും മനോഹരവും വിലപിടിപ്പുള്ളതുമായ ഒരു പ്രതിമ ബാവ തിരുമേനിക്ക് പ്രത്യേകമായും സമ്മാനിക്കപ്പെട്ടു. കാലം ചെയ്ത പ. കാതോലിക്കാ ബാവ തിരുമേനി ഉപയോഗിച്ച വിശിഷ്ട വസ്തുക്കൾ സൂക്ഷിച്ചു വച്ചിരിക്കുന്ന മുറിയിൽ ഇതും ഭംഗിയായി സൂക്ഷിച്ചു വച്ചിരിക്കുന്നു. ഇതു കൂടാതെ പള്ളിക്കാർ മറ്റു പല സാധനങ്ങളും തിരുമേനിമാർക്കു സമ്മാനം കൊടുത്തു. ഉച്ചയ്ക്കു ബാവ തിരുമേനിയുടെ ബഹുമാനാർത്ഥം കേമമായ ഒരു ലബ്ധിയൻ പാർട്ടിയുമുണ്ടായിരുന്നു.

വിശ്രമത്തിനുശേഷം ബേൽ‌ലഹേമിലെ പുണ്യസ്ഥലങ്ങൾ കാണു

നന്തിനു ഞങ്ങൾ പുറപ്പെട്ടു. മിശിഹാ തമ്പുരാൻ ജനിച്ച സ്ഥലത്തേക്കാണ് ഞങ്ങൾ ആദ്യമായി പോയത്. വി. മാതാവ് കർത്താവിനെ പ്രസവിച്ച സ്ഥലത്ത് ഇന്ന് ഒരു വലിയ ദേവാലയമാണ് കാണുന്നത്. താൻ ഭൂമിയിൽ ജനിച്ച ആ കല്ലടാവിനു മീതെയാണു വി. ബലിപീഠം. അതിന്റെ അടിഭാഗം ഒരു ഗുഹയാണ്. ഗുഹയുടെ മീതെ അത്ഭുത നക്ഷത്രത്തിന്റെ ചിഹ്നവുമുണ്ട്. രക്ഷ ഉദയം ചെയ്ത ആ പുണ്യസ്ഥലത്തു പാപികളായ ഞങ്ങൾ നിന്നുകൊണ്ടു എല്ലാം നോക്കിക്കാണുകയും ഹൃദയത്തിൽ സംഗ്രഹിക്കുകയുമാണ്. പരിശുദ്ധ ശിശുവിന്റെയും മാതാവിന്റെയും മുൻപിൽ ആനന്ദാത്മ്യങ്ങൾ നിറഞ്ഞ ഹൃദയത്തോടെ ആഞ്ജലീബദ്ധരായി സാഷ്ടാംഗ നമസ്കാരം ചെയ്യുന്ന ആട്ടിടയന്മാരെയും കാഴ്ചകൾ സമർപ്പിച്ചു അനുഗൃഹീതരായ പൗരസ്ത്യ വിദാന്മാരെയും ഞങ്ങൾ ഓർത്തു. സർവ്വശക്തൻ ഒരു ശിശുവായി മാനുഷികകരങ്ങളിൽ താലോലിക്കപ്പെടുന്നു. ഇവയെല്ലാം ചിന്തിച്ചപ്പോൾ ഞങ്ങളുടെ ഹൃദയം ഭക്തിപാരവശ്യത്താൽ നിറഞ്ഞു. ഞങ്ങളും അവിടെ സാഷ്ടാംഗ നമസ്കാരം ചെയ്തു കാണിക്കുകൾ സമർപ്പിച്ചു. അതിനു തൊട്ടു തെക്കുവശത്തു ഉണ്ണിമിശിഹായെ കീറ്റുശീലകൾ പൊതിഞ്ഞു കിടത്തിയ പുൽതൊട്ടി ചുറ്റും കമ്പിയിട്ടും മീതെ വിവിധ വർണ്ണോജ്ജ്വലങ്ങളായ വിളക്കുകൾ തൂക്കിയും അലങ്കരിച്ചിരിക്കുന്നു. രണ്ടായിരം വർഷങ്ങൾക്കപ്പുറമുള്ള ആ കാലഘട്ടത്തിലേക്കു ഞങ്ങളുടെ ഹൃദയം ചിറകടിച്ചു പറക്കുകയാണ്. അവിടെയും ഞങ്ങൾ കുമ്പിട്ടു നമസ്കരിച്ചു. ഈ സ്ഥലവും പള്ളിയുമെല്ലാം ഇപ്പോൾ ഗ്രീക്കുകാരുടെ കൈവശമാണ്. ഇവിടെയും സുറിയാനിക്കാർക്കും അർമ്മീനിയക്കാർക്കും പ്രത്യേക ബലിപീഠങ്ങളും ആരാധനാസൗകര്യങ്ങളുമുണ്ട്. ക്രിസ്തുമസ്സ് ദിനത്തിൽ എല്ലാ വകുപ്പുകാരും ഇവിടെ ശുശ്രൂഷകൾ നടത്തുന്നുണ്ട്. ആ സന്ദർഭത്തിൽ ഈ ദേവാലയവും പരിസരങ്ങളും അതിമനോഹരമായി അലങ്കരിച്ചിരിക്കും. 'ദൈവപുത്രനായ ക്രിസ്തു ലോകരക്ഷയ്ക്കുവേണ്ടി ഇവിടെ ഭൂജാതം ചെയ്തു' വെന്നു വിവിധ ഭാഷകളിൽ ഭിത്തിമേൽ എഴുതിവെച്ചിട്ടുണ്ട്. വിവിധ ജാതിക്കാരും ഭാഷക്കാരും ദേശക്കാരും ഒരുപോലെ സമ്മേളിക്കുന്ന ഈ മനോഹര സ്ഥലം കുന്നുകളാലും താഴ്വരകളാലും ചുറ്റപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഇതിനടുത്തു ഷപ്പേർഡ് ഹിൽ എന്നു വിളിക്കപ്പെടുന്ന ഒരു മനോഹരമായ കുന്നും താഴ്വരയുമുണ്ട്. ആട്ടിടയന്മാർ രാത്രികാലങ്ങളിൽ തങ്ങളുടെ ആടുകളെ സൂക്ഷിച്ചിരുന്നത് ഇവിടെയാണ്. മാലാഖമാർ തിരുവവതാര സന്ദേശം അവർക്കു നൽകിയതും ഈ സ്ഥലത്തു വെച്ചാണ്. അവിടെയും ഞങ്ങൾ ഇറങ്ങി പ്രാർത്ഥിച്ചു.

അനന്തരം ശലോമോന്റെ കുളങ്ങൾ കാണുന്നതിനാണ് ഞങ്ങൾ പോയത്. പ്രധാനപ്പെട്ട മൂന്നു കുളങ്ങൾ അടുത്തടുത്തു സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു.

ചുറ്റിലും കുന്നുകളുമുണ്ട്. ഈ കുളങ്ങൾക്കു സമീപമായിരുന്നു ശലോമോന്റെ വേനൽക്കാല വസതി. ശലോമോനും ഭാര്യമാരും ഈ കുളങ്ങളിലിറങ്ങി കുളി കഴിഞ്ഞു ശരീരമാകെ സുഗന്ധവർഗ്ഗങ്ങൾ പൂശി സന്തോഷമായി താമസിച്ചിരുന്നത് ഇവിടെയാണ്. ആ കാലത്ത് ഐശ്വര്യത്തിന്റെയും പ്രതാപത്തിന്റെയും രാജകീയദ്യുതി, കളിയാടിക്കൊണ്ടിരുന്ന ആ രാജകൊട്ടാരത്തിന്റെ ശൂന്യശിഷ്ടങ്ങൾ ഞങ്ങൾ അവിടെ കണ്ടു. അവ ലോകസുഖങ്ങളുടെ നശ്വരാവസ്ഥയെ മുകമായ ഭാഷയിൽ വിളിച്ചറിയിക്കുകയാണ്. ചുറ്റും മതിൽ കെട്ടി ഈ കുളങ്ങൾ ഭംഗിയായി സൂക്ഷിക്കുന്നുണ്ട്. ഇപ്പോൾ ഈ കുളങ്ങൾക്കു ചുറ്റും മുന്തിരി, ഒലിവ്, സൈപ്രസ് മുതലായ ചെടികളും വൃക്ഷങ്ങളും വളരുന്നു. ഗോതമ്പ് ഇവിടെ നല്ലവണ്ണം ഉണ്ടാകുന്നു. കുന്നുകളാൽ ചുറ്റപ്പെട്ടു കിടക്കുന്ന ഈ കുളങ്ങൾ നല്ല തടാകം പോലെയാണ്. മുൻപ് യറൂശലേം പട്ടണത്തിലേക്ക് ആവശ്യമുള്ള വെള്ളം പൈപ്പു വഴി ഈ കുളങ്ങളിൽ നിന്നുമാണു കൊണ്ടുപൊയ്ക്കൊണ്ടിരുന്നത്. അനുഗൃഹീതമായ ഒരു പ്രകൃതി ദൃശ്യമാണ് കാഴ്ചക്കാർക്കു ഇവിടെ കാണാൻ കഴിയുന്നത്. മനോഹരമായ ഈ കുളങ്ങളും കുന്നുകളും നിത്യവും തീർത്ഥാടകർ സന്ദർശിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

ഇവയെല്ലാം കണ്ടതിനുശേഷം യറൂശലേമിലെ അർമ്മീനിയൻ ബിഷപ്പിന്റെ ക്ഷണമനുസരിച്ച് അദ്ദേഹത്തിന്റെ അരമനയിലേക്കു ഞങ്ങൾ പോയി. അരമനയോടു തൊട്ടുതന്നെയാണ് അവരുടെ തിയോളജിക്കൽ സെമിനാരി. ഞങ്ങൾ അവിടെ എത്തിയപ്പോഴേക്കും അവിടുത്തെ മെത്രാപ്പോലീത്തായും വൈദികരും ശെമ്മാശ്ശന്മാരും ശുശ്രൂഷക്കാരും ചേർന്ന് അർമ്മീനിയൻ ക്രമപ്രകാരമുള്ള ഗാനാലാപത്തോടെ ഞങ്ങളെ സ്വീകരിച്ചു. സ്വീകരണഹോളിൽ വച്ചു കുശലപ്രശ്നങ്ങൾ കഴിഞ്ഞശേഷം യോഗം കൂടുകയും മെത്രാപ്പോലീത്താ തിരുമേനി ഞങ്ങളെ സ്വാഗതം ചെയ്തു പ്രസംഗിക്കുകയും ചെയ്തു. അർമ്മീനിയൻ സഭയും നമ്മുടെ സഭയും സമ്മിലുള്ള ബന്ധത്തെപ്പറ്റിയും അർമ്മീനിയൻ സുപ്രീം കാതോലിക്കോസ് വസ്ക്കൻ തിരുമേനിയും ഡർഡേനിയൻ പാത്രിയർക്കീസ് തിരുമേനിയും മലങ്കരസഭ സന്ദർശിച്ചതിനെപ്പറ്റിയും മറ്റും നമ്മുടെ ബാവാ തിരുമേനി വിജ്ഞാനപ്രദമായ ഒരു പ്രസംഗം ചെയ്തു. കൂടിയിരുന്ന എല്ലാവർക്കും വീഞ്ഞും കാപ്പിയും മധുരപലഹാരങ്ങളും വിതരണം ചെയ്യപ്പെട്ടു.

സ്വീകരണ മീറ്റിംഗിനുശേഷം ഞങ്ങൾ പള്ളിയിലേക്കു പോയി. വളരെ വിശാലവും മനോഹരവുമായ ദേവാലയമാണ്. പള്ളിയാകെ പരവതാനികൾ വിരിച്ചും സ്ഫടികവിളക്കുകൾ തൂക്കിയും മറ്റും കമനീയമായി അലങ്കരിച്ചിട്ടുണ്ട്. വിശേഷപ്പെട്ട രീതിയിൽ അലങ്കരിച്ചിട്ടുള്ള രണ്ടു

ത്രോണോസുകൾ പള്ളിയകത്തുണ്ട്. ഒന്നു നമ്മുടെ കർത്താവിന്റെ സഹോദരൻ മാർ യാക്കോബ് ശ്ലീഹായുടെ കബറിനു മുകളിലും, മറ്റത് മാർ യാക്കോബ് മല്പാന്റെ കബറിനു മുകളിലുമാണെന്നു മെത്രാപ്പോലീത്താ ഞങ്ങളോടു പറഞ്ഞു. ഇവിടെ ഞങ്ങൾ കുമ്പിട്ടു നമസ്കരിച്ചു. യാത്ര പറഞ്ഞതിനുശേഷം മാർ മർക്കോസിന്റെ ദയറായിലേക്കു മടങ്ങി. മടങ്ങുന്ന വഴിക്കു സുറിയാനിക്കാരനായ ടെസ്റ്റാ എം. മറോഗി എന്ന ആളിന്റെ പ്രത്യേക ക്ഷണപ്രകാരം അയാളുടെ ഭവനം ഞങ്ങൾ സന്ദർശിച്ചു. അവിടെ വെച്ചു സന്ധ്യാനമസ്കാരം നടത്തുകയും ബാവാ തിരുമേനിയുടെ ബഹുമാനാർത്ഥം അവിടെ നടത്തപ്പെട്ട ഡിന്നർ പാർട്ടിയിൽ എല്ലാവരും പങ്കുകൊള്ളുകയും ചെയ്തു. മി. ടെസ്റ്റാ ഒരു ധനാധ്യക്ഷനും പൊതുകാര്യപ്രസക്തനും വളരെ സ്നേഹസമ്പന്നനുമായ ഒരു വ്യക്തിയാണ്.

IX

യോർദാനും ചാവുകടലും

ജനുവരി 30-ാം തീയതി രാവിലെ യോർദാൻ നദി, ചാവുകടൽ മുതലായവ കാണുന്നതിനു ഞങ്ങൾ പോയി. നല്ല ശമനീയാക്കാരുടെ ഉചയത്തിൽ പറയുന്ന യറുശലേമിൽ നിന്നു യറീഹോവിലേക്കുള്ള വഴിയിൽ കൂടിത്തന്നെയാണ് ഞങ്ങൾ പോയത്. കള്ളന്മാരിൽ നിന്നു ക്ഷതമറ്റുവനെ കിടത്തിയ വഴിയമ്പലം ഈ വഴിക്കാണ്. ഞങ്ങൾ ഈ സ്ഥലത്തിറങ്ങി. ആതുരസേവനത്തിന്റെ പാവന സന്ദേശം ലോകത്തിനു വിളംബരം ചെയ്തു നിൽക്കുന്ന ആ വഴിയമ്പലം ദിവ്യരക്ഷകന്റെ മനുഷ്യസ്നേഹം വിളിച്ചറിയിക്കുകയാണ്. “നീയും പോയി അപ്രകാരം ചെയ്യുക” എന്ന നിയോഗം ഈ സമയത്തു ഞാൻ ഓർത്തു. ഈ സ്ഥലത്ത് ഇപ്പോൾ ഒരു പോലീസ് സ്റ്റേഷനും കാണുന്നുണ്ട്. ഇതിനുശേഷം ഞങ്ങൾ യറീഹോവിലേക്കു തിരിച്ചു. ഈ വഴിയുടെ ഇരുവശങ്ങളിലുമുള്ള മനോഹരമായ കുന്നുകളിലും താഴ്വരകളിലുമാണ് ദാവീദ് രാജാവ് ചെറുപ്പത്തിൽ ആടുകളെ മേയിച്ചിരുന്നത്. ധാരാളം ആട്ടിൻകൂട്ടങ്ങളെ ഇപ്പോൾ ഈ സ്ഥലത്തു കാണാനുണ്ട്. വെളുത്തതും കറുത്തതും ചുവന്നതുമായ ചെമ്മരിയാടുകൾ. ഈ കുന്നുകളുടെ ചെരിവുകളിലും താഴ്വരകളിലും ഗൃഹ പോലുള്ള വളരെ വാസസ്ഥലങ്ങൾ കാണുന്നുണ്ട്. ഇവയിൽ മനുഷ്യവാസവുമുണ്ട്. മൗണ്ട് ഓഫ് ടെംപ്ലേജൻ ആണ് പിന്നീടു ഞങ്ങൾ കണ്ടത്. രണ്ടുമൂന്നു വലിയ മലകളാണ് ഇവ. ഗ്രീക്കുകാരുടെ വക ഒരു വലിയ ആശ്രമം ഇവിടെയുണ്ട്. ഈ കുന്നുകളിലും മനുഷ്യർ പാർക്കുന്ന അനേകം ഗൃഹകൾ ഞങ്ങൾ കണ്ടു. ഈ മലകളുടെ അടിവാരത്തിൽ ആട്ടിൻകൂട്ടങ്ങൾ മേയുന്നുണ്ട്. ചുറ്റുമുള്ള സ്ഥലങ്ങൾ മിക്കവാറും നല്ല കൃഷിസ്ഥലങ്ങളാണ്. മുന്തിരി, ഓറഞ്ച്, ഗോതമ്പ്, ബാർലി, വാഴ മുതലായവ തഴച്ചു വരുന്നുണ്ട്. താഴ്വരയിൽ നിന്നും നാലഞ്ചുമൈൽ ചുറ്റി നടന്നാൽ ഈ മലകളുടെ മുകളിൽ കയറാം. തീർത്ഥാടകരായ വളരെപേർ ഈ മലകളിൽ കയറുകയും ഇറങ്ങുകയും ചെയ്യുന്നതു ഞങ്ങൾ കണ്ടു. ഇവിടെയെല്ലാം ഇറങ്ങി ചുറ്റി നടന്നു കണ്ടതിനുശേഷം ഞങ്ങൾ പിന്നെയും യാത്ര തുടർന്നു.

ഏലീശാ ചീത്തവെള്ളം ഉപ്പിട്ടു നല്ലതാക്കിയ കുള്ളമാണ് അടുത്തതായി ഞങ്ങൾ കണ്ടത്. ഇപ്പോഴും ഇതിലെ വെള്ളം വളരെ നല്ലതാണ്. ഈ വെള്ളം പൈപ്പു വഴി പല സ്ഥലങ്ങളിലേയ്ക്കും കൊണ്ടുപോകുന്നു. അടുത്തുള്ള കൃഷികൾക്കുപയോഗിക്കുന്നതും ഈ വെള്ളമാണ്. ഈ കുള്ളത്തിന്റെ സമീപം നാലു വശങ്ങളിലും ഓറഞ്ച്, മുന്തിരി മുതലായവ

സമൃദ്ധിയായി കൃഷി ചെയ്തിരിക്കുന്ന മനോഹരമായ തോട്ടങ്ങളുണ്ട്. ഓറഞ്ചു പഴുത്തു കിടക്കുന്നതു കൗതുകകരമായ കാഴ്ച തന്നെയാണ്. പഴയ യറിഹോ ഈ കൂട്ടത്തിനടുത്തു നിന്നു ഏറെ ദൂരത്തിലല്ല. ഞങ്ങൾ ഇവിടെ ഇറങ്ങിക്കണ്ടു. പഴയ കാലത്തു കാലിഫ്മാരുടെ കൊട്ടാരം ഈ സ്ഥലത്തായിരുന്നു. അതിന്റെ ഇടിഞ്ഞു പൊളിഞ്ഞു കിടക്കുന്ന ശൂന്യ ശിഷ്ടങ്ങൾ ഇപ്പോൾ അവിടെ കാണാനുണ്ട്. ഈ കൊട്ടാരത്തിന്റെ ചില ഭാഗങ്ങൾ ഇപ്പോൾ യോർദ്ദാൻ ഗവൺമെന്റു നന്നാക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്. കൊട്ടാരത്തിന്റെ തൂണുകൾ മുഴുവനും മാർബിൾ കൊണ്ടുള്ളവയായിരുന്നു. തറ മുഴുവൻ മാർബിൾ വിരിച്ചിരിക്കുകയാണ്. പന്ത്രണ്ടു വർഷക്കാലം അനേകം ആളുകൾ ഇതിന്റെ പണി തുടർച്ചയായി നടത്തിയെങ്കിലും പൂർത്തിയാക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ലത്രേ. കൊട്ടാരത്തിന്റെ പ്രധാന വാതിൽക്കൽ വച്ചിരുന്ന നക്ഷത്രചിഹ്നം ഇപ്പോഴും കേടു കൂടാതെ തന്നെ കാണപ്പെടുന്നു. ബാലാനികളും (കളിസ്ഥലങ്ങൾ) കൊട്ടാരത്തിനകത്തുണ്ട്. ഈ കൊട്ടാരത്തിനു രണ്ടു ഫർലോംഗ് നീളവും കുറഞ്ഞപക്ഷം അത്ര തന്നെ വീതിയുമുണ്ട്. ഇറക്കുകാരായ അറബികൾ വന്നാണ് ഇതു നശിപ്പിച്ചത്. ഇതിന്റെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ കിടക്കുന്നതു കാണേണ്ട കാഴ്ച തന്നെയാണ്. ഡാൻസിംഗിന് ഉപയോഗിച്ചിരുന്ന ഒരു മുറി ഇപ്പോഴും അതേ നിലയിൽ തന്നെ സൂക്ഷിക്കുന്നുണ്ട്. ആ മുറി മുഴുവനും മനോഹരമായി മൊസൈക്കു ചെയ്തിട്ടുള്ളതാണ്. സിറിയയിലെ ഹിസാം രാജാവ് 124-ൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വേനൽക്കാലവസതിയായി പണികഴിപ്പിച്ചതാണീ കൊട്ടാരം. ഈ കൊട്ടാരത്തിന്റെ അവശിഷ്ടങ്ങളെല്ലാം കണ്ടതിനുശേഷം ഞങ്ങൾ യോർദ്ദാൻ നദിക്കരയിലേക്കു പോയി.

യോർദ്ദാൻ നദി അററാത്തു പർവ്വതത്തിൽ നിന്നും പുറപ്പെടുന്നു. എല്ലാ സമയത്തും യോർദ്ദാനിലെ വെള്ളം കലങ്ങിയിരിക്കും. ചൂടുവെള്ളവും പച്ചവെള്ളവും കൂടി സന്ധിക്കുന്ന ഒരു സ്ഥലമുണ്ട്. ചൂടുവെള്ളവും പച്ചവെള്ളവും കൂടി കലർന്ന യോർദ്ദാനിലെ വെള്ളത്തിൽ നമ്മുടെ കർത്താവ് മാമ്മോദീസാ മുങ്ങിയതിനെ അനുസ്മരിച്ചുകൊണ്ടാണു നാം ഇപ്പോഴും മാമ്മോദീസാ തൊട്ടിയിൽ ചൂടുവെള്ളവും പച്ചവെള്ളവും കലർത്തുന്നത്. ഞങ്ങൾ യോർദ്ദാനിൽ ഇറങ്ങി വെള്ളം കോരി മുഖത്തും മറ്റും ഒഴിച്ചു. അതിനുശേഷം ഒരു ബോട്ടിൽ കയറി മറുകരയ്ക്കു പോയി. പിന്നീട് വെള്ളം കോരി കുടിക്കുകയും ദേഹത്തു തൊട്ടുപുരട്ടുകയും ചെയ്തു. കുറച്ചു വെള്ളം ഒരു കുപ്പിയിലാക്കി ഞാൻ നാട്ടിലേക്കു കൊണ്ടു വന്നിട്ടുണ്ട്. നമ്മുടെ കുഞ്ഞുങ്ങളെ മാമ്മോദീസാ മുക്കുന്ന അവസരത്തിൽ ഇതിൽ നിന്നു കുറച്ചെടുത്തു മാമ്മോദീസാ വെള്ളത്തിൽ ചേർത്തു മാമ്മോദീസാ മുക്കുന്നതു അനുഗ്രഹപ്രദമായിരിക്കുമെന്നുള്ളതിനു

സംശയമില്ല. ഇതിനു സമീപമുള്ള കുന്നുകളുടെ താഴ്വരകളും ഗുഹകളിലും മനുഷ്യൻ താമസിക്കുന്നു. സാധാരണ മനുഷ്യർക്ക് അപ്രാപ്യമായിരുന്ന ഏതെങ്കിലും ഗുഹയിലായിരിക്കണം മാർ യോഹന്നാൻ മാംദാന വസിച്ചിരുന്നത്. യോർദ്ദാൻ നദീതടപ്രദേശങ്ങളിൽ ഓറഞ്ച്, മുന്തിരി മുതലായവ സമൃദ്ധിയായി കൃഷിചെയ്യപ്പെടുന്നു. വൻതോതിലുള്ള തോട്ടങ്ങളുമുണ്ട്. സുറിയാനിക്കാരായ നമുക്ക് യോർദ്ദാൻ നദിയുടെ അടുത്തുതന്നെ ഒരു ചെറിയ ദേവാലയമുണ്ട്. ദഹനാ പെരുന്നാളിൽ നമ്മുടെ വൈദികർ ഇവിടെ വന്നു ആരാധനകൾ നടത്തും.

എത്യോപ്യൻ സഭക്കാരുടെ വകയായ ഒരു ആശ്രമവും ഒരു കോൺവെന്റ്‌യും ഒരു ചാപ്പലും ഇതിനടുത്തു തന്നെയുണ്ട്. ഇവിടെ ഒട്ടധികം സന്യാസികളും സന്യാസിനികളും താമസിക്കുന്നു. ഞങ്ങൾ അവിടെ കയറി പ്രാർത്ഥിക്കുകയും അവരുടെ ആതിഥ്യം സ്വീകരിക്കുകയും ചെയ്തു. ചാപ്പലിനു വടക്കുവശത്തുള്ള വനത്തിൽ എത്യോപ്യൻ ഒന്നുവായക്കാർ (ഏകാന്തവാസികൾ) താമസം ഉണ്ട്. അവർ ഒരിക്കലും മറ്റു മനുഷ്യരെ കാണുകയില്ല. തികഞ്ഞ ഏകാന്തതയാണ് അവർ പാലിക്കുന്നത്. ആശ്രമവാസികൾ അവർക്കു വല്ലപ്പോഴും ഭക്ഷണം കൊണ്ടുപോയി അവർ താമസിക്കുന്നിടത്തു വെച്ചിട്ടു പോകും. അവർ തിരിച്ചു പോകുന്നതിനു ശേഷമേ ഒന്നുവായക്കാർ ഭക്ഷിക്കുകയുള്ളൂ. എത്യോപ്യൻ ചാപ്പൽ മാർ യോഹന്നാൻ മാംദാനായുടെ നാമത്തിലാണ് പണികഴിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നത്. ആശ്രമവാസികൾ യോർദ്ദാനിൽ നിന്ന് എടുത്തു സൂക്ഷിച്ചിരുന്ന ഒന്നു രണ്ടു ചെറു കല്ലുകൾ തന്നെ സന്തോഷത്തോടെ ഞങ്ങൾ സ്വീകരിച്ചു നന്ദി പറഞ്ഞ് അവിടെ നിന്നു പുറപ്പെട്ടു.

പിന്നീട് ഞങ്ങൾ കണ്ടതു ചാവുകടലാണ്. പണ്ട് അബ്രഹാമിന്റെയും ലോത്തിന്റെയും കാലത്ത് ഐശ്വര്യസമൃദ്ധമായിരുന്ന സോദോം ഗോമോറാ ദേശങ്ങളാണ് ഇന്നത്തെ ചാവുകടൽ. പാപിഷ്ഠമായി തീർന്ന സോദോം ഗോമോറായെ നശിപ്പിച്ചതിന്റെ ഫലമായിട്ടാണ് ചാവുകടൽ ഉണ്ടായത്. ഈ കടലിന്റെ മദ്ധ്യഭാഗത്തു വെച്ചാണ് ലോത്തിന്റെ ഭാര്യ ഉപ്പുതുണയായി തീർന്നത്. കടലിന്റെ മറുകര ഇപ്പോഴത്തെ ഇസ്രായേൽ രാജ്യം വകയാണ്. കടലിന്റെ കിഴക്കു കരയിൽ നിന്നും നോക്കിയാൽ മറുകര കാണാൻ കഴിയും. കടൽ എന്നു പറയപ്പെടുന്നുവെങ്കിലും ഇത് ഒരു വലിയ തടാകമാണ്. കാറ്റും പിശറും തിരമാലയുമൊന്നുമില്ലാതെ ഇത് എപ്പോഴും ശാന്തമായിത്തന്നെ കിടക്കുന്നു. യാതൊരു ജീവിയും ഇതിൽ വസിക്കുന്നില്ല. ഉപ്പു കുറുകി കുടിച്ചാൽ ഉള്ളതിൽ കൂടുതലാണ് ഈ വെള്ളം കുടിച്ചാലത്തെ സ്ഥിതി. ഞാൻ അൽപ്പം രുചിച്ചു നോക്കി. ഉപ്പും പുളിയും എരിയുമെല്ലാം കൂടിയാലുള്ള രുചിയാണീ വെള്ളത്തിനുള്ളത്. പല ഇനങ്ങളിലുള്ള മീനറൽസ് ഇതിൽ അടങ്ങിയിട്ടുണ്ടെന്നു പറയുന്നു.

ഈ വെള്ളത്തിൽ മുങ്ങിത്താഴുവാൻ സാധിക്കയില്ല. ഇതു തൊട്ടു പുറട്ടിയാൽ ഏതു തപ്തം രോഗവും ശമിക്കുമെന്നും നേത്രരോഗികൾക്ക് ഇതിലെ ഒരു തുള്ളി വെള്ളം കണ്ണിൽ ഒഴിച്ചാൽ സൗഖ്യം കിട്ടുമെന്നും ഒരു പറച്ചിലുണ്ട്. ഏതായാലും ചാവുകടലിലെ വെള്ളവും ഒരു കുപ്പി ഞങ്ങൾ എടുത്തു കൊണ്ടുപോന്നു. ഈ വെള്ളം പൗലൂസ് മാർ പീലക്സീനോസ് തിരുമേനിയുടെ കൈവശമായിരുന്നതു ഞങ്ങൾ ബഹറിനിൽ വന്നപ്പോൾ തിരുമേനി മുളന്തുരുത്തിക്കാവൻ ഒരാളുടെ പക്കൽ ഏൽപ്പിച്ചുവെന്നും അയാൾ താമസിയാതെ നാട്ടിൽ വരുമ്പോൾ കൊണ്ടുവരുമെന്നും തിരുമേനി പിന്നീട് എന്നോടു പറഞ്ഞു. ഈ വെള്ളവും കൊണ്ടുവളരെ ദിവസങ്ങൾ വിവിധ സ്ഥലങ്ങളിൽ സഞ്ചരിച്ചശേഷം ഇതു ചെമ്പ്രേണ്ടതില്ലായിരുന്നുവെന്നു ഞാൻ അറിയിച്ചപ്പോൾ ഏതു വിധമെങ്കിലും വെള്ളം വരുത്തിത്തരാമെന്നു തിരുമേനി ഉറപ്പു പറഞ്ഞിരിക്കുകയാണ്. അടുത്ത കൊല്ലം ഞാൻ ഊർശ്ശേമിൽ പോകുമ്പോൾ ചാവുകടലിലെ വെള്ളം നാട്ടിൽ കൊണ്ടുവരുന്നതാണ്. മെഡിറ്ററേനിയൻ സമുദ്രനിരപ്പിൽ നിന്നും ആയിരത്തി ഇരുന്നൂറ് അടി താഴ്ചയിലാണ് ഈ കടൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നത്. ഇതിന്റെ തീരത്ത് ഇപ്പോൾ അഞ്ചു നിലയിലുള്ള ഒരു റെസ്റ്റോറന്റ് പണിതീർത്തിട്ടുണ്ട്. പല വ്യവസായശാലകളും ഇതിനടുത്തു സ്ഥാപിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഉപ്പുവെള്ളം പമ്പു ചെയ്തു പാടങ്ങളിൽ കയറ്റി പല തരത്തിലുള്ള ലവണ വസ്തുക്കൾ ഉല്പാദിപ്പിക്കുക എന്നുള്ളതു ഇവിടുത്തെ ഒരു വ്യവസായമായി തീർന്നിരിക്കുകയുമാണ്. വലിയ കെട്ടിടങ്ങൾ ഇപ്പോൾ ഇവിടെ പണിതീർത്തിട്ടുണ്ട്. പുതിയവ പണിതുകൊണ്ടു മിരിക്കുന്നു. ഒരു നല്ല പുന്തോട്ടം ഇപ്പോൾ കടൽതീരത്തു രൂപംകൊണ്ടു വരുന്നുണ്ട്. ആകപ്പാടെ നോക്കിയാൽ പൂർവ്വിക പദവിയിലേക്ക് പുതുമയോടു കൂടി ഒരു തിരിച്ചുവരവ് അവിടെ നടക്കുന്നതായി തോന്നുന്നു.

ചാവുകടൽ കണ്ടതിനുശേഷം ഞങ്ങൾ മർക്കോസിന്റെ ദയറായി ലേക്കു മടങ്ങുന്ന വഴി വാലി ഓഫ് മോസസ് കണ്ടു. വളരെയധികം ക്ഷീണിച്ചിരുന്നതിനാൽ കാറിൽത്തന്നെ ഇരുന്നു കണ്ടതല്ലാതെ ഞങ്ങൾ അവിടെ ഇറങ്ങിയില്ല. സന്ധ്യയോടു കൂടി ഞങ്ങൾ ദയറായിൽ എത്തി. ജനുവരി 31-ാം തീയതി ഞായറാഴ്ച രാവിലെ ബാവാ തിരുമേനി നമ്മുടെ കർത്താവിന്റെ കബറിൽ സുറിയാനിക്കാരായ നമുക്കുള്ള ഭ്രാന്തനോസിൽ വി. കുർബ്ബാന അർപ്പിച്ചു. അരിമത്യാക്കാവൻ യൗസേപ്പിന്റെ തോട്ടത്തിൽ ആരേയും വെച്ചിട്ടില്ലാത്ത ഒരു പുതിയ കല്ലറയിൽ നമ്മുടെ രക്ഷകന്റെ തിരുശരീരം സുഗന്ധവർഗ്ഗം ഇട്ടു യൗസേപ്പും നിക്കോദീമോസും കൂടി സംസ്കരിച്ച മഹാപരിശുദ്ധ കബറുകൾ വി. കുർബ്ബാന അർപ്പിക്കുവാൻ ഈ വാർദ്ധക്യത്തിൽ സാധിച്ചതു ജീവിതത്തിലെ ഒരു മഹാഭാഗ്യമായിട്ടു തിരുമേനിയും അതിൽ സംബന്ധിക്കുവാനും ശൃശൃഷിക്കുവാനും

സാധിച്ചത് ഒരു മഹാപുണ്യമായി ഞാനും കരുതുന്നു. നമ്മുടെ നാട്ടിൽ നിന്നും അപേക്ഷിച്ചിരുന്നവരെയെല്ലാം ബാവാ തിരുമേനി ഇവിടെ വെച്ചു ഓർക്കയും അവർക്കെല്ലാം വേണ്ടി വി. കുർബ്ബാന അർപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. അന്നത്തെ വി. കുർബ്ബാനയിൽ വളരെ അധികം പേർ സംബന്ധിച്ചിരുന്നു. വി. കുർബ്ബാനയ്ക്കു മുൻപും അതു കഴിഞ്ഞും നമ്മുടെ കർത്താവിനെ ക്രൂശിച്ച സ്ഥലം, കുരിശു നാട്ടിയ സ്ഥലം, കബറടക്കിയ സ്ഥലം എന്നിവ കാണുകയും അവിടെയെല്ലാം ഭക്തിപൂർവ്വം ഞങ്ങൾ കുമ്പിട്ടു നമസ്കരിക്കുകയും ചെയ്തു.

ലോകരക്ഷകനായ നമ്മുടെ കർത്താവ് യാഗമായി തീർന്ന ഈ പുണ്യസ്ഥലം എത്ര വലിയ ആത്മാനുഭൂതിയാണു തീർത്ഥാടകരായ ആരാധകരിൽ ഉളവാക്കുന്നതെന്നു തുലികയ്ക്കു നിർവ്വചിക്കുവാനാവില്ല. ആ മണ്ണിൽ തൃപ്പാദങ്ങൾ പതിച്ചതാണ്. തിരുശരീരത്തിൽ നിന്നും ഒലിച്ചിറങ്ങിയ തിരുരക്തം അവിടെ അലിഞ്ഞിറങ്ങിയതാണ്. അവിടുത്തെ വായുവിൽ അവിടുത്തെ നിശ്വാസം വിലയം കൊണ്ടതാണ്. ആദാമിന്റെ തലയോട്ടി സ്ഥാപിച്ചിരുന്നത് കുരിശുനാട്ടിയ സ്ഥലത്തായിരുന്നു. കർത്താവിന്റെ വിലാവിൽ നിന്നു ഒഴുകിയ തിരുരക്തം ഒലിച്ച് ഇവിടെ പതിച്ചു. അബ്രഹാം ഇസ്ലാഹാക്കിന് ഇവിടെയാണ് ബലിപീഠം പണിതത്. തലമുറകൾക്കെല്ലാം ഒരു വലിയ സുവിശേഷമായിത്തന്നെ ഈ പുണ്യസ്ഥലങ്ങൾ നിലകൊള്ളുന്നു. വി. കുർബ്ബാനയ്ക്കുശേഷം ഗ്രീക്ക് ഓർത്തഡോക്സ് ബിഷപ്പിന്റെ ക്ഷണപ്രകാരം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആതിഥ്യം ഞങ്ങൾ സ്വീകരിച്ചു. അവിടെ നിന്നു ഞങ്ങൾ മർക്കോസിന്റെ ദയറായിലേക്കു പുറപ്പെട്ടപ്പോഴേക്കും തിരുമേനിമാരുടെ വരവേൽപ്പിനായി ദയറയിലെ സ്കൗട്ട് സംഘം ബാൻഡു മേളങ്ങളോടു കൂടി അവിടെ എത്തിക്കഴിഞ്ഞു. വൻപിച്ച ഒരു ഘോഷയാത്ര വലിയ ഒരു ജനക്കൂട്ടം. തെരുവിലൂടെ നടന്നുള്ള ഈ ഘോഷയാത്ര ദയറയിൽ എത്തുന്നതിനു അരമണിക്കൂർ സമയം വേണ്ടി വന്നു. സ്കൗട്ടുകളേയും, ജനക്കൂട്ടത്തേയും ബാവാ തിരുമേനി സ്റ്റീബാ ഉയർത്തി അനുഗ്രഹിച്ചു. എല്ലാവരും ഭക്തിപൂർവ്വം തിരുമേനിയുടെ കൈ മുത്തി അനുഗ്രഹം പ്രാപിച്ചു. തിരുമേനി എല്ലാവരോടും യാത്ര പറഞ്ഞു. ആത്മീയമായും മാനസികമായും ആനന്ദകരമായ അവിടുത്തെ വാസത്തിനും ദയറാവാസികളുടെയും നമ്മുടെ സഭാംഗങ്ങളുടെയും സ്നേഹനിർഭരമായ ശുശ്രൂഷകൾക്കും പെരുമാറ്റങ്ങൾക്കും തിരുമേനി പ്രത്യേകം എല്ലാവരോടും നന്ദി പറഞ്ഞു. ഉച്ചകഴിഞ്ഞു ദയറയിലെ പരിചാരകർ, ആശ്രിതർ എന്നിവർക്കു തിരുമേനി സംഭാവനകൾ നൽകുകയും ദയറാവാസികളോടു പ്രത്യേകം നന്ദി പറഞ്ഞു യാത്ര ചോദിക്കുകയും ചെയ്തു.

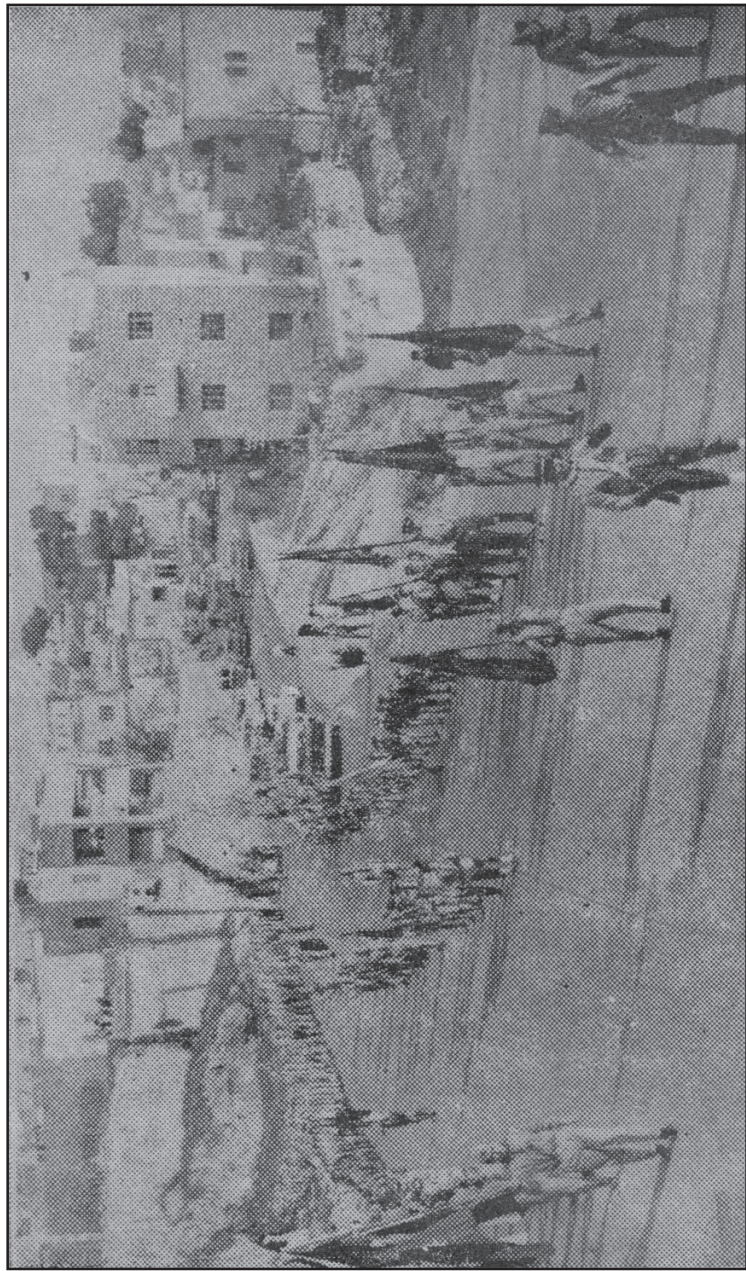
യറുശലേം വിമാനത്താവളത്തിലേക്കു പുറപ്പെട്ടപ്പോൾ യറുശലേം

നിവാസികളായ നമ്മുടെ ആളുകളിൽ പലരും ഞങ്ങളെ അനുഗമിച്ചു. വിമാനത്താവളത്തിൽ കൂടിയിരുന്ന ജനങ്ങളോടു ഞങ്ങൾ യാത്ര പറഞ്ഞ രംഗം എല്ലാവർക്കും മർമ്മഭേദകമായിരുന്നു.

X

ബേറൂട്ടിലെ സ്വീകരണം

എല്ലാവരും നോക്കി നിൽക്കവേ ഞങ്ങളുടെ വിമാനം ബേറൂട്ട് ലക്ഷ്യമാക്കി പറന്നു തുടങ്ങി. അഞ്ചു മണി കഴിഞ്ഞു ഞങ്ങൾ ബേറൂട്ട് വിമാനത്താവളത്തിലെത്തി. വിമാനത്തിൽ നിന്ന് ഇറങ്ങിയപ്പോൾ ഞങ്ങൾ കണ്ടത് ഒരു മനുഷ്യമഹാസമുദ്രത്തെയാണ്. ബേറൂട്ട് പട്ടണം മുഴുവൻ വിമാനത്താവളത്തിനു ചുറ്റും തടിച്ചുകൂടിയിരിക്കുകയാണോ എന്നു തോന്നിപ്പോയി. ജനക്കൂട്ടത്തെ നിയന്ത്രിക്കുന്നതിന് ഒട്ടധികം പട്ടാളക്കാരും പോലീസുകാരും വളരെയധികം പണിപ്പെടേണ്ടി വന്നു. പാത്രിയർക്കാ അരമനയിലെ മാർ ദീയസ്കോറോസ് ലൂക്കോ മെത്രാച്ചനും നമ്മുടെ നാട്ടിൽ മഞ്ഞിനിക്കര ദയറായിൽ താമസിച്ചിരുന്ന ബ. അപ്രോ റമ്പാച്ചനും പട്ടക്കാരും ആയിരക്കണക്കിനു ജനങ്ങളും അവിടെ കാത്തുനിന്നിരുന്നു. പ്രധാന ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരും പൗരമുഖ്യരും മുൻപന്തിയിൽത്തന്നെയുണ്ട്. കോപ്റ്റിക്, അർമ്മീനിയൻ, ഗ്രീക്ക് ഓർത്തഡോക്സ് സഭകളിലെ മേൽപ്പട്ടക്കാരും പട്ടക്കാരും ജനങ്ങളും ഈ കൂട്ടത്തിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു. ഇവർ എല്ലാവരും വന്നു ബാവാ തിരുമേനിയുടെ കൈ മുത്തുകയും കുശലങ്ങൾ അന്വേഷിക്കുകയും ചെയ്തു. വിമാനത്താവളത്തിലെ വിശ്രമ ഹോളിൽ തിരുമേനിമാരുടെ കൈ മുത്തിന്റെ ബഹളമാണ്. വിശ്രമമില്ലാതെ വിശ്രമമുറിയിൽ കുറെ സമയം ചെലവഴിക്കേണ്ടി വന്നു. അനന്തരം വിമാനത്താവളത്തിൽ നിന്നും ഏകദേശം മൂന്നു മൈൽ ദൂരമുള്ള ബേറൂട്ടിലെ നമ്മുടെ പള്ളിയിലേക്കു പുറപ്പെട്ടു. വലിയ എതിരേല്പോടു കൂടി കാറിലാണു യാത്ര. ആയിരത്തിലധികം കാറുകൾ അകമ്പടി സേവിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഒരു ലക്ഷത്തിൽപരം ആളുകൾ ഈ ഘോഷയാത്രയിൽ പങ്കെടുത്തുവെന്നു പറയുന്നതിൽ ലേശം പോലും അതിശയോക്തി ഇല്ല. ഇത്ര വൻപിച്ച ഒരു ഘോഷയാത്ര അടുത്ത കാലത്തെങ്ങും ഞാൻ കണ്ടിട്ടില്ല. ഇന്ത്യയിൽ നിന്നും ആഗതനായിരിക്കുന്ന കിഴക്കിന്റെ ശ്രേഷ്ഠ മഹാപുരോഹിതനെ ഒരു നോക്കു കാണുന്നതിനുള്ള ജനതതിയുടെ വെമ്പൽ പട്ടാളവും പോലീസും സമർത്ഥമായി നിയന്ത്രിച്ചില്ലായിരുന്നുവെങ്കിൽ, എന്തെല്ലാം അപകടങ്ങളാണു സംഭവിക്കാമായിരുന്നതെന്നു ചിന്തിക്കുവാൻ പ്രയാസം. ഘോഷയാത്ര പള്ളിയിൽ എത്തിയപ്പോഴേക്കും പുഴിനുള്ളിയിട്ടാൽ താഴാത്തവിധം പള്ളിയും പരിസരങ്ങളും ജനങ്ങളെക്കൊണ്ടു നിറഞ്ഞു കഴിഞ്ഞു. ഒരു വിധത്തിൽ അവരുടെ ഇടയിൽക്കൂടി ഞങ്ങൾ പള്ളിയകത്തു പ്രവേശിച്ചു. തിരുമേനിമാർ മദ്ബഹായിൽ പ്രവേശിച്ചു ലുത്തിനിയാ കഴിച്ചു. അതിനുശേഷം പള്ളിയിൽ വച്ചു ബാവാ തിരുമേനി ഒരു ചെറു പ്രസംഗം ചെയ്തു. തിരുമേനിമാർ പള്ളിവക സ്വീക

ബോട്ടിലിലെ സാഹിത്യരചനാപരമ്പര

രണഹോളിലേക്കു ആനയിക്കപ്പെട്ടു. വിവിധ സഭകളിലെ മേൽപട്ടക്കാരും പട്ടക്കാരും പട്ടണത്തിലെ പ്രധാന ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരും അവിടെ സന്നിഹിതരായിട്ടുണ്ട്. ദീസ്കോറോസ് ലൂക്കോ തിരുമേനിയും മറ്റു സഭകളിലെ ചില തിരുമേനിമാരും ഞങ്ങളെ സ്വാഗതം ചെയ്തുകൊണ്ടു പ്രസംഗിച്ചു. ഈ വൻപിച്ച സ്വീകരണത്തിനു നന്ദി പ്രദർശിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു ബാവാ തിരുമേനി മറുപടി പ്രസംഗം ചെയ്തു. വിദേശികളായ ഞങ്ങളെക്കാണുന്നതിനും ബാവാ തിരുമനസ്സിലെ കരങ്ങൾ മുത്തി അനുഗ്രഹം പ്രാപിക്കുന്നതിനും ജനസഞ്ചയം പ്രകടിപ്പിച്ച ആവേശം അനുപമം തന്നെ. ഉന്തും തളളും ബഹളവും കണ്ടു മനസ്സിലാക്കുകയും അവരുടെ ഇടയിൽ നിന്നു ഒരു വിധത്തിൽ രക്ഷപ്പെടുകയും ചെയ്ത എനിക്ക് അതിന്റെ ഏതാണ്ടൊരു രൂപമെങ്കിലും വാക്കുകൾ കൊണ്ടു ഫലിപ്പിക്കുവാൻ സാദ്ധ്യമല്ല. ജനസഞ്ചയത്തെ നിയന്ത്രിക്കുവാൻ പലരും വിഫലശ്രമം ചെയ്തു. ആവേശഭരിതമായ സാധാരണജനങ്ങൾ അതൊന്നും അശേഷം ഗണ്യമാക്കിയില്ല. ആഹ്ലാദത്തള്ളലിൽ അവർ മതി മറന്നിരിക്കുകയാണ്. പുരുഷന്മാരും സ്ത്രീകളും ഒരുപോലെ തിക്കും തിരക്കുമാണ്. ആരോഗ്യവും സൗന്ദര്യവും ഇവരുടെ കൂടെപിറപ്പുകളാണ്. ഈ ദിഗ്വാസികൾ ഇത്ര വലിയ സ്നേഹമുള്ളവരാണല്ലോ എന്നോർത്തു ഞാൻ ആശ്ചര്യപ്പെട്ടുപോയി. സ്വീകരണ സമ്മേളനവും ലഘുഭക്ഷണവും കഴിഞ്ഞ് ഞങ്ങളുടെ താമസത്തിന് ഏർപ്പാടു ചെയ്തിരുന്ന ബേറൂട്ട് ഹോട്ടലിലേക്കു ഞങ്ങൾ പോയി.

ഫെബ്രുവരി 1-ാം തീയതി തിങ്കളാഴ്ച. അവിടെ നിന്നും കാപ്പി കൂടിയും കഴിഞ്ഞു ഞങ്ങൾ ബേറൂട്ട് പട്ടണം കാണുന്നതിനു പുറപ്പെട്ടു. മെഡിറ്ററേനിയൻ കടൽതീരത്തു ഞങ്ങൾ ഇറങ്ങി. കുറച്ചുനേരം അവിടെ കാറ്റേറ്റു നിന്നു. അവിടെ നിന്നു നല്ല മിനുസമുള്ള നാലഞ്ചു കക്കാ ഞങ്ങൾ പെറുക്കി എടുത്തുകൊണ്ടു പോന്നു. അതിനുശേഷം ബേറൂട്ടിലുള്ള സുറിയാനിക്കാരുടെ ശവക്കോട്ട ഞങ്ങൾ കണ്ടു. ചുറ്റും നല്ല ബലവത്തായ മതിൽ കെട്ടി നല്ല ചെടികളും മറ്റും വച്ചു പിടിപ്പിച്ച് ഇതു വളരെ ഭംഗിയായും മനോഹരമായും സൂക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നു. ഞങ്ങൾ അവിടെ കയറി കാണുകയും പ്രത്യേക പ്രാർത്ഥനകൾ നടത്തുകയും ചെയ്തു. നമ്മുടെ പ. പാത്രിയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനിയുടെ സ്വന്തം വകയായി ബേറൂട്ടിൽ പണികഴിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള രണ്ടു വലിയ കെട്ടിടങ്ങളാണ് പിന്നീട് ഞങ്ങൾ കണ്ടത്. അവയിൽ ഒന്ന് അഞ്ചു നിലകളുള്ള ഒരു ഭീമൻ കെട്ടിടമാണ്. അതിൽ ഇരുപത്തിനാലു കുടുംബങ്ങളാണു താമസിക്കുന്നത്. അതിന്റെ വാടക ഇനത്തിൽ പാത്രിയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനിക്കു ആണ്ടിൽ ഒന്നരലക്ഷം രൂപാ ലഭിക്കുന്നു. തിരുമേനി അമേരിക്ക സന്ദർശിച്ച അവസരത്തിൽ അവിടെ നിന്നും കൈമുത്തായും മറ്റും കിട്ടിയ

പണം കൊണ്ടാണ് ഇതു പണിയിച്ചിട്ടുള്ളതെന്നാണ് ഞങ്ങളുടെ അറിവ്. തിരുമേനിയുടെ മിക്കവാറുമുള്ള ആവശ്യങ്ങൾ ഈ കെട്ടിടങ്ങളുടെ വാടക കൊണ്ടു നടക്കുമെന്നു തന്നെ പറയാം. പാത്രീയർക്കു ഇടവകയിലെ ജനതതിയെ ഭാരപ്പെടുത്താതെയും ക്ലേശിപ്പിക്കാതെയും ഇരിക്കുന്നതിനു വേണ്ടിയാണ് തിരുമേനി ഈ കെട്ടിടങ്ങൾ പണികഴിപ്പിച്ചത്.

ഇതെല്ലാം കണ്ടതിനുശേഷം ഞങ്ങൾ ഉച്ചയോടുകൂടി താമസസ്ഥലത്തേക്കു തിരിച്ചു പോന്നു. ഉച്ചഭക്ഷണവും വിശ്രമവും കഴിഞ്ഞു നാലുമണിക്കു പള്ളിവകയായുള്ള സ്വീകരണഹോളിലേക്കു ഞങ്ങൾ പോയി. പട്ടണത്തിലെ പ്രധാന ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരും അർമ്മീനിയൻ, ഗ്രീക്ക് ഓർത്തഡോക്സ്, കോപ്റ്റിക് റോമൻ, കാതലിക് എന്നീ സഭകളിലെ മേൽപട്ടക്കാരും പട്ടക്കാരും അവിടെ കൂടിയിരുന്നു. മാർപാപ്പാ തിരുമേനിയും നമ്മുടെ കാതോലിക്കാ ബാവാ തിരുമേനിയും ബോംബെയിൽ വച്ചു നടത്തിയ കൂടിക്കാഴ്ചാ വിവരങ്ങൾ അറിയുകയും മാർപാപ്പാ തിരുമേനി സമ്മാനിച്ചതും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചിഹ്നം അങ്കിതമായിട്ടുള്ളതുമായ കുരിശും മാലയും ബാവാ തിരുമേനി ധരിച്ചിരുന്നതു കാണുകയും ചെയ്തപ്പോൾ കത്തോലിക്കർക്കു അതിരില്ലാതെ ബഹുമാനമാണു ബാവാ തിരുമേനിയോടു തോന്നിയത്. ബിഷപ്പുമാരും പട്ടക്കാരും ആ കുരിശ് പിടിച്ചു മുത്തുകയായി. ചിലർ വസ്ത്രാഞ്ചലത്തിൽ തൊട്ടു നിറുകയിൽ വച്ചു. ജോൺ മാർപാപ്പായുടെ കാലത്താരംഭിച്ചതും ഇപ്പോത്തെ മാർപാപ്പാ തുടർന്നു വരുന്നതുമായ സഭാ ഐക്യ പ്രവർത്തനഫലമാണിതെന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല. കത്തോലിക്കരിൽ മുൻകാലങ്ങളിൽ കണ്ടിരുന്ന വിഭാഗീയ ചിന്തയുടെ ഒരു നേരിയ നിഴൽപോലും അവിടെ കണ്ടില്ല.

ബേറൂട്ട് പട്ടണം വളരെ വിസ്തൃതവും മനോഹരവുമാണ്. കിഴക്കോട്ടും പടിഞ്ഞാറോട്ടും പോകുന്ന ആളുകൾ മിക്കവാറും ഇവിടെ ഇങ്ങി വിശ്രമിക്കുന്ന പതിവുണ്ട്. ബേറൂട്ടിനു വളരെ അടുത്താണ് ആന്റലിയാസ്. ലബാനോൻ പർവ്വതങ്ങളുടെ സാനു പ്രദേശം. അവിടെയാണ് അർമ്മീനിയക്കാരുടെ രണ്ടാമത്തെ കാതോലിക്കോസിന്റെ ആസ്ഥാനം. അർമ്മീനിയൻ കാതോലിക്കോസിന്റെ ആസ്ഥാനം ആറാറാത്തു പർവ്വതത്തിന്റെ സാനുപ്രദേശമായ എച്ച്മിയാറ്റിസിൽ നിന്നും കിലിക്യ-സിലിഷ്യയിലേക്കു മാറ്റുകയുണ്ടായി. കുറെക്കാലങ്ങൾക്കുശേഷം കാതോലിക്കാ ആസ്ഥാനം എച്ച്മിയാറ്റിസ്സിലേക്കു മാറ്റുവാനുള്ള സാഹചര്യം കൈവന്നു. അപ്പോൾ സിലിഷ്യയും ഒരു കാതോലിക്കേറ്റായി തുടരണമെന്നുള്ള അഭിപ്രായം ശക്തിപ്പെടുകയും എച്ച്മിയാറ്റിസിനു തുല്യമായ സ്ഥാനത്തോടു കൂടി കിലിക്യൻ കാതോലിക്കാ സിംഹാസനം തുടരുകയുമാണ്. ആകമാന അർമ്മീനിയൻ സഭയിൽ ഒന്നാമത്തെ സ്ഥാനം എച്ച്മിയാറ്റിസിനും

രണ്ടാം സ്ഥാനം കിലിക്യായിക്കുമാണ്. എന്നാൽ ഭരണപരമായി കിലിക്യൻ കാതോലിക്കേറ്റിൻമേൽ എച്ച്മിയാറ്റിസിൽ കാതോലിക്കേറ്റിനു യാതൊരുവിധമായ അധികാരവുമില്ല. പല സന്ദർഭങ്ങളിലും കിലിക്യയുടെ സ്വാതന്ത്ര്യം നഷ്ടപ്പെടുത്താനും കിലിക്യമേൽ ആധിപത്യം സ്ഥാപിക്കാനും എച്ച്മിയാറ്റിസിൽ പരിശ്രമിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിലും കിലിക്യർ അതിനെ ശക്തിയായി എതിർക്കുകയും അവരുടെ കാതോലിക്കേറ്റിന്റെ സ്വാതന്ത്ര്യാവകാശാധികാരങ്ങൾ ഇന്നയോളം അന്യൂനം പരിരക്ഷിച്ചുവരുകയുമാണു ചെയ്യുന്നത്.

കിലിക്യൻ കാതോലിക്കേറ്റിന്റെ ആസ്ഥാനം ബേറൂട്ടിനടുത്തുള്ള ആന്റീലിയയിലേക്കു മാറ്റിയെങ്കിലും കിലിക്യൻ-സിലിഷ്യൻ കാതോലിക്കോസ് എന്ന പേരിൽത്തന്നെയാണ് ഇപ്പോഴും അറിയപ്പെടുന്നത്. ഇപ്പോഴത്തെ കാതോലിക്കാ കോറിൻ പറായോൻ തിരുമേനിയാണ്. ഇദ്ദേഹവും എത്യോപ്യൻ കോൺഫ്രൻസിൽ മറ്റു സഭാതലവന്മാരെപ്പോലെ പങ്കെടുത്തിരുന്നുവെന്നുള്ള കാര്യം ഇതിനു മുൻപേ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ മുൻഗാമി സാരോപയാസാലിയൻ കാതോലിക്കോസായിരുന്നു. സാരോപയാസാലിയന്റെ മുൻഗാമി കാലം ചെയ്ത കാലത്തു അർമ്മീനിയരുടെ 1-ാം കാതോലിക്കേറ്റായ എച്ച്മിയാറ്റിസിൽ കാതോലിക്കോസിന്റെ സഹകരണത്തോടുകൂടി ഒരു പിൻഗാമിയെ വാഴിക്കുന്നതിനു സാധ്യമല്ലാതെ വന്നു. സിലിഷ്യൻ കാതോലിക്കേറ്റിൽ ആകെയുണ്ടായിരുന്ന മെത്രാന്മാരിൽ സാരോപയാസാലിയനും കോറിൻ പറായോനും ഉൾപ്പെടെ മൂന്നു പേർ ഒരു കക്ഷിയായി നിന്നിരുന്നു. ടിറാനിക്കു പൊള്ളാടിയൻ, ഖാദ് അർക്കാബാഹിയൻ എന്നിവരുൾപ്പെടെയുള്ള മെത്രാന്മാർ എച്ച്മിയാറ്റിസിനെ പിന്താങ്ങിയും നിന്നു. എതിർപ്പുകളെ അവഗണിച്ചു കാതോലിക്കായുടെ തെരഞ്ഞെടുപ്പു നടത്താൻ സ്വാതന്ത്ര്യപ്രേമികൾ നിശ്ചയിച്ചു. സാരോപയാസാലിയൻ തെരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടു. എന്നാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വാഴ്ചയിൽ സഹകരിക്കാനോ അദ്ദേഹത്തെ അംഗീകരിക്കാനോ എച്ച്മിയാറ്റിസിൽ കാതോലിക്കോസായ വസ്ക്കൻ തിരുമേനിയെ തയ്യാറായില്ല. അർമ്മീനിയൻ ക്രമപ്രകാരം കാതോലിക്കായെ വാഴിക്കുന്നതിനു കുറഞ്ഞപക്ഷം മൂന്നു മെത്രാന്മാരെങ്കിലും ഉണ്ടായിരിക്കണം. എന്നാൽ സാരോപയാസാലിൽ ഉൾപ്പെടെ മൂന്നു മെത്രാന്മാർ മാത്രമേ ആ ഭാഗത്തു ശേഷിച്ചിട്ടുള്ളൂ. ആ സ്ഥിതിക്കു രണ്ടു മെത്രാന്മാർ മാത്രം ചേർന്നാൽ വാഴ്ച ക്രമാനുസൃതമായിരിക്കയില്ല.

അർമ്മീനിയരും സുറിയാനിക്കാരും വിശ്വാസത്തിൽ യോജിപ്പും കൂടാശകളിൽ അന്യോന്യം സംസർഗ്ഗവുമുള്ളവരാണ്. ആ കാലത്ത് ബേറൂട്ടിലെ നമ്മുടെ മെത്രാപ്പോലീത്താ ആയിരുന്നത് ഇപ്പോഴത്തെ പ. പാത്രിയർക്കീസ് ബാവായാ തിരുമേനിയാണ്. അവർ നമ്മുടെ തിരുമേനിയുടെ

സഹായം അഭ്യർത്ഥിക്കുകയും തിരുമേനി അതിനു സമ്മതിക്കുകയും സാറെ പയാസാലൻ കാതോലിക്കാ ആയി അവരോധിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്തു. ഉടനെ തന്നെ അർമ്മീനിയൻ സഭയിൽ കക്ഷിത്വവും വ്യവഹാരവും ആരംഭിച്ചു. സാറേപയാസാലൻ കാതോലിക്കോസ് ഒരു കൊല്ലത്തിനുശേഷം കാലം ചെയ്തു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പിൻഗാമിയായി കൊറിൻ പയോറാൻ, കാതോലിക്കോസായി വാഴിക്കപ്പെട്ടു. വസ്ക്കൻ കാതോലിക്കോസ് ഇതിലും സഹകരിച്ചില്ല. വസ്ക്കൻ തിരുമേനി മലങ്കരയിലേക്കു വരുന്നതിന് ഒരു ആഴ്ച മുമ്പ് യറുശലേമിൽ വെച്ചു രണ്ടു കാതോലിക്കാമാരും തമ്മിൽ നടത്തിയ സമാധാനാലോചന വിജയിക്കുകയും അങ്ങനെ അർമ്മീനിയൻ സഭയിൽ സമാധാനം പുനഃസ്ഥാപിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്തു. എത്യോപ്യയിൽ വെച്ചു വസ്ക്കൻ കാതോലിക്കോസിന്റെ നേതൃത്വത്തിലുള്ള ഒരു ഡലിഗേഷനായി കൊറിൻ കാതോലിക്കായേയും കൂടെയുള്ളവരേയും പരിഗണിക്കേണ്ടതാണെന്നുള്ള ഒരു വാദഗതി വസ്ക്കൻ കാതോലിക്കോസ് ഉന്നയിച്ചെങ്കിലും കൊറിൻ കാതോലിക്കോസ് അത് സമ്മതിക്കുകയോ വസ്ക്കൻ കാതോലിക്കോസിന്റെ അഭിപ്രായത്തിനു കീഴ്പ്പെടുകയോ ചെയ്തില്ല എന്നുള്ള വിവരം ഇതിനുപരി പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്. സിലിഷ്യൻ കാതോലിക്കേറ്റിന്റെ സ്വാതന്ത്ര്യസമരത്തിൽ സത്വരമായ സഹായഹസ്തം നീട്ടിക്കൊടുത്ത ഇപ്പോഴത്തെ നമ്മുടെ പ. പാത്രിയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനിയോടു അവർക്കു അപാരമായ കൃതജ്ഞതയും ബഹുമാനവുമുണ്ട്.

XI

ആന്റിലിയാസിലേക്ക്

കിലിക്യൻ അർമ്മീനിയൻ കാതോലിക്കോസായ കോറിൻ തിരുമേനി അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആസ്ഥാനമായ ആന്റിലിയാസിലേക്ക് എത്രോപ്യായിൽ വച്ചു തന്നെ ഞങ്ങളെ സന്തോഷപൂർവ്വം ക്ഷണിച്ചിരുന്നു. ഞങ്ങൾ ബേറൂട്ടിൽ താമസിച്ചിരുന്ന സ്ഥലത്തുനിന്നു 12 മൈൽ ദൂരം മാത്രമേ ആന്റിലിയാസിലേക്കുള്ളൂ. ബേറൂട്ടിൽ ഞങ്ങൾ എത്തിയതിനുശേഷം വീണ്ടും ഞങ്ങൾ ക്ഷണിക്കപ്പെട്ടു. ലബനോൻ പട്ടണത്തിൽ കൂടെ ഞങ്ങൾ ആന്റിലിയാസിലേക്കു പുറപ്പെട്ടു. ലബനോൻ മനോഹരമായ ഒരു പരിഷ്കൃത പട്ടണമാണ്. ഭംഗിയേറിയ കാരകിൽ വൃക്ഷങ്ങൾ രാജപാതയുടെ ഇരുപാർശ്വങ്ങളിലും നിൽക്കുന്നത് കണ്ടപ്പോൾ “വളരുമവൻ ലബനോന്റെ കാരകിൽ പോൽ” എന്നുള്ള ഭാഗത്തിലെ ആശയം ഞങ്ങളുടെ സ്മൃതിപഥത്തിൽ ഉദിച്ചു. ലബനോൻ കുന്നുകളിൽ മനോഹരമായ അനേകായിരം വലിയ കെട്ടിടങ്ങൾ ഒന്നിനോടൊന്നു തൊട്ടു സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. പുതിയ പുതിയ കെട്ടിടങ്ങൾ പരിഷ്കൃതരീതിയിൽ പണിതുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അഞ്ചും പത്തും നിലകളുള്ള അംബരചുംബികളായ രമ്യഹർമ്മ്യങ്ങളാണ് അവയിൽ മിക്കതും. രാത്രി സമയങ്ങളിൽ വിവിധ വർണ്ണോജ്ജ്വലങ്ങളായ വൈദ്യുതി ദീപങ്ങളാൽ ഓളംവെട്ടുന്ന ആ കെട്ടിടങ്ങളിൽ നിന്നു പുറപ്പെടുന്ന വർണ്ണപ്രഭാപ്രസരം പട്ടണത്തെ മുഴുവനും ചന്ദ്രികച്ചാറിൽ ആരാടിച്ചിരിക്കയാണെന്നു മാത്രമേ കാണികൾക്കു തോന്നുകയുള്ളൂ. കുന്നുകളുടെ മേൽപരപ്പിലും അടിവാരങ്ങളിലുമുള്ള കാഴ്ച വളരെ ഹൃദ്യവും ആസ്വാദ്യകരവുമാണ്. രാത്രികാലങ്ങളിൽ ഇതു കാണുന്നവർക്കു സ്വർഗ്ഗരാജ്യത്തിന്റെ ഒരു പ്രതിതീ ഉണ്ടാകുമെന്നുള്ളതു സംശയരഹിതമാണ്. ഞങ്ങൾ രാത്രി എട്ടര മണിക്ക് ഈ പട്ടണത്തിന്റെ മനോഹരത്വം ആസ്വദിച്ചുകൊണ്ടു കോറിൻ കാതോലിക്കോസിന്റെ അരമനയുടെ അങ്കണത്തിൽ ചെന്നിറങ്ങി. കാതോലിക്കോസും മെത്രാന്മാരും ദയറായക്കാരും പട്ടക്കാരും പ്രത്യേകിച്ചു തിയോളജിക്കൽ കോളജിലെ വിദ്യാർത്ഥികളും വളരെ അധികം ജനങ്ങളും ഞങ്ങളെ സ്വീകരിക്കുന്നതിന് അവിടെ ഒരുങ്ങിനിന്നിരുന്നു. കർണ്ണാനന്ദകരമായ ഗാനങ്ങൾ ആലപിച്ചുകൊണ്ട് അരമനവാതുകൽ വച്ച് അവർ ഞങ്ങളെ സ്വീകരിച്ചു. കോറിൻ കാതോലിക്കോസ് ആലിംഗനം ചെയ്തു നമ്മുടെ കാതോലിക്കാ ബാവാ തിരുമേനിയെ സ്വീകരിച്ച രംഗം ഇന്നും എന്റെ സ്മരണയിൽ പച്ച പിടിച്ചു നിൽക്കുകയാണ്. മെത്രാന്മാരും കുടിയേറുന്ന എല്ലാവരും വന്നു തിരുമേനിമാരുടെ കരങ്ങൾ ചുംബിച്ചു. തിരുമേനിമാർ എല്ലാവരും പള്ളിയിൽ പ്രവേശിച്ചു. ലുത്തിനിയായ്ക്കുശേഷം ബാവാ തിരുമേനി

സ്ത്രീബാ ഉയർത്തി ജനക്കൂട്ടത്തെ ആശീർവദിച്ചു. പിന്നീട് സ്വീകരണ ഹോളിലേക്കു ഞങ്ങളെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി. തുടർന്ന് കോറിൻ കാതോലിക്കോസ് ഞങ്ങൾക്കു സ്വാഗതം ആശംസിച്ചു. സ്വീകരണത്തിനു നന്ദി പ്രകാശിപ്പിച്ചു കൊണ്ടു ബാവാ തിരുമേനി ഒരു പ്രസംഗം ചെയ്തു. പൗലൂസ് മാർ പീലക്സിനോസ് തിരുമേനി പ്രസംഗം ഭാഷാന്തരം ചെയ്തു. എല്ലാവരും ചേർന്ന് ഗ്രൂപ്പുഫോട്ടോയും എടുത്തു. വിഭവസമൃദ്ധമായ ഡിന്നറിനുശേഷം പത്തു മണി കഴിഞ്ഞു ഞങ്ങൾ ബേറൂട്ടിൽ ഞങ്ങളുടെ താമസസ്ഥലത്തു ചെന്നു ചേർന്നു. പിറ്റേദിവസം നമ്മുടെ കർത്താവിന്റെ ദേവാലയ പ്രവേശനത്തിന്റെ പെരുന്നാളാണ്.

വി. പത്രോസ് പൗലൂസ് ശ്ലീഹന്മാരുടെ നാമത്തിലാണ് ബേറൂട്ടിലെ നമ്മുടെ പള്ളി സ്ഥാപിച്ചിരിക്കുന്നത്. മാർ ദീവനാസ്യോസ് ബഹനാം മെത്രാപ്പോലീത്തായാണ് ഈ ഇടവക ഭരിച്ചിരുന്നത്. ഏതോ അസൗകര്യങ്ങളാൽ അദ്ദേഹം ഈ ഇടവകയുടെ ഭരണച്ചുമതല വിട്ട് ഇപ്പോൾ പാത്രിയർക്കാ അരമനയിൽ താമസിക്കുകയാണ്. നമ്മുടെ മത്തിനിക്കര ദയറായിൽ പാത്രിയർക്കീസ് ബാവായുടെ പ്രതിനിധിയായി താമസിച്ചിരുന്ന ബ. അപ്രോ റമ്പാച്ചനാണ് ഇപ്പോൾ ഇവിടുത്തെ അഡ്മിനിസ്ട്രേറ്റർ. ഇദ്ദേഹം കാലതാമസമെന്യ മെത്രാനായി വാഴിക്കപ്പെട്ടേയ്ക്കാമെന്ന് അറിവാൻ കഴിഞ്ഞു. മായൽത്താ പെരുന്നാളിൽ കാതോലിക്കാ ബാവാ തിരുമേനി ഈ പള്ളിയിൽ വി. കുർബ്ബാന അർപ്പിച്ചു. വി. കുർബ്ബാന മദ്ധ്യേ മായൽത്താ പെരുന്നാളിനെക്കുറിച്ചു തിരുമേനി പ്രസംഗിക്കുകയും ചെയ്തു. വലിയ ഒരു ജനക്കൂട്ടം പെരുന്നാളിൽ സംബന്ധിച്ചു. ശീമരാജ്യങ്ങളിൽ നമുക്കുള്ള ഇടവകകളിലേക്കും വലുതും, സാമ്പത്തികമായും സാമൂഹ്യമായും ഉയർന്നിരിക്കുന്നതും ബേറൂട്ട് ഇടവകയാണ്. രണ്ടായിരത്തിൽപരം ഇടവകക്കാർ ഈ പള്ളിയിൽ കൂടി നടക്കുന്നുണ്ട്.

വിശുദ്ധ കുർബ്ബാനയ്ക്കുശേഷം എല്ലാവരും കൂടി സ്വീകരണ ഹോളിലേക്കാണ് പോയത്. വളരെ മനോഹരമായി അലങ്കരിച്ചു ഒരുക്കിയിട്ടുള്ള ഈ ഹോളിലാണ് പൊതുയോഗങ്ങളും കമ്മിറ്റികളുമൊക്കെ കൂടുന്നത്. ശീമരാജ്യങ്ങളിലുള്ള എല്ലാ പള്ളികൾക്കും അതിനോട് അനുബന്ധിച്ചു ഇപ്രകാരമുള്ള ഹോളുകൾ ഉണ്ട്. പൊതുയോഗങ്ങളും കമ്മിറ്റികളുമൊക്കെ കൂടേണ്ട ആവശ്യമുള്ള മലങ്കരയിലും ഇപ്രകാരമുള്ള ഹോളുകൾ പള്ളികൾക്കു സമീപമായും പള്ളി ബംഗ്ലാവുകളോടനുബന്ധിച്ചും നിർമ്മിക്കുന്നതു നന്നായിരിക്കുമെന്നു ഞങ്ങൾക്കു തോന്നി. മർത്തമറിയം സമാജങ്ങൾ, യൂത്തുലീഗുകൾ മുതലായവ കൂടുന്നതിന് ഇപ്രകാരമുള്ള ഹോളുകൾ പ്രയോജനപ്പെടുത്താവുന്നതാണ്. സ്വീകരണ ഹോളിൽ വച്ചു നടന്ന ചടങ്ങുകളിൽ അഡ്മിനിസ്ട്രേറ്റർ റമ്പാച്ചൻ ഞങ്ങൾക്കു സ്വാഗതം ആശംസിച്ചു. അതിനെ തുടർന്ന് മിക്ക സഭകളുടെയും പ്രതിനിധികളും

മാന്യ വ്യക്തികളും പ്രസംഗിച്ചു. സ്വീകരണങ്ങൾക്കു ബാവാ തിരുമേനി നന്ദി പറഞ്ഞ് സമുചിതമായി പ്രസംഗിച്ചു. ഇടവകക്കാരുടെ വകയായ പാരിതോഷികങ്ങൾ ഇതിനുശേഷം ഞങ്ങൾക്കു നൽകപ്പെട്ടു. ആറു പവൻ അടക്കം ചെയ്തിരുന്ന മനോഹരമായ ഒരു ചെപ്പും സുരിയാനിയിൽ അച്ചടിച്ചു ഭംഗിയായി ബയൻഡു ചെയ്തിട്ടുള്ള ഒരു പുതിയനിയമ പുസ്തകവും പ. ബാവാ തിരുമേനിക്കും നാലു പവൻ വീതം അടക്കം ചെയ്തിട്ടുള്ള ഒരു ചെപ്പും ഓരോ പുതിയനിയമ പുസ്തകവും മെത്രാപ്പോലീത്താ തിരുമേനിമാർക്കും രണ്ടു പവൻ അടക്കം ചെയ്തിരുന്ന ഒരു ചെപ്പും ഒരു പുതിയനിയമ പുസ്തകവും എനിക്കും അവർ തന്നു. വ്യക്തികളിൽ നിന്നു ചില സമ്മാനങ്ങളും ബാവാ തിരുമേനിക്കു ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്.

ഇതിനുശേഷം ഞങ്ങൾ താമസസ്ഥലത്തു വന്നു വിശ്രമിച്ചു. വീണ്ടും നാലു മണി കഴിഞ്ഞു ഞങ്ങൾ പള്ളിയിൽ പോയി സന്ധ്യാനമസ്കാരം നടത്തി. സന്ധ്യാപ്രാർത്ഥനയ്ക്കുശേഷം ഞാനും ദാനിയേൽ മാർ പീലക്സിനോസ് തിരുമേനിയും കൂടി പട്ടണം കാണാൻ പോയി. പട്ടണം വളരെ വിസ്തൃതവും മനോഹരവുമാണ്. അമേരിക്കയിലുള്ള തോമസ് കുക്കിന്റെ വകയായ ഒരു കെട്ടിടം ഞങ്ങൾ കണ്ടു. ഭീമാകാരമായ ഈ കെട്ടിടം ഞങ്ങളുടെ ശ്രദ്ധയെ അത്യധികം ആകർഷിച്ചു. അനേക നിലകളുള്ള ഈ ഭീമൻ കെട്ടിടത്തിന്റെ ഓരോ നിലയിലും പലതരത്തിലുള്ള വമ്പിച്ച വ്യാപാരങ്ങളാണു നടക്കുന്നത്. ഭൂമിക്കടിയിലുള്ളതിന്റെ ഒരു നിലയിൽ കാറുകൾ പാർക്കു ചെയ്യുന്നതിനുള്ള പ്രത്യേക സ്ഥലങ്ങളും കാർ ഇറക്കുന്നതിനും കയറ്റുന്നതിനും തിരിക്കുന്നതിനുമെല്ലാമുള്ള സൗകര്യങ്ങളും അവിടേയ്ക്കു ടാർ ചെയ്തിട്ടുള്ള വിസ്തൃതമായ ഒരു റോഡും ഉണ്ട്. ഇതുപോലെയുള്ള പല കെട്ടിടങ്ങളും ആ പട്ടണത്തിൽ കണ്ടു.

XII

ദമസ്കോസിലേക്ക്

ഫെബ്രുവരി 3-ാം തീയതി രാവിലെ ഞങ്ങൾ ബേറൂട്ട് വിടുകയാണ്. ഹോട്ടലിൽ നിന്നും പള്ളിയിൽ വന്നു. തിരുമേനിമാർ മദ്ബഹായിൽ പ്രവേശിച്ചു ലുത്തിനിയാ കഴിച്ചു. ഞങ്ങളെ യാത്ര അയക്കുന്നതിനു വമ്പിച്ച ഒരു ജനതതി അവിടെ കൂടിയിട്ടുണ്ട്. ബാവാ തിരുമേനി ഒരു ചെറുപ്രസംഗത്തോടു കൂടി അവർക്കെല്ലാം കൃതജ്ഞത പ്രകടിപ്പിക്കുകയും ജനക്കൂട്ടത്തെ സ്ലീബാ ഉയർത്തി അനുഗ്രഹിക്കുകയും ചെയ്തു. കൂടിയിരുന്നവരോടെല്ലാം യാത്ര പറഞ്ഞു. ഞങ്ങൾ പ. പാത്രിയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനിയുടെ ആസ്ഥാനമായ ദമസ്കോസിലേക്കു പുറപ്പെട്ടു. ബ. അപ്രേംറമ്പാച്ചനും ബേറൂട്ട് പള്ളി വികാരി അച്ചനും മറ്റു പല പ്രമുഖ വ്യക്തികളും അനേകം കാരുകളുമായി ഞങ്ങളെ അനുഗമിച്ചിരുന്നു. ഞങ്ങൾ സഹലേ എന്നു പറയുന്ന ഒരു ചെറിയ പട്ടണത്തിൽ എത്തിച്ചേർന്നു. ഈ സ്ഥലം ബേറൂട്ടിനും ദമസ്കോസിനും മദ്ധ്യേ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. ഇവിടെയാണ് നമ്മുടെ വൈദിക സെമിനാരി. അതോടനുബന്ധിച്ചു നമുക്ക് ഒരു പള്ളിയും കുറെ ഇടവകജനങ്ങളുമുണ്ട്. ഈ പള്ളിയും വൈദികസെമിനാരിയും സന്ദർശിക്കുന്നതിനു നേരത്തെ തന്നെ അവർ ഞങ്ങളെ ക്ഷണിച്ചിരുന്നു. ഇവിടെ മഞ്ഞു പെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന അവസരമാകയാൽ ദുസ്സഹമായ തണുപ്പാണ്. ആസ്മറായിൽ വച്ചു അനുഭവപ്പെട്ട തണുപ്പിനെക്കുറിച്ചുള്ള ഭയം ഞങ്ങളുടെ ഹൃദയത്തിൽ നിന്നു വിട്ടുമാറിയിട്ടില്ലായിരുന്നു. തന്നിമിത്തം ക്ഷണിച്ചതിനു നന്ദി പ്രകാശിപ്പിച്ച് അവരോടെല്ലാം യാത്ര പറഞ്ഞും വീണ്ടും ദമസ്കോസിലേക്കുള്ള യാത്ര തുടർന്നു. ദമസ്കോസിലേക്കു ബേറൂട്ടിൽ നിന്നും 140-ൽ അധികം കിലോമീറ്റർ ദൂരമുണ്ട്. സിറിയ രാജ്യത്തിന്റെ തലസ്ഥാന നഗരിയാണ് ദമസ്കോസ്. അവിടേക്കു പ്രവേശിക്കുന്നതിനു പ്രത്യേകം പാസ്സ്പോർട്ട് ആവശ്യമാകയാൽ ബേറൂട്ടിൽ നിന്നു ഞങ്ങളെ അനുഗമിച്ചിരുന്ന സ്നേഹസമ്പന്നരായ സുഹൃത്തുക്കളിൽ പാസ്സ്പോർട്ട് ഇല്ലായിരുന്നവർ സിറിയൻ അതിർത്തിയിൽ വച്ചു ഞങ്ങളോടു യാത്ര പറഞ്ഞു തിരിച്ചു പോയി. പാസ്സ്പോർട്ട് ഉണ്ടായിരുന്നവർ പിന്നെയും ഞങ്ങളെ അനുഗമിച്ചു.

സിറിയൻ അതിർത്തിയിൽ മൂന്നു സ്ഥലങ്ങളിൽ യാത്രക്കാരെ പ്രത്യേകം പരിശോധിക്കും. മൂന്നാമത്തെ ചെക്കിംഗ് സ്റ്റേഷൻ കഴിഞ്ഞ് 50 കിലോമീറ്റർ സഞ്ചരിച്ചാൽ ദമസ്കോസായി. മൂന്നാമത്തെ ചെക്കിംഗ് സ്റ്റേഷനിൽ പരിശോധന കഴിഞ്ഞു ഞങ്ങൾ പുറത്തിറങ്ങിയപ്പോഴേയ്ക്കും പാത്രിയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമനസ്സിലെ സെക്രട്ടറി സ്ലീബാ റമ്പാച്ചൻ

ഞങ്ങളെ സ്വീകരിച്ചു ദമസ്കോസിലേക്കു കൊണ്ടുപോകുന്നതിനു പാത്രിയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമനസ്സിലെ കാറുമായി അവിടെ എത്തിച്ചേർന്നു. ബ. റമ്പാച്ചനുമൊന്നിച്ചു ഏതാണ്ടു പത്തു മൈൽ സഞ്ചരിച്ചപ്പോൾ ഒരു ഗ്രാമക്കാർ വന്നു ഞങ്ങളെ സ്വീകരിച്ചു. അവർ കസവുമാലകളും പൂമാലകളും തിരുമേനിമാരെ ധരിപ്പിക്കയും വിശിഷ്ടമായ ബൊക്കേകൾ സമർപ്പിക്കയും ചെയ്തു. ദമസ്കോസ് പട്ടണവാതുക്കൽ വച്ചു പള്ളിക്കാരും വൈദികഗണങ്ങളും ചേർന്നു ഞങ്ങൾക്ക് സ്വാഗതം ആശംസിക്കയും അനവധി കാറുകളുടേയും ഒരു വലിയ ജനക്കൂട്ടത്തിന്റെയും അകമ്പടിയോടുകൂടി ഒരു രാജകീയ ഘോഷയാത്രയായി പാത്രിയർക്കോ അരമന ദേവാലയത്തിലേക്കു ഞങ്ങളെ ആനയിക്കയും ചെയ്തു. ദേവാലയത്തിന്റെ താഴികക്കൂടം ദൂരെ വച്ചു തന്നെ ഞങ്ങൾ കണ്ടു. സഭാചരിത്രത്തിലെ ഒരു സവിശേഷ സംഭവത്തിനു സാക്ഷ്യം വഹിക്കുവാനെന്ന വണ്ണം അതുയർന്നു നിൽക്കുകയാണ്. അരമന ദേവാലയവാതുക്കൽ വച്ച് പട്ടക്കാർ ബാവാതിരുമേനിയെ മനോഹരമായ ഒരു കാപ്പ ധരിപ്പിക്കയും പള്ളി മദ്ബഹായിലേക്കു തിരുമേനിമാരെ ആനയിക്കയും ചെയ്തു. മദ്ബഹായിലുള്ള മൂന്നു ത്രോണോസുകളിലായും അനേകം മെഴുകുതിരികൾ അവകളുടെ ദീപ്തി പ്രകാശിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു നിൽക്കുന്നു. കാർപ്പറ്റുകൾ വിരിച്ചും മറ്റും മദ്ബഹാ അലങ്കരിച്ചിട്ടിരിക്കുകയാണ്. പള്ളിയിലുള്ള അനേകം ഇലക്ട്രിക് വിളക്കുകൾ കത്തിത്തന്നെ നിൽക്കുന്നു. തിരുമേനിമാർ മദ്ബഹായിൽ പ്രവേശിച്ചു ലുത്തിനിയാ കഴിച്ചു. കാതോലിക്കാ ബാവാ തിരുമേനി ജനക്കൂട്ടത്തെ ആശീർവദിച്ചതിനുശേഷം മേൽപ്പട്ടക്കാരോടും പട്ടക്കാരോടും കൂടി ഒരു വലിയ ജനക്കൂട്ടത്തിന്റെ ഇടയിലൂടെ നടന്നു അരമനവാതുക്കൽ എത്തി.

പ. പാത്രിയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനി പ. കാതോലിക്കാ ബാവാ തിരുമേനിയെ സ്വീകരിക്കാൻ അവിടെ കാത്തുനിൽക്കുകയാണ്. കിഴക്കിന്റെ കാതോലിക്കാബാവാ തിരുമേനിയെ കണ്ട മാത്രയിൽ തന്നെ അന്ത്യോപ്യയുടെയും കിഴക്കൊക്കെയുടെയും പാത്രിയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനി അദ്ദേഹത്തെ ആലിംഗനം ചെയ്തു ചുംബിച്ച രംഗം എന്റെ ഹൃദയത്തിൽ മായാത്ത മുദ്ര പതിപ്പിച്ചു. ഞങ്ങൾ ഓരോരുത്തരും അടുത്തു ചെന്നു പ. പാത്രിയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനിയുടെ കൈമുത്തി. തിരുമേനി കാതോലിക്കാ ബാവാ തിരുമേനിയുടെയും ഞങ്ങളെല്ലാവരുടെയും കുശലം അന്വേഷിച്ചു. മലങ്കരയിലെ പല വർത്തമാനങ്ങളും ഞങ്ങളോടു തിരുമേനി ചോദിച്ചു. മലങ്കരയിലെ സഭയുടെ സമാധാനം സുഭദ്രമായിത്തന്നെ ഇരിക്കുന്നുവോ എന്നറിയുകയാണ് തിരുമേനിയുടെ ആകാംക്ഷാനിർഭരമായ ആഗ്രഹം. ഞങ്ങളോടുള്ള തിരുമനസ്സിലെ വാത്സല്യങ്ങൾ എത്രമാത്രമാണെന്ന് എനിക്കു വർണ്ണിപ്പാൻ സാധ്യമല്ല.

പാത്രീയർഷീസ് ബാവാ തിരുമേനി നൽകിയ സീകരണ സൽക്കാരത്തിൽ സിറിയൻ മന്ത്രിമാരും പ്രധാന ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരും ഒന്നിച്ച്.

പാത്രിയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനിയുമൊന്നിച്ചു സ്വീകരണ ഹോളിലേക്കാണ് ഞങ്ങൾ പോയത്. അവിടെ ചെന്നു പാത്രിയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനി നടുവിലും ഞങ്ങൾ എല്ലാവരും തിരുമേനിയുടെ ഇരുവശങ്ങളിലുമായി ഇരുന്നു. അർമ്മേനിയ, ഗ്രീക്ക് ഓർത്തഡോക്സ് മുതലായ വിവിധ സഭകളിലെ മേൽപ്പട്ടക്കാരും പട്ടക്കാരും പ്രമുഖ വ്യക്തികളും അവിടെക്കൂടിയിരുന്നു. അവർ എല്ലാവരും വളരെ സന്തോഷത്തോടെ ഞങ്ങളെ സ്വീകരിക്കുകയും ക്ഷേമാന്വേഷണം നടത്തുകയും ചെയ്തു. ഈ ചടങ്ങുകളെല്ലാം കഴിഞ്ഞപ്പോഴേയ്ക്കും മണി രണ്ടു കഴിഞ്ഞു. ഉടനെ തന്നെ ഞങ്ങൾ പാത്രിയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനിയുമൊന്നിച്ച് ഉച്ച നമസ്കാരം നടത്തി. അതിനുശേഷം ഉച്ചക്ഷേണവും കഴിച്ച് കുറച്ചുനേരം അരമനയിൽ തന്നെ വിശ്രമിച്ചു. ഞങ്ങൾക്കെല്ലാവർക്കും കൂടി സൗകര്യപ്രദമായ രീതിയിൽ താമസിക്കുന്നതിനു ഒരുപക്ഷേ പ്രയാസമായിരിക്കുമെന്നു പാത്രിയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനിക്കു സംശയമുണ്ടായതിനാൽ ഞങ്ങളുടെ താമസത്തിനു ദമസ്കോസിലെ ഒന്നാംതരം ഒരു ഹോട്ടൽ നേരത്തെ തന്നെ തിരുമേനി ഏർപ്പാടു ചെയ്തിരുന്നു. ഞങ്ങൾ അവിടെ പോയി 4 മണി കഴിയുന്നതുവരെ അവിടെ വിശ്രമിച്ചു. നാലു മണിക്കു ശേഷം വീണ്ടും ഞങ്ങൾ അരമന പള്ളിയിലേക്കു പോകയും സന്ധ്യാ നമസ്കാരവും രാത്രിക്ഷേണവും കഴിഞ്ഞു വീണ്ടും ഹോട്ടലിലേയ്ക്കു പോകുകയും ചെയ്തു.

പാത്രിയർക്കോ അരമനപ്പള്ളി അത്ര വലുതല്ലെങ്കിലും അതിമനോഹരവും നവീനരീതിയിൽ കലാസുഭഗതയോടു കൂടി പണികഴിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതുമാണ്. പള്ളി മദ്ബഹായിൽ മൂന്നു ത്രോണോസുകൾ ഉണ്ട്. നമ്മുടെ ദേശത്തു സാധാരണയായി രണ്ടു ത്രോണോസുകൾ മദ്ബഹായുടെ താഴെ അഴിക്കകത്തോ ഹൈക്കലായിലോ കിഴക്കേ അറ്റത്തു വടക്കും തെക്കുമായിട്ടാണല്ലോ. ശീമയിൽ ഞങ്ങൾ പല പ്രധാനപ്പെട്ട പള്ളികളും സന്ദർശിച്ചിട്ടുണ്ട്. എല്ലാ പള്ളികളിലും മദ്ബഹായിക്കകത്തു തന്നെയാണ് മൂന്നു ത്രോണോസുകളും കണ്ടത്. പ്രധാന ത്രോണോസിനേക്കാൾ ചെറുതായിരിക്കും മറ്റു രണ്ടും. നമ്മുടെ നാട്ടിൽ പള്ളികളിൽ കാണുന്ന മൂന്നു ത്രോണോസുകൾ റോമ്മാക്കാരെ അനുകരിച്ചു നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ളതാണെന്നും അതു പൗരസ്ത്യരുടെ രീതിയല്ലെന്നും മൂന്നിന്മേൽ കുർബ്ബാന ആവശ്യമില്ലെന്നും ഈ അടുത്ത കാലത്തു ചില പ്രമുഖ വ്യക്തികൾ പറഞ്ഞു കേൾക്കുന്നതിനിടയായി. ഇതേപ്പറ്റി ഞാൻ ശീമയിലെ തിരുമേനിമാരോടു ചോദിച്ചതിൽ ആ അഭിപ്രായം തെറ്റാണെന്നും അനേക നൂറ്റാണ്ടുകളായി ഈ പാരമ്പര്യം അവിടെ നിലനിന്നുവരുന്നതാണെന്നും പറഞ്ഞു. കൂടാതെ നമ്മുടെ ബാവാ തിരുമേനിയും ശീമയിലെ മെത്രാന്മാരും ചേർന്നു ഞങ്ങൾ സഞ്ചരിച്ച ചില പള്ളികളിൽ വി.

മുന്നിന്മേൽ കുർബ്ബാന അർപ്പിച്ചതിൽ ഞാനും സംബന്ധിക്കുകയും ശുശ്രൂഷിക്കുകയും ചെയ്തു.

നമ്മുടെ നാട്ടിൽ ഈയിടെ ഒരു പ്രധാനപ്പെട്ട പള്ളിയിൽ ത്രോണോസു പണി സംബന്ധിച്ചു നടന്ന വാദകോലാഹലങ്ങൾ അറിയുന്നതിനിടയായതുകൊണ്ട് ഈ കാര്യം പ്രത്യേകം ഇവിടെ എടുത്തു പറയേണ്ടി വന്നതാണ്. കാതോലിക്കാ ബാവാ തിരുമേനിയുടെയും ദാനിയേൽ മാർ പീലക്സിനോസ്, പൗലോസ് മാർ പീലക്സിനോസ് എന്നീ തിരുമേനിമാരുടെയും ശ്രദ്ധയിൽ ഈ കാര്യം ശീമ രാജ്യങ്ങളിൽ ഞങ്ങൾ സഞ്ചരിച്ച പല പള്ളികളിലും വെച്ചു ഞാൻ കൊണ്ടുവന്നു.

പാത്രീയർക്കു അരമനയിൽ ഇപ്പോൾ മൂന്നു മെത്രാപ്പോലീത്തന്മാരും രണ്ടു റമ്പാച്ചന്മാരും ഒരു പട്ടക്കാരനും താമസമുണ്ട്. ഫെബ്രുവരി 4-ാം തീയതി വിശേഷിച്ചും ഞങ്ങൾക്കു പ്രോഗ്രാം ഒന്നുമില്ലാതിരുന്നതുകൊണ്ടു ഹോട്ടലിൽ തന്നെ ഞങ്ങൾ താമസിച്ചു. മലങ്കരയിലെ വഴക്കിന്റെ കാരണങ്ങളും സിംഹാസനപ്പള്ളികൾ സംബന്ധിച്ചുള്ള കാര്യങ്ങളുമെല്ലാം വിവരിച്ചു ഒരു കത്തു തയ്യാറാക്കി കാതോലിക്കാ ബാവാ തിരുമേനി പാത്രീയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനിയെ ഏല്പിച്ചു. മറ്റു തിരുമേനിമാരും ഞാനും കൂടി പട്ടണം ചുറ്റിനടന്നു കണ്ടു. പൗലൂസ് മാർ പീലക്സിനോസ് തിരുമേനി രണ്ടു കാപ്പകൾക്കു തുണി വാങ്ങിച്ചു. ഞാൻ ഒരു കണ്ണാടി ഫ്രെയ്മും വാങ്ങി.

മാർ യോഹന്നാൻ മാംദാനായുടെ വിചേദിതമായ ശിരസ്സ് സംസ്കരിച്ചിരിക്കുന്നതു ദമസ്ക്കോസ് പട്ടണത്തിലുള്ള ഒരു മനോഹരമായ പള്ളിയിലാണ്. പ്രസ്തുത പള്ളി ഇപ്പോൾ മഹമ്മദീയരുടെ കൈവശം ഇരിക്കുന്നു. ഈ പള്ളി സന്ദർശിക്കുന്നതിനാണ് പിന്നീടു ഞങ്ങൾ പോയത്. പള്ളിയുടെ വാതുക്കൽ ചെന്നപ്പോൾ ഞങ്ങൾ ഇട്ടിരുന്ന ചെരിപ്പുകൾ ഊരുകയോ അല്ലാത്തപക്ഷം പ്രത്യേക ചെരിപ്പുകൾ ധരിക്കുകയോ ചെയ്യണമെന്നു വാതിൽ കാവൽക്കാരൻ ഞങ്ങളെ അറിയിച്ചു. സാധാരണ ചെരിപ്പുകൾ ധരിച്ചുകൊണ്ട് പള്ളിയിൽ പ്രവേശിക്കുന്നതിന് അവർ അനുവദിക്കയില്ല. അവർ പ്രത്യേകം ചെരിപ്പുകൾ സൂക്ഷിച്ചിട്ടുണ്ട്. കുലികൊടുത്താൽ അത് ഉപയോഗിപ്പാൻ അവർ തരും. ഞങ്ങൾക്കു ചെരിപ്പുകൾ ഉണ്ടാകുന്നതിനു പ്രയാസം തോന്നുകയാൽ ഒരു ചെറിയ കുലികൊടുത്ത് അവരുടെ ചെരിപ്പുകൾ വാങ്ങി ഞങ്ങളുടെ ചെരിപ്പുകൾക്കു പുറമെ വെച്ചു കെട്ടി പള്ളിയുടെ അകത്തു പ്രവേശിച്ചു. കുറഞ്ഞത് ആയിരത്തിത്തൊള്ളായിരം അടി നീളവും ആയിരം അടി വീതിയും 250-300 അടി പൊക്കവും ഉള്ള ബൃഹത്തായ ഈ അലംകൃത ദേവാലയം മുൻപ് യവനായ രാജാക്കന്മാർ പണിയിച്ചിട്ടുള്ളതും യവനായക്കാരുടെ വകയുമാ

യിരുന്നു. പള്ളിയുടെ പല ഭാഗങ്ങളിലും മുഹമ്മദീയർ ഇരുന്നു പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു. നീതിയുടെ പ്രവാചകനായ മാർ യോഹന്നാൻ മാംദാനായുടെ ശിരസ്സ് അടക്കം ചെയ്തിരിക്കുന്ന കബർ പള്ളിയുടെ മദ്ധ്യഭാഗത്തായി സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. വി. കബറിന്റെ പുറത്തു മൂന്നു നാലു സ്ഥലങ്ങളിൽ യോഹന്നാൻ മാംദാനായെക്കുറിച്ച് എഴുതിവെച്ചിട്ടുള്ള ലിഖിതങ്ങൾ ഞങ്ങൾ കണ്ടു. കബറിടം ഒരു വേലി കെട്ടി ഭംഗിയായി സൂക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നതിനാൽ അകത്തേയ്ക്കു കയറുവാൻ സാധിക്കുകയില്ല. പള്ളിയുടെ അകം മുഴുവനും വിലയേറിയതും വർണ്ണപ്പകിട്ടു നിറഞ്ഞതുമായ പരവതാനികൾ വിരിച്ചിട്ടിരിക്കയാണ്. ഭിത്തികളിൽ സ്വർണ്ണനിറത്തിലുള്ള മൊസെയ്ക്കു വേലകൾ ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ജനുവരിയിൽ ഈ രാജ്യത്തിലെ രാഷ്ട്രീയപാർട്ടികൾ തമ്മിൽ ഈ പള്ളിയകത്തു വെച്ചു ഭയങ്കരമായ ഒരു ലഹള നടത്തിയതിന്റെ ഫലമായി ആയിരത്തിൽപരം പേർ ഇവിടെ വെച്ചു കൊല്ലപ്പെട്ടതായി ഞങ്ങൾ അറിഞ്ഞു. ഒടുവിൽ പട്ടാളം വന്നാണ് ലഹള അമർച്ച ചെയ്തത്.

നീതിയുടെ പ്രവാചകനും സ്ത്രീകളിൽ നിന്നു ജനിച്ചവരിലേക്കു വലിയവനുമായ മാർ യോഹന്നാൻ മാംദാന, നീതിയ്ക്കുവേണ്ടി തന്റെ ശിരസ്സിനെ കൊടുത്തതു ഇവിടെവെച്ചു ഞങ്ങൾ ഓർക്കുകയും ആ പുണ്യപുരുഷനെ മനസ്സിൽ ധ്യാനിച്ചു മദ്ധ്യസ്ഥത അപേക്ഷിക്കുകയും ചെയ്തു. അവിടെ നിന്നു ഞങ്ങൾ താമസിച്ചിരുന്ന ഹോട്ടലിൽ ചെന്നു വിശ്രമിച്ചു. നാലു മണി കഴിഞ്ഞു വീണ്ടും അരമനപ്പള്ളിയിലേയ്ക്കു പോയി സന്ധ്യാ പ്രാർത്ഥന നടത്തി. അവിടെ നിന്നു പാത്രിയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനിയുമൊരുമിച്ചു ദമസ്കോസിലെ യവനായ പാത്രിയർക്കീസിനെ പ്രതി സന്ദർശനം നടത്തി. അരമനയിൽ വന്നു രാത്രി ഭക്ഷണവും കഴിഞ്ഞു താമസ്ഥലത്തേയ്ക്കു പോന്നു. പ. കാതോലിക്കാബാവാ തിരുമേനിയുടെ ബഹുമാനാർത്ഥം ഞങ്ങൾ താമസിച്ചിരുന്ന ഹോട്ടലിൽ വെച്ചു പ. പാത്രിയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനി ഒരു വലിയ ടീപ്പാർട്ടി നടത്തി. ഇൻഡ്യൻ അംബാസിഡർ, അർമ്മീനിയൻ, ഗ്രീക്ക്, കോപ്റ്റിക് ബിഷപ്പന്മാർ, റമ്പാന്മാർ, പട്ടക്കാർ, പട്ടണത്തിലെ പ്രധാന ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ ഇങ്ങനെ ഏതാണ്ട് അഞ്ഞൂറിൽ അധികം മാനുവ്യക്തികൾ ഇതിൽ പങ്കുകൊണ്ടു. വളരെ രസകരമായ ഒരു പാർട്ടി. സകലവിധ വിഭവങ്ങളും വിശാലമായ ഒരു മേശമേൽ സംഭരിച്ചിരിക്കുകയാണ്. പ്രധാന ആതിഥേയനും അതിഥിയും പിന്നാലെ എല്ലാവരും മേശയുടെ അടുക്കൽ ചെന്നു പ്ലേറ്റും മറ്റും എടുത്ത് അവരവർക്കിഷ്ടമുള്ള വിഭവങ്ങൾ ആവശ്യാനുസരണം എടുത്തുകൊണ്ടു ഇഷ്ടമുള്ള സ്ഥലത്തുപോയി ഇരുന്നോ നിന്നോ ഭക്ഷിക്കാം. ഭക്ഷണസമയത്തും ആളുകൾ വന്ന് അന്വേഷണം പരിചയപ്പെടുകയും സംസാരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഈ സമയത്ത് പല ഹോട്ടോ

കളും എടുക്കുന്ന പതിവും ഉണ്ട്. ഇതെല്ലാം കഴിഞ്ഞ് എല്ലാവരും പിരിഞ്ഞുപോകുന്നു. പ്രസംഗങ്ങളോ മറ്റു ചടങ്ങുകളോ ഈ പാർട്ടിക്ക് ഇല്ലെന്നുള്ളതാണ് ഒരു സവിശേഷത. ഈ പാർട്ടി നടത്തിയതിനു പാത്രിയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനിക്കു ഒരു നല്ല സംഖ്യ ചെലവുണ്ട്. ഡെമസ് കോസിൽ ഇത്ര കേമമായ ഒരു സ്നേഹവിരൂന് അടുത്ത കാലത്തെങ്ങും നടന്നിട്ടില്ലെന്നു പലരും ഞങ്ങളോടു വന്നു പറഞ്ഞു.

പിറ്റേദിവസം അതിരാവിലെ പ. കാതോലിക്കാ ബാവാ തിരുമേനി അരമനപ്പള്ളിയിൽ വി. കുർബ്ബാന അർപ്പിച്ചു. ഈ പള്ളി അത്ര വലുതല്ലെങ്കിലും കാഴ്ചയ്ക്കു മനോഹരമാണ്. ഈ പള്ളിയിലും മൂന്നു ത്രോണോസുകൾ മദ്ബഹായിൽത്തന്നെയുണ്ടെന്നുള്ളത് ഇതിനു മുൻപ് പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. അന്നേദിവസം രാവിലെ തന്നെ ഞങ്ങൾ താമസിച്ചിരുന്ന ന്യൂ സെമിനാമിസ് ഹോട്ടൽ വിട്ടു. അരമനയിലെ ബ. യാക്കോബ് റമ്പാച്ചനും കൂട്ടിക്കൊണ്ടു ഞാൻ ബസ്ഹാനനിയ എന്ന സ്ഥലം കാണുവാൻ പോയി. ബ. യാക്കോബ് റമ്പാച്ചൻ വളരെ ചെറുപ്പക്കാരനായ ഒരു ശർവോയൊ റമ്പാനാണ്. ശർവോയൊ റമ്പാന്മാർക്കു കശ്ശീശ്ശാസ്ഥാനമില്ലാത്തതിനാൽ വി. കുർബ്ബാന അർപ്പിക്കുന്നതിനോ മറ്റു കർമ്മാദികൾ നടത്തുന്നതിനോ അധികാരമില്ല. ഇദ്ദേഹം 1965 ജൂണിൽ മലയാളത്തു വന്നു നമ്മുടെ വൈദിക സെമിനാരിയിലെ ശെമ്മാശന്മാരെ സുറിയാനി പഠിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള ചുമതല ഏറ്റെടുക്കുമെന്നാണ് എന്റെ അറിവ്. പൗലൂസ് ശ്ലീഹായെ മാമ്മോദീസാ മുക്കിയ ഹാനനിയായുടെ ഭവനം ഈ സ്ഥലത്തായിരുന്നതിനാലാണ് ഈ പേരുണ്ടായത്. ബസ്ഹാനനിയ കണ്ടതിനുശേഷം വി. പൗലൂസ് ശ്ലീഹായെ തടവിൽ നിന്നും കോട്ട വഴി പുറത്തിറക്കിയ സ്ഥലവും ഞാൻ പോയി കണ്ടു. അന്ന് ഉച്ചയ്ക്കാണ് ഹോംസിലേക്കു ഞങ്ങൾക്കു പോകേണ്ടിയിരുന്നത്. ഞങ്ങൾ യാത്രയ്ക്കു വേണ്ട ഒരുക്കങ്ങളെല്ലാം ചെയ്തുകഴിഞ്ഞപ്പോൾ പ. പാത്രിയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനി ഞങ്ങളെ വിളിച്ചു പ. കാതോലിക്കാ ബാവാ തിരുമേനിക്കു വിലയേറിയ ഒരു കാപ്പയും ദാനിയേൽ മാർ പീലക്സീനോസ് തിരുമേനിക്കു വിശിഷ്ടമായ ഒരു മെഡലും മാലയും എനിക്ക് ഒരു നല്ല കുരിശും മാലയും സമ്മാനമായി നൽകി. ഡമാസ്ക്കസിലെ അർമ്മേനിയൻ ബിഷപ്പ് ഇതിനകം വിശേഷപ്പെട്ട ഒരു കാപ്പത്തുണി പ. കാതോലിക്കാബാവാ തിരുമേനിക്കു സമ്മാനമായി കൊടുത്തയച്ചിരുന്നു.

XIII

ഹോംസിൽ

പാത്രീയർക്കോ അരമനയിലെ ശുശ്രൂഷക്കാർക്കു പാരിതോഷികങ്ങൾ നൽകിയതിനുശേഷം എല്ലാവരോടും യാത്ര പറഞ്ഞു കാർ മാർഗ്ഗം ഞങ്ങൾ ഹോംസിലേക്കു പുറപ്പെട്ടു. ദമസ്കോസിൽ നിന്നും ഏകദേശം 100 മൈൽ അകലമുള്ള ഹോംസിൽ മൂന്നര മണിയോടു കൂടി ഞങ്ങൾ എത്തിച്ചേർന്നു. മാർഗ്ഗമദ്ധ്യേ വിശാലമായ കൃഷിസ്ഥലങ്ങൾ ഞങ്ങൾ കണ്ടു. അവിടെയെങ്ങും വലിയ ആൾപാർപ്പൊന്നുമില്ല. ഹോംസിനും ദമസ്കോസിനുമിടയ്ക്കു രണ്ടു മൂന്നു ചെറിയ ഗ്രാമങ്ങൾ മാത്രമേയുള്ളൂ. ഞങ്ങൾ ഹോംസിനടുത്തപ്പോൾ അവിടുത്തെ മീലിത്തോസ് ബർന്നബാ മെത്രാപ്പോലീത്താ തിരുമേനിയും ഒരു അർമ്മേനിയൻ ബിഷപ്പും ഗ്രീക്കു കാരുടെയും അർമ്മീനിയക്കാരുടെയും ഏതാനും പട്ടക്കാരും പട്ടണത്തിലെ ചില പ്രധാന ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരും പൗരപ്രധാനികളും മറ്റുമായി ഒരു വലിയ ജനക്കൂട്ടം ഞങ്ങളെ സ്വീകരിച്ചു. ഘോഷയാത്രയ്ക്കുശേഷം ഞങ്ങൾ പള്ളിയിൽ പ്രവേശിച്ചു പ്രാർത്ഥന നടത്തുകയും പിന്നീട് അരമനക്കെട്ടിടത്തിന്റെ മുകളിലത്തെ നിലയിലുള്ള സ്വീകരണഹോളിൽ ചെന്നിരിക്കയും ചെയ്തു. നമ്മുടെ സഭാംഗങ്ങളും ഇതര മതസ്ഥരും അവിടെ വന്നു തിരുമേനിമാരുടെ കൈമുത്തുകളും കുശലം അന്വേഷിക്കയും ചെയ്തു. സന്ധ്യാപ്രാർത്ഥനയും അത്താഴഭക്ഷണവും കഴിഞ്ഞു ഞങ്ങൾ വിശ്രമിച്ചു.

ഹോംസിലെ നമ്മുടെ പള്ളി സാമാന്യം വലുതും വളരെ ഭംഗിയുള്ളതുമാണ്. ഈ പള്ളിയുടെ മദ്ബഹായുടെ വടക്കു വശത്തുള്ള മുറിയിലാണ് മാർ അപ്രേം പാത്രീയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമനസ്സിലെ കബർ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നത്. അരമനക്കെട്ടിടം വളരെ അധികം മുറികളോടു കൂടിയ ഒരു നല്ല രണ്ടു നില കെട്ടിടമാണ്. മാർ അപ്രേം പാത്രീയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനി ഇവിടെയാണ് താമസിച്ചിരുന്നത്. കാലം ചെയ്ത നമ്മുടെ പ. കാതോലിക്കാബാവാ തിരുമേനി ഫാദർ സി. എം. തോമ്മാ (ഇപ്പോൾ മാർ തോമ്മാ ദീവനാസ്ത്രോസ്), ചെറിയമംത്തിൽ സ്ക്കറിയാ മൽപ്പാനച്ചൻ എന്നിവരോടൊന്നിച്ചു മാർ അപ്രേം പാത്രീയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനിയുമായി സമാധാനാലോചന നടത്തിയത് ഇവിടെ വെച്ചാണ്. സമാധാനാലോചന വേണ്ടത്ര ഫലപ്രദമായിരുന്നില്ലെന്നുള്ളത് ഏവർക്കും സുവിദിതമാണല്ലോ. ഇപ്പോൾ പാത്രീയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനി ഇവിടെയല്ല താമസമെങ്കിലും പാത്രീയർക്കോ ആസ്ഥാനത്തിന്റെ അന്തസ്സും സ്ഥിതിയും ഇവിടെ പാലിക്കപ്പെടുന്നു. ഞങ്ങൾ അപ്രേം പാത്രീയർക്കീസ്

ബാവാ തിരുമനസ്സിലെ കബറിടം സന്ദർശിക്കയും അവിടെ ധൂപ പ്രാർത്ഥന നടത്തുകയും ചെയ്തു.

ഇപ്പോഴത്തെ നമ്മുടെ കാതോലിക്കാ ബാവാ തിരുമേനി റമ്പാനായിട്ടു മർദീനിൽ കുർക്കുമ ദയറായിൽ താമസിച്ചിരുന്ന കാലത്ത് അപ്രേം പാത്രിയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനി റമ്പാനായിട്ടു അവിടെ താമസിച്ചിരുന്നു. ഈ സഹപാഠികൾക്കു പിന്നീടു തമ്മിൽ കാണുന്നതിനു സാധിച്ചിട്ടില്ല. എങ്കിലും കാതോലിക്കാ ബാവാ തിരുമേനി അക്കാലത്തെ സ്മരണകൾ ഞങ്ങളെ ധരിപ്പിച്ചു.

പതിനഞ്ച് അനാഥകുട്ടികളെ വളർത്തുന്ന ഒരു മന്ദിരം ഇവിടെ അരമനക്കെട്ടിടത്തോടു തൊട്ടുണ്ട്. ഈ കുഞ്ഞുങ്ങളെ രാജകുമാരന്മാരെപ്പോലെയാണ് വളർത്തുന്നത്. ഇവിടെ എല്ലാ സുഖസൗകര്യാദികളിലും അധികൃതർ വേണ്ടത്ര ശ്രദ്ധാലുക്കളാണ്. ജീവകകാര്യം പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ ശീമരാജ്യത്തുള്ള നമ്മുടെ ആളുകൾ വളരെയധികം പുരോഗമിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും അത് ഇവിടെയുള്ള ആളുകൾക്കു മാർഗ്ഗദർശകത്വം നൽകട്ടെയെന്നും പ്രസ്താവിക്കുന്നതിൽ സന്തോഷമുണ്ട്.

ഹോംസിലെ നമ്മുടെ അരമനയിൽ ഇപ്പോൾ മാലിത്തോസ് ബർന്നാബാ മെത്രാപ്പോലീത്തായും ഒരു പട്ടക്കാരനും ഒരു ശൈഖാനും മാത്രമേ താമസമുള്ളൂ. ഹോംസ് ഒരു ഭദ്രാസന ഇടവകയാണ്. നാലഞ്ചു പള്ളികൾ മാത്രമേ ഈ ഭദ്രാസനത്തിൽ ഉള്ളൂ. പതിനായിരത്തിൽപരം കുടുംബങ്ങൾ ഈ ഭദ്രാസനത്തിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു. മെത്രാസന ഇടവകയായ ഹോംസ് ഊർജ്ജസ്വലനായ ബർന്നാബാ തിരുമേനിയുടെ ഭരണത്തിൻകീഴിൽ ദിവസംതോറും പുരോഗമിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നുവെന്നു രേഖപ്പെടുത്തുന്നതിൽ സന്തോഷമുണ്ട്. ആറാം തീയതി രാവിലെ പൗലൂസ് മാർ പീലക്സീനോസ് തിരുമേനി ഇവിടെ വി. കുർബ്ബാന അർപ്പിച്ചു. ഇവിടെ വച്ചാണ് മാർ അപ്രേം പാത്രിയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനിയുടെ നിന്നും തിരുമേനി മെത്രാൻ സ്ഥാനം ഏറ്റത്. ഈ പള്ളി ചരിത്ര പ്രാധാന്യമുള്ള ഒരു ദേവാലയമാണ്. പുരാതനമായ ഈ പള്ളി പ. ശ്രീഹന്മാരുടെ കാലം മുതൽക്കേ നിലകൊള്ളുന്നതാണെന്ന് ആ നാട്ടുകാർ അവകാശപ്പെടുന്നുണ്ട്. ഈ പള്ളിയിൽ നിന്നുമാണ് വി. ദൈവമാതാവിന്റെ സുനോറൊ (ഇടക്കെട്ട്) കണ്ടെടുക്കപ്പെട്ടത്.

ഈ പള്ളിവകയായി ഒരു അനാഥശാല നടത്തുന്നുണ്ടെന്നുള്ള വിവരം ഇതിനു മുകളിൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. ഞങ്ങൾ ചുറ്റി നടന്ന് അതുകണ്ടതിനുശേഷം പള്ളിവകയായി നടത്തപ്പെടുന്ന ഒരു സ്കൂൾ കാണുന്നതിനു പോയി. ഈ സ്കൂളിൽ അഞ്ചു ക്ലാസ്സുകൾ ഉണ്ട്. ഓരോ ക്ലാസിലും നാൽപ്പതു കുട്ടികൾ വീതം പഠിക്കുന്നു. ഞങ്ങളെ കണ്ടപ്പോൾ

കുട്ടികൾ എല്ലാവരും അവരുടെ അധ്യാപകരുമൊത്ത് ഇറങ്ങിവന്നു കണ്ണാനന്ദകരമായ ഗാനങ്ങൾ ആലപിച്ചുകൊണ്ട് ഞങ്ങളെ സ്വീകരിച്ചു. ആംഗ്യപ്രധാനമായ ചില നൃത്തങ്ങളും അവർ നടത്തി. പൗലൂസ് മാർ പീലക്സീനോസ് തിരുമേനി അധ്യാപകരോടും കുട്ടികളോടും ഗുണദോഷരൂപേണ ഒരു ചെറുപ്രസംഗം നടത്തി. അവർ ഒരുക്കിയിരുന്ന വിരുന്നിൽ സംബന്ധിച്ചശേഷം ഞങ്ങൾ തിരിച്ചു പോന്നു. ഉച്ചഭക്ഷണം കഴിഞ്ഞ് ഒരു മണിയോടുകൂടി ഞങ്ങൾ ആലപ്പോയിലേയ്ക്കു പുറപ്പെട്ടു. ഹോംസിൽ നിന്നും ഇരുനൂറു മൈൽ വടക്കു പടിഞ്ഞാറാണ് ആലപ്പോ പട്ടണം. ആലപ്പോയിലേക്കു വരുന്ന വഴി ഹാമാ എന്ന സ്ഥലത്ത് നമുക്ക് ഒരു ചെറിയ പള്ളിയും കുറെ ഇടവകക്കാരുമുണ്ട്. ഈ പള്ളിക്കടുത്താണ് കെടാത്ത തീ. കെടുത്തിയാലും കെടുകയില്ല. അനേകം കൊല്ലങ്ങൾക്കു മുൻപു മുതൽ ഈ തീ ഇവിടെ കത്തിക്കൊണ്ടു തന്നെ നിൽക്കുന്നു. ഇതൊരു വലിയ അത്ഭുതമായിട്ടാണ് ആ ദേശവാസികൾ പറയുന്നത്. ഈ പള്ളിക്കാർ അവിടെ ഇറങ്ങുന്നതിനു ഞങ്ങളെ വളരെയധികം നിർബ്ബന്ധിച്ചു. എന്നാൽ വലിയ തണുപ്പും മഴയുമായിരുന്നതിനാൽ വേദപുർവ്വം അവരുടെ അഭ്യർത്ഥന ഞങ്ങൾക്കു നിരസിക്കേണ്ടി വന്നു. സാമാന്യം ദീർഘമായ ഈ മാർഗ്ഗത്തിൽ രണ്ടു മൂന്നു ചെറിയ ഗ്രാമങ്ങൾ മാത്രമേ യുള്ളൂ. ബാക്കി സ്ഥലങ്ങൾ മുഴുവൻ വിസ്തൃതമായ കൃഷിഭൂമികളാണ്. ഗോതമ്പും മുന്തിരിയുമാണ് ഇവിടുത്തെ പ്രധാന കൃഷികൾ. ഇവ വളരെ സമൃദ്ധിയായി ഇവിടെ വളരുന്നു.

നമ്മുടെ നാട്ടിൽ ചില സന്ദർഭങ്ങളിൽ വയലരുകിലുള്ള തെങ്ങ്, കമുക് മുതലായ വൃക്ഷങ്ങളിൽ കാണുന്ന കുരികിലിന്റെ കൂടുകളുടെ മാതൃകയിൽ ഉള്ളതും ഒറ്റ വാതിലോടുകൂടിയതുമായ വലിയ മൺകുമ്പാരങ്ങൾ പോലെയാണ് ഗ്രാമങ്ങളിലെ ഭവനങ്ങൾ. തണുപ്പിന്റെയും കാറ്റിന്റെയും ഉപദ്രവമില്ലാതെ ഇരിക്കുന്നതിനാണ് ഈ വിധത്തിലുള്ള വീടുകൾ നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ളത്. പരിഷ്കൃത രീതിയിലുള്ള ഒറ്റ വീടു പോലും ആ സ്ഥലങ്ങളിലില്ല.

XIV

ആലപ്പോയിൽ

അഞ്ചു മണിയോടുകൂടി ഞങ്ങൾ ആലപ്പോ പട്ടണത്തിന്റെ അതിർത്തിയിൽ എത്തി. മാർ ദീവന്നാസ്യോസ് ജോർജ്ജസ് തിരുമേനിയാണ് അവിടത്തെ ഇടവക മെത്രാപ്പോലീത്താ. തിരുമേനി അവിടത്തെ പട്ടക്കാരോടും ഒരു വലിയ ജനക്കൂട്ടത്തോടും കൂടി പട്ടണാതിർത്തിയിൽ വെച്ചു ഞങ്ങളെ സ്വീകരിച്ചു. ഒട്ടധികം കാരുകളുടെ അകമ്പടിയോടുകൂടി ഒരു വലിയ ഘോഷയാത്രയായിട്ടാണ് ഞങ്ങൾ പള്ളിയിലേയ്ക്കു പോയത്. ടൗണിൽ നിന്നു രണ്ടു മൈൽ അകലമുണ്ട് പള്ളിയിലേക്ക്. പള്ളിയുടെ പുരോഭാഗത്തു എത്തിയപ്പോഴേക്കും പട്ടക്കാർ മനോഹരമായ ഒരു കാപ്പ കൊണ്ടുവന്നു ബാവാ തിരുമേനിയെ ധരിപ്പിച്ചു. തിരുമേനിമാർ പള്ളിയിൽ പ്രവേശിച്ചു ലൂത്തിനിയാ നടത്തി. അതേ തുടർന്ന് മാർ ദീവന്നാസ്യോസ് ജോർജ്ജസ് തിരുമേനി ഞങ്ങളെ സ്വാഗതം ചെയ്തു പ്രസംഗിച്ചു. ബാവാ തിരുമേനി സമുചിതമായ മറുപടി പറകയും അതിനുശേഷം കൂടിയിരുന്ന ജനക്കൂട്ടത്തെ ആശീർവദിക്കുകയും ചെയ്തു. സന്ധ്യാനമസ്കാരവും അത്താഴ ഭക്ഷണവും കഴിഞ്ഞ് ഞങ്ങൾ എല്ലാവരും പള്ളിവക ബംഗ്ലാവിൽത്തന്നെ താമസിച്ചു. ഈ പള്ളിക്കു 400-ൽ പരം ഇടവകക്കാർ ഉണ്ട്.

ഫെബ്രുവരി 7-ാം തീയതി ഞായറാഴ്ച രാവിലെ, മാർ അപ്രേമിന്റെ നാമത്തിൽ സ്ഥാപിച്ചിരിക്കുന്ന ഭദ്രാസന ദേവാലയത്തിൽ പ. ബാവാ തിരുമേനിയും ദാനിയേൽ മാർ പീലക്സീനോസ്, പൗലൂസ് മാർ പീലക്സീനോസ് എന്നീ തിരുമേനിമാരും ചേർന്ന് വി. മൂന്നിന്മേൽ കുർബ്ബാന അർപ്പിച്ചു. കിഴക്കൻ സഭയിൽ ഇപ്പോഴും മൂന്നിന്മേൽ കുർബ്ബാന പതിവുണ്ടെന്നുള്ളതിന് ഞാനും തിരുമേനിമാരും ദ്യുക്സാക്ഷികളാണ്. വി. കുർബ്ബാനമദ്ധ്യേ ബാവാ തിരുമേനി പ്രസംഗിച്ചു. ഞങ്ങളുടെ സുഖസൗകര്യാദികളെപ്പറ്റി അന്വേഷിക്കുന്നതിനായി പ. പാത്രിയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനി സെക്രട്ടറി ബ. സലീബാ റമ്പാച്ചനെ നേരത്തെ തന്നെ ആലപ്പോയിലേക്ക് അയച്ചിരുന്നു. അദ്ദേഹം ആ കൃത്യം താൽപ്പര്യപൂർവ്വം നിറവേറ്റിക്കൊണ്ടിരുന്നു.

ഉറഹായിലെ സെന്റ് ജോർജ്ജ് പള്ളിക്കാർ ക്ഷണിച്ചിരുന്നതനുസരിച്ച് ഉച്ചയ്ക്കുശേഷം 3 മണിയോടു കൂടി ഞങ്ങൾ അങ്ങോട്ടു പോയി. ആലപ്പോയിലെ മാർ അപ്രേം പള്ളിയിൽ നിന്നും മൂന്നു മൈൽ ദൂരം മാത്രമേ ഉറഹായിലെ സെന്റ് ജോർജ്ജ് പള്ളിയിലേയ്ക്കുള്ളൂ. ആലപ്പോയിലെ മാർ ദീവന്നാസ്യോസ് തിരുമേനി തന്നെയാണ് ഇവിടുത്തേയും

ഇടവക മെത്രാപ്പോലീത്താ. ഈ പള്ളിയിൽ എണ്ണൂറു വീട്ടുകാർ ഇടവകക്കാരായുണ്ട്. എണ്ണൂറു വീട്ടുകാരും പട്ടണത്തിലുള്ള ഒരു തെരുവിൽ തന്നെയാണ് താമസം. അവരുടെ ഇടയ്ക്കു മറ്റൊരു മതവിഭാഗക്കാരും താമസമില്ല. ഉറഹായിലെ സെന്റ് ജോർജ്ജ്സ് പള്ളി വിസ്തൃതവും മനോഹരവുമാണ്.

ഈ ഇടവകക്കാർ അനവധി കാറുകളുടെ അകമ്പടിയോടുകൂടി വന്ന് ഒരു വലിയ ഘോഷയാത്രയായിട്ടാണ് പള്ളിയിലേയ്ക്കു ഞങ്ങളെ കൊണ്ടുപോയത്. സന്ധ്യാനമസ്കാരത്തിനുശേഷം ഇവിടെയും ഒരു സ്വീകരണയോഗം നടത്തപ്പെട്ടു. ഇൻഡ്യയിൽ നിന്നുമുള്ള അതിഥികളെ സ്വാഗതം ചെയ്തുകൊണ്ടു ഉറഹാപള്ളിയിലെ ബ. വികാരി സഖായി കശ്ശീശാ പ്രസംഗിച്ചു. കാതോലിക്കാബാവാ തിരുമേനി സമുചിതമായി മറുപടി പ്രസംഗം ചെയ്തു. ഉറഹായുടെ ചരിത്ര പ്രാധാന്യത്തേയും മാർ തോമ്മാശ്ലീഹായുടെ തിരുശേഷിപ്പുകൾ ഉറഹായിൽ സ്ഥാപിച്ചതിനേയും ഉറഹായിൽ നിന്നും 4-ാം നൂറ്റാണ്ടിൽ മാർ യൗസേപ്പ് മെത്രാൻ ക്നായിത്തോമ്മായോടുകൂടി ഇന്ത്യയിൽ വന്നതിനെയും അങ്ങനെ പണ്ടു മുതലേ ഇന്ത്യയും ഉറഹായും തമ്മിൽ ഉണ്ടായിട്ടുള്ള ബന്ധത്തെയുംപറ്റി ബാവാ തിരുമേനിയുടെ പ്രസംഗത്തിൽ അനുസ്മരിച്ചു. അനേകം വേദഗാന്ത്രപണ്ഡിതന്മാരെ പുറപ്പെടുവിക്കുവാനുള്ള ഭാഗ്യം സിദ്ധിച്ചു പുണ്യഭൂമിയാണ് ഉറഹാ എന്നുള്ളതും പ്രത്യേകം പ്രസ്താവ്യമാണ്. സ്വീകരണയോഗത്തിൽ സംബന്ധിച്ച എല്ലാവരും ബാവാ തിരുമേനിയുടെ കൈമുത്തി അനുഗ്രഹം പ്രാപിച്ചു. സന്ധ്യയോടുകൂടി ഞങ്ങൾ ആലപ്പോയിലേക്കു മടങ്ങിപ്പോന്നു.

പിറ്റേദിവസം രാവിലെ നമസ്കാരവും പ്രഭാത ഭക്ഷണവും കഴിഞ്ഞു ഞങ്ങൾ പള്ളിവക സ്വീകരണഹോളിൽ ചെന്നിരുന്നു. അവിടെ കൂടിയിരുന്ന ഇതര സമുദായാംഗങ്ങളുമായി പരിചയപ്പെടുകയും കൃശലപ്രശ്നങ്ങൾ നടത്തുകയും ചെയ്തു. പട്ടണത്തിലെ പ്രധാന ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരും ജനനേതാക്കന്മാരും അവിടെ വച്ചു ബാവാ തിരുമേനിയുമായി പരിചയപ്പെടുകയും അവരുടെ ഭക്തിബഹുമാനങ്ങൾ പ്രകടിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. പത്തു മണിയോടുകൂടി പീലക്സീനോസ് തിരുമേനിമാർ രണ്ടുപേരും ഞാനും കൂടി പട്ടണം ചുറ്റി നടന്നു കണ്ടു. പല തെരുവുകളും ഞങ്ങൾ സന്ദർശിച്ചു. നമ്മുടെ സഭാംഗമായ ഒരു ഡോക്ടർ പരുകേറ്റ് ആശുപത്രിയിൽ കിടക്കുന്നതായി അറിഞ്ഞതുകൊണ്ട് ഞങ്ങൾ ആശുപത്രിയിൽ പോയി അദ്ദേഹത്തെ കാണുകയും പ്രത്യേകം പ്രാർത്ഥിക്കുകയും ചെയ്തു. രാത്രി സമയം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭവനത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു കൊള്ള നടത്തുവാനുദ്യമിച്ച ഒരു തസ്കരനുമായുണ്ടായ ഏറ്റുമുട്ടലിൽ വച്ചാണ് ഡോക്ടർക്ക് പരുക്കു പറ്റിയത്. ഒരു നല്ല ധനവാനും പൊതുക്കാര്യപ്രസ

കതനും പരോപകാര തൽപ്പരനും എല്ലാവർക്കും സമ്മതനുമായ ഈ ഡോക്ടർക്കു നേരിട്ട ആപത്തിൽ നാട്ടുകാർക്കെല്ലാവർക്കും പൊതുവെ വളരെ സഹതാപമുള്ളതായിട്ടാണു ഞങ്ങൾക്ക് അറിവാൻ കഴിഞ്ഞത്. ഭാഗ്യാതിരേകത്താൽ മരണമുണ്ടായില്ലെന്നുള്ളതിൽ എല്ലാവർക്കും ആശ്വാസമുണ്ട്.

ഈ പട്ടണത്തിൽ മുൻകാലങ്ങളിൽ ഹലേബ് രാജാക്കന്മാർ പാർത്തിരുന്ന ഒരു വലിയ കോട്ട കാണാനുണ്ട്. ഇപ്പോഴും വളരെ കാര്യമായി ഈ കോട്ട സൂക്ഷിക്കപ്പെടുന്നു. കോട്ടയിലേക്കു പ്രവേശിക്കണമെങ്കിൽ രണ്ടു വലിയ ഇരുമ്പു വാതിലുകൾ കടക്കണം. ഈ വാതിലുകൾ കടന്നു ഞങ്ങൾ കോട്ടയ്ക്കുള്ളിൽ പ്രവേശിച്ചു. ഒരു മൈലിൽ കൂടുതൽ ചുറ്റളവുള്ള ഈ കോട്ട ദൂരെ നിന്നു നോക്കിയാൽ ഒരു വലിയ മല പോലെയാണ് തോന്നുക. ചുറ്റും കിടങ്ങുകളുണ്ട്. കോട്ടയ്ക്കുള്ളിൽ ഒരു വലിയ കുളം പൊക്കമേറിയ മതിലുകൾ കെട്ടി ഭംഗിയായി സൂക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നു. കൊട്ടാരത്തിലെ റാണിമാർ ഈ കുളത്തിലത്രേ നീരാട്ടു നടത്തിയിരുന്നത്. കുളത്തിനു മുകളിൽ മേൽക്കുരയും അതിനു മുകളിൽ വൃത്താകാരമായ ഒരു ഡൂമും ഉണ്ട്. ആലപ്പോ ഒരു വലിയ നഗരം തന്നെയാണ്. പത്തും പന്ത്രണ്ടും നിലകളുള്ള ഭീമാകാരങ്ങളായ വലിയ കെട്ടിടങ്ങൾ തൊട്ടു തൊട്ടു നിൽക്കുന്നു. പുതിയ പുതിയ കെട്ടിടങ്ങൾ ഇപ്പോൾ പണി തുകൊണ്ടുമിരിക്കുന്നു. വാണിജ്യാദികളിൽ മുന്നേറിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന ആലപ്പോ നഗരം ജനസാന്ദ്രതയിലും ഒട്ടും പിന്നോക്കമല്ല.

അമേരിക്കരുടെ വകയായ ഒരു സർവ്വകലാശാല ഇവിടെയുണ്ട്. അതിന്റേതായ പുതിയ പുതിയ കെട്ടിടങ്ങൾ പണിതുയർന്നു വരുന്നു. ഗവൺമെന്റു വക ആഫീസുകൾ, വ്യവസായ സ്ഥാപനങ്ങൾ, വിദ്യാമന്ദിരങ്ങൾ, വീതി കൂടിയ റോഡുകൾ എന്നിവ പട്ടണത്തെ പ്രൗഢമാക്കിയിട്ടുണ്ട്. പട്ടണം വളരെ വിസ്തൃതവും ശുചിത്വമുള്ളതുമാണ്.

വൈകിട്ട് 6 മണിക്ക് ബാവാ തിരുമേനിയുടെ ബഹുമാനാർത്ഥം പള്ളി വക സ്കൂളിൽ വച്ചു ഒരു ഡിന്നർ പാർട്ടിയുണ്ടായിരുന്നു. സ്ഥലത്തെ മാനുന്മാരും മഹതികളുമായ വളരെ പേർ ഇതിൽ പങ്കുകൊണ്ടു. അതിമികൾക്കു സ്വാഗതമാശംസിച്ചുകൊണ്ട് സ്കൂൾ ഹെഡ്മാസ്റ്റർ പ്രസംഗിച്ചു. രാത്രി 9 മണി കഴിഞ്ഞു മാത്രമേ ഞങ്ങളുടെ താമസസ്ഥലത്തു വന്നുചേരുവാൻ ഞങ്ങൾക്കു കഴിഞ്ഞുള്ളൂ. പിറ്റേ ദിവസം അതിരാവിലെ ഞങ്ങൾക്കു ഹെസക്കാ എന്ന സ്ഥലത്തേക്കു പോകണം.

അതിരാവിലെ ഞങ്ങൾ പുറപ്പെടുന്നതിന് മുമ്പ് മാർ ദീവന്നാസ്യോസ് ജോർജ്ജസ് മെത്രാപ്പോലീത്താ തിരുമേനി വന്നു യാത്ര പറയുകയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്നേഹ സൂചകമായി ഞങ്ങൾക്കെല്ലാവർക്കും

പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം കുറെ ചെറിയ കുരിശുകൾ സമ്മാനമായി തരികയും അധികം ഭക്ഷണസാധനങ്ങൾ ഒരു കൂട്ടയിലാക്കി ഭംഗിയായി പൊതിഞ്ഞു കെട്ടിത്തരുകയും ചെയ്തു. ഞങ്ങൾ കൃതജ്ഞത പ്രകാശപ്പിച്ചുകൊണ്ട് തിരുമേനിയോടും യാത്ര പറഞ്ഞു. അരമനയിലെ ആശ്രിതർക്കു ഓരോ ചെറിയ തുക ഞങ്ങൾ സംഭാവനയായി നൽകി. ഫെബ്രുവരി 9-ാം തീയതി രാവിലെ 6 മണിക്കു കാർ മാർഗ്ഗം ഞങ്ങൾ ഹെസക്കായിലേക്ക് പുറപ്പെട്ടു.

ഹെസക്കായിൽ

ഏകദേശം പകുതി വഴി എത്തിയപ്പോഴേയ്ക്കും നമ്മുടെ പാത്രിയർക്കീസ് അരമനയിലെ എപ്പിത്രോപ്പായായ മാർ കുറിലോസ് യാക്കൂബ് മെത്രാപ്പോലീത്തായും ദയർസുറിലെ സെന്റ് ജോൺസ് പള്ളിക്കാരും ആ പള്ളിക്കു സമീപം കാത്തുനിന്നിരുന്നു. ഞങ്ങൾ ദയർസുറിൽ ഇറങ്ങി സെന്റ് ജോൺസ് പള്ളിയിലേയ്ക്കു പോയി. തിരുമേനിമാർ പള്ളിയിൽ പ്രവേശിച്ചു ലൂത്തിനിയാ നടത്തിയശേഷം പള്ളിവക സ്വീകരണ ഹോളിൽ എത്തി വിശ്രമിച്ചു. ഈ സമയത്ത് ദാനിയേൽ മാർ പീലക്സിനോസ് തിരുമേനിക്കു തലവേദന തോന്നുകയും വിശ്രമാർത്ഥം പള്ളിവക ഒരു കെട്ടിടത്തിൽ പോയി കുറച്ചു സമയം കിടക്കുകയും ചെയ്തു. ഈ വിവരം അറിഞ്ഞപ്പോഴേയ്ക്കും തിരുമേനിയെ ശുശ്രൂഷിപ്പാൻ ആളുകൾ ചുറ്റും കൂടി. ജനത്തിരക്കു മൂലം ആ മുറിയിൽ അൽപ്പസമയമെങ്കിലും ശാന്തമായി കഴിഞ്ഞു കൂടുവാൻ തിരുമേനിക്കു കഴിഞ്ഞില്ല. ഒടുവിൽ തിരുമേനി അവരുടെ ഇടയിൽ നിന്നു ഒരു വിധത്തിൽ രക്ഷപ്പെട്ടു പുറത്തിറങ്ങിയെന്നു പറഞ്ഞാൽ മതി. രണ്ടു മണിക്കൂർ നേരത്തോളം ഞങ്ങൾ അവിടെ താമസിച്ചു.

ദയർസൂർ ആലപ്പോ പോലെ അത്ര വലിയ ഒരു പട്ടണമല്ല. വളരെ കുറച്ച് ആളുകൾ മാത്രമേ ഇവിടെ നമുക്കുള്ളൂ. കീർത്തിയേറിയ ഫ്രാങ്ക് നദി (യൂപ്രട്ടീസ്) ഒഴുകുന്നതു ദയർസുറിലൂടെയാണ്. മാർ കുറിലോസ് യാക്കോബ് തിരുമേനിയും ഹെസക്കായിലേക്കു ഞങ്ങളുടെ കൂടെ പോന്നു. നാലു മണി കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ഹെസക്കായുടെ മാർ കുറിയാക്കോസ് ഒസ്താത്യോസ് മെത്രാപ്പോലീത്താ തിരുമേനിയും (ഇദ്ദേഹം പ. പാത്രിയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനിയോടു കൂടി മലങ്കരയിൽ വന്നിരുന്നു) പട്ടക്കാരും ജനങ്ങളും കൂടിവന്നു ഇവിടെ വച്ചു ഞങ്ങളെ സ്വീകരിച്ചു. നിരവധി കാറുകളുടെ അകമ്പടിയോടുകൂടി ഞങ്ങൾ പള്ളിയിലേയ്ക്കു പുറപ്പെട്ടു. ഘോഷയാത്ര പള്ളിയിൽ എത്തിയപ്പോഴേക്കും പള്ളിയും പരിസരങ്ങളും ജനനിബിഢമായിതീർന്നു.

മാർ ഗീവർഗീസ് സഹദായുടെ നാമത്തിൽ സ്ഥാപിച്ചിരിക്കുന്ന ഈ പള്ളി വളരെ വലുതും മനോഹരവുമായ ഒരു ദേവാലയമാണ്. തിരുമേനിമാർ പള്ളിയിൽ പ്രവേശിച്ചു ലൂത്തിനിയാ നടത്തി. ജനബാഹുല്യം മൂലം കൈമുത്തിക്കുന്നതിനു ബാവാ തിരുമേനിക്കു സാധിച്ചില്ല. തിരുമേനി ഒരു ചെറു പ്രസംഗം ചെയ്തു ജനക്കൂട്ടത്തെ ആശീർവദിച്ചു. സന്ധ്യാനമസ്കാരത്തിനു ശേഷം, ഞങ്ങളുടെ താമസത്തിനു പ്രത്യേകം

സജീകരിച്ചിരുന്ന ഒരു ബംഗ്ലാവിലേക്കു ഞങ്ങൾ പോയി. ഹെസക്കായിലെ ഒരു എൻജിനീയറുടെ വകയാണ് ഈ ബംഗ്ലാവ്. അദ്ദേഹം നമ്മുടെ സഭാംഗമാണ്. ആ രാത്രിയിൽ ഞങ്ങൾ അവിടെ താമസിച്ചു. മാർ ഒസ്താന്ത്യോസ് മെത്രാപ്പോലീത്താ തിരുമേനി ഗസീർത്തോ ഇടവകയുടെ മെത്രാപ്പോലീത്തായാണ്.

പിറ്റേദിവസം, അതായത് ഫെബ്രുവരി 10-ാം തീയതി രാവിലെ ഹെസക്കായിലെ സെന്റ് ജോർജ്ജ് പള്ളിയിൽ ബാവാ തിരുമേനി വി. കുർബ്ബാന അർപ്പിച്ചു. വലു ഒരു ജനക്കൂട്ടം വി. കുർബ്ബാനയിൽ സംബന്ധിച്ചു. വി. കുർബ്ബാന അവസാനിച്ച ഉടൻ തന്നെ മാർ ഒസ്താന്ത്യോസ് കുറിയാക്കോസ്, മാർ കുറിലോസ് യാക്കോബ് എന്നീ മെത്രാപ്പോലീത്താ തിരുമേനിമാരും പട്ടക്കാരും മദ്ബഹായിലെ ശുശ്രൂഷകരും കൂടി കാതോലിക്കാബാവാ തിരുമേനിയെ കസേരയിൽ ഇരുത്തി ഉയർത്തുകയും ഓക്സിയോസ് പാടുകയും ചെയ്തു. അതിനുശേഷം വിലപിടിപ്പുള്ള പല സാധനങ്ങളും സമ്മാനമായി നൽകി. വെള്ളികൊണ്ടുള്ള ഒരു ടീസെറ്റ്, രണ്ടു ട്രേകൾ, ചുവന്ന കപ്പായത്തിനുള്ള പട്ട്, ഭംഗിയുള്ള ഒരു ജോടി ചെരിപ്പ്, മനോഹരമായ രണ്ടു മെഡലുകൾ, ഒരു വെള്ള ശോശപ്പാ എന്നിവ സമ്മാനങ്ങളിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു. മറ്റു തിരുമേനിമാർക്കും എനിക്കും സമ്മാനങ്ങൾ തന്നു വേണ്ടവിധത്തിൽ ഞങ്ങളെയും അവർ ബഹുമാനിച്ചു. ഉച്ചയ്ക്കു മുൻപ് പട്ടണത്തിലെ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരും പ്രമാണികളും വന്നു തിരുമേനിമാരെ കാണുകയും ക്ഷേമമന്വേഷിക്കുകയും ചെയ്തു.

പള്ളി വകയായി ഒരു നല്ല സ്കൗട്ട് സംഘം സംഘടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവരുടെ ഗാനങ്ങളും മാർച്ചു പാസ്സും വളരെ ആകർഷകമായിരുന്നു. ഇതുപോലെയുള്ള സ്കൗട്ടു സംഘങ്ങൾ പള്ളിക്കും ഇടവകകൾക്കും തീർച്ചയായും ഒരു നേട്ടവും അലങ്കാരവുമാണ്. സേവനമാണല്ലോ സ്കൗട്ടുകളുടെ ലക്ഷ്യം. നമ്മുടെ ഇടവകകളിലും യുവജനപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെയും സൺഡേസ്കൂളുകളുടെയും ആഭിമുഖ്യത്തിൽ സേവനപ്രവർത്തനങ്ങൾക്കു സ്കൗട്ടു സംഘങ്ങൾ സംഘടിപ്പിക്കുന്നത് ആരോഗ്യപ്രദമായ ഒരു നടപടി ആയിരിക്കും. ഹെസക്കാ പള്ളിയിലെ സ്കൗട്ടു സംഘടനയെപ്പറ്റി ആ ദേശങ്ങളിൽ വലിയ മതിപ്പും ബഹുമാനവുമാണ് ഉള്ളത്. ആൺകുട്ടികൾക്കും പെൺകുട്ടികൾക്കും പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം സംഘടനകൾ ഉണ്ട്. ഇവരുടെ പ്രകടനങ്ങൾ ഞങ്ങളെ വളരെയധികം ആകർഷിച്ചു. ബാവാ തിരുമേനി ഒരു ചെറുപ്രസംഗത്തോടുകൂടി അവരെയെല്ലാം ആശീർവദിച്ചു. സ്കൗട്ടു സംഘങ്ങളും ഞങ്ങളും ചേർന്നു അവിടെ വച്ചു ഗ്രൂപ്പും ഫോട്ടോകളും എടുത്തു. ബാവാ തിരുമേനി അവർക്കെല്ലാം മധുരപലഹാരങ്ങൾ വിതരണം ചെയ്ത് അവരോടുള്ള സന്തോഷം രേഖപ്പെടുത്തി.

ഇവയെല്ലാം കഴിഞ്ഞപ്പോഴേയ്ക്കും കാമേഴ്സിലിയിൽ നിന്നും നാലഞ്ചു കാറുകളിലായി അവിടുത്തെ പട്ടക്കാരും ജനങ്ങളും ഞങ്ങളെ സ്വീകരിച്ച് അവിടേയ്ക്കു കൊണ്ടുപോകുന്നതിനായി വന്നുചേർന്നു. രണ്ടു മണി കഴിഞ്ഞ് ഹെസക്കായിലെ ജനങ്ങളോടു യാത്ര പറഞ്ഞ് കാമേഴ്സിലിയിൽ നിന്നു വന്നിരുന്നവരുമൊത്തു അവിടേയ്ക്കു പുറപ്പെട്ടു. ഹെസക്കായിൽ നിന്നു 150 മൈൽ ദൂരം വരും കാമേഴ്സിലിയിലേക്ക്. രണ്ടു മണിക്കൂർ കാറിൽ യാത്ര ചെയ്താൽ അവിടെ ചെന്നു ചേരാം. കാമേഴ്സിലിക്കു ഏകദേശം പത്തു മൈൽ അടുത്തെത്തിയപ്പോൾ പട്ടക്കാരും ജനങ്ങളും വളരെയധികം കാറുകളുമായി അവിടെ നിൽക്കുന്ന കാഴ്ചയാണ് ഞങ്ങൾ കണ്ടത്. അവിടെ നിന്നും വലിയ ഒരു ഘോഷ യാത്രയായിട്ടാണ് പള്ളിയിലേക്കു പോയത്. പല ഗ്രാമങ്ങളിൽ നിന്നും ജനങ്ങൾ കൂട്ടമായി വന്നു രാജവീഥികളുടെ ഇരുവശങ്ങളിലും നിന്നിരുന്നു. ഞങ്ങളെ കണ്ടപ്പോഴേയ്ക്കും പുരുഷന്മാർ കൈ കൊട്ടിയും സ്ത്രീ ജനങ്ങൾ കുരവയിട്ടും അവരുടെ സന്തോഷം പ്രകടിപ്പിച്ചു. ആളുകൾ കൂട്ടമായി നിന്നിരുന്ന സ്ഥലങ്ങളിലൊക്കെയും കാതോലിക്കാ ബാവാ തിരുമേനി കാറു നിറുത്തി ജനക്കൂട്ടത്തെ ആശീർവദിച്ചു. ഞങ്ങൾ പള്ളിയെ സമീപിച്ചപ്പോഴേയ്ക്കും അവിടം മുഴുവനും ഒരു മനുഷ്യമഹാ സമുദ്രമായിക്കണപ്പെട്ടു. ദൃഢകായന്മാരും ഭക്തിലഹരി പിടിച്ചവരുമായ ഒരു കൂട്ടം പുരുഷന്മാർ മുൻപോട്ടു വന്നു ഞങ്ങൾ കയറിയിരുന്ന കാർ എടുത്തുപൊക്കിക്കൊണ്ടു പോകുന്നതിനു ശ്രമിച്ചതു കണ്ടപ്പോൾ ഞാൻ അമ്പരന്നു പോയി. യാതൊരു വക നിയന്ത്രണവും അവരുടെ ഇടയിൽ നടപ്പില്ല. ഒടുവിൽ പോലീസുകാരുടെ സമർത്ഥമായ പെരുമാറ്റം മൂലം അവർ കാർ താഴെ വച്ചു. ഭയങ്കരമായ തിക്കും തിരക്കും നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതിനിടയിൽ ഞങ്ങൾ കാറിൽ നിന്നു ഇറങ്ങി ഒരുവിയത്തിൽ പള്ളിയകത്തു പ്രവേശിച്ചു എന്നു പറഞ്ഞാൽ മതി. തിരുമേനിമാർ പള്ളിയിൽ കയറി ലൂത്തിനിയായ്ക്കുശേഷം ബാവാ തിരുമേനി ഒരു ചെറു പ്രസംഗത്തോടുകൂടി ജനക്കൂട്ടത്തെ ആശീർവദിച്ചു.

പട്ടണത്തിലെ പ്രധാന ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരും പ്രമാണികളുമെല്ലാം അവിടെയും കൂടിയിരുന്നു. അവർ വന്നു ബാവാ തിരുമേനിയെക്കാണുകയും അവരുടെ ഭക്തിബഹുമാനങ്ങൾ പ്രകടിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. കാമേഴ്സിലി പട്ടണത്തിന്റെ മദ്ധ്യത്തിലാണ് നമ്മുടെ പള്ളി സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നത്. വളരെ വിസ്തൃതവും മനോഹരവുമായ ഒരു പുതിയ ദേവാലയം. പള്ളിയകത്തു ആരാധകർക്ക് ഇരിക്കുന്നതിനായി നിരനിരയായി ബഞ്ചുകൾ ഇട്ടിട്ടുണ്ട്. ഞങ്ങൾ സന്ദർശിച്ച എല്ലാ പള്ളികളിലും ഇങ്ങനെ തന്നെ ബഞ്ചുകൾ ഇട്ടിട്ടുണ്ട്. ഇരുന്നുകൊണ്ട് ആളുകൾക്ക് ശുശ്രൂഷയിൽ സംബന്ധിക്കുന്നതിനുവേണ്ടിയാണ് ഇങ്ങനെ ബഞ്ചുകൾ ഇട്ടിരിക്കുന്നത്.

പ്രധാന സന്ദർഭങ്ങളിൽ അവർ എഴുന്നേറ്റു നിൽക്കും. പട്ടണങ്ങളിലെ ഭൂരിപക്ഷം ജനങ്ങളും സുറിയാനിക്കാരാണ്. ഇവിടെ സുറിയാനിക്കാർക്കു നല്ല ശക്തിയുണ്ട്. മുവായിരത്തിൽപരം സുറിയാനി കുടുംബങ്ങളും പതിനയ്യായിരത്തിൽപരം ജനങ്ങളുമിവിടെയുണ്ടെന്നാണ് ഞങ്ങളുടെ അറിവ്. ഒസ്താത്യോസ് തിരുമേനിയാണ് ഇവിടുത്തെ മെത്രാന്മാർ എന്ന്. ആ തിരുമേനി ആറു മാസം ഹൈന്ദവങ്ങളിലും ആറു മാസം ക്രൈസ്തവങ്ങളിലുമായി താമസിക്കുന്നു. ക്രൈസ്തവങ്ങളിലെ ഭദ്രാസന ദേവാലയത്തിന്റെ അടുത്തു തന്നെ. പ. ദൈവമാതാവിന്റെ നാമത്തിൽ വേറൊരു പള്ളിയും അവിടെ വേറൊരു പട്ടണമുണ്ട്.

ഫെബ്രുവരി 11-ാം തീയതി രാവിലെ കാതോലിക്കാബാവ തിരുമേനി ക്രൈസ്തവങ്ങളിലെ സെന്റ് ജയിംസ് പള്ളിയിൽ വി. കുർബ്ബാന അർപ്പിച്ചു. വി. കുർബ്ബാനയ്ക്കുശേഷം പ. കാതോലിക്കാ ബാവ തിരുമേനിയെ കന്യാമഠത്തിൽ ഇരുത്തി ഉയർത്തുകയും സ്റ്റുസോക് ആമ്മാൻ മുതലായ ഗീതങ്ങൾ ചൊല്ലുകയും ചെയ്തു. അനേകം ഫോട്ടോഗ്രാഫർമാർ ആ രംഗം കാമറായിലേക്കു പകർത്തി. ബാവ തിരുമേനി സ്ത്രീബാ ഉയർത്തി ആശീർവദിച്ചു. ഇതര സഭകളിലെ ബിഷപ്പുമാരും പട്ടണവും പ്രധാന വ്യക്തികളും സീറോണിയിലുള്ള വെള്ളാ ബാവ തിരുമേനിയെക്കണ്ട് അഭിവാദനങ്ങൾ അർപ്പിക്കുകയും കുശലപ്രശ്നങ്ങൾ നടത്തുകയും ചെയ്തു.

ഉച്ചയ്ക്കുശേഷം ദാനിയേൽ മാർ പീലക്സിനോസ് തിരുമേനിയും പൗലൂസ് മാർ പീലക്സിനോസ് തിരുമേനിയും ബിഷപ്പുമാരുടെയും പ്രധാന ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെയും വസതികളിൽ പോയി പ്രതിസന്ദർശനം നടത്തി. ക്രൈസ്തവ സെന്റ് ജയിംസ് പള്ളിയിലേക്കായി അഞ്ചു പ്രൈമറി സ്കൂളുകളും ഒരു സെക്കൻഡറി സ്കൂളും ഉണ്ട്. ആ സ്കൂളുകളിലെ എല്ലാ അധ്യാപകരും ചേർന്നു പള്ളിക്കു തൊട്ടടുത്തുള്ള സ്കൂളിൽ വെള്ളാ ബാവ തിരുമേനിയുടെ ബഹുമാനാർത്ഥം ഒരു ചായ സൽക്കാരം നടത്തി. പ്രധാനാധ്യാപകനും മറ്റു ചില പ്രമുഖ വ്യക്തികളും പ്രസംഗിച്ചു. സീറോണിയിലെ നന്ദി പ്രകാശിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു ബാവ തിരുമേനി മറുപടി പറഞ്ഞു. അധ്യാപകരുടെ വകയായി വില പിടിച്ചുള്ളതും ഭംഗിയുള്ളതുമായ ഓരോ കാർപ്പറ്റ് ഞങ്ങൾക്കെല്ലാവർക്കും സമ്മാനമായി അവർ തന്നു. കാതോലിക്കാ ബാവ തിരുമേനിക്കു കിട്ടിയ കാർപ്പറ്റ് ദേവലോകം അരമന ചാപ്പലിന്റെ ത്രോണോസിനു ചിത്തോലയായി ഇട്ടിരിക്കുകയാണ്. എനിക്കു കിട്ടിയത് കാലം ചെയ്ത പ. കാതോലിക്കാ ബാവ തിരുമേനി ഉപയോഗിച്ച സാധനങ്ങൾ സൂക്ഷിച്ചു വെച്ചിരിക്കുന്ന അരമനയുടെ തെക്കേ അറ്റത്തുള്ള മുറിയിൽ ഭിത്തിമേൽ തൂക്കിയിട്ടിട്ടുണ്ട്. ഇതു രണ്ടും കാഴ്ചയ്ക്കും ഭംഗിയുള്ളതും മനോഹരവുമാണ്.

XVI

ദെറിക്കിലേക്ക്

പിറ്റേദിവസം പ്രഭാതത്തിൽ മാർ ഒസ്തായോസ്, കുറിലോസ് എന്നീ തിരുമേനികളുടെ അടുത്തു നിൽക്കുന്ന ഒരു സ്ഥലത്തേക്കു പുറപ്പെട്ടു. കാമേഴ്സിലിയിൽ നിന്നും പലരും കാറുകളിൽ ഞങ്ങളെ അനുഗമിച്ചിരുന്നു. ദെറിക്കി എന്ന സ്ഥലം കാമേഴ്സിലിയിൽ നിന്നും ഏകദേശം 70 മൈൽ തെക്കു പടിഞ്ഞാറാണെന്നാണു തോന്നുന്നത്. ഈ രണ്ടു സ്ഥലങ്ങൾക്കും മദ്ധ്യേ രണ്ടു ഗ്രാമങ്ങൾ മാത്രമുള്ളതു. ഗ്രാമവാസികൾ ഞങ്ങളെ കാണാൻ മാർഗ്ഗമദ്ധ്യേ കൂടിനിന്നിരുന്നു. ഞങ്ങൾ അവരുടെ അടുത്തു നിൽക്കുന്നപ്പോൾ അവർ കൈകൊട്ടിയും കുരവയിട്ടും ആഹ്ലാദപ്രകടനങ്ങൾ നടത്തി. ബാവാ തിരുമേനി അവരെ ആശീർവദിച്ചു അനുഗ്രഹിച്ചു.

പത്തു മണിക്കൂർ മുൻപായി ഞങ്ങൾ ദെറിക്കിൽ എത്തിച്ചേർന്നു. ഇവിടെ മർത്തൾമുനിയുടെ നാമത്തിൽ ഒരു പുതിയ പള്ളി പണികഴിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഈ പള്ളിയുടെ വാതുക്കൽ ഒരു നല്ല ജനക്കൂട്ടം കൂടിയിരുന്നു. തിരുമേനികൾ പള്ളിയിൽ പ്രവേശിച്ചു ലുത്തിനിയോടടുത്തു കയറിയപ്പോൾ ജനങ്ങളെ ആശീർവദിക്കുകയും ചെയ്തു. ഈ പള്ളിയിൽ നിന്നും അര മൈൽ അകലെ പ. ദൈവമാതാവിന്റെ നാമത്തിൽ നമ്മുക്ക് ഒരു ചെറിയ പള്ളിയുണ്ട്. ഞങ്ങൾ അവിടെയും പോയി. ആർപ്പുവിളികളോടും കുരവ ഇടീലുകളോടും കൂടി ആളുകൾ ഞങ്ങളെ സ്വീകരിച്ചു. ഞങ്ങളുടെ കാർ പള്ളിമതിലിനു വെളിയിൽ റോഡിൽ നിറുത്തിയപ്പോഴേക്കും പത്തുപതു യുവാക്കന്മാർ മുൻപോട്ടു വന്നു പെട്ടെന്നു കാർ പൊക്കിയെടുത്തു കുറച്ചു ദൂരം മാറ്റിവെച്ചു. അത് പുതിയ ഒരു വലിയ ഷവർലെ കാർ ആയിരുന്നു. ആ ഇനം കാറുകൾ നമ്മുടെ നാട്ടിൽ കാണുന്നില്ല. നിഷ്പ്രയാസം അവർ കാർ പൊക്കിയെടുത്തു മാറ്റിവെച്ചതു അവരുടെ സ്നേഹത്തിന്റെ ഒരു പ്രകടനമായിരുന്നു എന്ന് പിന്നീട് ഞങ്ങൾക്കു മനസ്സിലായി. ഈ വിവരം ഞങ്ങൾ പ. പാത്രിയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനിയുടെ ശ്രദ്ധയിൽ പെടുത്തിയപ്പോൾ മുൻപൊരവസരത്തിൽ ഈ ഇടവകയിൽ നിന്നും ഇതേ അനുഭവം തിരുമേനിക്കും ഉണ്ടായതായി തിരുമേനി കൽപ്പിച്ചു. മാർ അപ്രോ പാത്രിയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനി ഈ ഇടവക സന്ദർശിച്ചപ്പോൾ ആളുകൾ ഇതുപോലെ തടിച്ചുകൂടുകയും ആ തിരുമേനിയുടെ പുറകുപ്പായത്തിന്റെ നൂലുകൾ പരിച്ചെടുക്കുകയും കുപ്പായത്തിന്റെ അഗ്രഭാഗങ്ങൾ കത്രികകൊണ്ട് ചെറിയ ചെറിയ കഷണങ്ങളായി വെട്ടിയെടുത്തു കൊണ്ടു പോകുകയും ചെയ്തതായി അറിഞ്ഞു. ഇതെല്ലാം ജന

ങ്ങൾ അനുഗ്രഹത്തിനുവേണ്ടി ചെയ്തതാണെന്നു പറഞ്ഞപ്പോൾ ഞങ്ങൾ അത്ഭുതപ്പെടുകയാണു ചെയ്തത്.

ഇവിടുത്തെ സീകരണം കഴിഞ്ഞു ഞാൻ മടങ്ങിയെത്തിയപ്പോൾ എന്റെ പുറങ്കുപ്പായത്തിന്റെ അടിഭാഗത്തു ഒരിടം വട്ടത്തിൽ കൂട്ടിച്ചു എടുത്തിരിക്കുന്നതായി ഞാൻ കണ്ടു. ഞാൻ ശീമയ്ക്കു പോകുമ്പോൾ ഉപയോഗിക്കുന്നതിനു കമ്പിളികൊണ്ടു പുതുതായി തയ്ച്ചതാണ് ഈ പുറങ്കുപ്പായം. ഉടനതെന്ന ഒരു കഷണം കറുത്ത തുണി അതിൽ ഞാൻ വെച്ചു തയ്പിച്ചു ശരിപ്പെടുത്തി. ഇതെന്തിനു അവർ എന്നോടു ചെയ്തുവെന്നു എനിക്കറിഞ്ഞു കൂടാ. സെന്റ് മേരീസ് പള്ളിയിൽ രണ്ടു കൊല്ലത്തോളമായി ഒരു മഹാത്ഭുതം നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്. ഈ പള്ളിയിലും മദ്ബഹാ മൂന്നു ട്രോണോസുകൾ ഉണ്ട്. അതിൽ തെക്കുവശത്തുള്ള ട്രോണോസിന്റെ അടിഭാഗത്തു നിന്നു എപ്പോഴും ഒരു പ്രത്യേക തരം എണ്ണ പൊടിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. കാഴ്ചയ്ക്കു ഒന്നാംതരം സൈത്തണ്ണ, ഈ തൈലം പുരട്ടുന്ന രോഗികൾക്കു അത്ഭുതകരമായ വണ്ണം സൗഖ്യം ലഭിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതായി ഇവിടെയുള്ള അനേകം പേർ അനുഭവസാക്ഷ്യം പറഞ്ഞു. ഇതേപ്പറ്റി കൂടുതലായി ഞങ്ങൾ അന്വേഷിച്ചു. രണ്ടു വർഷങ്ങൾക്കു മുൻപാണ് ഇത് സംഭവിച്ചത്. ആ ട്രോണോസിനു സമീപമുള്ള ഭിത്തിമേൽ രണ്ടു വർഷത്തിനു മുൻപ് വി. ദൈവമാതാവ് ഉണ്ണിമിശിഹായോടുകൂടി പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു. എല്ലാവർക്കും കാണത്തക്കവണ്ണം പല ദിവസങ്ങൾ ഈ പ്രത്യക്ഷത അനുഭവപ്പെട്ടു. അനേകംപേർ ഇതു നേരിൽക്കണ്ടു. കുറെ ദിവസങ്ങൾ കഴിഞ്ഞ് ഇത് നിന്നുപോയി. അതിനുശേഷം ആർക്കും ഇതേവരെ കാണപ്പെട്ടിട്ടില്ല. ഇതിനുശേഷമാണ് മേൽപ്പറഞ്ഞ ബലിപീഠത്തിന്റെ അടിഭാഗത്തു നിന്നും അത്ഭുതകരമായവിധം എണ്ണ കണ്ടു തുടങ്ങിയത്. സമീപസ്ഥരും ദൂരസ്ഥരുമായ ജനങ്ങൾ രോഗശമനാർത്ഥം ഈ എണ്ണ ദിവ്യവസ്തുവായി പരിഗണിച്ചു ഭക്തിപൂർവ്വം കൊണ്ടുപോകുന്നു. ഞങ്ങളും ഓരോ ചെറിയ കുപ്പിയിൽ ഇതിൽ നിന്നു കുറച്ച് എണ്ണ കൊണ്ടുപോന്നിട്ടുണ്ട്. എന്റെ പക്കൽ ഉണ്ടായിരുന്നതു പലർക്കായി ഞാൻ ഭാഗിച്ചു കൊടുത്തു. പല വിദഗ്ദ്ധന്മാരെക്കൊണ്ട് ഇതു പരിശോധിച്ചിട്ടതിൽ നല്ല സൈത്തു തൈലമാണെന്നു അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. അതിന്റെ ഉത്ഭവത്തെപ്പറ്റി പല പരിശോധനകൾ വലിയ വിദഗ്ദ്ധന്മാർ ഒക്കെ നടത്തിയിട്ടും ഇതുവരെയും ആർക്കും കണ്ടുപിടിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല.

ഇപ്പോഴുള്ള പള്ളി വളരെ പഴക്കമുള്ളതും ചെറുതുമായാകയാൽ കുറച്ചു കൂടി വലുതായും നവീന മാതൃകയിലും ഒരു പള്ളി പണിയുന്നതിന് ചുറ്റും വാനം വെട്ടിയ അവസരത്തിൽ അതിപുരാതനമായ ഒരു ദേവാലയത്തിന്റെ ശൂന്യശിഷ്ടങ്ങൾ കാണപ്പെട്ടു. അതു പരിശോധിച്ചതിൽ

ആ പള്ളി 4-ാം നൂറ്റാണ്ടിൽ പണിയപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതാണെന്നു വിദഗ്ദ്ധന്മാർ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. ഇപ്പോഴത്തെ പള്ളി ആ പഴയ പള്ളിയുടെ മുകളിലാണ് പണിതിരിക്കുന്നത്. ഈ പ്രദേശങ്ങൾ മുസ്ലീംകളുടെ ശക്തികേന്ദ്രങ്ങളാണ്. എന്നാൽ നമ്മുടെ ജനങ്ങളും മുസ്ലീംകളും വളരെ സൗഹാർദ്ദത്തോടു കൂടിയാണ് അവിടെ കഴിഞ്ഞു കൂടുന്നത്. ഉച്ചഭക്ഷണത്തിനു ശേഷം ഞങ്ങൾ കാമേഴ്സിലിയിലേക്ക് മടങ്ങിപ്പോന്നു. അന്ന് 5 മണിക്കുശേഷം കാമേഴ്സിലിയിലെ സൺഡേസ്കൂൾകാരുടെ വകയായി ഞങ്ങൾക്ക് ഒരു സ്വീകരണവും ചായസൽക്കാരവും ഉണ്ടായിരുന്നു.

ഇന്ത്യയിലെ സഭയും സിറിയായിലെ സഭയും എക്കാലവും സൗഹാർദ്ദത്തിൽ വർത്തിക്കണമെന്നും ഇരു സഭകളും തമ്മിൽ സമ്പർക്കം പുലർത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കണമെന്നും മറ്റുമാണ് സ്വീകരണയോഗത്തിൽ പലരും പ്രസംഗിച്ചത്. ഇതിലേയ്ക്കു ക്രിയാത്മകമായ ഒരു മാർഗ്ഗം അവർ പ്രത്യേകം ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചു. ഇരുസ്ഥലങ്ങളിലെയും സഭാംഗങ്ങൾ തമ്മിൽ വിവാഹബന്ധത്തിൽ ഏർപ്പെടണമെന്നുള്ളതാണ് അവരുടെ നിർദ്ദേശം. സഭയിലെ വ്യക്തികൾക്കു പരസ്പരധാരണയ്ക്കും വിശ്വാസത്തിനും തന്മൂലം സഭയുടെ ഏകതാനതയ്ക്കും ഇതു വളരെയധികം പ്രയോജനപ്രദമായിരിക്കുമെന്നുള്ളതിന് അശേഷം സംശയമില്ല. എന്നാൽ ഇതേപ്പറ്റി ഞാൻ ആലോചിച്ചതിൽ നമ്മുടെ നാട്ടിലുള്ള പുരുഷന്മാർ അവിടെയുള്ള പെൺകുട്ടികളെ വിവാഹം ചെയ്താൽ നമ്മുടെ നാട്ടിലെ പുരുഷന്മാർ മദാമ്മമാരെ കല്യാണം കഴിച്ചു നമ്മുടെ നാട്ടിൽ കൊണ്ടുവന്നു താമസിപ്പിക്കുന്ന അനുഭവമായിരിക്കും ഉണ്ടാകുവാനിടയുള്ളത്. സുഭിക്ഷമായും ജീവിതത്തിൽ അല്ലെൽ അറിയാതെയും ജീവിക്കുന്ന അവിടെയുള്ള ആളുകൾ നമ്മുടെ നാട്ടിൽ ജീവിച്ചു പോകണമെങ്കിൽ അനവധി ക്ലേശങ്ങൾ സഹിക്കേണ്ടി വരും. ക്ലേശങ്ങൾ എന്തെന്നറിയാത്ത ഒരു ജനതയാണ് അവിടെയുള്ളത്. മുന്തിരിച്ചാറും ഓറഞ്ചും ആപ്പിളും അവിടെ സമൃദ്ധിയാണ്. ലോകത്തിലെ പഴവർഗ്ഗങ്ങളിൽ വച്ച് ഏറ്റവും വലുത് ഞങ്ങളുടെ നാട്ടിലാണെന്നും അതു മുറിച്ചാൽ വളരെ നല്ല സുഗന്ധമുണ്ടെന്നും അതു ഞങ്ങളുടെ നാട്ടിൽ ധാരാളമാണെന്നും പ്രത്യേകിച്ചു പരിശ്രമങ്ങൾ ഒന്നും അതിനു ആവശ്യമില്ലെന്നും ഒരു പഴം മുറിച്ചാൽ കുറഞ്ഞത് പത്തിരൂപതു പേർ തൃപ്തിയായി ഭക്ഷിക്കുമെന്നും ഞാൻ അവരോടു പറഞ്ഞപ്പോൾ അതേപ്പറ്റി കൂടുതലായി അറിയുന്നതിന് അവർ ജിജ്ഞാസ പ്രകടിപ്പിച്ചുവെങ്കിലും ജാക്ക്ഫ്രൂട്ട് (ചക്കപ്പഴം) എന്നും മാത്രം പറഞ്ഞു ഞാൻ ഒഴികയും കൂടുതൽ വിവരണത്തിനു തുനിയാതിരിക്കയും ചെയ്തു. സൺഡേസ്കൂൾകാരുടെ വകയായി പല സമ്മാനങ്ങൾ അവർ ഞങ്ങൾക്കു ഓരോരുത്തർക്കും തന്നു. എനിക്കു ഒരു നല്ല വോൾ ക്ലോക്കും ഒരു കാപ്പയും കറുത്ത കുപ്പായത്തിനുള്ള

തുണിയും സമ്മാനമായി അവിടെ നിന്നും കിട്ടി. ബാവാ തിരുമേനിക്ക് ഒരു ഭംഗിയേറിയ ക്ലോക്കും രണ്ടു കാപ്പയ്ക്കുള്ള തുണിയും ഒരു ചുവന്ന കുപ്പായത്തിനുള്ള പട്ടും കിട്ടി. മറ്റു തിരുമേനിമാർക്കും കാപ്പത്തുണിയും ക്ലോക്കുകളും ചുവന്ന കുപ്പായത്തിനുള്ള പട്ടുകളും സമ്മാനമായി ലഭിച്ചു.

മർദ്ദീനിൽ പോയി ചരിത്രപ്രസിദ്ധമായ കുർക്കൂമ ദയറാ കാണണമെന്നു ഞങ്ങൾക്കു അതിയായ ആഗ്രഹമുണ്ടായിരുന്നു. എന്നാൽ സിറിയായിലെയും തുർക്കിയിലെയും രാഷ്ട്രീയ സാഹചര്യങ്ങൾ അതിനു അനുകൂലമല്ല. ഇരുരാജ്യങ്ങളും പരസ്പരം മിത്രഭാവത്തിലല്ല. അതിനാൽ ജനങ്ങൾക്ക് ഒന്നിൽ നിന്നും മറ്റൊന്നിലേയ്ക്കു കടക്കുവാൻ വേണ്ടത്ര സൗകര്യമോ സ്വാതന്ത്ര്യമോ ഇല്ല. സിറിയായിൽ പര്യടനം നടത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഞങ്ങൾക്ക് തുർക്കിയുടെ അധികാരാതിർത്തിയിൽ പ്രവേശിക്കുവാൻ അനുവാദം ലഭിച്ചില്ല. ഞങ്ങളെ വന്നു സന്ദർശിക്കുവാൻ മർദ്ദീനിലെ മെത്രാപ്പോലീത്തായായ മാർ പീലക്സിനോസ് യൂഹാനോൻ ദൊലബാനി തിരുമേനിക്കും അനുവാദമില്ലായിരുന്നു. എന്നാൽ ഇരു രാജ്യങ്ങളുടേയും അതിർത്തിയിൽ നിന്നുകൊണ്ടു പരസ്പരം കാണുവാൻ ഞങ്ങൾക്കും ദൊലബാനി തിരുമേനിക്കും ഒരു പ്രകാരത്തിൽ അനുവാദം കിട്ടി. അങ്ങനെ അതിർത്തിയിൽ നിന്നു കൊണ്ടുള്ള കൂടിക്കാഴ്ച നടന്നു.

ദേശീയവേഷം ധരിച്ച മാന്യനായ ഒരു വൃദ്ധന്റെ അടുക്കൽ ഞങ്ങൾ ചെന്നു നിന്നു. അദ്ദേഹം മേൽപട്ടക്കാരനാണെന്നു മനസ്സിലാക്കുവാൻ പെട്ടെന്നു ഞങ്ങൾക്കു കഴിഞ്ഞില്ല. അദ്ദേഹം വന്നു ബാവാ തിരുമനസ്സിലെ കരങ്ങൾ ചുംബിച്ചു. തിരുമേനിമാർ തമ്മിൽ പരസ്പരം ആലിംഗനം ചെയ്തു. അദ്ദേഹം ബാവാ തിരുമനസ്സിലെ ഒരു പഴയ സ്നേഹിതനും ദൈവഭക്തനുമായ ഒരു വൃദ്ധതാപസ്തനുമാണ്. സുറിയാനി ഭാഷയിൽ പഴയ സുഹൃത്തുക്കൾ തമ്മിൽ സംസാരിച്ചു തുടങ്ങി. രണ്ടു മിനിറ്റു തികച്ചു സംസാരിച്ചില്ല. അപ്പോഴേയ്ക്കും അവിടെ നിന്നിരുന്ന അധികാരികൾ തുർക്കി ഭാഷയിൽ സംസാരിക്കണമെന്നു ആവശ്യപ്പെട്ടു. അറിഞ്ഞു കൂടാത്ത ഭാഷയിൽ എങ്ങനെ സംസാരിക്കും? അങ്ങനെ നിരാശാജനകമായ രംഗം അവസാനിച്ചു. സ്നേഹചുംബനത്തോടെ സങ്കടപൂർവ്വം പരസ്പരം യാത്ര പറഞ്ഞു പിരിഞ്ഞു. തുർക്കികൾ നമ്മുടെ വൈദികരെ അവരുടെ വൈദിക വേഷത്തിൽ പുറത്തിറങ്ങി സഞ്ചരിക്കുന്നതിനു അനുവദിക്കയില്ല. ഞങ്ങളുടെ യാത്രയിൽ സുറിയാനിക്കാരുടെ പഴയ പാത്രിയർക്കാര ആസ്ഥാനവും ചരിത്രപ്രസിദ്ധവും സുറിയാനിക്കാരുടെ പ്രശംസാ സ്ഥാനവുമായ കുർക്കൂമാ ദയറാ കാണുവാൻ സാധിക്കാതെ പോയത് ഒരു വലിയ നഷ്ടമായി ഞങ്ങൾ കരുതുന്നു. അടുത്ത വർഷം പോകുവാൻ എനിക്കു സാധിക്കുമെങ്കിൽ നേരത്തെ തന്നെ

സ്ഥലം കാണുന്നതിനുവേണ്ടി പ്രവർത്തിക്കാമെന്നു ആശിക്കുകയാണ്. മർദ്ദിനിലെ രാഷ്ട്രീയാവശതകൾ മാറി സമാധാനത്തിന്റെയും സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റെയും പുരോഗതിയുടെയും പൊൻപുലരി ഉദയം ചെയ്തു കാണാൻ പ്രാർത്ഥിക്കാം. ദൊലബാനി മെത്രാപ്പോലീത്തായുമായുള്ള നിരാശാജനകമായ കൂടിക്കാഴ്ചയ്ക്കുശേഷം വീണ്ടും ഞങ്ങൾ കാമേഴ്സിലിയിലേക്കു മടങ്ങി. അന്നുതന്നെ മൂസലിലേയ്ക്കു പോകുന്നതിനുള്ള ഒരുക്കങ്ങൾ എല്ലാം ചെയ്തു.

അത്താഴം കഴിഞ്ഞു രാത്രി ഏഴു മണിക്കു മാർ ഓസ്താന്തിയോസ് കുറിയാക്കോസ്, മാർ കുറിലോസ് യാക്കോബ് എന്നീ തിരുമേനിമാരുമൊരുമിച്ചു റെയിൽവേസ്റ്റേഷനിലേക്കു ഞങ്ങൾ പോയി. വലിയ ഒരു ജനക്കൂട്ടം കാനുകുളിലും സ്പെഷ്യൽ ബസ്സുകളിലുമായി ഞങ്ങളെ അനുഗമിച്ചു. ഞങ്ങൾ അവിടെ ചെന്നു ഒരു മണിക്കൂർ താമസിച്ചശേഷമാണ് മൂസലിലേക്കുള്ള തീവണ്ടി സ്റ്റേഷനിൽ എത്തിയത്. മനോഹരവും ഭംഗിയുള്ളതുമായ തീവണ്ടി. രണ്ടുപേർക്കു വീതം സുഖമായി ഉറങ്ങുന്നതിനും ഇരിക്കുന്നതിനുമുള്ള കൊച്ചു കൊച്ചു മുറികൾ. സാമാനങ്ങൾ ഭംഗിയായി സൂക്ഷിക്കുന്നതിനുള്ള സൗകര്യങ്ങൾ. നമ്മുടെ നാട്ടിൽ കാണുന്ന തീവണ്ടികളേക്കാൾ എല്ലാവിധത്തിലും യാത്രക്കാർക്കു സുഖസൗകര്യങ്ങൾ അതിൽ ഉണ്ട്.

XVII

മുസലിം

വണ്ടി സ്റ്റേഷനിൽ വന്നു നിന്നയടുനെ നമ്മുടെ പ. പാത്രിയർക്കീസ് ബാവ തിരുമേനിയും സെക്രട്ടറി ബ. സലീബാ റ്റൊപ്പനും അവരുടെ മുറികളിൽ നിന്നും ഇറങ്ങി വണ്ടിയുടെ മുൻവശത്തുള്ള വരാന്തയിൽ വന്നു നിന്നു. ജനക്കൂട്ടം ഹർഷാരവം മുഴക്കി. ഇതിനിടയിൽ ഒരു വിധത്തിൽ ഞങ്ങളും ചെന്നു വണ്ടിയിൽ കയറി. ബാവ തിരുമേനിമാർ തമ്മിൽ ചുംബനം ചെയ്തു. ഞങ്ങൾ പാത്രിയർക്കീസ് ബാവ തിരുമനസ്സിലെ കൈ മുത്തി. ഇത്രയുമായപ്പോഴേയ്ക്കും ജനങ്ങളുടെ ആരവം വർദ്ധിച്ചു. സ്കൗട്ടു സംഘങ്ങൾ ബാൻഡു വാദ്യങ്ങൾ മുഴക്കി. പുരുഷന്മാർ കയ്യടിച്ചു. സ്ത്രീകൾ കുരവയിട്ടു. എന്തൊരാഹ്ലാദത്തുള്ളത് എന്നു വർണ്ണിക്കുവാൻ പ്രയാസം. ഏകദേശം പതിനഞ്ചു മിനിട്ടു സമയം ആദിക്കെട്ടും സ്വർഗ്ഗാനുഭൂതിയിൽ ലയിച്ചുപോയി. തീവണ്ടി മുസലിലേക്കു നീങ്ങിത്തുടങ്ങി. പ. പിതാക്കന്മാർ രണ്ടു പേരും വരാന്തയിൽ നിന്നു കൊണ്ട് ജനക്കൂട്ടത്തെ സ്ലീബാ ഉയർത്തി അനുഗ്രഹിച്ച രംഗം ഇപ്പോഴും എന്റെ ഹൃദയത്തിൽ നിന്നു മാഞ്ഞുനില്ക്കുന്നു. വെളുപ്പിനു 4 മണിക്കു തീവണ്ടി മുസൽ സ്റ്റേഷനിൽ വന്നു നിന്നു. മുസലിലെ മെത്രാപ്പോലീത്താ ആയ മാർ സേവേറിയോസ് സക്കായി തിരുമേനിയും പട്ടക്കാരും ജനങ്ങളുമായി ഒരു നല്ല ജനക്കൂട്ടം അവിടെ കാത്തുനിൽപ്പുണ്ട്. അവർ ഞങ്ങളെ സന്തോഷപൂർവ്വം സ്വീകരിച്ചു മുസലിലെ മെത്രാസന അരമനയിലേക്കു കൊണ്ടുപോയി.

മുസലിലെ മെത്രാസന ദേവാലയം വളരെ പഴക്കമേറിയതാണ്. മാർ തോമ്മാസ്റ്റീഹായുടെ നാമത്തിലാണ് ഈ പള്ളി സ്ഥാപിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഈ പള്ളിയുടെ ഒരു ഭിത്തിക്കു സംഭവിച്ച കേടു നന്നാക്കുന്നതിനായി ആ ഭിത്തി പൊളിച്ച അവസരത്തിലാണ് മാർ തോമ്മാസ്റ്റീഹായുടെ തിരുശേഷിപ്പു കണ്ടുകിട്ടിയത്. ഒരു മാർബിൾ പേടകത്തിൽ അതു ഭംഗിയായി സൂക്ഷിച്ചുവെച്ചിരുന്നു. “ഇന്ത്യയിൽ സുവിശേഷം അറിയിച്ച മാർ തോമ്മായുടെ തിരുശേഷിപ്പ്” എന്നു പഴയ എസ്ത്രൻഗേലാ അക്ഷരത്തിൽ അതിന്മേൽ എഴുതിയിട്ടുണ്ട്. ഇന്ത്യയിൽ മാർ തോമ്മാസ്റ്റീഹാ സുവിശേഷം അറിയിച്ചുവെന്നുള്ളതിന് ഒരു സാക്ഷ്യവും അതിലുപരിയായി പ. അപ്പസ്തോലന്റെ ഭൗതികാവശിഷ്ടവും, മാർ തോമ്മാസ്റ്റീഹായാൽ സ്ഥാപിതമായ മലങ്കരസഭയിൽ ദീർഘകാലമായി നിലനിന്നിരുന്ന ഭിന്നതകളുടെ കൽമതിലുകൾ തകർത്തു സമാധാനം നേടിയെടുത്ത പ. പാത്രിയർക്കീസ് ബാവ തിരുമനസ്സിലേയ്ക്കു ലഭിച്ച ഒരു സ്വർഗ്ഗീയ സമ്മാനവും

വി. അപ്പോസ്തോലന്റെ കൃതജ്ഞതയുടെയും സന്തോഷത്തിന്റെയും ഒരു പാരിതോഷികമോ ആയി പരിശുദ്ധ പാത്രീയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനി ആ തിരുശേഷിപ്പിനെ പരിഗണിച്ചു. മഹത്തായ ഈ സന്തോഷവാർത്ത തിരുമേനി ഇൻഡ്യൻ സഭയെ കേബിൾ മുഖേന അറിയിച്ചു. ഒന്നാം നൂറ്റാണ്ടിൽ ഇന്ത്യയിൽ നിന്നും എഡ്യെസ്സായിലേക്കു - അന്നത്തെ കാതോലിക്കാ സിംഹാസനാസ്ഥാനത്തേയ്ക്കു - മാർ തോമ്മാ ശ്ലീഹായുടെ തിരുശേഷിപ്പു ഒരു പുണ്യവസ്തുവായി കൊണ്ടുപോയി. അത് 394-ൽ ഉറഹായിലെ മാർ തോമ്മാ ശ്ലീഹായുടെ പള്ളിയിൽ സ്ഥാപിച്ചു. അത് കർക്കടകം (ജൂലൈ) 3-ാം തീയതിയാണ്. ആ ദിവസം മാർ തോമ്മാ ശ്ലീഹായുടെ ദുക്രോനോ ആയിട്ടു കൊണ്ടാടുവാൻ നിശ്ചയിച്ചു. ഈ തിരുശേഷിപ്പിന്റെ അംശങ്ങൾ പിന്നീട് പല സ്ഥലങ്ങളിലേക്കും കൊണ്ടുപോയതായി പറയപ്പെടുന്നു.

ഏതായാലും ഉറഹാ മാർ തോമ്മാശ്ലീഹായുടെ കബറിടസ്ഥലമായും കാതോലിക്കാമാരുടെ ആസ്ഥാനമായും തീർന്നു. കാലഗതിയുടെ ഒഴുക്കിൽ കാതോലിക്കാ സിംഹാസനം പിന്നീട് ഉറഹായിൽ നിന്നും സെലൂക്യായിലേക്കും പിന്നീട് ത്രിഗ്രീസ്സിലേക്കും അനന്തരം മുസലിലേക്കും മാറ്റി സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ടു. അതോടൊപ്പം പ്രഥമ മുൻഗാമിയുടെ തിരുശേഷിപ്പും കാതോലിക്കാ ആസ്ഥാന ദേവാലയങ്ങളിലേക്കു മാറ്റപ്പെട്ടതാകാം. കാതോലിക്കാ സിംഹാസനത്തിന് ഇടക്കാലങ്ങളിലുണ്ടായ ശക്തിഹീനത മൂലം കുറെക്കാലം സിംഹാസനം വൈയഡ്യത്തിലാണ്ടുപോയി. മുസലിലോ ത്രിഗ്രീസിലോ ഒരു കാതോലിക്കായുടെ അഭാവത്തിൽ മുസലിന്റെ ഭരണം പാത്രീയർക്കീസ് ഏറ്റെടുത്തു.

മലങ്കരയിൽ കാതോലിക്കാ സിംഹാസനം പുനഃസ്ഥാപിക്കണമെന്ന് പുലിക്കോട്ടിൽ തിരുമേനിയുടെ കാലത്തു സഭ ആഗ്രഹിച്ചു. അതിനു പാത്രീയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനിയുമായി പല എഴുത്തുകുത്തുകൾ നടന്നു. “ഇപ്പോൾ ഇല്ലാത്ത ഒരു സ്ഥാനിയെ എത്തിനു തുബ്ദേനിൽ ഓർക്കുന്നു”വെന്നു ബ. കോനാട്ടു കോര മാത്തൻ മൽപ്പാനച്ചൻ പ. പത്രോസ് പാത്രീയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനിയോടു എഴുതി ചോദിച്ചു. “ഇപ്പോഴില്ലെങ്കിൽ ഇനി ഒരു കാലത്ത് ഉണ്ടാകും”മെന്നു ബാവാ തിരുമേനി മറുപടി കൊടുത്തു. പുലിക്കോട്ടിൽ തിരുമേനിക്കുശേഷം വട്ടശ്ശേരിൽ മാർ ഗീവറുഗീസ് ദീവന്നാസ്യോസ് തിരുമേനിയാണ് മലങ്കരമെത്രാപ്പോലീത്താ ആയിരുന്നത്. തിരുമേനിയുടെ കാലത്ത് സഭയിൽ അഭിപ്രായഭിന്നതകൾ നാമ്പെടുത്തു. അതു വളർന്നു ശക്തിപ്പെട്ടു. വ്യവഹാരങ്ങൾ ഒന്നിനു പുറകെ ഒന്നായി പൊട്ടി പുറപ്പെട്ടു. മലങ്കരസഭയുടെ സമാധാനത്തിനും സ്വാതന്ത്ര്യത്തിനും കാതോലിക്കാസിംഹാസനം അത്യന്താപേക്ഷിതമെന്നുള്ള ബോധ്യം ചുമതലപ്പെട്ടവരെ കർമ്മോന്മുഖരാക്കി.

കാതോലിക്കാ സിംഹാസന സ്ഥാപനം പാത്രീയർക്കോ സിംഹാസന ബന്ധത്തിൽ നിന്നുമുള്ള പിരിഞ്ഞു പോകാതെ ഒരു വിഭാഗം ആളുകൾ പരിഗണിച്ചു. അതല്ല ചരിത്രപരമായുള്ള ബന്ധത്തിന്റെ ശാശ്വതീകരണമാണത് ഉൾക്കൊള്ളുന്നതെന്നു കാതോലിക്കാ സ്ഥാപനപരിശ്രമികൾ പ്രഖ്യാപിച്ചു. അന്ത്യോഖ്യൻ സഭയും ഈ സന്ദർഭത്തിൽ സമാധാനരഹിതത്തിന്റെ കല്ലോലങ്ങളാൽ ഉലയപ്പെട്ടു. ഒരേ സമയം അവിടെ രണ്ടു പാത്രീയർക്കീസന്മാർ ഉണ്ടായി. ഒരാൾ മലങ്കരയിൽ എത്തി മലങ്കര മെത്രാപ്പോലീത്തായെ മുടക്കി. മറ്റേയാൾ അതു അസാധ്യവെന്നു പ്രഖ്യാപിച്ചു. അദ്ദേഹം 1912-ൽ മലങ്കരയിൽ എത്തി നിരണം പള്ളിയിൽ വെച്ചു മലങ്കരയിൽ കാതോലിക്കാ സിംഹാസനം പുനഃസ്ഥാപിച്ചു. അത് എന്നാലും തുടർന്നു പോകുന്നതിനു അനുവദിച്ചു പ്രഖ്യാപിച്ചു. സാക്ഷ്യപത്രവും നൽകി. എന്നാൽ എതിർപ്പുകൾ ശക്തിപ്പെട്ടുകൊണ്ടു തന്നെയിരുന്നു. വർഷങ്ങൾ നീങ്ങിക്കൊണ്ടിരുന്നു. അനുരഞ്ജനശ്രമങ്ങൾ വിജയിച്ചില്ല. അനേകരുടെയും സഭാ സ്നേഹം തണുത്തു. ചിലർ ഇതര സഭകളിലേയ്ക്കു പരിവർത്തനം ചെയ്തു. സഭ ക്ഷീണിക്കുന്നുവെന്ന് പാത്രീയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനിയും കാതോലിക്കാ ബാവാ തിരുമേനിയും മറ്റു മേലദ്ധ്യക്ഷന്മാരും വ്യാകുലപ്പെട്ടു. സഭയെ ഈ ദുരന്തഗർത്തത്തിൽ നിന്നു കരേറ്റേണ്ടതു തന്റെ ചുമതലയാണെന്നുള്ള ബോധ്യം ഇപ്പോഴത്തെ പ. പാത്രീയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനിയെ പ്രചോദിപ്പിച്ചു. വ്യദ്ധനും സിദ്ധനുമായ പ. ബസ്സേലിയോസ് ഗീവർഗീസ് ദിതീയൻ കാതോലിക്കാ ബാവാ തിരുമേനി പ. പാത്രീയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനിയെ സ്വീകരിക്കുന്നതിനും സന്നദ്ധമായി. 1958 ഡിസംബർ 16-ാം തീയതി കോട്ടയം പഴയസെമിനാരി ചാപ്പലിലെ മദ്ബഹായിൽ വെച്ച് പ. കാതോലിക്കാ ബാവാ തിരുമേനിയും പ. പാത്രീയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമനസ്സിലെ പ്രതിപുരുഷൻ മാർ യൂലിയോസ് മെത്രാപ്പോലീത്താ തിരുമേനിയും ഇരുഭാഗത്തെ മെത്രാപ്പോലീത്തന്മാരും പരസ്പരം സ്വീകരിച്ചു. സഭ ഒന്നായി.

സിദ്ധനും വ്യദ്ധനുമായ പ. കാതോലിക്കാ ബാവാ തിരുമേനി 1964 ജനുവരിയിൽ ക്യാലം ചെയ്തു. പകരം കാതോലിക്കായെ വാഴിക്കുവാൻ മലങ്കര എപ്പിസ്കോപ്പൽ സുന്നഹദോസ് ഇപ്പോഴത്തെ പ. പാത്രീയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനിയെ ക്ഷണിച്ചു. 1964 മെയ് മാസത്തിൽ കോട്ടയം മാർ ഏലിയ ചാപ്പലിൽ വെച്ച് പ. പാത്രീയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമനസ്സിലെ പ്രധാന കാർമ്മികത്വത്തിൽ കാതോലിക്കാ വാഴ്ച നടന്നു. ഇതോടുകൂടി പ. സഭയിൽ സമാധാനം പരിപൂർണ്ണമായി. വിജയപൂർവ്വം പ. യാക്കോബ് തൃതീയൻ പാത്രീയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനി, തിരുമനസ്സിലെ ആസ്ഥാനമായ ഡമാസ്ക്കസിലേക്കു മടങ്ങി എഴുന്നള്ളി. സമാധാനസ്ഥാപക

മുസൽ പള്ളിയിലെ വമ്പിച്ച സ്വീകരണത്തിരക്കിന്റെ ഒരു ദൃശ്യം

നായ ആ പ. പിതാവ് ഇവിടെയും അവിടെയും സ്വജാതികളുടെയും അന്യ ജാതികളുടെയും ഇടയിൽ പുകഴ്ത്തപ്പെട്ടു. ഏറെത്താമസിയാതെയാണ് മൂസ്സലിലെ സെന്റ് തോമസ് പള്ളിയിൽ നിന്നും മാർ തോമ്മാ ശ്ലീഹായുടെ തിരുശേഷിപ്പു കണ്ടുകിട്ടിയത്. ഈ വിവരം അറിഞ്ഞ പ. കാതോലിക്കാബാവാ തിരുമേനി അതിൽ ഒരു ഭാഗം മലങ്കരസഭയ്ക്കു നൽകണമെന്നപേക്ഷിച്ചു. പ. പാത്രിയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനി സന്തോഷപൂർവ്വം അതിനു സമ്മതിച്ചു. അതുകൊണ്ടാണ് തിരുശേഷിപ്പ് പ. കാതോലിക്കാ ബാവാ തിരുമേനിയെ ഏൽപ്പിക്കുന്നതിനു പ. പാത്രിയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനി മുസലിലേക്കു എഴുന്നള്ളിയത്.

മുസലിലെ സെന്റ് തോമസ് പള്ളിയിൽ കാതോലിക്കാ ബാവാ തിരുമേനി രാവിലെ 8 മണിക്കു വി. കുർബ്ബാന അർപ്പിച്ചു. പ. പാത്രിയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനി വി. കുർബ്ബാനയുടെ ബസ്മൽക്കാ കഴിഞ്ഞപ്പോൾ പള്ളിയിൽ എഴുന്നള്ളുകയും മാർബിൾ പേടകത്തിൽ സൂക്ഷിച്ചു വച്ചിരുന്ന മാർ തോമ്മായുടെ തിരുശേഷിപ്പു പേടകം സൂക്ഷിച്ചിരുന്ന സ്ഥലത്തു നിന്നും ആഘോഷപൂർവ്വം എടുത്തു കൊണ്ടുവന്ന് വി. മദ്ബഹായിൽ പ്രത്യേകം സജ്ജമാക്കിയിരുന്ന മനോഹരമായ ഒരു പീഠത്തിനു മേൽ വയ്ക്കുകയും പ്രത്യേക പ്രാർത്ഥനകളും ധൂപാർപ്പണവും നടത്തി ഒരു ചെറുപ്രസംഗത്തോടുകൂടി കാതോലിക്കാ ബാവാ തിരുമേനിയെ ഏല്പിക്കുകയും ചെയ്തു. കാതോലിക്കാ ബാവാ തിരുമേനി ആദരപൂർവ്വം അതു ഏറ്റുവാങ്ങുകയും തിരുശേഷിപ്പു നൽകിയതിൽ പ. പാത്രിയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനിയോടും മുസലിലെ മാർ സക്കായി മെത്രാപ്പോലീത്തായോടുമുള്ള കൃതജ്ഞത പ്രകാശിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് ഒരു ചെറുപ്രസംഗം ചെയ്യുകയും ചെയ്തു. അതിനുശേഷം ബാവാ തിരുമേനിമാർ രണ്ടുപേരും മെത്രാപ്പോലീത്താ തിരുമേനിമാരും റമ്പാച്ചന്മാരും പട്ടക്കാരും ശുശ്രൂഷകരും തിരുശേഷിപ്പു വഹിച്ചുകൊണ്ട് പള്ളിയകത്തു പ്രത്യേക ആഘോഷപൂർവ്വം ഗീതങ്ങൾ ആലപിച്ചുകൊണ്ട് ഒരു പ്രദക്ഷിണം നടത്തി. പ്രദക്ഷിണം കഴിഞ്ഞു വി. കുർബ്ബാന പൂർത്തിയാക്കിയതിനുശേഷം എല്ലാവരും കൂടി ആഘോഷപൂർവ്വം അരമനയിലേയ്ക്കു പോയി. പിറ്റേദിവസം രാവിലെ പ. പാത്രിയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനി ഞങ്ങളെ തിരുമേനി താമസിച്ചിരുന്ന മുറിയിലേയ്ക്കു വിളിപ്പിച്ചു ഞങ്ങൾക്കു സമ്മാനമായി തരുവാൻ മുസൽ ഇടവകക്കാർ തിരുമേനിയെ ഏൽപ്പിച്ചിരുന്ന സമ്മാനങ്ങൾ ഞങ്ങൾക്കു തന്നു. പ. കാതോലിക്കാ ബാവാ തിരുമേനിക്കും മെത്രാപ്പോലീത്താ തിരുമേനിമാർക്കും വളരെ വിലപിടിപ്പുള്ള ഓരോ സ്വർണ്ണ മസ്നപ്സായും എനിക്ക് ഒരു പാർക്കർ 51 ഫൗണ്ടൻപേനായുമാണ് സമ്മാനമായി ലഭിച്ചത്.

ഫെബ്രുവരി 14-നു രാവിലെ മുസലിനടുത്തുള്ള സെന്റ് മേരീസ് പള്ളി

1923 -ൽ വട്ടശ്ശേരിൽ മാർ ദീവന്നാസേറാസ് മെത്രാപോലീത്താ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് മൃഗൽ അമ്മപ്പള്ളിയിൽ

കാണുന്നതിനു ഞങ്ങൾ പോയി. ഈ പള്ളിയോടു തൊട്ടുള്ള ബസ്സ്കാദി ശേയിൽ മുപ്പതിൽപരം പരിശുദ്ധന്മാരെ സംസ്കരിക്കുകയോ അവരുടെ തിരുശേഷിപ്പുകൾ സൂക്ഷിക്കുകയോ ചെയ്തിട്ടുണ്ടെന്നുള്ളതു അവിടെ യുള്ള ലിഖിതങ്ങളിൽ നിന്നും കാണാം. പരിശുദ്ധന്മാരായ മാർ യാക്കൂബ് ശ്ലീഹാ, മാർ അപ്രേം, മാർ ഗീവർഗീസ് സഹദാ, മാർ കുറിയാക്കോസ് സഹദാ, മാർ കൗമ്മാ എന്നിങ്ങനെയുള്ള പലരുടെയും നാമങ്ങൾ ലിഖിതം ചെയ്തിട്ടുള്ള മാർബിൾ ശിലകൾ അവിടെ ഞങ്ങൾ കണ്ടു. അവിടെ യെല്ലാം പ്രാർത്ഥിച്ചതിനുശേഷം ഞങ്ങൾ തിരിച്ചെത്തിയപ്പോൾ പത്തു മണി കഴിഞ്ഞിരുന്നു.

അതിനുശേഷം കരക്കോഷ, ബർത്തലേ എന്നീ സ്ഥലങ്ങൾ കാണു ന്നതിനാണ് ഞങ്ങൾ പോയത്. കരക്കോഷ് ഒരു ചെറിയ ഗ്രാമമാണ്. അവിടെ മർത്തശ്മുനി അമ്മയുടെയും ഏഴു മക്കളുടെയും നാമത്തിൽ സ്ഥാപിച്ചിരിക്കുന്ന പള്ളി ഞങ്ങൾ സന്ദർശിച്ചു. മാർത്തശ്മുനിയുടെയും ഏഴു മക്കളുടെയും അവരുടെ ഗുരുവായ ഏലിയാസാറിന്റെയും ഓർമ്മ ആണ്ടിൽ ഒരിക്കൽ അവിടെ ആഘോഷമായി കൊണ്ടാടുക പതിവുണ്ട്. ആ അവസരത്തിൽ ഇവർ ജനങ്ങൾക്ക് പ്രത്യക്ഷപ്പെടുക പതിവുണ്ടെന്നു ഞങ്ങൾ കേട്ടിട്ടുണ്ട്. അതു കാണാൻ ഞങ്ങൾക്കു വലിയ ആഹ്രഹം ഉണ്ടായിരുന്നു. ഞങ്ങൾ പള്ളിയിൽ പ്രവേശിച്ചു വളരെ നേരം പ്രാർത്ഥി ക്കുകയും ഗീതങ്ങൾ ചൊല്ലുകയും ചെയ്തു. കുറെ ഏറെ സമയം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ പള്ളിയുടെ വടക്കേ ഭിത്തിയിൽ ഒരു വെളിച്ചം കാണപ്പെടു കയും വെള്ളിത്തിരയിൽ എന്നവണ്ണം ഒരു സ്ത്രീയുടെയും നാലഞ്ചു പൈതങ്ങളുടെയും രൂപം പ്രത്യക്ഷപ്പെടുകയും ചെയ്തു. സ്ത്രീ നടന്നു പോകുന്നതും കുഞ്ഞുങ്ങൾ ഓടിനടക്കുന്നതുമായിട്ടാണ് ഞാൻ കണ്ടത്. ഇങ്ങനെ മൂന്നു പ്രാവശ്യം പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു. അവിടെയും ഞങ്ങൾ നമ സ്കരിച്ചതിനുശേഷം ബർത്തലേ എന്ന സ്ഥലത്തേയ്ക്കു പോയി.

അവിടുത്തെ ദേവാലയവും മർത്തശ്മുനിയുടെ നാമത്തിലാണ് സ്ഥാപിച്ചിരിക്കുന്നത്. പള്ളിയിൽ പ്രവേശിച്ചു തിരുമേനിമാർ ലുത്തിനിയാ നടത്തി. അവിടെയും ജനക്കൂട്ടം കൂടിയിരുന്നു. ജനക്കൂട്ടത്തോടു കാതോ ലിക്കാ ബാവാ തിരുമേനി സുറിയാനിയിൽ പ്രസംഗിക്കുകയും ബ. സ്റ്റീബാ റമ്പാച്ചൻ അതു അറബിയിൽ പരിഭാഷപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തു. ബർത്തലേ ഒരു ചെറിയ പട്ടണമാണ്. ഇപ്പോഴത്തെ പ. പാത്രിയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനിയുടെ ജന്മസ്ഥലമിതാണ്. സുപ്രസിദ്ധ വേദശാസ്ത്ര പണ്ഡിതനും ഗ്രന്ഥകാരനും പരിശുദ്ധനുമായ മാർ യാക്കൂബ് ബർത്തലേയുടെയും ജന്മഭൂമി ഇതു തന്നെയാണ്. അനേകം പരിശുദ്ധന്മാരെയും വേദശാസ്ത്ര പണ്ഡിതന്മാരെയും വി. സഭയ്ക്കു സംഭാവന ചെയ്യുവാൻ ഭാഗധേയം സിദ്ധിച്ച സ്ഥലമെന്ന നിലയിൽ ബർത്തലേ വളരെയധികം

പ്രശ്നം ആർജ്ജിക്കുന്ന ഒരു പട്ടണമാണ്. ഇവിടെ സുറിയാനിക്കാർ ധാരാളമായി തിങ്ങിപ്പാർക്കുന്നു. ഇവർ വളരെയധികം സ്നേഹസമ്പന്നരും പ്രത്യേകിച്ചു പിതാക്കന്മാരോടു ഭക്തിയും കുറുമുളളവരുമായിട്ടാണ് ഞങ്ങൾ കണ്ടത്. പ. പാത്രിയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനിയുടെ വയോധികയായ മാതാവിനെയും ബ. സ്ത്രീബാ റമ്പാച്ചന്റെ സഹോദരീ സഹോദരന്മാരെയും ഇവിടെ വെച്ചു ഞങ്ങൾ കാണുകയും പരിചയപ്പെടുകയും ചെയ്തു. പാത്രിയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനിയുടെ സഹോദരൻ കുറെ കാലങ്ങൾക്കു മുൻപ് മുസലിം വെച്ചുണ്ടായ ഒരു രാഷ്ട്രീയ ലഹളയിൽപ്പെട്ടു മൃതിയടഞ്ഞു. തിരുമനസ്സിലെ പിതാവ് ചെറുപ്പത്തിൽത്തന്നെ കാലഗതി പ്രാപിച്ചതിനാൽ മാതാവ് പുനർ വിവാഹം ചെയ്യപ്പെട്ടു. ഉച്ചഭക്ഷണത്തിനുശേഷം ഞങ്ങൾ ബർത്തലേയിൽ നിന്നു തിരിച്ചു പോന്നു.

ബർത്തലേ, കരക്കോഷ്, മുസൽ എന്നീ പ്രദേശങ്ങളെല്ലാം പഴയ നിന്നുവ പട്ടണത്തിൽ ഉൾപ്പെട്ടതാണ്. നിന്നുവയിലെ പഴയ കോട്ടയുടെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ ഇപ്പോഴും അവിടെ കാണാനുണ്ട്. നിന്നുവയിൽ ഒരു ചെറിയ മ്യൂസിയം വളരെ കാര്യമായി സൂക്ഷിക്കുന്നുണ്ട്. ഇവിടെയും ഞങ്ങൾ കയറി. പഴയ പല അമൂല്യവസ്തുക്കളും ഇവിടെ സൂക്ഷിച്ചിട്ടുണ്ട്. സുപ്രസിദ്ധമായ ട്രൈഗ്രീസ് നദി ഈ പട്ടണമദ്ധ്യത്തിലൂടെ ഒഴുകുന്നു. ഇതു ഒരു വലിയ നദിയാണ്. പുതിയതും പഴയതുമായ രണ്ടു വലിയ പാലങ്ങൾ ഈ നദിയുടെ മുകളിൽ കാണുന്നുണ്ട്. നിന്നുവ മനോഹരമായ ഒരു വലിയ പട്ടണം തന്നെയാണ്. അനേകം വലിയ കെട്ടിടങ്ങളും വീതി കൂടിയ റോഡുകളും ഈ പട്ടണത്തിലുണ്ട്. ഇപ്പോഴും പുതിയ കെട്ടിടങ്ങൾ പണിതുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്. നിന്നുവയിലെ വിശാലമായ മേച്ചിൽസ്ഥലങ്ങളിൽ ആട്ടിൻപറ്റങ്ങൾ കൂട്ടംകൂട്ടമായി മേഞ്ഞുകൊണ്ടു നിൽക്കുന്നതും ഞങ്ങൾ കണ്ടു. ഇവയെല്ലാം കണ്ടതിനുശേഷം ഞങ്ങൾ മുസലിലേക്കു തിരിച്ചുപോന്നു.

മാർത്തോമ്മാ ശ്ലീഹായുടെ ഭൗതികാവശിഷ്ടം വച്ചിരുന്ന
മുസലിലെ പള്ളിയകം

XVIII

ബാഗ്ദാദിൽ

രാത്രി 9 മണിക്കുള്ള തീവണ്ടിയിൽ മുസലിൽ നിന്നു ബാഗ്ദാദിലേയ്ക്കു പോകുന്നതിനു നിശ്ചയിച്ചിരുന്നതിനാൽ ഞങ്ങൾ അതിനു വേണ്ട എല്ലാ ഒരുക്കങ്ങളും ചെയ്തു. പ. പാത്രിയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനിയോടും മുസലിലെ ജനങ്ങളോടും ഞങ്ങൾ യാത്ര പറഞ്ഞു. പാത്രിയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനിയും കാതോലിക്കാ ബാവാ തിരുമേനിയും തമ്മിൽ ചുംബിച്ചു യാത്ര പറഞ്ഞ രംഗം എല്ലാവരെയും കോരിത്തരിപ്പിച്ചു. തിരുമേനിമാരും കൈമുത്തി യാത്ര പറഞ്ഞു. ഞാൻ അടുത്തു ചെന്നു കൈ മുത്തിയപ്പോൾ തിരുമേനി എന്റെ തലമേൽ കൈവച്ചു പ്രാർത്ഥിക്കുകയും എന്നെ അനുഗ്രഹിച്ചയയ്ക്കുകയുമാണ് ചെയ്തത്. ഈ രംഗം എന്റെ മനസ്സിൽ മായാത്ത മുദ്ര പതിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. ഞങ്ങൾ പുറപ്പെട്ടതിനുശേഷം നോക്കെത്തുന്ന സ്ഥലത്തു നിന്നു ഞാൻ തിരിഞ്ഞു നോക്കിയപ്പോൾ പ. പാത്രിയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനി ഞങ്ങളെത്തന്നെ നോക്കി നിൽക്കുന്നതായിട്ടാണ് ഞാൻ കണ്ടത്. മുസലിൽ നിന്നു പലരും തീവണ്ടി സ്റ്റേഷൻ വരെ ഞങ്ങളെ പിൻതുടർന്നു. പാത്രിയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനിയുടെ പ്രത്യേക കൽപ്പനപ്രകാരം മാർ സക്കായി സേവേറിയോസ് തിരുമേനിയും ബഹു. സ്ലീബാ റമ്പാച്ചനും ഞങ്ങളുടെ കൂടെ ബാഗ്ദാദിലേക്കു പോന്നു. സ്നേഹം നിറഞ്ഞ ഒരു പിതാവിനെപ്പോലെയും വാത്സല്യനിധിയായ ഒരു ഇടയനെപ്പോലെയും പാത്രിയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനി ഞങ്ങളുടെ എല്ലാവിധ സുഖസൗകര്യാദികളിലും പ്രത്യേകം ശ്രദ്ധിച്ചിരുന്നു. ഞങ്ങളുടെ താമസസൗകര്യങ്ങൾക്കും യാത്രയ്ക്കും മറ്റുമായി തിരുമേനി വളരെയധികം പണം വ്യയം ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ഞങ്ങളോടുള്ള തിരുമനസ്സിലെ വാത്സല്യവായ്പിനെപ്പറ്റിയുള്ള മധുരസ്മരണ ഞങ്ങളുടെ ഹൃദയത്തിൽ നിന്നു ഒരു നാളും മാഞ്ഞുപോകുന്നതല്ല. തിരുമേനിയോടു ഞങ്ങൾ യാത്ര പറഞ്ഞപ്പോൾ എല്ലാവരും തന്നെ കരഞ്ഞുപോയി.

രാവിലെ ഏഴു മണിക്കാണ് ഞങ്ങൾ കയറിയിരുന്ന തീവണ്ടി ബാഗ്ദാദ് സ്റ്റേഷനിൽ എത്തിച്ചേർന്നത്. ബാഗ്ദാദിലെ മാർ ഗ്രീഗോറിയോസ് പൗലൂസ്, പാത്രിയർക്കാ അരമനയിൽ താമസിക്കുന്ന മാർ ദീവനാ സ്യോസ് ബഹനാൻ എന്നീ തിരുമേനിമാരും പല കശ്ശീശന്മാരും ഒട്ടു വളരെ ജനങ്ങളും തീവണ്ടി സ്റ്റേഷനിൽ നേരത്തെ എത്തി ഞങ്ങളെ കാത്തുനിന്നിരുന്നു. അവരുമൊന്നിച്ചു. ബാഗ്ദാദിലെ മെത്രാസന അരമനയിലേക്കു ഞങ്ങൾ പോയി. തിരുമേനിമാർ പള്ളിയിൽ പ്രവേശിച്ചു.

ലുത്തിനിയ നടുത്തുകയും പ കാതോലിക്കാ ബാവാ തിരുമേനി ജനക്കൂട്ടത്തെ ആശീർവദിക്കുകയും ചെയ്തതിനുശേഷം ഞങ്ങൾക്കു താമസിക്കുന്നതിനു പ്രത്യേകം ഏർപ്പാടു ചെയ്തിരുന്ന ഹോട്ടലിൽ പോയി വിശ്രമിച്ചു. ഇതു ട്രൈഗ്രീസ് നദീതീരത്ത് പത്തു നിലകളുള്ള ഒരു പുതിയ ഹോട്ടലാണ്. അവിടെ ആധുനികരീതിയിലുള്ള എല്ലാവിധ സുഖസൗകര്യങ്ങളുമുണ്ട്. മൂന്നു നോമ്പിന്റെ രണ്ടാം ദിവസമാകയാൽ ഞങ്ങൾ എല്ലാവരും ഉച്ചവരെ ഉപവാസമനുഷ്ഠിക്കുകയാണ്. വേദപുസ്തകത്തിൽ പറയുന്ന ബാബേൽ കോട്ട ഇവിടെ നിന്നും വളരെ അകലത്തിലല്ലെന്നു ഞങ്ങൾ അറിഞ്ഞു. അതു കാണുവാൻ ഉള്ള അതിയായ ആകാംക്ഷ ഞങ്ങൾക്കുണ്ടായി. നാലു മണിക്കുശേഷം വീണ്ടും ഞങ്ങൾ ബാഗ്ദാദിലെ പള്ളിയിലേക്കു പോയി. പ. ദൈവമാതാവിന്റെയും മാർ തോമ്മാ ശ്ലീഹായുടെയും നാമത്തിലാണ് ഈ പള്ളി പണിതിരിക്കുന്നത്. മാർ ഗ്രിഗോറിയോസ് പൗലൂസ് മെത്രാപ്പോലീത്തായും അദ്ദേഹത്തിന്റെ വൃദ്ധരായ മാതാപിതാക്കളും ഈ പള്ളിയോടു തൊട്ടുള്ള ഒരു കെട്ടിടത്തിലാണ് താമസിക്കുന്നത് (മെത്രാപ്പോലീത്താ തിരുമേനി പ. പാത്രിയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനിയുടെ കൂടെ മലയാളക്കരയിൽ വന്നിട്ടുള്ളതാണ്). ഞങ്ങൾ പള്ളിയുടെ പടിഞ്ഞാറെ വാതുക്കൽ എത്തിയപ്പോഴേയ്ക്കും പള്ളിക്കാർ മനോഹരമായ കാപ്പകൾ കൊണ്ടുവന്നു. പ. കാതോലിക്കാ ബാവാ തിരുമേനിയെയും ഞങ്ങൾ ഓരോരുത്തരെയും ധരിപ്പിച്ചു. തിരുമേനിമാർ പള്ളിയിൽ പ്രവേശിച്ചു ലുത്തിനിയ കഴിച്ചു. ലുത്തിനിയായ്ക്കുശേഷം കുലോസാകളും സ്റ്റുസോക് ആമ്മാൻ മുതലായവയും ചൊല്ലി അവർ ഞങ്ങളെ സ്വീകരിച്ചു.

അനന്തരം സ്വീകരണ ഹോളിലേക്കു ഞങ്ങൾ ആനയിക്കപ്പെട്ടു. അവിടെ കൂടിയിരുന്ന ജനങ്ങൾ ഞങ്ങളോടുള്ള അവരുടെ സ്നേഹവും ഭക്തിയും പ്രകടിപ്പിച്ചു. ബാവാ തിരുമേനി എല്ലാവർക്കും കൃതജ്ഞത രേഖപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ട് ഒരു ചെറു പ്രസംഗം ചെയ്തു. അതിനുശേഷം അവിടെ നിന്നും മൂന്നു മൈൽ അകലെയുള്ള സെന്റ് പോൾസ് പള്ളിയിലേക്കാണ് ഞങ്ങൾ പോയത്. ഇത് ഒരു പുതിയ പള്ളിയാണ്. ഇതിന്റെ പണി മുഴുവൻ തീർന്നിട്ടില്ല. ഇപ്പോഴും ഓരോ പണി നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്.

മദ്ധ്യപൂർവ്വദേശത്ത് ഇത്ര ബൃഹത്തും മനോഹരവും വിസ്തൃതവുമായ ഒരു പള്ളി മറ്റു യാതൊരു ക്രിസ്തീയ വകുപ്പുകാർക്കുമില്ലെന്നാണ് ഞങ്ങൾ അറിഞ്ഞത്. പതിനഞ്ചു ലക്ഷത്തോളം രൂപാ ചെലവു ചെയ്തു ഒറ്റ വ്യക്തി തന്നെ പണിയിച്ചിട്ടുള്ളതാണ് ഈ പള്ളി. മുപ്പതു വയസ്സിനു താഴെയുള്ള ഒരു ചെറുപ്പക്കാരൻ എൻജിനീയറുടെ പ്ലാൻ അനുസരിച്ചും അദ്ദേഹത്തിന്റെ മേൽനോട്ടത്തിലും പണിയിച്ചിരിക്കുന്ന ഈ പള്ളിക്കു

കുറഞ്ഞത് ഇരുനൂറ്റി അൻപതിടി നീളവും 100 അടി വീതിയും അതിൽ ഒട്ടും കുറയാതെ ഉയരവുമുണ്ട്. വൈദ്യുതവിളക്കുകൾ, ഫാൻ മുതലായ സജ്ജീകരണങ്ങളാൽ പള്ളി കമനീയമാക്കിയിരിക്കുന്നു. പള്ളിയകത്തു പത്തുപതിനഞ്ചു നിരകളായി ഭംഗിയുള്ള അനേകം കസേരകൾ നിരത്തിയിട്ടിരിക്കുകയാണ്. ജനങ്ങൾ കസേരകളിൽ ഇരുന്നുകൊണ്ടാണ് മിക്ക സമയങ്ങളിലും ശുശ്രൂഷകളിൽ പങ്കുകൊള്ളുന്നത്. മദ്ബഹാ മുഴുവനും വിലയേറിയതും മനോഹരവുമായ പരവതാനികൾ വിരിച്ചിട്ടിരിക്കയാണ്. എപ്പോഴും ത്രോണോസിന്മേൽ കാസാപീലാസകൾ വച്ചിട്ടുണ്ട്. ഞങ്ങൾ കണ്ട എല്ലാ പള്ളികളിലും ഇങ്ങനെയാണ് പതിവ്. തസ്ക്കര ശല്യം ഈ പ്രദേശങ്ങളിൽ ഇല്ലെന്നു തന്നെ പറയാം.

പിറ്റേദിവസം (ഫെബ്രുവരി 17-ാം തീയതി) ഞങ്ങൾ പോയി ഇറാക്ക് മ്യൂസിയം കണ്ടു. ക്രിസ്തുവിനു ആറായിരം കൊല്ലങ്ങൾക്കു മുൻപുള്ള മനുഷ്യന്റെ തലയോട്ടി, രണ്ടായിരം മുവായിരം കൊല്ലങ്ങൾക്കു മുൻപുള്ള ആയുധങ്ങൾ, ആഭരണങ്ങൾ, പ്രതിമകൾ, പാത്രങ്ങൾ, നാണയങ്ങൾ, സ്റ്റാമ്പുകൾ മുതലായ പല സാധനങ്ങളും മരത്തൊലിയിലും കല്ലുകളിലും അങ്കിതമായിട്ടുള്ള ലിഖിതങ്ങൾ മുതലായവയും ഞങ്ങൾ കണ്ടു. മൂന്നു നോമ്പിന്റെ മൂന്നാം ദിവസമാകയാൽ ഉച്ചകഴിഞ്ഞു ഞങ്ങൾ സെന്റ് മേരീസ് പള്ളിയിൽ എത്തി വി. കുർബ്ബാനയിൽ സംബന്ധിച്ചു. ഉച്ചഭക്ഷണവും വിശ്രമവും കഴിഞ്ഞ് ഞങ്ങൾ വീണ്ടും അവിടെ നിന്നും 25 മൈൽ അകലെയുള്ള ക്യൂസ്രു എന്ന സ്ഥലത്തേക്കു പോയി. പുരാതനമായ ഒരു വലിയ കൊട്ടാരത്തിന്റെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ ഇവിടെ കാണാനുണ്ട്. ക്യൂസ്രു രാജാക്കന്മാരുടെ വകയായിരുന്ന ഈ ഭീമൻ കൊട്ടാരത്തിന്റെ മൂന്നു ഭിത്തികളുടെ ഭാഗങ്ങളും വലിയ ഒരു വളച്ചുവാതിലിന്റെ ഒരു ഭാഗവും ഇപ്പോഴും നിൽക്കുന്നുണ്ട്. ഭിത്തികൾക്കു 500 അടിയിൽപരം നീളവും 150 അടിയിൽപരം ഉയരവും രണ്ടു ഭിത്തികൾ തമ്മിൽ കുറഞ്ഞത് 200 അടി അകലവുമുണ്ട്. കെട്ടിടത്തിന്റെ തറ വൃത്തിയായി സൂക്ഷിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇത്രയും പൊക്കമേറിയ ഒറ്റ നിലക്കെട്ടിടം കണ്ടിട്ടില്ല. കെട്ടിടത്തിന്റെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ ഇത്ര അത്ഭുതാവഹമായി തോന്നുന്നെങ്കിൽ ആ കെട്ടിടം എന്തു ഭീമാകാരമായിരുന്നിരിക്കണമെന്നു ചിന്തിച്ചുപോയി. മഞ്ഞ നിറത്തിലുള്ള ഇഷ്ടികകൾ കൊണ്ടാണ് ഇതിന്റെ ഭിത്തികൾ പണിതിരിക്കുന്നത്. ധാരാളം സഞ്ചാരികൾ ഈ സ്ഥലം സന്ദർശിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. കാവൽക്കാർ പ്രത്യേകം ഈ സ്ഥലം കാവൽ ചെയ്യുന്നുണ്ട്.

ഫെബ്രുവരി 18-ാം തീയതി മൂന്നു നോമ്പു വീടലായതുകൊണ്ട് രാവിലെ ഞങ്ങൾ സെന്റ് മേരീസ് പള്ളിയിൽ പോയി വി. കുർബ്ബാനയിൽ സംബന്ധിച്ചു. വി. കുർബ്ബാനയിൽ പ്രത്യേകം ഓർക്കേണ്ട ആളുകളുടെ പേരുകൾ ബസ് മൽക്കായുടെ സമയത്ത് പട്ടക്കാരൻ പള്ളിയിൽ

പരസ്യമായി പ്രസ്താവിക്കുകയും അവർക്കു വേണ്ടി പ്രത്യേക പ്രാർത്ഥനകൾ നടത്തുകയും ചെയ്യുന്ന ഒരു പതിവ് ഇവിടെയും മറ്റു ചില പള്ളികളിലും ഞങ്ങൾ കണ്ടു. നമ്മുടെ നാട്ടിലും ചില പള്ളികളിൽ ഈ പതിവ് ഇപ്പോൾ തുടങ്ങിയിട്ടുണ്ടെന്നറിയുന്നത് സന്തോഷകരമാണ്. പള്ളിയിൽ കൂടി വന്നിട്ടുള്ള വിശ്വാസികൾക്കും ഈ പ്രാർത്ഥനയിൽ സഹകരിക്കുന്നതിന് ഇതു മൂലം സാധിക്കുന്നു. ഈ പ്രദേശങ്ങളിൽ പഴയ കലണ്ടർ അനുസരിച്ചാണ് ഇപ്പോളും പെരുനാളുകളും നോമ്പുകളുമാചരിച്ചു വരുന്നത്. വി. കുർബ്ബാനയ്ക്കുശേഷം കാപ്പി കുടിയും കഴിഞ്ഞു പട്ടണം ചുറ്റിക്കാണുന്നതിനാണ് ഞങ്ങൾ പോയത്. ഇപ്പോഴത്തെ പട്ടണത്തിൽ നിന്നും പത്തു മൈൽ വിദൂരത്തിൽ ട്രൈഗ്രീസ് നദിയിൽ നിന്നും ലിഫ്റ്റ് ഇറിഗേഷന്റെ ആവശ്യത്തിനു സംഘടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്ന മോട്ടോറുകളും പൈപ്പുകൾ മുതലായവയും ഞങ്ങൾ കണ്ടു. അതു മൂലം ആ പ്രദേശത്തുള്ള അനേക ലക്ഷം ഏക്കർ സ്ഥലങ്ങൾ വിളഭൂമികളായി തീർന്നിരിക്കുകയാണ്. മനോഹരമായ ഒരു പട്ടണവും ഈ സ്ഥലത്ത് ഉയർന്നു വരുന്നു.

ഇവയെല്ലാം കണ്ടതിനുശേഷം പന്ത്രണ്ടു മണി കഴിഞ്ഞ് ഇവിടെയുള്ള സിറിയൻ ക്ലബ്ബുകാരുടെ വകയായി നടത്തപ്പെട്ട സ്വീകരണയോഗത്തിലും ലബ്ബിയൻ പാർട്ടിയിലും ഞങ്ങൾ സംബന്ധിച്ചു. ക്ലബ്ബ് അംഗങ്ങളിൽ ചിലർ ഞങ്ങൾക്കു സ്വാഗതമാശംസിച്ചു പ്രസംഗിച്ചു. സ്വീകരണത്തിനും വിരുന്നിനും കൃതജ്ഞത പ്രകാശിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു ബാവാ തിരുമേനി മറുപടി പ്രസംഗം ചെയ്തു. ബാഗ്ദാദ് ഇടവകക്കാരുടെ വകയായി ബാവാ തിരുമേനിക്കു വിലപിടിപ്പിച്ചുള്ള ഒരു സ്വർണ്ണ റിസ്സുവാച്ചും തിരുമേനിമാർ രണ്ടുപേർക്കും ഓരോ പാർക്കർ ഫൗണ്ടൻ പേനയും എനിക്കു ഒരു പാർക്കർ 61 ഫൗണ്ടൻ പേനയും സമ്മാനമായിത്തന്നതു സന്തോഷത്തോടെ സ്വീകരിച്ചു നന്ദി പ്രദർശിപ്പിച്ചു.

അടുത്തതായി മുൻപ് പ്രസ്താവിച്ച ബാബേൽകോട്ട കാണുന്നതിനു ഞങ്ങൾ പോയി. ബാബേലിലേക്കുള്ള വഴി ഏകദേശം 150 മൈൽ ദൈർഘ്യത്തിൽ കിഴക്കു പടിഞ്ഞാറായി കിടക്കുന്നു. യുപ്രട്ടീസ് ട്രൈഗ്രീസ് നദികൾ സന്ധിക്കുന്ന സ്ഥലത്തു പുതുതായി പണി കഴിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു അണക്കെട്ടുണ്ട്. അവിടെ ഞങ്ങൾ ഇറങ്ങി കാണുകയും കുറെ സമയം വിശ്രമിക്കുകയും ചെയ്തു. അതിനുശേഷം ബാബേലിലേയ്ക്കു പോയി. ബാബേൽ കോട്ടയ്ക്കകത്തുള്ള ഒരു മ്യൂസിയം ഞങ്ങൾ സന്ദർശിച്ചു. ക്രിസ്തുവിനു 4500 വർഷങ്ങൾക്കു മുൻപുള്ള മനുഷ്യരുടെ തലയോട്ടികൾ, അസ്ഥികൾ, നാണയങ്ങൾ, പല മാതൃകയിലുള്ള പാത്രങ്ങൾ, ആഭരണങ്ങൾ, ആയുധങ്ങൾ എന്നിങ്ങനെ പല അമൂല്യവസ്തുക്കൾ ഇവിടെയും വളരെ ഭദ്രമായി സൂക്ഷിച്ചുവെച്ചിട്ടുണ്ട്.

ഇവിടെ നെബുക്കദ്നേസർ രാജാവ് പണി കഴിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു വലിയ കൊട്ടാരത്തിന്റെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ മണ്ണിനടിയിൽ പത്തു മുപ്പതടി താഴെ കാണുന്നുണ്ട്. ഇപ്പോഴും ആ സ്ഥലത്തു കുഴിച്ചു മണ്ണു മാറ്റിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്. ചില പ്രത്യേക അവസരങ്ങളിൽ കൊട്ടാരത്തിൽ നിന്നും ദേവന്മാരെ എഴുന്നള്ളിച്ചു ക്ഷേത്രത്തിലേക്കു കൊണ്ടുപോയ്കൊണ്ടിരുന്ന വഴി ഇപ്പോൾ നല്ലവണ്ണം തെളിഞ്ഞു കാണാം. വഴി മുഴുവനും നല്ല ഇഷ്ടികകൾ വിരിച്ചു കമനീയമായി പണി ചെയ്തിട്ടുള്ളതാണ്. ഉറപ്പേറിയ മഞ്ഞ ഇഷ്ടികകൾകൊണ്ടു ബലമായി പടുത്തുയർത്തിയിരിക്കുന്ന ഭീമാകാരമായ കൊട്ടാരത്തിന്റെ പല ഭാഗങ്ങൾ, മുറികൾ, ഭിത്തികൾ മുതലായവ മണ്ണുമാന്തി തെളിച്ചെടുത്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഇവ കള്ളല്ലാം കണ്ടപ്പോൾ പുരാതന ബാബേൽ സംസ്കാരത്തേയും മനുഷ്യ പ്രയത്നങ്ങളേയും പറ്റിയുള്ള ഒരു രൂപം ഏറെക്കുറെ മനസ്സിൽ വിഭാവനം ചെയ്യാൻ എനിക്കു സാധിച്ചു. വൈകിട്ട് 7 മണി കഴിഞ്ഞ് ഞങ്ങൾ താമസസ്ഥലത്തു തിരിച്ചെത്തി.

ഫെബ്രുവരി 19-ാം തീയതി ബാഗ്ദാദിലെ സെന്റ് പോൾസ് പള്ളിയിൽ ബാവാ തിരുമേനി വി. കുർബ്ബാന അർപ്പിച്ചു. അനന്തരം ആ പള്ളി പണി കഴിപ്പിച്ച ആളിന്റെ വീട്ടിൽ പോയി പ്രാർത്ഥിക്കുകയും കാപ്പി കുടി കഴിഞ്ഞ് ഞങ്ങൾ താമസിച്ചിരുന്ന ഹോട്ടലിലേക്കു മടങ്ങുകയും ചെയ്തു. ഉച്ചഭക്ഷണം, വിശ്രമം എന്നിവയ്ക്കുശേഷം മൂന്നു മണിയോടു കൂടി, കാലം ചെയ്ത മാർ അപ്രേം പാത്രിയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനിയുടെ സഹോദരന്റെ വീട്ടിലും ജാബൂരി ബെത്തൂറിന്റെ വീട്ടിലും അവരുടെ പ്രത്യേക അഭ്യർത്ഥന അനുസരിച്ചു പോകുകയും അവരുടെ സൽക്കാരങ്ങളിൽ പങ്കുകൊള്ളുകയും ചെയ്തു. ഇപ്പോൾ മഞ്ഞിനിക്കര ദയറായിൽ താമസിക്കുന്ന ബ. അപ്രേം ആബൂദി റമ്പാച്ചന്റെ സഹോദരൻ ഞങ്ങളെ പ്രത്യേകം ക്ഷണിച്ചിരുന്നതിനാൽ ഞങ്ങൾ അവിടെയും പോയി അവരുടെ സൽക്കാരത്തിലും സംബന്ധിച്ചു. ബ. റമ്പാച്ചന്റെ വൃദ്ധയായ മാതാവ് ഞങ്ങളെ സൽക്കരിക്കുന്നതിന് പ്രത്യേകം താൽപര്യം പ്രദർശിപ്പിച്ച വസ്തുത സവിശേഷം സ്മരണീയമാണ്. ആ സ്ത്രീരത്നം ഞങ്ങളുടെ ഓരോരുത്തരുടെയും അടുക്കൽ വന്നു പലഹാരങ്ങൾ ഓരോന്നും എടുത്തു തരികയും അവ തിന്നുന്നതിനു ഞങ്ങളെ നിർബന്ധിക്കുകയും ചെയ്തതു കണ്ടപ്പോൾ സ്വന്തം ഭവനത്തിൽ സ്വമാതാവിന്റെ അടുക്കൽ ഇരുന്നുകൊണ്ട് ഭക്ഷിക്കുന്ന പ്രതീതിയാണ് എനിക്കുണ്ടായത്. സ്നേഹനിധിയായ ആ വൃദ്ധമാതാവിന്റെ പുത്രനായ റമ്പാച്ചന്റെ കാര്യങ്ങൾ ഓരോന്നും ഞങ്ങളോടു ചോദിക്കുകയും വിദ്വരത്തിൽ താമസിക്കുന്ന സ്വപുത്രനെ ഓർത്തു സങ്കടപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നതു കണ്ടപ്പോൾ ഞങ്ങൾക്കും ദുഃഖം തോന്നി. ബ. റമ്പാച്ചൻ സൗഖ്യത്തോടും സന്തോ

ഷത്തോടും കൂടി ഞങ്ങളുടെ ഇടയിൽ വർത്തിക്കുന്നുവെന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ ഞങ്ങൾക്കെല്ലാവർക്കും സന്തോഷവും സംതൃപ്തിയുമാണുള്ളതെന്നും യാതൊരു പ്രയാസത്തിനും ഇടം കൊടുക്കാത്ത വിധം അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ ശ്രദ്ധിച്ചുകൊള്ളാമെന്നും പ. കാതോലിക്കാ ബാവാ തിരുമേനി കൽപിച്ചു അവരെ ആശ്വസിപ്പിച്ചു. അതിനുശേഷം ഞങ്ങൾ താമസസ്ഥലത്തേയ്ക്കു പോയി.

തിരുമേനിമാർ ബാഗ്ദാദിൽ

XIX

ബന്ധനയിൽ

ഫെബ്രുവരി 20-ാം തീയതി രാവിലെ 11 മണിക്കൂെ ബാഗ്ദാദുകാരോടു ഞങ്ങൾ യാത്ര പറഞ്ഞുകൊണ്ടു ബന്ധനയിലേക്കു കാറുകളിൽ യാത്ര പുറപ്പെട്ടു. ബാഗ്ദാദിലെ മാർ ദീവന്നാസ്യോസ് പൗലൂസ് മെത്രാപ്പോലീത്താ തിരുമേനിയും ഞങ്ങളോടു കൂടി പോന്നു. ഉച്ചഭക്ഷണം കരുതിയിരുന്നതുകൊണ്ടു യാത്രാമദ്ധ്യേ ഒരു സ്ഥലത്തിറങ്ങി ഭക്ഷണം കഴിച്ചു. നാലു മണി കഴിഞ്ഞു ഉമറ എന്ന പട്ടണത്തിൽ വന്നുചേർന്നു. ഈ പട്ടണം ആധുനികരീതിയിൽ പണിതുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്. റോഡുകൾ വീതി കൂട്ടിയും പാർക്കുകൾ നിർമ്മിച്ചും പഴയ കെട്ടിടങ്ങൾ പൊളിച്ചു മാറ്റിയും പുതിയവ പണികഴിപ്പിച്ചും ഉദ്ധാരണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ അവിടെ ധൂതഗതിയിൽ നടത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. കൃത്യം 6 മണിക്കൂെ ബന്ധന പട്ടണത്തിന്റെ അതിർത്തിയിൽ ഞങ്ങൾ വന്നെത്തി. ഞങ്ങളെ സ്വീകരിക്കാൻ ബന്ധനപള്ളി വികാരി ബ. തോമ്മസ് അച്ചനും ഇടവകജനങ്ങളും ഒട്ടധികം കാറുകളിൽ അവിടെ കാത്തുനിന്നിരുന്നു. അവരോടൊരുമിച്ചു ഞങ്ങൾ പള്ളിയിലേയ്ക്കു പോയി. ഗംഭീരമായ ഒരു ഘോഷയാത്ര തന്നെ ആയിരുന്നു അത്. പള്ളിയിൽ പ്രവേശിച്ചു ലുത്തിനിയായും തുടർന്ന് സന്ധ്യാനമസ്കാരവും നടത്തി കൂടിയിരുന്ന ജനങ്ങളെ ബാവാ തിരുമേനി കൈ മുത്തിച്ച് ആശീർവദിച്ചു. തുടർന്ന് പള്ളിവക സ്വീകരണ ഹോളിൽ ചെന്നിരുന്നു വിശ്രമിച്ചു. അവിടെയും വളരെപേർ കൂടിയിരുന്നു. അവരൊക്കെയുമായി കുശലപ്രശ്നങ്ങൾ നടത്തിയതിനുശേഷം കാപ്പി കൂടിയും കഴിഞ്ഞു ഞങ്ങളുടെ താമസത്തിനു സൗകര്യപ്പെടുത്തിയിരുന്നതും അവിടെ നിന്നും ഏകദേശം പത്തു മൈൽ ദൂരമുള്ളതുമായ എയർ പോർട്ട് ഹോട്ടലിലേക്കു പോയി. ദീവന്നാസ്യോസ് തിരുമേനിയും ഞങ്ങളുടെ കൂടെ വന്നിരുന്നു. നദീതീരത്തു വളരെ സൗകര്യപ്രദമായ ഒരു സ്ഥലത്താണ് ഹോട്ടൽ. വിമാനത്താവളവും റയിൽവേ സ്റ്റേഷനും ഈ ഹോട്ടലിന്റെ കിഴക്കു വശത്തും കപ്പലുകൾ അടുക്കുന്ന നദീതീരമുഖം തെക്കുവശത്തുമാണ്. പട്ടണം വളരെ പഴക്കമുള്ളതും ഒരു വലിയ വാണിജ്യകേന്ദ്രവുമാണ്.

പിറ്റേ ദിവസമായ വ്യാഴാഴ്ച രാവിലെ പ. കാതോലിക്കാ ബാവാ തിരുമേനി ബന്ധന പള്ളിയിൽ വി. കുർബ്ബാന അർപ്പിച്ചു. ഈ ദേവാലയം മാർ ആദായി ശ്ലീഹായുടെ നാമത്തിൽ സ്ഥാപിച്ചിരിക്കുന്നതാണ്. ആദായി ശ്ലീഹാ എഴുപത്തിരണ്ടു അറിയിപ്പുകാരിൽ പ്രധാനിയും കിഴക്കിന്റെ പ്രധാനാചാര്യന്മാരുടെ പട്ടികയിൽ മാർ തോമ്മാ ശ്ലീഹായുടെ അടുത്ത

പിൻഗാമിയുമാണ്. മാർ തോമ്മാ സ്ത്രീഹായോടു കൂടി ഇരുട്ട പിറന്ന സഹോദരനാണെന്നും പാരമ്പര്യം പ്രസ്താവിക്കുന്നു. ഏതായാലും ഓർത്തഡോക്സ് സഭയുടെ പൗരസ്ത്യ വിഭാഗത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം മാർ തോമ്മാ സ്ത്രീഹാ കഴിഞ്ഞാൽ പ്രഥമഗണനീയൻ മാർ ആദായി സ്ത്രീഹാ തന്നെയാണ്. ബസ്രാപ്പള്ളി ചെറുതെങ്കിലും ആധുനിക സജ്ജീകരണങ്ങളോടുകൂടെ മനോഹരമായ ഒരു ദേവാലയമാണ്. ഇരുനൂറ്റിഅൻപതു വീട്ടുകാർ മാത്രമുള്ള ഒരു ചെറിയ ഇടവകയാണിത്. വി. കുർബാനയ്ക്കു ശേഷം ഞങ്ങൾ ഹോട്ടലിൽ എത്തി വിശ്രമിച്ചു. നാലു മണിയോടുകൂടി ഞങ്ങൾ കാനിൽ പട്ടണമെല്ലാം ചുറ്റി കണ്ടു. ബാഗ്ദാദ്, ബസ്ര മുതലായ സ്ഥലങ്ങളിൽ നിന്നും കുർബ്ബാനപ്പണം മുതലായി ഞങ്ങൾക്കു കിട്ടിയത് അതേവരെ ഞങ്ങളുടെ പക്കൽ ഉണ്ടായിരുന്നതുമായ ഒരു നല്ല സംഖ്യ മാർ ദീവന്നാസ്യോസ് പൗലൂസ് മെത്രാപ്പുലനെ ഏൽപ്പിച്ചു.

ഇപ്പോൾ മഞ്ഞിനിക്കര ദയറായിൽ താമസിക്കുന്ന ബ. അപ്രേം ആബുദി റമ്പാച്ചന്റെ ജ്യേഷ്ഠ സഹോദരൻ ബസ്രായിലുണ്ട്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിർബ്ബന്ധപൂർവ്വമായ ക്ഷണം അനുസരിച്ച് ഞങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വസതി സന്ദർശിച്ചു. ഞങ്ങൾ ബസ്രായിൽ എത്തുമെന്നും ഉചിതമായി സ്വീകരിക്കണമെന്നും ബ. റമ്പാച്ചൻ ജ്യേഷ്ഠന്റെ പേർക്ക് എഴുതിയിരുന്നതായി സംഭാഷണമദ്ധ്യേ ഞങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കി. വിഭവസമൃദ്ധമായ ഡിന്നറിനുശേഷം പ്രാർത്ഥനയും കഴിഞ്ഞു ഞങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തോടും കുടുംബത്തോടും യാത്ര പറഞ്ഞു. അനുഗ്രഹിക്കപ്പെട്ട ഒരു കുടുംബം. ഞങ്ങൾ അവിടെ നിന്നും തിരിച്ചുപോരുന്ന വഴി ബസ്രാ പള്ളി വികാരി ബ. തോമസ് അച്ചന്റെ വസതിയിലും കയറുകയും രോഗിയായി കിടക്കുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ മാതാവിനുവേണ്ടി പ്രത്യേകം പ്രാർത്ഥിക്കുകയും ചെയ്തു. ബ. തോമ്മസച്ചൻ, മാർ ദീവന്നാസ്യോസ് പൗലോസ് മെത്രാപ്പോലീത്തായുടെ സഹോദരിയെയാണ് വിവാഹം കഴിച്ചിരിക്കുന്നത്. മെത്രാപ്പോലീത്താ തിരുമേനിയും ഞങ്ങളുടെ കൂടെ ഉണ്ടായിരുന്നു.

ബസ്രാ ഈത്തപ്പുഴത്തിന്റെ നാടാണല്ലോ. ബാഗ്ദാദും അങ്ങനെ തന്നെ. ഈ സ്ഥലങ്ങളിൽ നിന്നും പലരും ഈത്തപ്പുഴം കേടുകൂടാതെ വളരെ നാളുകൾ ഇരിക്കത്തക്കവിധം ചെറിയ പെട്ടികളിൽ ഭംഗിയായി പായ്ക്കു ചെയ്തു കൊണ്ടുവന്നു തന്നത് ബഹറിൻ വരെ മുഴുവനും ഞങ്ങൾ കൊണ്ടുപോന്നു. ഇന്ത്യയിൽ കൊണ്ടുവന്നു നമ്മുടെ ആളുകൾക്കു കൊടുക്കണമെന്നായിരുന്നു ഉദ്ദേശിച്ചിരുന്നത്. എന്നാൽ ബോംബെയിൽ വരുമ്പോൾ ചുങ്കം കൊടുക്കേണ്ടി വരുമെന്നറിഞ്ഞതിനാൽ അതിന്റെ നല്ല ഒരു ഭാഗം ബഹറിനിൽത്തന്നെ പലർക്കായി കൊടുത്തു. ശേഷമുണ്ടായിരുന്ന പായ്ക്കറ്റുകൾ പെട്ടിയിൽ സൂക്ഷിച്ചിരുന്നു. നാട്ടിൽ വരുമ്പോൾ കിട്ടുമെന്നു വിചാരിച്ചു കാത്തിരുന്നു.

ഏതായാലും ഇതേവരെയും അതിന്റെ ഒരംശമെങ്കിലും എനിക്കു കിട്ടുകയാകട്ടെ, ഞാൻ കാണുകയാകട്ടെ ചെയ്തില്ല.

ബാഗ്ദാദിൽ വച്ച് തിരുമേനിമാർ മഞ്ഞിനിക്കരയിലെ വ.ദി. ശ്രീ അപ്രേം അബൂദി റമ്പാന്റെ ഭവനം സന്ദർശിച്ചു. സഹോദരനായ മനീറിനേയും കുടുംബാംഗങ്ങളെയും കാണാം.

എണ്ണപ്പാടങ്ങളിൽ

ബന്ധനയിൽ നിന്നു പിന്മാറ്റി വരുന്ന കുടുംബങ്ങളിലേക്കുള്ള യാത്രയ്ക്കു ഞങ്ങൾ ധൃതഗതിയിൽ ഒരുങ്ങുകയാണ്. ഞങ്ങളെ കുടുംബങ്ങളിലേക്കു കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോകുന്നതിന് അവിടെ നിന്നും കോഴഞ്ചേരിക്കരൻ ശ്രീ. തോമസ് മുൻകൂട്ടി ബന്ധനയിൽ എത്തി ഞങ്ങൾ താമസിച്ച ഹോട്ടലിൽ തന്നെ താമസിച്ചിരുന്നു. ഫെബ്രുവരി 22-ാം തീയതി ദിവനാസ്പോസ് പൗലൂസ് തിരുമേനിയോടും ബന്ധനയിലെ ജനങ്ങളോടും യാത്ര പറഞ്ഞു ഞങ്ങൾ വിമാനത്തിൽ കയറി. ശ്രീ. തോമസ് നമ്മുടെ സഭാംഗവും കുടുംബം വിമാന സർവ്വീസിലെ ഒരു ഉയർന്ന ഉദ്യോഗസ്ഥനും നല്ല ചുരു ചുരുക്കുള്ള ചെറുപ്പക്കാരനും സമുദായത്തോടും മേലദ്ധ്യക്ഷന്മാരോടും വൈദികഗണത്തോടും വളരെ ഭക്തിയും വളരെ വിനയവുമുള്ളവനുമാണ്. ഞങ്ങൾ വിമാനത്തിൽ കയറി മൂക്കാൽ മണിക്കൂർ കഴിഞ്ഞപ്പോഴേക്കും വിമാനം കുടുംബം വിമാനത്താവളത്തിൽ എത്തിക്കഴിഞ്ഞു. കുടുംബം പള്ളി വികാരി ബ. സി. വി. ജോണച്ചനും നമ്മുടെ നാട്ടിൽ നിന്നും സിറിയയിൽ നിന്നും വന്നു കുടുംബത്തിൽ ജോലി നോക്കുന്നവരായ യുവാവുകളും യുവാക്കന്മാരുമായ ഒട്ടധികംപേർ വിമാനത്താവളത്തിൽ നേരത്തെ എത്തിയിരിക്കുന്നു. അവർ ആഹ്ലാദപൂർവ്വം ഹർഷാരവത്തോടെ ഞങ്ങളെ സ്വീകരിച്ച് അവിടെയുള്ള കെട്ടിടത്തിലേക്കു നയിച്ചു. കുറച്ചു നേരത്തെ വിശ്രമത്തിനും കുടുംബം കൂടിക്കാഴ്ചയ്ക്കും ശേഷം എല്ലാവരും ചേർന്ന് ഗ്രൂപ്പ് ഫോട്ടോകൾ എടുത്തു.

അഹമ്മദി എന്ന സ്ഥലത്ത് എണ്ണകമ്പനി വക ബംഗ്ലാവാണ് ഞങ്ങളുടെ താമസത്തിന് ഏർപ്പാടു ചെയ്തിരുന്നത്. കമ്പനിക്കാരുടെ പ്രത്യേക അതിഥികളായി ഞങ്ങൾ പരിഗണിക്കപ്പെട്ടിരുന്നതിനാൽ കമ്പനി വക അതിഥി മന്ദിരത്തിൽ താമസിക്കുകയും അവരുടെ റെസ്റ്റോറന്റിൽ നിന്നും ഭക്ഷണം കഴിക്കുകയും ചെയ്തു. വൈകിട്ട് 7 മണിയോടു കൂടി അവിടെ അടുത്തുള്ള സെന്റ് പോൾസ് പള്ളിയിൽ എത്തി സന്ധ്യാനമസ്കാരം നടത്തി. അവിടെ കൂടിയിരുന്ന നമ്മുടെ സഭാംഗങ്ങളും ഇതര മതവിഭാഗങ്ങളിൽപ്പെട്ടവരുമായ എല്ലാവരും തമ്മിൽ ഞങ്ങൾ പരിചയപ്പെട്ടു. കാതോലിക്കാ ബാവായാ തിരുമേനിയെ ഞങ്ങളുടെ യാത്രയെക്കുറിച്ച് ഒരു ചെറു പ്രസംഗം ചെയ്തു. മലങ്കരസഭയുടെ പരമാദ്ധ്യക്ഷൻ പ്രത്യേകിച്ചു മറ്റു രണ്ടു മെത്രാപ്പോലീത്താ തിരുമേനിയോടുകൂടി കുടുംബം അഹമ്മദിയും സന്ദർശിക്കുന്നത് ആദ്യമാകയാൽ കുടുംബത്തിലെയും അഹമ്മദിയിലെയും നമ്മുടെ ഇടവകകളെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ഇതു അതി

കുറവയ്ക്ക് വിമാനത്താവളത്തിൽ ഇടവക ജനങ്ങളോടൊന്നിച്ച്

പ്രധാനമായ ഒരു സംഭവമാണ്. നാട്ടുകാരായ ഇതര സഭാംഗങ്ങളും വിഭാഗീയമായ ചിന്ത കൂടാതെ നമ്മുടെ ജനങ്ങളുമായി എല്ലാ കാര്യങ്ങളിലും സഹകരിച്ചു പ്രവർത്തിച്ചിരുന്നു.

പിറ്റേദിവസം രാവിലെ ഞങ്ങൾ അഹമ്മദി പട്ടണം ചുറ്റി നടന്നു കണ്ടു. പട്ടണത്തിന്റെ അതിർത്തിയിലാണ് തുറമുഖം. ഇവിടെ നിന്നുമാണ് എണ്ണ സമൃദ്ധിയായി പല രാജ്യങ്ങളിലേയ്ക്കും കയറ്റി അയയ്ക്കുന്നത്. അഹമ്മദി പട്ടണം അത്ര വലുതല്ലെങ്കിലും ആധുനിക സൗജീകരണങ്ങളോടുകൂടിയ ഒരു സ്വതന്ത്ര തുറമുഖം ആണ്.

വൈകിട്ട് അഞ്ചു മണിയോടുകൂടി ഞങ്ങൾ കുവൈറ്റ് പട്ടണത്തിലേക്കു പോയി അവിടെയുള്ള പള്ളിയിൽ സന്ധ്യാനമസ്കാരം നടത്തി. കൂടിയിരുന്ന ജനങ്ങളോടു ഞങ്ങളുടെ യാത്രയെപ്പറ്റി ബാവാ തിരുമേനി അവിടെയും പ്രസംഗിച്ചു. തിരിച്ചു ഞങ്ങൾ അഹമ്മദിയിൽ ഗസ്റ്റ് ഹൗസിലേക്കു പോരുന്ന വഴി പരേതനായ വടകര തട്ടമ്പാറ കുഞ്ഞവറാച്ചന്റെ മകളുടെ വസതിയിൽക്കയറി അവിടെ തയ്യാർ ചെയ്തിരുന്ന വിരുന്നിൽ സംബന്ധിച്ചു. അതിനുശേഷം രാത്രി പത്തു മണി കഴിഞ്ഞു താമസസ്ഥലത്ത് ഞങ്ങൾ തിരിച്ചെത്തി.

ഫെബ്രുവരി 24-ാം തീയതി അഹമ്മദിയിൽ കമ്പനി വക ആശുപത്രി ഞങ്ങൾ സന്ദർശിച്ചു. പുതുപ്പള്ളി കൈപ്പനാട്ടു പുതുമന ശ്രീ. കെ. എം. മാത്യു സുഖമില്ലാതവിടെ കിടന്നിരുന്നു. ഞങ്ങൾ മാത്യുവിനെക്കണ്ടു പ്രത്യേകം പ്രാർത്ഥിച്ചു. നമ്മുടെ നാട്ടുകാരായ ചില നേഴ്സുകൾ ഇവിടെയും സേവനമനുഷ്ഠിക്കുന്നുണ്ട്. വൈകുന്നേരം 5 മണിക്കു ഞങ്ങൾ കുവൈറ്റു പള്ളിയിൽ പോയി സന്ധ്യാനമസ്കാരം നടത്തി. പൗലൂസ് മാർ പീലക്സീനോസ് തിരുമേനി പ്രസംഗിച്ചു. അതിനുശേഷം ബാവാ തിരുമനസ്സിലെ ബഹുമാനാർത്ഥം കോഴഞ്ചേരിക്കാരൻ ശ്രീ. തോമ്മസ് അവിടെയുള്ള ഒരു വലിയ ഹോട്ടലിൽ ഏർപ്പാടു ചെയ്തിരുന്ന ഡിന്നർ പാർട്ടിയിൽ ഞങ്ങൾ സംബന്ധിച്ചു. മുപ്പതിൽ കുറയാതെ മാനന്യന്മാർ ഇതിൽ പങ്കുകൊണ്ടു. അന്ന് ഞങ്ങൾ കുവൈറ്റിൽ ബ. സി. വി. ജോണച്ചന്റെ വസതിയിൽ രാത്രി താമസിച്ചു.

പിറ്റേദിവസം രാവിലെ 8 മണിക്കു കുവൈറ്റു പള്ളിയിൽ ബാവാ തിരുമേനി വി. കുർബ്ബാന അർപ്പിച്ചു. വി. കുർബ്ബാനയിൽ സംബന്ധിച്ച എല്ലാവരും ചേർന്ന് ഒരു ഗ്രൂപ്പു ഫോട്ടോ എടുക്കുകയും ചെയ്തു. അതിനുശേഷം ഞങ്ങൾ വികാരി അച്ചന്റെ വസതിയിൽ പോയി വിശ്രമിച്ചു. നാലു മണിക്കു ഇടവകക്കാരുടെ വകയായി ഗംഭീരമായ ഒരു ടീ പാർട്ടി ഉണ്ടായിരുന്നു. നൂറിൽപരം ആളുകൾ ഇതിൽ സംബന്ധിച്ചു. ഏഴു മണിക്കു പള്ളിയിൽ എത്തി സന്ധ്യാനമസ്കാരം നടത്തുകയും അതിനുശേഷം

അവിടെ ചേർന്ന സ്വീകരണസൽക്കാരത്തിൽ സംബന്ധിക്കുകയും ചെയ്തു. വിവിധ സഭകളെ പ്രതിനിധീകരിച്ചു പട്ടക്കാരും ജനങ്ങളും അതിൽ സംബന്ധിച്ചിരുന്നു. റോമൻ കത്തോലിക്കർ, ഗ്രീക്ക് ഓർത്തഡോക്സ്, അർമ്മീനിയൻ, കോപ്റ്റിക്, ആഗ്ലിക്കർ എന്നീ സഭകളെ പ്രതിനിധീകരിച്ചു ഭാവുകാശംസാ പ്രസംഗങ്ങൾ നടത്തി. പ. കാതോലിക്കാ ബാവാ തിരുമേനിയും പീലക്സീനോസ് തിരുമേനിമാർ രണ്ടു പേരും സ്വീകരണങ്ങൾക്കു നന്ദി പ്രദർശിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു പ്രസംഗിച്ചു. ഗ്രൂപ്പ് ഫോട്ടോ, ചായസൽക്കാരം മുതലായവയ്ക്കു ശേഷം അവിടെ നിന്നും ഞങ്ങൾ അഹമ്മദിയിലേക്കു തിരിച്ചു പോന്നു. അഹമ്മദിയിലേക്കുള്ള യാത്രയിൽ പരേതനായ കൊറ്റംപള്ളി ദാനിയേൽ അച്ചന്റെ പുത്രൻ ഡോക്ടറുടെ വസതിയിൽ കയറി ഡിന്നർ പാർട്ടിയിൽ സംബന്ധിച്ചു.

പിറ്റേദിവസം വെള്ളിയാഴ്ച രാവിലെ അഹമ്മദിയിലുള്ള സെന്റ് പോൾസ് പള്ളിയിൽ ബാവാ തിരുമേനി വി. കുർബ്ബാന അർപ്പിക്കുകയും ഒരു കുഞ്ഞിന്റെ മാമ്മോദീസാ നടത്തുകയും ചെയ്തു. അന്ന് വൈകിട്ട് സന്ധ്യാനമസ്ക്കാരവും പള്ളിയിൽത്തന്നെ ആയിരുന്നു. നമസ്ക്കാരത്തിനുശേഷം പൗലൂസ് മാർ പീലക്സീനോസ് തിരുമേനി പ്രസംഗിച്ചു. ഈ രാജ്യം ഹഹമ്മദീയരുടെ ഭരണത്തിലാകയാൽ വെള്ളിയാഴ്ച എല്ലാവർക്കും അവധി ദിവസമാണ്. അവധി ദിവസമാകയാൽ മിക്കവാറും എല്ലാവരും തന്നെ രാവിലത്തെ വി. കുർബ്ബാനയിലും വൈകിട്ടത്തെ നമസ്ക്കാരത്തിലും സംബന്ധിച്ചിരുന്നു. 1950-ൽ ആണ് അഹമ്മദിയിൽ നമ്മുടെ കോൺഗ്രിഗേഷൻ ആരംഭിച്ചത്. എന്നാൽ 1951 സെപ്തംബർ വരെ അവിടെ പട്ടക്കാർ ആരുംതന്നെ ചെന്നിരുന്നില്ല. ഇപ്പോഴത്തെ ഏബ്രഹാം മാർ ക്ലീമിസ് തിരുമേനി (അന്ന് അദ്ദേഹം കശ്മീശ്ശാ ആയിരുന്നു) 1951 സെപ്തംബർ 15-ാം തീയതി ഇവിടെ ആദ്യമായി വി. കുർബ്ബാന അർപ്പിച്ചു. തിരുമേനി മെത്രാപ്പോലീത്താ സ്ഥാനമേറ്റതിനു ശേഷവും ഇവിടെ വന്നു രണ്ടാം പ്രാവശ്യവും വി. കുർബ്ബാന അർപ്പിക്കുകയുണ്ടായി. 1953-ൽ ഇപ്പോഴത്തെ ദാനിയേൽ മാർ പീലക്സീനോസ് തിരുമേനി കുവൈറ്റു സന്ദർശിക്കുകയും ഇവിടെ വി. കുർബ്ബാന അർപ്പിക്കുകയും ഒരു വിവാഹ കുദാശ നടത്തിക്കൊടുക്കുകയും ചെയ്തു. അക്കാലത്ത് ഇവിടെ എഴുപതോ എൺപതോ പേർ മാത്രമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. കുവൈറ്റു സിറ്റിയിലെ കോൺഗ്രിഗേഷൻ 1957-ൽ ആണ് ആരംഭിച്ചത്. അഹമ്മദിയിൽ വളരെ മുൻപു തന്നെ കോൺഗ്രിഗേഷൻ ആരംഭിച്ചുവെങ്കിലും കുവൈറ്റു സിറ്റിയിൽ ഉള്ളിടത്തേളം ജനസംഖ്യ ഇപ്പോൾ അവിടെ ഇല്ല.

ഫെബ്രുവരി 27-ാം തീയതി രാവിലെ കാപ്പികുടി കഴിഞ്ഞ് ഓയിൽ കമ്പനി സന്ദർശിക്കുന്നതിനു ഞങ്ങൾ പുറപ്പെട്ടു. മണ്ണിനടിയിൽ നിന്നും

ഓയിൽ കുഴിച്ചെടുക്കുന്നതു സംബന്ധിച്ച ഒരു ഫിലിം ആദ്യമായി കമ്പനിക്കാർ ഞങ്ങളെ കാണിച്ചു തന്നു. അതിനുശേഷം കമ്പനി ആഫീസിലേക്കു ഞങ്ങൾ പോയി. അവിടുത്തെ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ വളരെ താൽപര്യത്തോടെ ഞങ്ങളെ സ്വീകരിച്ച് കൃശലപ്രശ്നങ്ങൾ നടത്തുകയും പെട്രോൾ സംബന്ധിച്ച വിവിധ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഞങ്ങൾക്കു കാണിച്ചു തരുന്നതിനും വിശദീകരിച്ചു മനസ്സിലാക്കുന്നതിനും കമ്പനിയിലെ ഒരു പ്രധാന ഉദ്യോഗസ്ഥനെ ഞങ്ങളുടെ കൂടെ അയച്ചു തരികയും ചെയ്തതു കൂടാതെ ഞങ്ങൾക്കെല്ലാവർക്കും കമ്പനി വക ഭംഗിയേറിയ ഓരോ ഹാൻഡ് ബാഗ് സമ്മാനമായി തരികയും ചെയ്തു.

ഓയിൽ എടുക്കുന്ന കിണറുകൾ, ക്രൂഡ് ഓയിൽ സംഭരിച്ചിരിക്കുന്ന ടാങ്കുകൾ, അവയിലേയ്ക്കു എണ്ണ ഒഴുകുന്ന പൈപ്പുകൾ, എണ്ണ ശുദ്ധീകരിക്കുന്ന റിഫൈനറി മുതലായവയും അവയുടെ പ്രവർത്തനങ്ങളും ഉദ്യോഗസ്ഥൻ ഞങ്ങൾക്കു കാണിച്ചു വിശദീകരിച്ചു തന്നു. സമുദ്രനിരപ്പിൽ നിന്നു 4500 അടി വരെ കുഴിച്ചു എണ്ണ എടുക്കുന്ന അനേകം കിണറുകൾ ഞങ്ങൾ കണ്ടു. ഇതിനുള്ള യന്ത്രങ്ങളും ഞങ്ങൾക്കു കാണിച്ചു തന്നു. അടുത്തു മീനാ എന്ന സ്ഥലത്താണ് കപ്പലിൽ എണ്ണ കയറ്റി അയയ്ക്കുന്ന ജെട്ടി. അവിടെ ഞങ്ങൾ ചെന്നപ്പോൾ എൺപതിനായിരം ടൺ ഓയിൽ കയറ്റുന്ന ജപ്പാൻകാരുടെ വക ഒരു കപ്പലിൽ എണ്ണ കയറ്റുന്നതു ഞങ്ങൾ കണ്ടു. ഒരു ലക്ഷത്തിയുരുപത്തിയയ്യായിരം ടൺ ഓയിൽ കയറ്റുന്ന കപ്പലുകളും അവിടെ അടുക്കുന്നുണ്ട്. വേറൊരു കപ്പലിൽ എണ്ണ കയറ്റി നിറച്ചിട്ടിരിക്കുന്നു. ആ കപ്പൽ ഞങ്ങൾ എല്ലാവരും കയറിക്കണ്ടു. ഒരേ സമയം ഒൻപതു വൻ കപ്പലുകളിൽ ഓയിൽ കയറ്റുന്നതിനുള്ള എല്ലാവിധ സൗകര്യങ്ങളും ഈ ജെട്ടിയിലുണ്ട്. അതിലേക്കാവശ്യമുള്ള പൈപ്പുകൾ മുതലായവ കൂട്ടി ഇണക്കി ഇട്ടിരിക്കുന്നതു കാണേണ്ട ഒരു കാഴ്ച തന്നെയാണ്. ഞങ്ങൾ അവിടെ ചെല്ലുന്നതിനു തലേദിവസം രാത്രിയിൽ ഈ ജെട്ടിക്കു കുറച്ചകലെ വച്ചു രണ്ടു വലിയ കപ്പലുകൾ തമ്മിൽ കൂട്ടിമുട്ടിയതിന്റെ ഫലമായി ഒരു കപ്പൽ ചരിഞ്ഞു കിടക്കുന്നതും ഞങ്ങൾ കണ്ടു. അതിലുണ്ടായിരുന്ന എണ്ണ കടലിൽ കൂടി തിര അടിച്ചു ഒഴുകി കരയ്ക്കടുത്തു കിടക്കുന്നതും കണ്ടു. ഉച്ചയ്ക്ക് ഒരു മണിക്കുശേഷം ഞങ്ങൾ താമസിച്ച ഗസ്റ്റ് ഹൗസിൽ തിരിച്ചെത്തി. അഞ്ചു മണിക്ക് അഹമ്മദിയിലുള്ള നമ്മുടെ സഭാംഗങ്ങൾ ബാവാ തിരുമേനിയുടെ ബഹുമാനാർത്ഥം നടത്തിയ ഒരു ചായസൽക്കാരത്തിൽ സംബന്ധിച്ചു. വിവിധ മതസ്ഥരായ വളരെപേർ ഇതിൽ പങ്കുകൊണ്ടു. അഹമ്മദിയിലെ സിറിയൻ കോൺഗ്രിഗേഷൻ സെക്രട്ടറി ശ്രീ. മാത്യു സ്വാഗത പ്രസംഗവും മറ്റു ചില പ്രമുഖ വ്യക്തികൾ പ്രസംഗങ്ങളും നടത്തി. ബാവാ തിരുമേനി സ്വീകരണത്തിനു നന്ദി പ്രദർശിപ്പിച്ചു പ്രസംഗിച്ചു.

കുവെയ്റ്റിലെ സീകരണത്തിന്റെ മറ്റൊരു ദൃശ്യം

പിറ്റേദിവസം ഞായറാഴ്ചയാണെങ്കിലും ഈ സ്ഥലത്ത് ഞായറാഴ്ച അവധി ദിവസമല്ല. അതിനാൽ ആളുകളുടെ സൗകര്യത്തെ ഉദ്ദേശിച്ചു വെളുപ്പിനെ സെന്റ് പോൾസ് പള്ളിയിൽ പൗലൂസ് മാർ പീലക്സീ നോസ് തിരുമേനി വി. കുർബ്ബാന അർപ്പിച്ചു. വൈകുന്നേരം 5 മണിക്കാണ് ഇവിടുത്തെ സൺഡേസ്കൂൾ നടത്തുന്നത്. സൺഡേസ്കൂൾ സമയത്ത് ഞങ്ങൾ അവിടെ എത്തി കുട്ടികളെയും അദ്ധ്യാപകരേയും സന്ദർശിച്ചു. കുഞ്ഞുങ്ങൾ തിരുമേനിമാരെക്കണ്ടതിൽ വളരെ അധികം സന്തോഷിച്ചു. അവരുടെ ഗാനങ്ങളും അഭിനയങ്ങളും ഞങ്ങളെയും വളരെ അധികം സന്തുഷ്ടരാക്കി. ബാവാ തിരുമേനി അവർക്കു മധുരപലഹാരങ്ങൾ വിതരണം ചെയ്യുകയും അവരോടു ഗുണദോഷങ്ങൾ പറയുകയും ചെയ്തു. ആറു മണി കഴിഞ്ഞു ഞങ്ങൾ ഗസ്റ്റ് ഹൗസിൽ തിരിച്ചെത്തി. പള്ളിക്കാർ അവിടെ വന്നു തിരുമേനിമാരെ സന്ദർശിക്കുകയും കൈമുത്തു സമർപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. തിരുമേനിമാർക്കു മൂന്നുപേർക്കും ഓരോ നല്ല കമ്പിളി ബനിയൻ ഒരാൾ പ്രത്യേകം കൊടുത്തു. ദാനിയേൽ മാർ പീലക്സീ നോസ് തിരുമേനിക്കു ഭംഗിയേറിയ ഒരു നല്ല സൂട്ട്കെയിസ് ഒരാൾ സമ്മാനിച്ചു. ബാവാ തിരുമേനിക്ക് എണ്ണൂറു രൂപയുടെ ഒരു ഡ്രാഫ്റ്റും മെത്രാപ്പോലീത്താ തിരുമേനിമാർ ഓരോരുത്തർക്കും നാനൂറു രൂപയുടെ ഓരോ ഡ്രാഫ്റ്റും എനിക്ക് ഇരുനൂറു രൂപയുടെ ഒരു ഡ്രാഫ്റ്റും എന്നിങ്ങനെയാണ് കിട്ടിയത്. അനന്തരം അഹമ്മദിയിലുള്ള ജനങ്ങളോടു യാത്രപറഞ്ഞ് കുവൈറ്റിലേക്കു ഞങ്ങൾ പുറപ്പെട്ടു. രാത്രി ഏഴു മണിക്കു ഞങ്ങൾ കുവൈറ്റിൽ എത്തിച്ചേർന്നു. ബാവാ തിരുമനസ്സിലെ ബഹുമാനാർത്ഥം കുവൈറ്റിലെ മലയാളി ക്രിസ്ത്യൻ കോൺഗ്രിഗേഷൻ നടത്തിയ ഡിന്നർ പാർട്ടിയിൽ ഞങ്ങൾ സംബന്ധിച്ചു. അതിനുശേഷം ബ. വികാരി അച്ചന്റെ വസതിയിൽ എത്തി താമസിച്ചു.

മാർച്ച് ഒന്നാം തീയതി രാവിലെ പീലക്സീനോസ് തിരുമേനിമാരും ഞാനും കൂടി കുവൈറ്റു പട്ടണം കാണുന്നതിനു പുറപ്പെട്ടു. കാപ്പ തയ്പിക്കുന്നതിനു പറ്റിയ തുണി കിട്ടുമെങ്കിൽ വാങ്ങിക്കണമെന്ന ഉദ്ദേശ്യവുമുണ്ടായിരുന്നു. പട്ടണത്തിൽ ചുറ്റി നടക്കുമ്പോൾ പൗലൂസ് മാർ പീലക്സീനോസ് തിരുമേനിക്കു പെട്ടെന്നു ഒരസുഖം തോന്നിയതിനാൽ ഞങ്ങൾ തിരിച്ചു പോന്നു. അൻപതു നോമ്പാകയാൽ ഞങ്ങൾ എല്ലാവരും ഉച്ചകഴിയുന്നതുവരെ ഉപവസിക്കുകയാണ്. തിരുമേനിയുടെ അസുഖം കുറച്ചു നേരത്തേയ്ക്കു മാത്രമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. അതിനാൽ ദാനിയേൽ മാർ പീലക്സീനോസ് തിരുമേനിയും ഞാനും വീണ്ടും പട്ടണത്തിലേക്കു പോയി. പട്ടണമെല്ലാം ചുറ്റി നടന്നു കണ്ടു. കാപ്പത്തുണി അന്വേഷിച്ചതിൽ ഞങ്ങൾക്കു ഇഷ്ടപ്പെട്ട ഒരിനവും കണ്ടുകിട്ടിയില്ല. ഞാൻ നല്ല വാച്ചും ഒരു ഭംഗിയുള്ള ടോർച്ചുലൈറ്റും വാങ്ങിച്ചു.

പീലക്സീനോസ് തിരുമേനിയും ചില ചില്ലറ സാധനങ്ങൾ വാങ്ങിച്ചു. ഞങ്ങൾ തിരിച്ചു താമസസ്ഥലത്തു വന്നപ്പോഴേയ്ക്കും പൂളിക്കീഴുകാരൻ ഡോ. വി. സി. ഏബ്രഹാം ബാവ തിരുമേനിക്കും ദാനിയേൽ മാർ പീലക്സീനോസ് തിരുമേനിയ്ക്കും രണ്ടു നല്ല കണ്ണടകൾ വീതവും പൗലൂസ് പീലക്സീനോസ് തിരുമേനിക്കും എനിക്കും ഓരോ നല്ല കണ്ണടയും വാങ്ങിച്ചു സമ്മാനമായി തന്നു. നേരത്തെ ഞങ്ങളുടെ കണ്ണുകൾ അവിടെയുള്ള ഒരു ഡോക്ടറെക്കൊണ്ടു പരിശോധിപ്പിച്ചതാണ്. എനിക്കു കിട്ടിയ രണ്ണു കണ്ണടകൾ നാട്ടിൽ വന്നതിനുശേഷം ഒരാൾക്കും വാച്ച് മറ്റൊരാൾക്കും സമ്മാനമായി കൊടുത്തു. അന്ന് വൈകിട്ട് മാർത്തോമ്മാ കോൺഗ്രിഗേഷന്റെ വകയായി ബാവ തിരുമനസ്സിലെ ബഹുമാനാർത്ഥം ഒരു ഡിനർ പാർട്ടി ഉണ്ടായിരുന്നു. ഡിനർ കഴിഞ്ഞു സ്വീകരണത്തിനു നന്ദി പ്രദർശിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു ബാവ തിരുമേനിയും പൗലൂസ് മാർ പീലക്സീനോസ് തിരുമേനിയും പ്രസംഗിച്ചു.

പിറ്റേദിവസം അതിരാവിലെ ഞങ്ങൾ പള്ളിയിൽ പോയി 5 കുട്ടികളുടെ മാമ്മോദീസാ നടത്തി. അഞ്ചും ആൺകുട്ടികളായിരുന്നു. 8 മണി കഴിഞ്ഞ് കുവൈറ്റിലെ ഭരണാധിപനായ ഷെയിക്കുമായി ഒരു കുടിക്കാഴ്ച നടത്തി. ഉദ്ദേശം 80 വയസ്സുള്ള ഒരു വയോവൃദ്ധനാണ്. വളരെ സന്തോഷമായി അദ്ദേഹം ഞങ്ങളെ സ്വീകരിക്കുകയും വളരെ സമയം പല കാര്യങ്ങളെക്കുറിച്ചു ചോദിച്ചറിയുകയും ചെയ്തു. അന്ന് വൈകിട്ട് 6 മണിയോടുകൂടി ഇവിടെയുള്ള സൺഡേസ്കൂൾ കുട്ടികളെ കാണുകയും അവർക്കു മധുരപലഹാരങ്ങളും മറ്റും കൊടുത്തു ഗുണദോഷിയും അതിനുശേഷം അവിടെ നടന്ന വനിതാ സമാജത്തിൽ ബാവ തിരുമേനി അദ്ധ്യക്ഷത വഹിച്ചു പ്രസംഗിക്കുകയും ചെയ്തു. ഈ അവസരത്തിൽ ഞാൻ കോട്ടയത്തു നമ്മുടെ മാളിയേക്കൽ ശ്രീ. എം. എം അബ്രഹാമിന്റെ കനിഷ്ഠപുത്രൻ അനിയൻകുഞ്ഞിന്റെയും തിരുവല്ലായിൽ കൊല്ലവന ശ്രീ. ഏബ്രഹാമിന്റെയും വസതികൾ സന്ദർശിക്കുകയും പ്രാർത്ഥിക്കുകയും അവരുടെ സൽക്കാരങ്ങളിൽ പങ്കുകൊള്ളുകയും ചെയ്തു. ഇവർ രണ്ടുപേരും മുൻപു തന്നെ എന്റെ സ്നേഹിതന്മാരാണ്. എന്നെ അവിടെ വച്ചു കണ്ടപ്പോൾ അവരുടെ സന്തോഷം എത്രമാത്രമായിരുന്നുവെന്നു പറഞ്ഞറിയിക്കാൻ പ്രയാസമാണ്. വളരെക്കാലമായി അവരെ കാണാതിരുന്ന എനിക്കും അവരെക്കണ്ടപ്പോൾ ഉണ്ടായ സന്തോഷം വാചാമഗോചരമത്രേ. അവരെ പിരിഞ്ഞു പോകുന്നതിനു അവർക്കും വളരെ പ്രയാസമായിരുന്നു. അനിയൻകുഞ്ഞ് ഒരു പാർക്കർ പേനായും ഏബ്രഹാം ഒരു ഫെബർലൂബാ വാച്ചും എനിക്കു സമ്മാനമായി തന്നതു സന്തോഷത്തോടെ ഞാൻ സ്വീകരിച്ചു. അവർക്ക് ഒന്നും സമ്മാനം കൊടുക്കുവാൻ എനിക്കു കഴിഞ്ഞില്ല. അവർ എനിക്കു തന്ന

സമ്മാനങ്ങൾ രണ്ടും ഞാൻ നാട്ടിൽ വന്ന അവസരത്തിൽ എന്റെ രണ്ടു സ്നേഹിതന്മാർക്കു സമ്മാനമായി കൊടുത്തു. വനിതാസമാജക്കാരുടെ മീറ്റിംഗിനുശേഷം കുവൈറ്റിൽ താമസിക്കുന്ന പുളിക്കീഴുകാരൻ ഡോ. വി. സി. ഏബ്രഹാം ഞങ്ങളുടെ ബഹുമാനാർത്ഥം നടത്തിയ ഡിന്നർ പാർട്ടിയിൽ സംബന്ധിച്ചു. ഈ വിരുന്നിൽ ഡോ. ഏബ്രഹാമിന്റെ ക്ഷണ പ്രകാരം കുവൈറ്റിലെ മന്ത്രിമാരിൽ ചിലരും പ്രധാന ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരിൽ ചിലരും മറ്റു പല മാനു വ്യക്തികളും സംബന്ധിച്ചിരുന്നു. പിറ്റേ ദിവസം രാവിലെ ഞങ്ങൾ ബഹറിനിലേക്കു പോകുന്നതിന് വേണ്ട ഒരു കണ്ടെള്ളല്ലാം ചെയ്തു.

മാർച്ച് 3-ാം തീയതി രാവിലെ 7 മണിക്കുള്ള വിമാനത്തിലാണ് ഞങ്ങൾ പുറപ്പെട്ടത്. ഞങ്ങൾ പുറപ്പെടുന്നതിന് മുൻപായി കുവൈറ്റ് പള്ളിക്കാർ വന്നു ഞങ്ങളോടു യാത്ര പറയുകയും തിരുമേനിമാർക്ക് ഓരോ ഡ്രാഫ്റ്റ് കൊടുക്കുകയും ചെയ്തു. ബാവാ തിരുമേനിക്ക് ആയിരത്തി അഞ്ഞൂറിന്റെയും മറ്റു തിരുമേനിമാർക്ക് അഞ്ഞൂറിന്റെയും വീതമായിരുന്നു ഡ്രാഫ്റ്റിലെ സംഖ്യയെന്നാണ് എന്റെ ഓർമ്മ. എനിക്ക് അവർ പണമായിട്ടാണ് തന്നത്. നൂറ്റിഅൻപതു രൂപയായിരുന്നുവെന്നാണ് ഓർമ്മ. ഞാൻ നാട്ടിൽ വന്നതിനുശേഷം അവിടുത്തെ ബ. വികാരി ഫാദർ സി. വി. ജോൺ എന്നോടുള്ള സ്നേഹത്തിന്റെ പ്രകടനമായി അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്വന്തം വകയായി 90 രൂപയുടെ ഒരു ഡ്രാഫ്റ്റ് കൂടി അയച്ചു തന്നു. അവിടെവെച്ചു തന്നാൽ ഒരു പക്ഷേ ഞാൻ സ്വീകരിക്കയില്ലെന്ന് അദ്ദേഹം ചിന്തിച്ചതിനാലായിരിക്കും ഇങ്ങനെ ചെയ്തത്. ഫാദർ സി. വി. ജോൺ കുവൈറ്റിലും അഹമ്മദിയിലും കർമ്മങ്ങൾ അനുഷ്ഠിച്ചു വരുന്നു. രണ്ടു സ്ഥലങ്ങളിലുമുള്ള നമ്മുടെ ഇടവക ജനങ്ങൾക്കും അന്യ മതത്തിൽപ്പെട്ടവർക്കും അദ്ദേഹം സുസമ്മതനാണ്. ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭരണത്തിൽ ഈ ഇടവകകൾ രണ്ടും അഭിവൃദ്ധി പ്രാപിച്ചു വരികയാണ്. ഇങ്ങനെയുള്ള നല്ല പട്ടക്കാർ വിദേശങ്ങളിൽ ഉണ്ടായിരിക്കുന്നത് മലങ്കത്തുടേയ്ക്കു അഭിമാനമാണ്. സമുദായ കാര്യങ്ങളിലും സഭാ കാര്യങ്ങളിലും ഇദ്ദേഹത്തിനുള്ള തീക്ഷ്ണതയും താൽപര്യവും മറ്റുള്ളവർക്കും അനുകരണയോഗ്യമാണ്. ബ. വികാരി അച്ചനും കുവൈറ്റിൽ നിന്നും അഹമ്മദിയിൽ നിന്നും വന്നിരുന്ന ജനങ്ങളും വിമാനത്താവളം വരെ ഞങ്ങളെ അനുഗമിച്ചു. എല്ലാവരോടും യാത്ര പറഞ്ഞ് ഞങ്ങൾ വിമാനത്തിൽ കയറി. ഒരു മണിക്കൂർ കഴിഞ്ഞ് ബഹറിനിലെ വിമാനത്താവളത്തിൽ ഞങ്ങൾ ഇറങ്ങി.

ബഹറിനിൽ

ബഹറിൻ കുവൈറ്റിൽ നിന്നു 250 മൈൽ അകലെയാണ്. അവിടുത്തെ വികാരി ബ. ഫാദർ റ്റി. എം. ജോർജ്ജും ഇടവകക്കാരും വിമാനത്താവളത്തിൽ വെച്ചു ഞങ്ങളെ സ്വീകരിച്ച് ഞങ്ങൾക്കു താമസിക്കുന്നതിനു പ്രത്യേകം തയ്യാർ ചെയ്തിരുന്ന ബംഗ്ലാവിലേയ്ക്കു കൂട്ടിക്കൊണ്ടു പോയി. ഈ ബംഗ്ലാവ് തിരുവല്ലായിലുള്ള കൊല്ലവന ഡോ. മേരിയുടെ സ്വന്തമാണ്. ഞങ്ങളുടെ താമസത്തിനുവേണ്ട എല്ലാ ക്രമീകരണങ്ങളും അവിടെ ഏർപ്പാടു ചെയ്തിരുന്നു. അവിടെ വിശ്രമിച്ചതിനുശേഷം വൈകിട്ട് 6 മണിക്കു ഞങ്ങൾ ബഹറിനിലുള്ള പള്ളിയിൽ പോയി സന്ധ്യാനമസ്കാരം നടത്തുകയും അവിടെ കൂടിയിരുന്ന ജനങ്ങളോടു ബാവാ തിരുമേനി പ്രസംഗിക്കയും ചെയ്തു.

പിറ്റേദിവസം രാവിലെ ഒൻപതു മണിക്കു ബഹറിനിലെ ഷെയിക്കിനെ കാണുവാൻ ഞങ്ങൾ പോയി. 32 വയസ്സു മാത്രം പ്രായമുള്ള ഊർജ്ജസ്വലനായ ഒരു ഭരണാധികാരിയാണദ്ദേഹം വളരെ സ്നേഹപൂർണ്ണമായ പെരുമാറ്റം. അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിനയവും ലാളിത്യവും ഞങ്ങളെ വളരെയധികം ആകർഷിച്ചു. മരം കൊണ്ടു പണിത ഒരു കുതിരയുടെ പ്രതിമ അദ്ദേഹത്തിനു ഞങ്ങൾ കാഴ്ചവെച്ചു. ഷെയിക്കുമായുള്ള കൂടിക്കാഴ്ചയ്ക്കുശേഷം ബഹറിൻ പട്ടണമെല്ലാം ഞങ്ങൾ ചുറ്റി നടന്നു കണ്ടു. മുപ്പതു മൈൽ നീളവും 10 മൈൽ വീതിയുമുള്ള ഒരു ചെറിയ രാജ്യമാണ് ബഹറിൻ. ഇവിടെ പതിനായിരത്തിൽപരം ജനങ്ങൾ മാത്രമേയുള്ളൂ.

ഓയിൽ കമ്പനിയിൽ നിന്നു മണിക്കൂറിൽ നല്കുന്നതിനായിരം പവനാണ് ഇവിടുത്തെ ഷേക്കിന്റെ ഭാഗമായി കമ്പനിക്കാർ കൊടുക്കുന്നതെന്നു പറഞ്ഞാൽ ഒരു ദിവസത്തെ ഷേക്കിന്റെ വരവും കമ്പനിയുടെ വരവും എന്തുമാത്രമാണെന്നു ഊഹിച്ചറിയാമല്ലോ. ഈ പണത്തിന്റെ നല്ല ഒരംശം നാടിന്റെ വളർച്ചയ്ക്കും പുരോഗമനത്തിനും ഐശ്വര്യത്തിനും വേണ്ടി ഷെയിക്ക് ചെലവിടുന്നു. പത്തു കൊല്ലം മുൻപ് വെറും ഊഷരഭൂമിയായി കിടന്ന ബഹറിൻ ഇപ്പോൾ ഒരു വലിയ പട്ടണമായി ഉയർന്നു കഴിയുന്നു. ഇതേ നിലയിൽ പത്തു കൊല്ലം കൂടി മുൻപോട്ടു പോകുമ്പോൾ ബഹറിൻ രാജ്യം എന്തായി തീരുമെന്ന് ചിന്തിച്ചറിയേണ്ടതാണ്. ബ്രിട്ടീഷുകാരുടെ വകയായ ഒരു ഓയിൽ കമ്പനി ഇവിടെയുണ്ട്. രാജ്യത്തിന്റെ മൂന്നിൽ ഒരു ഭാഗം കമ്പനിക്കാരുടെ കീഴിലാണ്. രണ്ടായിരം

യൂറോപ്യന്മാർ ഇവിടെ ജോലി ചെയ്യുന്നു. ഇവർക്കെല്ലാം പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം ബംഗ്ലാവുകളും അവയുടെ മുറ്റത്ത് നല്ല പുന്തോട്ടങ്ങളുമുണ്ട്. ഈ നാട്ടുകാരും വിദേശ്യരുമായി 3700 ജോലിക്കാർ വേറെയുണ്ട്. ചുരുക്കം ഇന്ത്യാക്കാർ മാത്രമേ ജോലിക്കാരായി ഇവിടെയുള്ളൂ. ഇവിടെ സ്ത്രീകൾക്കും പുരുഷന്മാർക്കും പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം ആശുപത്രികളും പള്ളികളുമുണ്ട്. കളിസ്ഥലങ്ങളും അപ്രകാരം തന്നെ. ഇവിടുത്തെ ഓയിൽ റിഫൈനറിയും ഞങ്ങൾ പോയി കണ്ടു. ഗവൺമെന്റു വകയായി ഒരു തോട്ടവും കാഴ്ച ബംഗ്ലാവുമുണ്ട്. കാഴ്ച ബംഗ്ലാവിൽ രണ്ടു വലിയ ജിറാഫ്, കാട്ടാടുകൾ, മാൻ, മയിൽ മുതലായ ജന്തുക്കൾ വളർത്തപ്പെടുന്നു. നല്ല ഇനം കോഴികൾ, താറാവുകൾ, പേത്തകൾ എന്നിവയെ വളർത്തുന്ന സ്ഥലവും നല്ല ഇനം പശുക്കളെയും കാളകളേയും വളർത്തുന്ന ഡയറിഫാമും ഇതിനു സമീപം തന്നെ ഉള്ളതും ഞങ്ങൾ കണ്ടു. ഡയറിഫാമിൽ നിന്നും കിട്ടുന്ന പാൽ മുൻപറഞ്ഞ ആശുപത്രികളിലാണ് ഉപയോഗിക്കുന്നത്. രാജ്യം മുഴുവനും വെറും മണൽപ്രദേശങ്ങളാകയാൽ കന്നുകാലികൾക്കു തീറ്റിക്ക് ആവശ്യമുള്ള പച്ചപ്പുല്ലുകൾ വിമാനമാർഗ്ഗം വിദേശങ്ങളിൽ നിന്നുമാണ് ഇവിടെ കൊണ്ടുവരുന്നത്. മാവ്, ഈന്തപ്പന, നാലഞ്ചു തെങ്ങുകൾ, കപ്പളം എന്നിവയും ഞങ്ങൾ തോട്ടത്തിൽ കണ്ടു. തെങ്ങുകളിൽ വെള്ളയ്ക്കാ പിടിക്കുമെങ്കിലും അവ തേങ്ങ ആകുന്നതിന് മുൻപ് പൊഴിഞ്ഞു പോകുന്നു. കപ്പളം വളരും, കായ്ക്കും. പക്ഷേ കപ്പളങ്ങ തീരെ ചെറുതാണ്. തോട്ടം നല്ലതുപോലെ സംരക്ഷിക്കപ്പെടുന്നുണ്ട്.

അത്ഭുതകരമായ ഒരു കുളം ഇതിനടുത്തുണ്ട്. കടലിനു വളരെ സമീപമാണ്. ചുറ്റും കരിങ്കൽ കൊണ്ടു മതിൽ കെട്ടി സൂക്ഷിക്കുന്നു. കടലിൽ നിന്നുമുള്ള ഒരു ഉറവയിൽ കൂടിയാണ് കുളത്തിൽ വെള്ളം കയറി കിടക്കുന്നത്. സ്ഫടികസമാനമായ ശുദ്ധജലം. ഈ കുളത്തിന്റെ ആഴമെത്രയെന്നു ഇതുവരെയും നിർണ്ണയിച്ചിട്ടില്ല. അത്യഗാധമായ ഈ കുളത്തിൽ വെളുത്തതും കറുത്തതുമായ അനേകം മത്സ്യങ്ങൾ പറ്റം പറ്റമായി കരയ്ക്കടുത്തു നിൽക്കുന്നതു മനോഹരമായ ഒരു കാഴ്ചയാണ്. കുളത്തിൽ നിന്നും വെള്ളം പുറത്തേയ്ക്കു പോകുന്നില്ല. ഏതുവിധം ഈ മത്സ്യങ്ങൾ കുളത്തിൽ ഉണ്ടായിരുന്നെന്ന് ഒരുത്തർക്കും അറിഞ്ഞുകൂടാ. വേനൽക്കാലത്തു പട്ടണങ്ങളിൽ നിന്നും അനേകംപേർ ഇവിടെ വന്നു കൂളിച്ചു താമസിക്കുന്നു. മത്സ്യം പിടിച്ചെടുക്കുന്നതിനു ആരെയും അനുവദിക്കുകയില്ല. കാവൽക്കാർ ഈ കുളം ഭംഗിയായി സൂക്ഷിക്കുന്നു. ഇവയെല്ലാം കണ്ടതിനുശേഷം ഉച്ചയോടുകൂടി ഞങ്ങൾ താമസസ്ഥലത്തു വന്നുചേർന്നു. ഞങ്ങൾ രാവിലെ സന്ദർശിച്ച ബഹറിൻ ഭരണാധികാരിയായ ഷെയിക്ക് ഞങ്ങൾക്കു കൊടുത്തയച്ചിരുന്ന സമ്മാനങ്ങൾ ഈ

സമയം ഞങ്ങൾക്കു കിട്ടി. ബാവാ തിരുമേനിക്കു വളരെ വിലപിടിപ്പുള്ള ഒന്നാംതരം ഒരു സൂട്ട്കെയ്സും അതിനകത്തു വിലപിടിപ്പുള്ള ഒരു സ്വർണ്ണ റിസ്റ്റ് വാച്ചും അറബികളുടെ ഒരു ഡ്രസ്സും ഉണ്ടായിരുന്നു. മറ്റു തിരുമേനിമാർ രണ്ടുപേർക്കും എനിക്കും ഭംഗിയുള്ള ഓരോ സൂട്ട് കെയ്സും അതിനകത്തു ഓരോ റിസ്റ്റ് വാച്ചും മേൽപ്പറഞ്ഞ തരം ഡ്രസ്സും ഉണ്ടായിരുന്നു. ഡ്രസ്സുകൾ എല്ലാം തന്നെ ഒന്നാം തരം കമ്പിളി കൊണ്ടു ഉള്ളതാണ്. നമ്മുടെ ശുശ്രൂഷ കുപ്പായംപോലെ ഭംഗിയായി തയ്ച്ചിരിക്കുന്ന നീളം കൂടിയ ഒരു ഊഹയും അതിന്റെ പുറത്തു ധരിക്കുന്നതിന് വിസ്താരമേറിയ ഒരു ഓവർകോട്ടും തലയിൽ ഇടുന്നതിനു നാലഞ്ചടി സമചതുരത്തിലുള്ള ഒരു വെള്ളശീലയും അതിന്റെ മുകളിൽ തലയിൽ വയ്ക്കുന്നതിന് കയറുകൊണ്ടു പിരിച്ചുണ്ടാക്കിയ തിരികപോലെ ഒരു കറുത്ത വളയുമാണ് ഡ്രസ്സ്. ഞങ്ങൾക്കു ഇതുകൊണ്ടു പ്രയോജനമില്ലെങ്കിലും തണുപ്പു കാലത്തു ധരിക്കുവാൻ ഇതു കൊള്ളാം. സന്തോഷത്തോടെ ഇവ ഞങ്ങൾ സ്വീകരിച്ചു നന്ദി പ്രദർശിപ്പിച്ചു.

വൈകിട്ട് 3 മണി കഴിഞ്ഞ് ഗവർണ്മെന്റു ആശുപത്രികളിലെ മലയാളികളായ നഴ്സുകളുടെ വകയായ ഒരു സ്വീകരണയോഗവും അതേ തുടർന്ന് ഒരു ചായസൽക്കാരവും ഉണ്ടായിരുന്നു. മലയാളികളായ വളരെയധികം നഴ്സുകൾ ഇവിടെ ജോലി ചെയ്യുന്നുണ്ട്. എല്ലാവരും സന്തോഷമായും സംതൃപ്തരായും അവിടെ കഴിഞ്ഞു കൂടുന്നു. ബാവാ തിരുമേനി ഉപദേശ രൂപേണ അവരോടു പ്രസംഗിക്കുകയും എല്ലാവരെയും ആശീർവദിക്കുകയും ചെയ്തതിനുശേഷം എല്ലാവരും ചേർന്ന് ഒരു ഗ്രൂപ്പ് ഫോട്ടോ എടുത്തു. പിന്നീട് ഞങ്ങൾ പള്ളിയിലേക്കു പോയി. പള്ളിയിൽ വെച്ച് 4 കുട്ടികളുടെ മാമ്മോദീസാ നടത്തി. സന്ധ്യാനമസ്കാരം കഴിഞ്ഞ് താമസസ്ഥലത്തേക്കു പോന്നു.

മാർച്ച് 5-ാം തീയതി രാവിലെ ബഹറിനിലെ പള്ളിയിൽ പ. ബാവാ തിരുമേനിയും പീലക്സീനോസ് തിരുമേനിമാർ രണ്ടുപേരും ചേർന്നു വി. മൂന്നുമേൽ കുർബ്ബാന അർപ്പിച്ചു. ഇടവകക്കാരിൽ ഭൂരിപക്ഷവും അന്ന് വി. കുമ്പസാരം നടത്തി വി. കുർബ്ബാന അനുഭവിച്ചു. വി. കുർബ്ബാനയ്ക്കു ശേഷം പാരീഷ് ഹോളിൽ വെച്ച് ഇടവകക്കാരുടെ വകയായ ഒരു സ്വീകരണയോഗം നടത്തപ്പെട്ടു. യോഗത്തിൽ വികാരി ബ. ജോർജ്ജ് അച്ചൻ സാഗതമാശംസിച്ചു. മറ്റു പലരും പ്രസംഗിച്ചു. ബാവാ തിരുമേനിയും ദാനിയേൽ മാർ പീലക്സീനോസ് തിരുമേനിയും സ്വീകരണങ്ങൾക്കു നന്ദി പ്രദർശിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു പ്രസംഗിച്ചു. എല്ലാവരും ചേർന്ന് ഗ്രൂപ്പ് ഫോട്ടോ എടുത്തു. ഇതിനുശേഷം ഒരു ലബ്ബിൻ പാർട്ടിയും ഉണ്ടായിരുന്നു. ഇടവകക്കാരുടെ വകയായി ബാവാ തിരുമേനിക്കു ആയിരത്തി ഒന്നു രൂപയുടെ ഒരു ഡ്രാഫ്റ്റ് കൈമുത്തും ചുവന്ന കുപ്പായത്തിനു

കൊള്ളാവുന്ന തുണിയും സമർപ്പിച്ചു. മറ്റു തിരുമേനിമാർ രണ്ടു പേർക്കും എനിക്കും ഓരോ വില കൂടിയ കാപ്പത്തുണിയും കറുത്ത കുപ്പായത്തിനുള്ള തുണിയും സമ്മാനമായി തന്നു. ദാനിയേൽ മാർ പീലക്സീനോസ് തിരുമേനിക്കു മറ്റു ചിലരിൽ നിന്നും കാപ്പത്തുണി ട്രാവലിംഗ് ടൈംപീസ് മുതലായ ചില സമ്മാനങ്ങൾ പ്രത്യേകമായി കിട്ടി. ഇവിടെയും കുവൈറ്റി ലുമുള്ള ജനങ്ങളിൽ പകുതിയും തിരുമേനിയുടെ ഭദ്രാസനത്തിൽപ്പെട്ട ആളുകളാണ്. കൂടാതെ ഇതിനു മുൻപും തിരുമേനി ഈ സ്ഥലങ്ങൾ സന്ദർശിച്ചിട്ടുള്ളതിനാൽ മിക്കവാറും ആളുകൾ തിരുമേനിക്കു പരിചിതമാണ്. മുളത്തുരുത്തിക്കാരൻ ശ്രീ. കെ. എ. ഏബ്രഹാം ഇവിടെയുള്ള എന്റെ ഒരു പരിചയക്കാരനാണ്. അദ്ദേഹം ഒരു നല്ല ട്രാവലിംഗ് ടൈംപീസ് വാങ്ങിച്ച് എനിക്കു സമ്മാനം തന്നു. പൗലൂസ് മാർ പീലക്സീനോസ് തിരുമേനിക്കും ചില സമ്മാനങ്ങൾ ചിലരിൽ നിന്നു കിട്ടിയിട്ടുണ്ട്.

പന്ത്രണ്ടു മണിയോടുകൂടി ബഹറിനിലുള്ള നമ്മുടെ ആളുകളോട് ഞങ്ങൾ യാത്ര പറഞ്ഞു കൊറ്റായിലേക്കു പുറപ്പെട്ടു. ബ. വികാരി ഫാദർ ടി. എം. ജോർജ്ജും ഇടവകാംഗങ്ങളിൽ പലരും വിമാനത്താവളം വരെ ഞങ്ങളെ അനുഗമിച്ചു. എല്ലാവരോടും കൃതജ്ഞത പ്രകാശിപ്പിച്ചു യാത്ര ചോദിച്ചു കൊണ്ടു ഞങ്ങൾ വിമാനത്തിൽ കയറി. അര മണിക്കൂർ വിമാന യാത്രയ്ക്കുശേഷം ഞങ്ങൾ കൊറ്റായിൽ എത്തി. ഞങ്ങളുടെ ആഗമനം പ്രതീക്ഷിച്ച് അവിടെ കാത്തുനിന്നിരുന്നവരുമൊരുമിച്ചു അവിടെ നിന്നും 20 മൈൽ അകലെയുള്ള ഉംസെയ്ദ് എന്ന സ്ഥലത്തേയ്ക്കു കാറിൽ പോയി. യൂറോപ്യന്മാർക്കു മാത്രം താമസിക്കുന്നതിന് അനുവാദമുള്ള കമ്പനി വക ഒരു നല്ല ബംഗ്ലാവാണ് ഞങ്ങളുടെ താമസത്തിന് ഇവിടെ ഏർപ്പാടു ചെയ്തിരുന്നത്. വൈകിട്ട് 7 മണി വരെ ഇവിടെത്തന്നെ ഞങ്ങൾ വിശ്രമിച്ചു. 7 മണി കഴിഞ്ഞ് അവിടെ നിന്നു 20 മൈൽ ദൂരെ ഡോഹ എന്ന സ്ഥലത്തേക്കു പോയി. ഏകദേശം 100 ആളുകൾ നമ്മുടെ മലയാളികളായി ഇവിടെ താമസമുണ്ട്. അവർ എല്ലാവരും ഒരു വീട്ടിൽ കൂടുകയും ഞങ്ങളുടെ ബഹുമാനാർത്ഥം ഒരു ടീപ്പാർട്ടി നടത്തുകയും ഗ്രൂപ്പ് ഫോട്ടോ എടുക്കുകയും ചെയ്തു.

ഡോഹ ഭരിക്കുന്നതും ഒരു ഷെയ്ക്കാണ്. അറുപതിനായിരം ചതുരശ്രമൈൽ വിസ്തീർണ്ണമുള്ള ഈ സ്ഥലം മുഴുവൻ മരുഭൂമിയാണ്. ആണ്ടിൽ ഒന്നോ രണ്ടോ പ്രാവശ്യം മാത്രമേ ഇവിടെ മഴ പെയ്യുകയുള്ളൂ. ഇവിടുത്തെ ഓയിൽ കമ്പനിയും ഇംഗ്ലീഷ്കാരുടെ വകയാണ്. പട്ടണം, ചെറുതും സ്വതന്ത്ര തുറമുഖവും ആയതുകൊണ്ട് എല്ലാവിധ സാധനങ്ങളും ഇവിടെ കിട്ടും. പല ക്രിസ്തീയ വകുപ്പുകാർ ഇവിടെയുണ്ടെങ്കിലും ആർക്കുംതന്നെ പള്ളിയോ പട്ടക്കാരോ ഇല്ല. കുവൈറ്റ്, ബഹ

റിൻ എന്നീ സ്ഥലങ്ങളിൽ നിന്നും വല്ലപ്പോഴും പട്ടക്കാർ വന്ന് ഇവിടെ ആരാധന നടത്തും. ഞങ്ങൾ അവിടെ ചെന്നതിൽ അവർക്കുള്ള സന്തോഷം വർണ്ണനാതീതമാണ്. മലങ്കരസഭയുടെ പരമാദ്ധ്യക്ഷൻ രണ്ടു മെത്രാപ്പോലീത്താ തിരുമേനിമാരുമൊന്നിച്ച് അവിടെ ചെന്നുവെന്നുള്ളത് അവരുടെ ചരിത്രത്തിൽ തങ്കലിപികളിൽ അവർ രേഖപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു. ഡോഹയിലെ സ്വീകരണത്തിനുശേഷം രാത്രി പത്തു മണി കഴിഞ്ഞ് ഞങ്ങൾ താമസസ്ഥലത്ത് എത്തിച്ചേർന്നു.

പിറ്റേദിവസം പ്രവൃത്തി ദിവസം ആയതിനാൽ എല്ലാവരും അവരുടെ ജോലി സ്ഥലങ്ങളിലേയ്ക്കു പോയി. സന്ധ്യയാകുന്നതുവരെയും ഞങ്ങൾക്കു പൂർണ്ണവിശ്രമമായിരുന്നു. വൈകിട്ട് മെത്രാപ്പോലീത്താ തിരുമേനിമാരും ഞാനും കൂടി ഡോഹയിലേക്കു പോയി. ബാവാ തിരുമേനി ബംഗ്ലാവിൽത്തന്നെ വിശ്രമിച്ചു. ഡോഹയിൽ നമ്മുടെ ആളുകൾ എല്ലാവരും കൂടിയിരുന്നു. തിരുമേനിമാർ രണ്ടുപേരും അവരോടു പ്രസംഗിച്ചു. വി. കുമ്പസാരത്തിനു ഒരുങ്ങി വന്നിരുന്നവരെ ഞാൻ കുമ്പസാരിപ്പിച്ചു. രാത്രി 11 മണിക്കു ഞങ്ങൾ തിരിച്ചു പോന്നു. പിറ്റേദിവസം അതിരാവിലെ ഉംസെദിൽ ഒരുക്കപ്പെട്ടിരുന്ന ഒരു പ്രത്യേക ഹോളിൽ ബാവാ തിരുമേനി വി. കുർബ്ബാന അർപ്പിച്ചു. വളരെപ്പേർ വി. കുർബ്ബാനയിൽ സംബന്ധിക്കയും വി. കുർബ്ബാന അനുഭവിക്കുകയും ചെയ്തു. ഞങ്ങളുടെ വിദേശയാത്ര ഇവിടെവെച്ച് അതിന്റെ അന്ത്യഘട്ടത്തിലേയ്ക്കു പ്രവേശിച്ചു. കുവൈറ്റ്, ബഹറിൻ, ഡോഹ എന്നിവിടങ്ങളിലെ ഇന്ത്യാക്കാരായ നമ്മുടെ സഭാംഗങ്ങൾ പ. കാതോലിക്കാ ബാവാ തിരുമേനിയോടു പ്രകടിപ്പിച്ച സന്തോഷപ്രകടനങ്ങൾ എന്തുമാത്രമെന്ന് വർണ്ണിപ്പാൻ എനിക്കു കഴിവില്ല. സ്നേഹമസൃണമായ അവരുടെ പെരുമാറ്റ വിശേഷങ്ങൾ കണ്ടാൽ അവർ ഇന്ത്യയുടെ മണ്ണിൽ ജനിച്ചവരാണെന്നു കരുതുവാൻ സാധ്യമല്ല. അവർ എല്ലാവരും ഏകോദര സഹോദരങ്ങളെപ്പോലെയോ അതിലധികമോ യോജിപ്പും അഭിപ്രായ ഐക്യവുമുള്ളവരുമാണ്. അസൂയയോ മറ്റു മാത്സര്യമോ ഭിന്നിപ്പോ അവരുടെ ഇടയിൽ ഇല്ല. സമുദായത്തോടും വൈദികഗണങ്ങളോടുമുള്ള അവരുടെ ഭക്തി ബഹുമാനങ്ങൾ വർണ്ണനാതീതമാണ്. നമ്മുടെ നാട്ടുകാർ വിദേശവാസം ചെയ്യുന്നതായാൽ വന്നുകൂടുന്ന സ്വഭാവമാറ്റങ്ങളും ഭാവവ്യത്യാസങ്ങളും കുറച്ചെങ്കിലും മനസ്സിലാക്കുന്നതിന് ഈ യാത്ര വളരെയധികം ഉപകരിച്ചുവെന്നുള്ളത് നിസ്സംശയമാണ്. നാട്ടുകാരേക്കാൾ ആത്മീയകാര്യങ്ങളിലും സമുദായ കാര്യങ്ങളിലും അവർ ഉന്നത നിലവാരം പുലർത്തുന്നുവെന്ന് ഇവിടെ രേഖപ്പെടുത്തുവാൻ ഞാൻ മടിക്കുന്നില്ല.

വെള്ളിയാഴ്ച വൈകിട്ട് ബഹറിനിൽ നിന്നും ബോംബെയിലേക്കു പുറപ്പെടുന്നതിനു വളരെ നേരത്തെ ഞങ്ങൾ നിശ്ചയിച്ചിരുന്നതാണ്.

വിവരം നേരത്തെ ബോംബെ ഇടവകക്കാരെ അറിയിച്ചിരുന്നു. ഇതനുസരിച്ചു ബോംബെ ഇടവകക്കാർ അതിഗംഭീരമായ ഒരു സ്വീകരണത്തിനു വേണ്ട എല്ലാ പരിശ്രമങ്ങളും ചെയ്തിരുന്നു. ഈ അവസരത്തിലാണ് ഡോഹയിലേക്കു ചെല്ലണമെന്ന് അവർ നിർബന്ധപൂർവ്വം ബാവാ തിരുമേനിയോട് അപേക്ഷിച്ചത്. ഇനി ഒരവസരത്തിൽ ഡോഹ സന്ദർശിക്കുവാൻ തരപ്പെടുമോ എന്നു നിശ്ചയമില്ലാത്തതിനാലും അവിടെയുള്ള നമ്മുടെ സഭാംഗങ്ങളെ ഇച്ഛാഭംഗപ്പെടുത്തുന്നതിലുള്ള കുണ്ഠിതം മൂലം ബാവാ തിരുമേനി അവരുടെ അപേക്ഷ സ്വീകരിക്കുകയും വിവരം ബോംബെ പള്ളി വികാരിയെ കേബിൾ മൂലം അറിയിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇതു ബോംബെ പള്ളിക്കാർക്കു വളരെ പ്രയാസത്തിനിടയാക്കിയെന്നു പറഞ്ഞാൽ മതിയല്ലോ. ഉച്ചകഴിഞ്ഞുള്ള വിമാനത്തിൽ ബോംബെയിലേക്കു ഞങ്ങൾ പുറപ്പെട്ടു. ഞങ്ങളെ യാത്ര അയയ്ക്കുന്നതിന് ഡോഹയിലെ നമ്മുടെ ആളുകളിൽ പലരും വിമാനത്താവളത്തിൽ എത്തിയിരുന്നു. അവർ ബാവാ തിരുമേനിക്കു 2001 രൂപയുടെ ഒരു ഡ്രാഫ്റ്റ് കൊടുത്തു കൈമുത്തി യാത്ര പറഞ്ഞു. മറ്റ് രണ്ടു തിരുമേനിമാർക്കും നല്ല ഒരു സംഖ്യയ്ക്കുള്ള ഡ്രാഫ്റ്റ് കൈമുത്തായി സമർപ്പിച്ചു. നാനൂറു രൂപയുടെ ഒരു ഡ്രാഫ്റ്റ് ആണ് എനിക്കു തന്നത്. എല്ലാവരോടും യാത്ര പറഞ്ഞു ഞങ്ങൾ പുറപ്പെട്ടു. ഇടയ്ക്ക് കറാച്ചി വിമാനത്താവളത്തിൽ ഇറങ്ങി 50 മിനിറ്റ് സമയം താമസിച്ചു.

ബോംബെയിൽ തിരിച്ചെത്തുന്നു

ബോംബെ വിമാനത്താവളത്തിൽ ഇറങ്ങിയപ്പോൾ രാത്രി എട്ടു മണി സമയമായിരുന്നു. ഡോഹയിലെ സമയവും ബോംബെയിലെ സമയവും തമ്മിൽ ഒന്നര മണിക്കൂർ വ്യത്യാസം ഉണ്ട്. ഞങ്ങളുടെ വരവ് പ്രതീക്ഷിച്ചു ബോംബെ വിമാനത്താവളത്തിൽ വലിയ ഒരു ജനക്കൂട്ടം പള്ളി വികാരി ഫാദർ കോശിയുടെ നേതൃത്വത്തിൽ കാത്തുനിന്നിരുന്നു. അവർ എല്ലാവരും വന്നു തിരുശേഷിപ്പു വണങ്ങുകയും ബാവാ തിരുമേനിയുടെ കൈമുത്തുകളും ചെയ്തു. മാർ തോമ്മാ ശ്ലീഹായേയും തിരുശേഷിപ്പിനെയും പറ്റി കൂടിയിരുന്ന ജനങ്ങളോടു ബാവാ തിരുമേനി ഒരു ചെറു പ്രസംഗം ചെയ്തു. അവിടെ നിന്നു ബോംബെ പള്ളിയിലേക്കു ഒരു വലിയ ഘോഷയാത്രയായിട്ടാണ് ഞങ്ങൾ പോയത്. പള്ളിയും പരിസരങ്ങളും ഒരു വലിയ മനുഷ്യമഹാസമുദ്രമായി തീർന്നിരുന്നു. തിരുമേനിമാർ പള്ളിയിൽ പ്രവേശിച്ചു ലൂത്തിനിയാ കഴിച്ചു. ബോംബെയിൽ കല്യാൺ എന്ന സ്ഥലത്ത് ഒരു പുതിയ പള്ളി മാർ തോമ്മാ ശ്ലീഹായുടെ നാമത്തിൽ നമ്മുടെ ജനങ്ങൾ പണിയിക്കുന്നുണ്ട്. പള്ളിയുടെ ശിലാസ്ഥാപനത്തിനുള്ള കല്ല് ബാവാ തിരുമേനി കുദാശ ചെയ്തു. അതിനുശേഷം ആശീർവാദം കൈമുത്ത് ഇവ കഴിഞ്ഞ് ശ്രീ. കെ. എം. ഫിലിപ്പിന്റെ വസതിയിൽ പോയി ഞങ്ങൾ രാത്രി താമസിച്ചു. പിറ്റേ ദിവസം പ്രഭാതത്തിൽ വീണ്ടും ഞങ്ങൾ പള്ളിയിലേക്കു പോന്നു. പതിനൊന്നു മണി കഴിഞ്ഞ് പ. ബാവാ തിരുമേനിയും ഞാനും കൂടി വിമാനത്തിൽ മദ്രാസിലേക്കു പുറപ്പെട്ടു. പീലക്സിനോസ് തിരുമേനിമാർ രണ്ടു പേരും പിറ്റേദിവസം നേരിട്ട് കൊച്ചിയിലേക്കു പുറപ്പെടുന്നതിനായി ബോംബെയിൽത്തന്നെ താമസിച്ചു. ഒരു മണിക്കുശേഷം ഞങ്ങൾ മദ്രാസ് വിമാനത്താവളത്തിൽ വന്നിറങ്ങി. അവിടെ നമ്മുടെ തോമ്മാ മാർ ദീവനാസ്യോസ് തിരുമേനിയും മദ്രാസ് പള്ളി വികാരിമാരും ഒരു വലിയ ജനക്കൂട്ടവും നേരത്തെ എത്തി കാത്തുനിന്നിരുന്നു. അവർ എല്ലാവരും മൊത്തം ഞങ്ങൾ ഒരു വലിയ ഘോഷയാത്രയായി വെപ്പിരിയിലുള്ള സെന്റ് മത്യാസ് പള്ളിയിലേക്കു പോയി. പള്ളിവികാരിയും ജനങ്ങളും കത്തിച്ച മെഴുകുതിരികളോടും ഗാനാലാപത്തോടും കൂടി ബാവാ തിരുമേനിയെ പള്ളിയകത്തേയ്ക്കു ആനയിച്ചു. ലൂത്തിനിയായ്ക്കുശേഷം ആ വലിയ ജനക്കൂട്ടത്തെ അഭിസംബോധന ചെയ്തുകൊണ്ടു ബാവാ തിരുമേനി പ്രസംഗിച്ചു. അതിനുശേഷം എല്ലാവരും വന്നു തിരുശേഷിപ്പു വണങ്ങി. ഞങ്ങൾ പള്ളി മുറിയിൽ വിശ്രമിച്ചു. നാലു മണിക്കുശേഷം

തിരുശേഷിപ്പുമായി അതിന്റെ ആദ്യ നിക്ഷിപ്ത സ്ഥലമായ മൈലാപ്പുരിൽ മാർത്തോമ്മാ ശ്ലീഹായുടെ കബറിങ്കൽ എത്തി നമസ്കരിച്ചു.

നൂറ്റാണ്ടുകൾക്കപ്പുറത്തേയ്ക്കു ഞങ്ങളുടെ ശ്രദ്ധ തിരിഞ്ഞു. കേരള കരയിൽ നടത്തിയ ഫലപ്രദമായ സുവിശേഷഘോഷണത്തെ തുടർന്ന് മൈലാപ്പുരിലെത്തി പ്രേഷിതവേല നിർവ്വഹിച്ച കിഴക്കിന്റെ പ്രഥമ പ്രധാനാചാര്യനായ വി. അപ്പോസ്തോലൻ ഒരു ബ്രാഹ്മണന്റെ കുന്തമേറ്റു രക്തസാക്ഷി കിരീടം ചൂടി. അവിടെ സംസ്കരിക്കപ്പെട്ടു. അനേകം വർഷം അത് അവിടെ നിക്ഷിപ്തമായിരുന്നു. ഒന്നോ രണ്ടോ നൂറ്റാണ്ടുകൾക്കുശേഷം അത് എഡേസായിലേക്കു നീക്കപ്പെട്ടു. ഇതാ നൂറ്റാണ്ടുകൾക്കുശേഷം അദ്ദേഹത്തിന്റെ പിൻഗാമി ആ തിരുശേഷിപ്പിന്റെ ഒരു ഭാഗമായി എത്തിയിരിക്കുന്നു. ഇത് ഇന്ത്യയിലെ ക്രിസ്ത്യാനികളുടെ ഒരു പുണ്യതീർത്ഥം തന്നെയാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ രക്തം അവിടുത്തെ മണ്ണിൽ അലിഞ്ഞുചേർന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശരീരം അവിടെ തിരിച്ചെത്തിയിരിക്കുന്നു. പ. കാതോലിക്കാബാവാ തിരുമേനി ആ കബറിടത്തിൽ നമ്രശിരസ്കനായി നിന്നു പ്രാർത്ഥിച്ചപ്പോൾ പ. അപ്പോസ്തോലന്റെ തിരുശേഷിപ്പ് പൗരസ്ത്യ കാതോലിക്കാ സിംഹാസന ആസ്ഥാനത്തേയ്ക്കു സംവഹിപ്പാൻ ശ്ലീഹായോടു അനുമതി അഭ്യർത്ഥിക്കുന്നതായിട്ടാണ് എനിക്കു തോന്നിയത്. മാർ തോമ്മാശ്ലീഹായുടെ സുവിശേഷവേല മുഖ്യമായി നടന്നതും അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാലടികൾ പതിഞ്ഞിട്ടുള്ളതും അദ്ദേഹത്തിന്റെ മക്കൾ കൂട്ടമായി താമസിക്കുന്നതുമായ മലങ്കരയിലേയ്ക്കുള്ള തിരുശേഷിപ്പ് കൊണ്ടുപോകുന്നതിനെ - അത് വിദേശത്തു നിന്നും കൊണ്ടുപോകുന്നതിനെ - വി. ശ്ലീഹായുടെ ആത്മാവ് ആനന്ദപൂർവ്വം അനുഗ്രഹിച്ചിരിക്കുന്നുവെന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല. സംത്യപ്തിയോടുകൂടി ഞങ്ങൾ അവിടെ നിന്നും തിരിച്ചുപോന്നു.

അഞ്ചു മണി കഴിഞ്ഞ് സെന്റ് മത്യാസ് പള്ളിയിൽ എത്തി സന്ധ്യാനമസ്കാരം നടത്തി. ജനങ്ങൾ തിരുശേഷിപ്പു മുത്തി അനുഗ്രഹം പ്രാപിച്ചു. അനന്തരം ബ്രോഡ് വേയിലുള്ള ഹോളി ഇമ്മാനുവേൽ പള്ളിയിലേയ്ക്കു ഞങ്ങൾ പുറപ്പെട്ടു. അവിടുത്തെ ബ. വികാരി അച്ചനും ജനങ്ങളും അനേകം കാരുകളിലായി വെപ്പിറിയിൽ വന്നു ഞങ്ങളെ സ്വീകരിച്ചു കൊണ്ടുപോകുകയാണ് ചെയ്തത്. ബാവാ തിരുമേനി പള്ളിയിൽ പ്രവേശിച്ചു ലുത്തിനിയ കഴിച്ചു. ഇതെ തുടർന്ന് ബ. വികാരി സാമുവേൽ അച്ചൻ ബാവാ തിരുമേനിയെ സ്വാഗതം ചെയ്തു പ്രസംഗിച്ചു. ശരീരാസ്ഥാനം മൂലം വെല്ലുരാശുപത്രിയിൽ ചികിത്സയിലിരുന്ന നിരണം ഭദ്രാസന ഇടവകയുടെ തോമ്മാ മാർ ദിവന്നാസ്യോസ് തിരുമേനി ആലസ്യനിലയെ അവഗണിച്ച് മദ്രാസിൽ എത്തിയിരുന്ന വിവരം ഇതിനു മുൻപ് പ്രസ്താവിച്ചുവല്ലോ. മാർ തോമ്മാ ശ്ലീഹാ സ്ഥാപിച്ച

നിരണം പള്ളിയുടെ ഇപ്പോഴത്തെ മെത്രാപ്പോലീത്താ അദ്ദേഹമാണല്ലോ. പൂർവ്വ പിതാവിന്റെ തിരുശേഷിപ്പ് സ്വീകരണത്തിലും വണക്കത്തിലും ആ വന്ധ്യ തിരുമേനി ഒട്ടും പിന്നിലല്ല. ഒരു ചുമതലയെന്ന നിലയിലും കൂടിയാണ് തിരുമേനി അവിടെ എഴുന്നള്ളിയത്. തിരുമേനി തിരുശേഷിപ്പിനെപ്പറ്റി ഉജ്ജ്വലത്തായ ഒരു പ്രസംഗം ചെയ്തു. വിമാനത്താവളത്തിലും വെപ്പിറിയിലും മൈലാപ്പുരിലുമെല്ലാം തിരുമേനി തിരുശേഷിപ്പിനെ അനുഗമിച്ചിരുന്നുവെന്നുള്ളത് വിസ്മരിക്കാവുന്നതല്ല. സ്വീകരണത്തിന് നന്ദി പ്രദർശിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു ബാവാ തിരുമേനി സമുചിതമായ മറുപടി പ്രസംഗം ചെയ്തു.

ഞങ്ങൾ രാത്രിയിൽ പള്ളിമേടയിൽ താമസിച്ചു. പിറ്റേദിവസം രാവിലെ 6 മണിക്കു തന്നെ കൊച്ചിയിലേക്കു പുറപ്പെട്ടുവാൻ വിമാനത്താവളത്തിൽ എത്തിച്ചേർന്നു. മാർ ദീവനാസ്യോസ് തിരുമേനിയും മദ്രാസ് പള്ളിക്കാരിൽ പലരും വിമാനത്താവളം വരെ ഞങ്ങളെ അനുയാത്ര ചെയ്തു. മദ്രാസിലെ രണ്ടു പള്ളിക്കാർ ബാവാ തിരുമേനിക്കു കൈമുത്തായി കൊടുത്ത സംഖ്യ തിരുമേനി ദീവനാസ്യോസ് തിരുമേനിയുടെ ചികിത്സായ്ക്കുവേണ്ടി കൊടുത്തു. എല്ലാവരോടും യാത്ര പറഞ്ഞ് ഞങ്ങൾ വിമാനത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു. കൊച്ചിയിലേക്കുള്ള മാർഗ്ഗമദ്ധ്യേ വിമാനം ബാംഗ്ലൂർ വിമാനത്താവളത്തിൽ ഇറങ്ങി. ബാംഗ്ലൂർ ഇടവകജനങ്ങളും പള്ളിവികാരിയും അവിടെ എത്തി കാത്തുനിന്നിരുന്നു. ശരീരസുഖമില്ലാതെ ബാംഗ്ലൂരിൽ താമസിക്കുന്ന ശ്രീ. ഇലഞ്ഞിക്കൽ ജോൺ കുരുവിളയും മിസ്സിസ് കുരുവിളയും മനോരമയിലെ ശ്രീ. കെ. എം. വറുഗീസ് മാപ്പിളയും ഒരു കാറിൽ വിമാനത്താവളത്തിൽ എത്തി തിരുശേഷിപ്പും തിരുമേനിയുടെ കയ്യും മുത്തി. പതിനഞ്ചു മിനിട്ടു സമയം അവിടെ താമസിച്ചു. എല്ലാവരോടും കുശലപ്രശ്നങ്ങൾ നടത്തി അവരുടെ സൽക്കാരങ്ങളിൽ പങ്കുകൊണ്ടതിനുശേഷം വീണ്ടും ഞങ്ങൾ വിമാനത്തിൽ കയറി. കോയമ്പത്തൂർ വിമാനത്താവളത്തിൽ ഇറങ്ങി. കോയമ്പത്തൂർ പള്ളി വികാരി റവ. ഫാദർ കെ. എം. സഖറിയായും ഫാദർ പി. സി. ഈപ്പനും പള്ളിക്കാരും ഇവിടെ ഞങ്ങളുടെ വരവു കാത്തു നിന്നിരുന്നു. വിമാനത്തിൽ നിന്നും ഞങ്ങൾ ഇറങ്ങിയപ്പോഴേക്കും എണ്ണമറ്റ കസവു മാലകളും പൂമാലകളും അവർ കൊണ്ടുവന്നു ബാവാ തിരുമേനിയുടെ കഴുത്തിലും തിരുശേഷിപ്പു വഹിച്ചിരുന്ന പേടകത്തിന്മേലും അർപ്പിച്ച് തിരുശേഷിപ്പ് വണങ്ങുകയും തിരുമേനിയുടെ കൈമുത്തുകയും ചെയ്തു. അവിടെ വെച്ചു പല ഗ്രൂപ്പ് ഫോട്ടോകളും എടുത്തു. അതിനുശേഷം അവരുടെ സൽക്കാരങ്ങളിൽ പങ്കുകൊള്ളുകയും അര മണിക്കൂറിനകം അവിടെ നിന്നും വിമാനത്തിൽ പ്രവേശിക്കുകയും ചെയ്തു.

വിമാനത്തിലെ ജോലിക്കാരായ രണ്ടു പാഴ്സി സ്ത്രീകൾ അവർക്കും

തിരുശേഷിപ്പ് മുത്തണമെന്ന് ആവശ്യപ്പെട്ടുകൊണ്ടു ഞങ്ങളുടെ അടുക്കൽ വരികയും വളരെ ഭയത്തോടും വണക്കത്തോടും കൂടി അവർ തിരുശേഷിപ്പു മുത്തുകയും ചെയ്തു. കോയമ്പത്തൂർ നിന്നും പുറപ്പെട്ട വിമാനം അര മണിക്കൂറിനകം കൊച്ചി വിമാനത്താവളത്തിൽ വന്നിറങ്ങി. ഈ സമയത്ത് തന്നെ ബോംബെ വിമാനവും വന്നു കഴിഞ്ഞു. മാർ പീല ക്സിനോസ് തിരുമേനിമാർ ഈ വിമാനത്തിൽ നിന്നു താഴെ ഇറങ്ങി.

കൊച്ചി മുതൽ കോട്ടയം വരെ

മലങ്കരയിലെ നമ്മുടെ എല്ലാ തിരുമേനിമാരും മലങ്കരയുടെ വിവിധ ഭാഗങ്ങളിൽ നിന്നായി അനവധി പട്ടക്കാരും വൻപിച്ച ജനതതിയും അവിടെ കൂടിയിരുന്നു. ബഹുശതം കാറുകൾ, ചെന്തെങ്ങിൻകുലകൾ, പൂമാലകൾ, മുത്തുക്കൂടകൾ, വർണ്ണപ്പകിട്ടാർന്ന കൊടികൾ എന്നിവകളാൽ ചേതഃസമാകർഷകമാംവണ്ണം അലങ്കരിച്ചൊരുക്കിയ ബസ്സുകൾ, ലോറികൾ എന്നിവ നഗരവീഥിയുടെ ഇരുവശങ്ങളിലുമായി അണി നിരന്നു കിടന്നിരുന്നു.

വിമാനത്തിൽ നിന്നിറങ്ങിയ പ. കാതോലിക്കാ ബാവാ തിരുമേനിയുടെ കണ്ഠത്തിലും തിരുശേഷിപ്പു വഹിച്ചിരുന്നു പേടകത്തിന്മേലും അർപ്പിക്കപ്പെട്ട കസവുമാലുങ്ങൾക്കും പൂഷ്പഹാരങ്ങൾക്കും കണക്കില്ല. ഇവയ്ക്കെല്ലാം ഉപരിയായി ഭക്തിയോടെ തിരുശേഷിപ്പ് അടക്കം ചെയ്ത അരുളിക്കായുടെ മുൻപിൽ വളരെയധികം ബൊക്കേകൾ സമർപ്പിക്കപ്പെട്ടു. നമ്മുടെ കാവൽ പിതാവായ മാർ തോമ്മാശ്ലീഹാ സജീവനായി മലങ്കരയിൽ എഴുന്നള്ളിയാൽ എങ്ങനെയോ ആ വിധമുള്ള ഹർഷപ്രകർഷത്തോടും ഭക്ത്യാതിരേകത്തോടും കൂടിയ സ്വീകരണമാണ് കൊച്ചി വിമാനത്താവളത്തിൽ നടന്നത്. ബാവാ തിരുമേനി എറണാകുളത്തു വന്നിറങ്ങുന്ന സമയം മുൻകൂട്ടി അറിയിച്ചിരുന്നതിനാൽ ആ സമയം മലങ്കരയിലെ എല്ലാ പള്ളികളിലും പ. കാതോലിക്കാ ബാവാ തിരുമനസ്സിലെ അസിസ്റ്റന്റായ മാത്യൂസ് മാർ അത്താനാസ്യോസ് തിരുമേനിയുടെ പ്രത്യേക നിർദ്ദേശാനുസരണം പ. അപ്പോസ്തോലന്റെ ബഹുമാനാർത്ഥം ആചാര വെടികൾ മുഴക്കുകയും കൂട്ടമണി അടിക്കുകയും ചെയ്തു.

കൊച്ചി വിമാനത്താവളത്തിൽ നിന്നും എറണാകുളം സെന്റ് മേരീസ് പള്ളിയിലേക്ക് അതിഗംഭീരമായ ഘോഷയാത്ര നീങ്ങി. വഴിനീളെ അനേക ഭവനങ്ങളുടെയും സ്ഥാപനങ്ങളുടെയും പുരോഭാഗങ്ങളിൽ വെള്ള വിരിച്ചും നിലവിളക്കു കത്തിച്ചും തിരുശേഷിപ്പിന്റെയും തിരുമേനിമാരുടെയും നേർക്കുള്ള ഭക്ത്യാദരവുകൾ പ്രകടിപ്പിച്ചു. വൃശ്ചികളും സ്ഥാപനങ്ങളും ബൊക്കെ സമർപ്പിച്ചും ഹാരങ്ങളർപ്പിച്ചും സ്വീകരണങ്ങൾ നൽകി. സെന്റ് മേരീസ് പള്ളിയിൽ എത്തുന്നതിന് രണ്ടു മണിക്കൂർ സമയം വേണ്ടി വന്നു. പള്ളിയും പരിസരങ്ങളും മനുഷ്യമഹാസമുദ്രമായിത്തീർന്നിരുന്നു. തിരുശേഷിപ്പുമായി തിരുമേനിമാർ അവിടെ എത്തിച്ചേർന്ന സുവാർത്ത കൂട്ടമണി അടിച്ചും കതിനാ വെടികളും പട

ക്കങ്ങളും പൊട്ടിച്ചും വിളംബരം ചെയ്തു. തിരുശേഷിപ്പ് പീഠത്തിന്മേൽ വച്ചതിനുശേഷം തിരുമേനിമാർ ലൂത്തിനിയായ നടത്തി. അവിടെ കൂടിയ ബഹുസഹസ്രങ്ങളെ അഭിസംബോധന ചെയ്തുകൊണ്ടു ബാവാ തിരുമേനി പ്രസംഗിച്ചു. തിരുമേനിയുടെ പ്രസംഗത്തിൽ തിരുശേഷിപ്പിന്റെ പുനഃലബ്ധിയിൽ പ. പാത്രീയർക്കീസ് ബാവാ തിരുമേനി നിർവ്വഹിച്ച പങ്ക് അവിസ്മരണീയമാണെന്നും അത് മലങ്കരസഭയുടെ സവിശേഷമായ കൃതജ്ഞതയ്ക്കും പാത്രീഭവിച്ചിരിക്കുന്നുവെന്നും പ്രത്യേകം അനുസ്മരിച്ചു. എല്ലാവരും തിരുശേഷിപ്പ് വണങ്ങുകയും ദീർഘമായ ഒരു യാത്രയ്ക്കുശേഷം സസുഖം തിരിച്ചെത്തിയ പ. ബാവാ തിരുമേനിയെ അനുമോദിക്കുകയും കൈമുത്തി ഭക്ത്യാദരവുകൾ പ്രദർശിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു.

പ്രഭാവപൂർണ്ണമായ ഒരു ജൈത്രയാത്രയായിരുന്നു കോട്ടയത്തേക്ക് നീങ്ങിയത്. ഒരു ജീപ്പ് കരകൗശലമായി അലങ്കരിച്ച് കമനീയമായ ഒരു രഥമാക്കി രൂപാന്തരപ്പെടുത്തിയിരുന്നു. അതിൽ മൂന്ന് വിശിഷ്ടാസനങ്ങളിൽ മദ്ധ്യത്തിൽ ബാവാ തിരുമേനിയും പാർശ്വങ്ങളിൽ പീലക്സീനോസ് തിരുമേനിമാർ രണ്ടുപേരും ആസനസ്ഥരായി. കാരുകളും ലോറികളും ബസ്സുകളും മോട്ടോർ സൈക്കിളുകളുമെല്ലാം അലങ്കാര വിശേഷങ്ങളോടെ പിന്നാലെ. അവ ഓരോന്നിൽ നിന്നും ഭക്തിനിർഭരങ്ങളായ ഉച്ചത്തിലുള്ള ഗാനങ്ങളും ജെയ് വിളികളും മുഴങ്ങിക്കൊണ്ടിരുന്നു. ഘോഷയാത്ര ബാനർജി റോഡിൽ കൂടെ വടക്കോട്ടു നീങ്ങി. തിരുശേഷിപ്പിന്റെ മുൻവശം ഹാരങ്ങളുടെയും ബൊക്കേകളുടെയും ഒരു ചെറു കുന്നായിത്തീർന്നു. അതു പിന്നെയും വളരുകയാണ്. മാർഗ്ഗമദ്ധ്യത്തിൽ അലങ്കാരങ്ങളും വിധാനങ്ങളും സ്വീകരണങ്ങളും ധാരാളം. തൃപ്പൂണിത്തുറ നടമേൽ പള്ളിയുടെ മുൻവശത്തെ അലങ്കാര സവിശേഷത എല്ലാവരുടെയും മുക്തകണ്ഠമായ പ്രശംസയ്ക്കു പാത്രീഭവിച്ചു. കത്തിച്ച മെഴുകുതിരികളും പിടിച്ചുകൊണ്ടു നിൽക്കുന്ന ജനക്കൂട്ടവും നേതൃത്വം നൽകിക്കൊണ്ടു നിൽക്കുന്ന വൈദികരും കൂടി തിരുമേനിമാരെ സ്വീകരിച്ചു. എല്ലാവരും തിരുശേഷിപ്പു വണങ്ങി.

അടുത്തത് കരിങ്ങാശ്രമപ്പള്ളിയാണ്. അവിടെ കതിനാ വെടികളും മിന്നൽ പടക്കങ്ങളും ശരവർഷമില്ലാതെ പൊട്ടിച്ചു. കൂട്ട മണി അടിച്ചു. ജനങ്ങൾ ആർപ്പു വിളിച്ചു. കുറച്ചു സമയത്തേക്കു ആ ദേശം മുഴുവൻ ഇളകിപ്പോയി. വെണ്ണിക്കുളം സെന്റ് ജോർജ്ജസ് ഹൈസ്കൂൾ, വരിക്കോലി, പുത്തൻകുരിശ്, കോലഞ്ചേരി, കടമറ്റം, കുറിഞ്ഞി എന്നീ പള്ളികളുടെയും സ്ഥാപനങ്ങളുടെയും പുരോഭാഗങ്ങളിലെല്ലാമുള്ള സ്ഥിതിവിശേഷം ഇതു തന്നെ. ഒന്നു മറ്റൊന്നിനേക്കാൾ പിന്നോക്കമല്ല. മലേക്കുരിശ് ദയറാ, വാളകം ഹൈസ്കൂൾ, കടാതിപ്പള്ളി എന്നിങ്ങനെ മൂവാ

റ്റാപുഴ എറണാകുളം രാജവീഥിയുടെ ഇരുവശങ്ങളിലുമുള്ള ദേവാലയങ്ങളും സ്ഥാപനങ്ങളും അൽപമായി കിട്ടുന്ന സമയം അമിതമായിത്തന്നെ ഉപയോഗിക്കുകയാണ്. മതിമോഹനങ്ങളായ അലങ്കാരവിശേഷങ്ങളെയും ആർഭാടസമന്വൃതമായ സ്വീകരണത്തിന്റെ വിശദാംശങ്ങളെയും പ്രത്യേകം വിസ്തരിച്ച് ഈ പ്രതിപാദനം ഞാൻ നീട്ടുന്നില്ല. ഘോഷയാത്ര കണ്ടനാട് ഭദ്രാസനത്തിന്റെ ആസ്ഥാനമായ മുവാറ്റുപുഴ അരമന വാതുക്കൽ എത്തി. അവിടുത്തെ സ്വീകരണം കഴിഞ്ഞപ്പോഴേയ്ക്കും കണക്കിൽ കണ്ട സമയം മുക്കാലും കഴിഞ്ഞിരുന്നു. അതിനാൽ യാത്രയുടെ ഗതി ത്വരിതപ്പെടുത്തി.

മാറാടിപ്പള്ളി, മണ്ണത്തൂർ, കുരിശുപള്ളി, മേരിഗിരി, പാലക്കുഴ, വടകര, കുത്താട്ടുകുളം, പുതുവേലി മുതലായ പള്ളികളെല്ലാം അണിഞ്ഞൊരുങ്ങി നൽകിയ സ്വീകരണങ്ങളെല്ലാം കഴിഞ്ഞ് ഒരു വിധത്തിൽ ഏറ്റുമാനൂർ എത്തിച്ചേർന്നു. സുപ്രസിദ്ധമായ റോമൻ കത്തോലിക്കാ ഫൊറാനാപ്പള്ളിയായ അതിരമ്പുഴപള്ളിയുടെ ഏറ്റുമാനൂരുള്ള ദർശനീയമായ കുരിശുപള്ളിയുടെ പുരോഭാഗത്തും അലങ്കാരവിശേഷങ്ങളും സ്വീകരണങ്ങളുമുണ്ടായിരുന്നു. നീലിമംഗലം, പേരൂർ, നട്ടാശ്ശേരി എന്നീ പള്ളികളിലെ സ്വീകരണങ്ങളുടെ ശേഷം ഘോഷയാത്ര കോട്ടയം നഗരാതിർത്തിയായ നാഗമ്പടത്ത് വന്നു ചേർന്നു.

നഗരസഭാധ്യക്ഷൻ കരയോഗത്തിൽ ശ്രീ. കുര്യൻ ഉതുപ്പ് കൗൺസിൽ അംഗങ്ങളോടും പട്ടണത്തിലെ പ്രമുഖ വ്യക്തികളോടും ഒരു വലിയ ജനക്കൂട്ടത്തോടും കൂടി അവിടെ കാത്തുനിന്നിരുന്നു. ബാവാ തിരുമേനിയേയും തിരുശേഷിപ്പു വഹിച്ചിരുന്ന പേടകത്തേയും അവർ പുഷ്പമാലുങ്ങൾ അർപ്പിച്ചു സ്വീകരിക്കയും ഘോഷയാത്ര പട്ടണമദ്ധ്യത്തിലേക്കു തിരിക്കയും ചെയ്തു. വിവിധതരത്തിലുള്ള വാദ്യഘോഷങ്ങളും ആർപ്പുവിളികളും പട്ടണത്തെ ഇളക്കിക്കഴിഞ്ഞു. ഘോഷയാത്ര ബേക്കർ റോഡിൽ കൂടി കടന്ന് കേരളഭൂഷണം, വൈ.എം.സി.എ. എന്നിവ നൽകിയ സ്വീകരണങ്ങളിൽ പങ്കുകൊണ്ടതിനുശേഷം കെ. കെ. റോഡിൽ എത്തിച്ചേർന്നു. കെ. കെ. റോഡ് വൈദ്യുതി ഓളംവെട്ടുന്ന ദീപങ്ങളാൽ ദേവലോകസമാനം പ്രഭ പരത്തുകയാണ്. ഇരുഭാഗങ്ങളിലുമുള്ള വ്യാപാരശാലകളും സ്ഥാപനങ്ങളും അണിഞ്ഞൊരുങ്ങി സ്വീകരണങ്ങൾ നൽകി.

മനോരമ വാതുക്കൽ ഘോഷയാത്ര എത്തിയപ്പോൾ മനോരമ ചീഫ് എഡിറ്റർ ശ്രീ. കെ. എം. ചെറിയാൻ സഹപത്രാധിപന്മാരോടും മറ്റ് ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരോടും ജോലിക്കാരോടും കൂടി വന്നു പേടകത്തിന്മേൽ പുഷ്പമാലുങ്ങളും കസവു ഹാരങ്ങളും അർപ്പിച്ചു തിരുശേഷിപ്പ് വണങ്ങി.

അപ്പോഴേയ്ക്കും കോട്ടയം മാർ ഏലിയാ ചാപ്പൽ, എം.ഡി. സെമിനാരി ഹൈസ്കൂൾ, ബസ്സേലിയോസ് കോളജ് എന്നീ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ അങ്കണങ്ങളും മൈതാനവുമെല്ലാം ആകാംക്ഷാഭരിതരായ ജനങ്ങളാൽ നിബിഡമായി തീർന്നിരിക്കുകയാണ്. എം.ഡി. സെമിനാരിയുടെ പടിഞ്ഞാറെ ഗെയിറ്റിൽ രഥം എത്തിച്ചേർന്നതും കതിനാവെടികളും മിന്നൽ പടക്കങ്ങളും പൊട്ടിച്ചതും ഒരുമിച്ചായിരുന്നു.

തോബശിലോം റോയൊശാറീറോ (നല്ല ഇടയാ സമാധാനത്തോടെ സമാഗതനായാലും) എന്ന സ്വാഗതഗാനം ഉച്ചഭാഷിണിയിൽക്കൂടെ മുഴങ്ങിക്കൊണ്ടിരുന്നു. കറുത്ത കുപ്പായം ധരിച്ച വൈദികഗണം കത്തിച്ച മെഴുകുതിരികളുമായി പടിഞ്ഞാറു നിന്നു കിഴക്കേ അറ്റം വരെ രണ്ടണികളിലായി നിരന്നു നിന്നു.

പല ദിവ്യ ശുശ്രൂഷകൾ നടത്തപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ചരിത്രപ്രധാനമായ മാർ ഏലിയാ ചാപ്പലിന്റെ പ്രാകാരത്തിൽ മാർ തോമ്മാ ശ്ലീഹായുടെ തിരുശേഷിപ്പ് പ്രതിഷ്ഠിക്കുവാൻ ഒരു പ്രത്യേക പീഠം സജ്ജമാക്കിയിരുന്നു. ബാവാ തിരുമേനിയും മറ്റു തിരുമേനിമാരും രഥത്തിൽ നിന്നു ഇറങ്ങി. മാത്യൂസ് മാർ ഈവാനിയോസ്, മാത്യൂസ് മാർ അത്താനാസ്യോസ്, ഏബ്രഹാം മാർ ക്ലീമ്മീസ് എന്നീ തിരുമേനിമാർ ചേർന്ന് ബാവാ തിരുമേനിയെ സ്വീകരിച്ച് ദേവാലയ പ്രാകാരത്തിലേക്കാനയിച്ചു. തിരുശേഷിപ്പ് അടക്കം ചെയ്തിരുന്ന അരുളിക്കാ പീഠത്തിന്മേൽ വച്ചു. ബാവാ തിരുമേനി ധൂപാർപ്പണം ചെയ്തു ലുത്തിനിയാ കഴിച്ചു. അനന്തരം സ്വീകരണക്കമ്മിറ്റി പ്രസിഡന്റായ കോട്ടയം ഇടവകയുടെ മാർ ഈവാനിയോസ് മെത്രാപ്പോലീത്താ തിരുമേനിയുടെ അദ്ധ്യക്ഷതയിൽ സ്വീകരണ സമ്മേളനം ആരംഭിച്ചു. മാത്യൂസ് മാർ അത്താനാസ്യോസ് തിരുശേഷിപ്പിനെപ്പറ്റിയും തിരുമേനിമാർക്കു സ്വാഗതമാശംസിച്ചും പ്രസംഗിച്ചു. തുടർന്ന് മാർ ഈവാനിയോസ് തിരുമേനി അദ്ധ്യക്ഷ പ്രസംഗം നടത്തി. തിരുശേഷിപ്പിന്റെയും വി. ദൈവമാതാവിന്റെ ഇടക്കെട്ടിന്റെയും നേരെയുള്ള ഭക്തി പ്രകടിപ്പിച്ചും അത് ഇവിടെ കൊണ്ടുവന്ന പ. കാതോലിക്കാ ബാവാ തിരുമേനിയുടെ ഭാഗ്യാതിരേകത്തെ പ്രകീർത്തിച്ചും മാർ ക്ലീമ്മീസ് തിരുമേനി പ്രസംഗിച്ചു. വ.ദി.ശ്രീ. അപ്രേം ആബുദി റമ്പാച്ചൻ, മലയാള മനോരമ ചീഫ് എഡിറ്റർ കെ. എം. ചെറിയാൻ എന്നിവരും ഓരോ പ്രസംഗം ചെയ്തു. പ. ബാവാ തിരുമേനി സമുചിതമായ മറുപടി പറഞ്ഞു. സ്വീകരണത്തിനുവേണ്ടി ഉത്സാസപൂർവ്വം പ്രവർത്തിച്ച തിരുമേനിമാരെയും സ്വീകരണക്കമ്മിറ്റി അംഗങ്ങളെയും പ്രസംഗത്തിൽ ബാവാ തിരുമേനി പ്രത്യേകം അഭിനന്ദിക്കുകയുണ്ടായി. കമ്മിറ്റി കൺവീനർ ശ്രീ. കെ. എം. ചെറിയാൻ ജൂനിയർ കൃതജ്ഞത പറഞ്ഞു. അതിനുശേഷം കേമമായ കരിമരുന്ന് പ്രയോഗവും നടത്തപ്പെട്ടു.

തിരുമേനിമാർ അൽപസമയം വിശ്രമിച്ചശേഷം കാപ്പിമേശയും കഴിഞ്ഞ് തിരുശേഷിപ്പുമായി ദേവലോകം അരമനയിലേക്കു പോയി. പ. ബാവാ തിരുമേനിയെ സ്വാഗതം ചെയ്തുകൊണ്ട് ദേവലോകം ചാപ്പലിലെ മണി മുഴങ്ങിക്കൊണ്ടിരുന്നു. ബാവാ തിരുമേനി 1965 മാർച്ച് മാസം 9-ാം തീയതി രാത്രി പത്തു മണിക്കു തിരുമനസ്സിലെ ആസ്ഥാനമായ ദേവലോകം അരമനയിൽ ഇന്ത്യയുടെ അപ്പോസ്തോലനായ മാർ തോമ്മാ ശ്ലീഹായുടെ ഭൗതികാവശിഷ്ടവുമായി സസുഖം തിരിച്ചെത്തി. പള്ളി യകവും മദ്ബഹായും വൈദ്യുതദീപാവലികളാൽ ശോഭിച്ചു. ബാവാ തിരുമേനി വി. മദ്ബഹായിൽ പ്രവേശിച്ചു ലുത്തിനിയാ നടത്തി. അനന്തരം പരിശുദ്ധനും പ്രശസ്തനും ഭക്തനും ശാശ്വത സ്മരണാർഹനുമായ മുൻഗാമിയുടെ വി. കബറിടത്തിങ്കലെത്തി ധൂപാർപ്പണം ചെയ്തു. തിരുശേഷിപ്പു മനോഹരമായ ഒരു അരുളിക്കായിൽ നിക്ഷേപിച്ച് ഭക്തജനങ്ങളുടെ വണക്കത്തിനും സ്വർഗ്ഗീയ മദ്ധ്യസ്ഥതയ്ക്കുമായി ദേവലോകം അരമനചാപ്പലിൽ ഭക്തിപൂർവ്വം സൂക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നു. വിശ്വാസികൾ ധാരാളമായി ഇവിടെയെത്തി തിരുശേഷിപ്പ് വണങ്ങി അനുഗ്രഹം പ്രാപിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്.

ആഡിസ് അബാബ നിശ്ചയങ്ങൾ ഈ പുസ്തകത്തിൽ ചേർക്കാതിരിക്കുന്നതിനു പ്രത്യേക കാരണങ്ങൾ ഉണ്ട്. സമ്മേളന നിശ്ചയങ്ങൾ അതതു സഭാ മേലദ്ധ്യക്ഷന്മാർ അതതു സഭകളിൽ പരസ്യപ്പെടുത്തണമെന്നുള്ളതാണ് അവിടുത്തെ നിശ്ചയം. നമ്മുടെ സഭ ഇതുവരെയും ആ നിശ്ചയങ്ങൾ അംഗീകരിച്ചതായി പ്രഖ്യാപിച്ചിട്ടില്ല.

എത്യോപ്യൻ സുന്നഹദോസ് ദൃശ്യങ്ങൾ
(ഫാ. ടി. സി. ജേക്കബ് രചിച്ച ഗ്രന്ഥത്തിൽ ഇല്ലാത്തവ)

